

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

GODIŠNJE IZVJEŠĆE
31. PROSINCA 2021.

ZAJEDNO S DODATNIM DOKUMENTIMA

Sadržaj

IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA ZA 2021. GODINU	3
1. OSNOVNA DJELATNOST DRUŠTVA	4
2. POVEZANA DRUŠTVA	4
3. REZULTATI POSLOVANJA I POLOŽAJ NA TRŽIŠTU TE OČEKIVANI RAZVOJ U BUDUĆNOSTI.....	4
4. RIZICI I UPRAVLJANJE RIZICIMA	7
5. PODACI O STJECANJU I OTPUŠTANJU VLASTITIH DIONICA.....	8
6. AKTIVNOSTI ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA	8
7. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE.....	9
8. NEFINANCIJSKI IZVJEŠTAJ.....	9
9. TABLICA USKLADE GFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2021. GODINU I REVIDIRANOG MSFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2021. GODINU	9
Izvešće neovisnog revizora	11
ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE IZVJEŠĆE	20
KONSOLIDIRANI I NEKONSOLIDIRANI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2021.	21
KORPORATIVNO UPRAVLJANJE	140
NEFINANCIJSKO IZVJEŠĆE ZA 2021. GODINU.....	146
1. IZJAVA UPRAVE	147
2. OPĆENITO	149
3. PRISTUP ODRŽIVOM POSLOVANJU I KLJUČNI UČINCI	163
4. POSLOVANJE.....	168
5. OKOLIŠNE TEME	181
6. DRUŠTVENE TEME.....	191
7. PRAKSA IZVJEŠTAVANJA.....	207
DODATAK 1.	209
DODATAK 2.....	211
DODATAK 3.....	213
DODATAK 4.....	216
DODATAK 5.....	217
DODATNI DOKUMENTI UZ GODIŠNJE IZVJEŠĆE	221

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

IZVJEŠĆE POSLOVODSTVA
ZA 2021. GODINU

1. OSNOVNA DJELATNOST DRUŠTVA

Osnovna djelatnost društva ADRIS GRUPA d. d. (dalje: „Adris“ ili „Društvo“) jest upravljanje i ulaganje. Cilj Društva, kao korporativnog centra, koordinacija je ulaganja, upravljanja, razvoja i rada cijelog sustava.

Adris čine tri strateške poslovne jedinice: turizam, kojom upravlja MAISTRA d. d., proizvodnja zdrave hrane, kojom upravlja CROMARIS d. d., i osiguranje, kojom upravlja CROATIA osiguranje d. d. (dalje: „Grupa“).

2. POVEZANA DRUŠTVA

Društvo u okviru svog poslovanja izravno djeluje kroz sljedeća povezana društva:

- ABILIA d. o. o., Rovinj, Hrvatska
- MAISTRA d. d., Rovinj, Hrvatska
- CROMARIS d. d., Zadar, Hrvatska
- CROATIA osiguranje d. d., Zagreb, Hrvatska
- EXPERTUS d. o. o., Zagreb, Hrvatska
- HUP-ZAGREB d. d., Zagreb, Hrvatska

Adris je imatelj 100 % udjela u temeljnom kapitalu društava ABILIA d.o.o. i CROMARIS d.d., imatelj 91,80 % udjela u temeljnom kapitalu društva MAISTRA d. d., imatelj 66,91 % udjela u temeljnom kapitalu društva Croatia osiguranje d. d., imatelj 100 % udjela u temeljnom kapitalu društva EXPERTUS d. o. o. te imatelj 40,70 % direktnog udjela u temeljnom kapitalu društva HUP-Zagreb d.d.

Popis svih povezanih društava naveden je u financijskim izvještajima, u bilješci Opći podaci.

3. REZULTATI POSLOVANJA I POLOŽAJ NA TRŽIŠTU TE OČEKIVANI RAZVOJ U BUDUĆNOSTI

Adris – obilježja poslovanja

Protekla 2021. godina započela je vrlo neizvjesno. Krajem siječnja završio je jedan val epidemije, a u ožujku je već započeo novi koji je trajao do kraja svibnja. Restriktivne epidemiološke mjere bile su na snazi, cjepivo nije bilo masovno dostupno, a nije bila poznata ni razina zaštite koju će cjepivo pružiti. U takvim uvjetima, razina poslovne aktivnosti bila je niska, prekogranična poslovna i turistička putovanja praktički su obustavljena, a HORECA kanali prodaje zatvoreni. Tek u lipnju počelo je otvaranje gospodarstva, i za Hrvatsku najvažnija činjenica, masovniji dolazak turista. U listopadu je započeo novi snažan val epidemije koji je trajao do kraja godine. U 2021. godini, sve tvrtke unutar Grupe pokrenule su niz programa transformacije poslovanja koji uključuju i digitalizaciju. Cilj spomenutih inicijativa je povećanje razine operativne izvrsnosti s naglaskom na poboljšanje korisničkog iskustva i stjecanje konkurentne prednosti. Ti projekti uključili su i dijeljenje znanja i najboljih praksi unutar Grupe, osobito u području primjene napredne analitike. Strateški gledajući, ova kriza je potvrdila da Adris ima dobro uravnotežen portfelj poslova. Croatia osiguranje je i u 2021. godini bilo stup cijele Grupe u smislu generiranja neto dobiti. Na ovaj način, omogućena je stabilnost i oporavak poslovanja s ambicijom brzog povratka na rezultate prije krize. Adrisovih gotovo 400 milijuna kuna ulaganja u 2021. godini te priprema niza novih projekata pokazuju da je zadržan kontinuitet razvoja i u uvjetima visoke neizvjesnosti poslovanja.

Adris je u zahtjevnoj 2021. godini ostvario rast u sva tri svoja posla. Croatia osiguranje ostvarila je rast premije, poboljšala kombinirani razmjer i povećala neto dobit. Cromaris je ostvario rast količinske prodaje, prihoda i neto dobiti. Turistički dio snažno se oporavio i također ostvario rast svih ključnih pokazatelja poslovanja. Pri tome je najbolje poslovao istarski segment Adrisovog turizma, a najveću otpornost na krizu pokazali su luksuzni hoteli.

U 2021. godini Adris grupa ostvarila je ukupan prihod u iznosu od 5,7 milijardi kuna, što je za 20 posto više u odnosu na 2020. godinu. Prihod od prodaje robe i usluga iznosio je 5,3 milijarde kuna i za 22 posto je veći od prihoda ostvarenog u prethodnoj godini. Konsolidirana dobit prije kamata, poreza i amortizacije (EBITDA) iznosi 1,02 milijarde kuna, što je četiri posto manje od ostvarenog u pretpandemijskoj 2019. godini. Neto dobit u 2021. iznosi 403 milijuna kuna, a neto dobit nakon manjinskih interesa 296 milijuna kuna.

Zadržan je financijski potencijal matice nužan za novi investicijski i razvojni ciklus Grupe. Konsolidirana zaduženost Grupe iznosi 0,8 puta EBITDA.

Odrednice važne za usporedivost podataka

U 2020. i 2021. godini, članice Grupe primile su državne potpore za ublažavanje posljedica krize s naglaskom na očuvanje radnih mjesta. U 2020. godini one su iznosile 113 milijuna kuna, a u 2021. godini 73 milijuna kuna. Turistički dio Grupe je pak u 2020. godini povećao poreznu imovinu za 53 milijuna kuna, a u 2021. smanjio za 19 milijuna kuna. Ključna razlika u konsolidiranoj neto dobiti Grupe posljedica je veće konsolidirane dobiti turističkog segmenta u 2021. godini.

Cromaris ostvario rast svih ključnih pokazatelja poslovanja, a izvoz dostigao 87 posto prihoda od prodaje

Unatoč logističkim poteškoćama i zatvorenim ugostiteljskim objektima u prvom dijelu godine, uzrokovanih koronakrizom, Cromaris je u 2021. godini zabilježio rast svih ključnih pokazatelja poslovanja. Ostvarena je količinska prodaja od 12.421 tonu ekvivalenta svježe ribe što predstavlja rast od 20 posto u odnosu na prethodnu godinu. Prodaja ribljih proizvoda iznosi 11.272 tone, što je rast od 21 posto u odnosu na 2020. godinu.

Cromaris je visoko internacionalizirana tvrtka jer se 87 posto prihoda od prodaje ostvaruje u izvozu. Prisutan je na velikom broju europskih tržišta: Italija, Francuska, Njemačka, Austrija, Švicarska, Poljska, cijela Jugoistočna Europa, a odnedavno i Španjolska, drugo najveće svjetsko tržište orade i brancina. Na izvoznim tržištima ostvaren je količinski rast od 22 posto. Cromaris na inozemnim tržištima ostvaruje 86 posto prodanih količina i 87 posto prihoda od prodaje. Prihodi od diferenciranih proizvoda, prije svega svježe očišćene i pakirane ribe – fileta brancina, orade i hame – porasli su za sedam posto. Cromaris je u 2021. godini svoj proizvodni portfelj obogatio s dvije kvalitetne, nutricionistički vrijedne i gastronomski iznimno cijenjene ribe, gofom i zubacem, kojeg uzgaja jedini u svijetu. Riječ je o inovativnim proizvodima iza kojih je dugogodišnje istraživanje i znanje Cromarisovih stručnjaka. Obje su vrste izuzetno dobro prihvaćene na tržištu. Prihodi od prodaje u 2021. godini iznose 614 milijuna kuna i za 20 posto su veći od prošlogodišnjih. Cromaris je u 2021. ostvario dobit prije kamata, poreza i amortizacije (EBITDA) u iznosu od 67 milijuna kuna što je za 14 posto više u usporedbi s 2020. godinom. Ostvarena je neto dobit iznosu od 13 milijuna kuna što predstavlja rast 42 posto u usporedbi s prethodnom godinom.

U 2021. godini Cromaris je formirao novu, tročlanu Upravu i nastavio proces transformacije poslovanja s naglaskom na profitabilnost.

Istarski dio turizma Grupe pokazao otpornost u uvjetima gospodarske krize, a najbolji rezultati postignuti u segmentu luksuznih hotela u Rovinju

Hrvatska je ostvarila znatno bolje rezultate od mediteranske konkurencije zahvaljujući povoljnijoj epidemiološkoj situaciji u ljetnim mjesecima te blizini ključnih emitivnih tržišta. Situacija je i unutar Hrvatske različita. Ako se analizira cijela 2021. godina, indeks broja noćenja u komercijalnom smještaju u odnosu na 2019. za Hrvatsku iznosi 77. Istra je zabilježila 82, Dubrovnik 44, a Zagreb 53 posto noćenja u odnosu na rekordnu 2019. godinu.

U 2021. godini Adrisov turizam pokazao je visoku otpornost, a istarski luksuzni hotelski segment ostvario je najbolje rezultate unutar Adrisova turističkog segmenta i hrvatskog turizma općenito. Razlog su kvalitetan portfelj proizvoda, razvijeni direktni kanali prodaje, fleksibilno i učinkovito operiranje te prepoznatljiva destinacija. Adrisova politika ulaganja u visoke segmente hotelske ponude pokazala se dugoročno dobrom.

U 2021. godini ostvarena je prodaja od 1,48 milijuna jedinica, što je rast od 94 posto u usporedbi s prethodnom godinom, odnosno 75 posto ostvarenoga rekordne 2019. Pri tome istarski dio turističkog poslovanja ostvario je 86 posto prodaje iz 2019. godine, a zagrebački i dubrovački hoteli identičnih 42 posto prodanih jedinica. U istarskom dijelu najbolje je poslovao luksuzni segment, ostvarivši, u usporedbi s 2019. godinom, 95 posto prodanih jedinica. Analizira li se pak samo glavna sezona, odnosno razdoblje lipanj-rujan 2021. godine, luksuzni je segment ostvario 13 posto bolju prodaju u usporedbi s rekordnom 2019.

Turistički dio Grupe ostvario je prihode od prodaje robe i usluga u iznosu od 1,36 milijardi kuna, što iznosi 78 posto prihoda ostvarenih u 2019. godini. Dobit prije kamata, poreza i amortizacije (EBITDA) iznosi 500 milijuna kuna, što je 81 posto ostvarenja u 2019. godini. Neto dobit iznosi 153 milijuna kuna.

Korona kriza iskorištena je kao prilika za daljnji razvoj tvrtke. Tako su u turističkom dijelu Grupe pokrenute brojne transformacijske inicijative, s osobitim naglaskom na unaprjeđenje korisničkog iskustva, upravljanje prihodima upotrebom napredne analitike, te daljnji razvoj direktnih kanala prodaje. I u ovoj godini ulagalo se u poboljšanje postojećih proizvoda, najvećim dijelom u zajedničke sadržaje u kampovima. Ukupna ulaganja u 2021. godini iznose oko 200 milijuna kuna, a nastavljene su i pripreme projekata obnove zagrebačkih hotela te splitskog hotela Marjan.

Croatia osiguranje nastavilo procesima transformacije poslovanja i ostvarilo dvoznamenkasti rast neto dobiti

U 2021. godini, hrvatsko tržište osiguranja ostvarilo je snažan rast od gotovo devet posto, pri čemu je prethodne 2020. godine zabilježilo pad od 2,6 posto. Prosječno gledajući, hrvatsko tržište osiguranja ostvarilo je rast od tri posto u razdoblju od 2019. do 2021. godine.

Croatia osiguranje i nadalje je tržišni lider na hrvatskom tržištu osiguranja s ukupnim udjelom od 25,7 posto. Ostvarena je ukupna bruto zaračunata premija u Hrvatskoj u iznosu od 2.810 milijuna kuna, što je, u usporedbi s istim prošlogodišnjim razdobljem, rast od pet posto. Konsolidirana bruto zaračunata premija, uključujući i regionalne podružnice, iznosi 3.436 milijuna kuna i za šest posto je veća od prošlogodišnje. Kombinirani omjer iz redovitog poslovanja CO grupe je 93,1, i za 1,7 postotnih bodova je bolji od prošlogodišnjeg, ponajprije zbog nižeg štetovnog omjera ostvarenog u 2021. godini.

U 2021. godini provedeni su brojni projekti unaprjeđenja poslovanja, a uključuju upravljanje cijenama na osnovi upotrebe napredne analitike, optimalizaciju i ukidanje neprofitabilnog dijela portfelja, znatno unaprjeđenje procesa

upravljanja štetama, učinkovitije upravljanje troškovima pribave te smanjenje troškova potpornih aktivnosti. Programom su obuhvaćene i tvrtke kćeri, čime se pozitivna iskustva iz matice prenose i na regionalne podružnice. U skladu s promjenom uvjeta poslovanja i kretanjem globalnih trendova, Croatia osiguranje nastavilo je i u 2021. godini ulaganje u svoju digitalnu transformaciju u iznosu većem od 100 milijuna kuna.

Nastavljena je snažna podrška uvođenju Laqo osiguranja, prvog u potpunosti digitalnog osigurateljnog rješenja na našim prostorima. Sredinom 2021. godine lansiran je LaqoPrevent, program prevencije koji potiče vozače na odgovornu i sigurnu vožnju. Inovativnost LaqoPreventa prepoznala je i struka pa Hrvatska udruga menadžera sigurnosti, u kategoriji Najbolji projekt poslovnog sektora u ostvarivanju sigurnosti zajednice, nagradila upravo Croatia osiguranje za projekt LaqoPrevent.

Najbolje korisničko iskustvo, primjerice dvostruko manje klikova u odnosu na slične europske brendove, pridonosi visokom zadovoljstvu korisnika. Sve to dovelo je do početnih rezultata koji pokazuju da je Laqo u Hrvatskoj uspješniji od insurtech tvrtki na većim tržištima.

Croatia je u 2021. predstavila i svoje prvo indeksno osiguranje od suše, inovativno tehnološko rješenje u suradnji sa Swiss Re-om, vodećim svjetskim reosigurateljem. Indeksno osiguranje od nedostatka vlage u tlu (suše) najmoderniji je proizvod ove vrste na hrvatskom tržištu koji koristi naprednu tehnologiju mjerenja vlažnosti tla putem satelita, što omogućuje precizne podatke za osigurane poljoprivredne površine. Isplata štete realizira se automatski, na temelju dobivenih satelitskih podataka, bez potrebe izlaska procjenitelja na teren. Isplatu je tako dobilo više od 1.000 poljoprivrednika, a 90 posto naknada isplaćeno je u svega dva tjedna.

U 2021. godini Croatia osiguranje ostvarilo je konsolidiranu neto dobit u iznosu od 363 milijuna kuna, što predstavlja rast od 11 posto.

4. RIZICI I UPRAVLJANJE RIZICIMA

Društvo je izloženo financijskim rizicima (valutnom, kamatnom i kreditnom), kao i tržišnim rizicima koji utječu na osnovnu djelatnost podružnica.

Društvo za upravljanje financijskim rizicima koristi uobičajene financijske instrumente na financijskom tržištu Republike Hrvatske.

S obzirom na značajnu vrijednost financijske imovine kojom Društvo upravlja, posebna pozornost posvećuje se upravo upravljanju financijskim rizicima, praćenju stabilnosti bankarskog sustava i stanja na financijskim tržištima, odnosno plasmanu sredstava kojima se upravlja kroz Odjel riznice.

Iza nas je još jedna korona godina jer je i 2021. protekla u ozračju pandemije koronavirusa. Prvi dio godine obilježili su neizvjesnost, izazovi zbog logističkih poteškoća i zatvorenih HORECA kanala te posljedično smanjene poslovne aktivnosti. Drugi dio godine donio je snažan oporavak. Rast procijepljenosti i povoljnije vremenske prilike omogućile su, s obzirom na okolnosti, vrlo dobru turističku sezonu u Hrvatskoj. Hrvatska je ostvarila znatno bolje rezultate od mediteranske konkurencije zahvaljujući povoljnijoj epidemiološkoj situaciji u ljetnim mjesecima te blizini ključnih emitivnih tržišta. U listopadu je započeo novi snažan val epidemije koji je trajao do kraja godine, a nastavlja se i dalje. Pandemija je dovela do prekida globalnih lanaca opskrbe i neizvjesnosti brzine njihova oporavka. Nedostatak određenih roba doveo je do rasta cijena što u konačnici već osjećaju potrošači na svojoj kupovnoj moći.

Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju u prosincu 2021. porasle za 5,5 posto u odnosu na isti mjesec 2020., a u cijeloj 2021. u prosjeku su bile više za 2,6 posto. Godišnja stopa inflacije u prosincu od 5,5 posto najviša je još od listopada 2008. godine, kada je iznosila 5,9 posto. Energenti i rast cijena investicija najvećim dijelom mogu utjecati na rast troškova poslovanja u budućnosti.

U segmentu osiguranja, u uvjetima pandemije, rizik predstavlja smanjena mogućnost fizičke komunikacije s klijentima, osobito na tržištima regije. Razvijanje on-line kanala i digitalnog brenda LAQO te uspostava novih procedura korištenjem informacijske tehnologije model je prevladavanja navedenih izazova. U 2021. godini nastavljena je snažna podrška digitalnom brendu LAQO unaprjeđenjem portfelja proizvoda. Također, ubrzane su aktivnosti u smjeru digitalizacije poslovnih procesa u svim segmentima poslovanja Grupe.

Rezultati popisa stanovništva u 2021. godini pokazuju da je Hrvatska u deset godina izgubila gotovo 400.000 stanovnika što predstavlja pad veći od devet posto. Nedostatak radne snage postaje izazov tvrtkama na putu rasta i razvoja. Posljedično, očekuje se pritisak na rast troškova rada. Sustavno se radi na analizama potreba i mjera za zapošljavanje. Razvoj vlastitog upravljačkog potencijala u svim sastavnicama Grupe kao i poslovni model cjelogodišnjeg rada turističkih objekata samo su dio rješenja na kojima se kontinuirano radi.

Negativna pak kretanja i kolebljivost tržišta kapitala mogu imati utjecaj na sveobuhvatnu dobit iz ulaganja.

5. PODACI O STJECANJU I OTPUŠTANJU VLASTITIH DIONICA

Od 1. siječnja do 31. prosinca 2021. godine Društvo je steklo 8.407 vlastitih dionica roda ADRS (ADRS-R-A), koje čine 0,0874% dionica tog roda, odnosno 0,0512% ukupnog temeljnog kapitala Društva. Tijekom izvještajnog razdoblja Društvo je steklo 26.471 vlastitih dionica roda ADRS2 (ADRS-P-A), koje čine 0,3901% dionica tog roda, odnosno 0,1614% ukupnog temeljnog kapitala Društva.

Detaljni podaci o svakom pojedinom stjecanju vlastitih dionica javno su objavljeni sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima, odredbama Zakona o tržištu kapitala i Pravilima Zagrebačke burze d. d.

Na kraju izvještajnog razdoblja Društvo je držalo ukupno 123.317 vlastitih dionica roda ADRS što predstavlja 1,28% dionica tog roda i 563.992 vlastitih dionica roda ADRS2, što predstavlja 8,31% dionica tog roda, odnosno ukupno 687.309 vlastitih dionica, što predstavlja 4,19% temeljnog kapitala Društva.

6. AKTIVNOSTI ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Društvo kontinuirano prati događanja u okruženju i ulaže u istraživanje tržišta, usmjerava i podržava aktivnosti povezanih društava koje su u funkciji organskog rasta te prepoznavanja poslovnih prilika i realizacije novih akvizicija.

7. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON ZAVRŠETKA POSLOVNE GODINE

Krajem veljače 2022. godine, Rusija je započela agresiju na Ukrajinu. Adris grupa i tvrtke u njenom sastavu nisu izravno pogođene ruskom agresijom na Ukrajinu. S obzirom da se rat i sankcije Rusiji odražavaju na svjetsko i europsko gospodarstvo, izvjesno je da će se odraziti i na hrvatsko, osobito na sektor turizma, što znači posredno i na poslovanje Grupe. Energetska kriza dovest će do poskupljenja struje i plina, a potom i hrane te transportnih usluga. Sve ovo utjecat će na rast ulaznih troškova pri čemu u ovom trenutku nije moguće kvantificirati učinke. Grupa, u poslovima osiguranja i reosiguranja nema direktne poslove sa Rusijom i Ukrajinom (niti sa reosigurateljnim kompanijama, brokerima, MGA agencijama i sl.). Grupa nije direktno izložena subjektima iz Rusije u smislu ulagačkih pozicija. Pojedina ulaganja su u određenoj mjeri neizravno izložena poslovanjem u Rusiji. Sve tvrtke u sastavu Grupe aktivno provode programe transformacije poslovanja. Jedan od segmenata jest i upravljanje troškovima unutar kojega postoje projekti energetske učinkovitosti.

8. NEFINANCIJSKI IZVJEŠTAJ

Nefinancijski izvještaj za izvještajnu godinu prilaže se uz Izvještaj posloводства kao zaseban dokument.

9. TABLICA USKLADE GFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2021. GODINU I REVIDIRANOG MSFI FINANCIJSKOG IZVJEŠTAJA ZA 2021. GODINU

(u tisućama kuna)

Stavka RDG-a u MSFI	Iznos	Stavka RDG-a u GFI	Iznos	Razlika
Poslovni prihodi	5.272.176	Prihodi od prodaje (izvan grupe)	5.272.176	-
Ostali prihodi	411.863	Ostali poslovni prihodi (izvan grupe)	515.268	-
Ostali dobici	103.405			
Nastale štete u osiguranju neto od reosiguranja	1.843.854	Ostali vanjski troškovi	2.708.762	1
Ukupno vanjske usluge	864.909			
		Troškovi osoblja	1.147.657	
Troškovi zaposlenih	1.145.860	Rezerviranja za mirovine, otpremnine i slične obveze	(1.797)	-
		Amortizacija	531.651	
Amortizacija i vrijednosna usklađenja	557.224	Vrijednosna usklađenja dugotrajne imovine osim financijske imovine	25.573	-
Ostali poslovni rashodi	230.991	Ostali troškovi	216.063	-
Ostali gubici	43.624	Ostali poslovni rashodi	58.552	-

(u tisućama kuna)

Stavka Bilance u MSFI	Iznos	Stavka Bilance u GFI	Iznos	Razlika
Nekretnine, postrojenja i oprema	6.115.527			
Ulaganja u nekretnine	1.173.074	Materijalna imovina	7.321.416	1
Biološka imovina	32.816			
Dugotrajni dužnički VP po amortiziranom trošku	2.061.359	Dugotrajna financijska imovina	8.570.357	1

Stavka Bilance u MSFI	Iznos	Stavka Bilance u GFI	Iznos	Razlika
Dugotrajna financijska imovina po FV kroz OSD	4.912.739			
Dugotrajna financijska imovina po FV kroz RDG	1.201.098			
Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate	84.412			
Dugotrajni depoziti	310.750			
Dugotrajna potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	283.223	Potraživanja (dugotrajna)	283.224	(1)
Kratkotrajna potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	1.470.783	Potraživanja (kratkotrajna)	1.408.308	(2)
Potraživanja po osnovi poreza na dobit	15.373	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi	77.850	
Kratkotrajni dužnički VP po amortiziranom trošku	349.510			
Kratkotrajna financijska imovina po FV kroz OSD	296.456	Kratkotrajna financijska imovina	1.013.617	1
Kratkotrajna financijska imovina po FV kroz RDG	160.272			
Depoziti	207.380			
Kreditni (dugoročni)	1.702.369	Obveze za zajmove, depozite i slično (dugoročne)	1.623	-
		Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama (dugoročne)	1.700.746	
Dugoročna rezerviranja	183.610	Rezerviranja	205.251	-
Kratkoročna rezerviranja	21.641			
Dugoročne tehničke pričuve	5.192.259			
Dugoročne obveze prema dobavljačima i ostale obveze	161.033	Ostale dugoročne obveze	5.365.953	-
Ostale financijske obveze (dugoročne)	12.661			
Posudbe (kratkoročne)	234.163	Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama (kratkoročne)	234.163	-
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze (kratkoročne)	946.891	Obveze za predujmove	29.396	
		Obveze prema dobavljačima	151.896	
Ugovorne obveze	23.939	Obveze prema zaposlenicima	87.736	
Obveza za porez na dobit	38.570	Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	109.142	(2)
		Obveze s osnove udjela u rezultatu	32.896	
Kratkoročne tehničke pričuve	2.816.110	Ostale kratkoročne obveze	3.087.662	
		Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	326.784	

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

Marko Remenar
član uprave

Izvješće neovisnog revizora

Dioničarima društva ADRIS GRUPA d.d.

Izvješće o reviziji konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja

Naše mišljenje

Prema našem mišljenju, konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, konsolidirani i nekonsolidirani financijski položaj društva ADRIS GRUPA d.d. („Društvo“) i njegovih ovisnih društava (zajedno „Grupa“) na dan 31. prosinca 2021. godine i konsolidiranu i nekonsolidiranu financijsku uspješnost te konsolidirane i nekonsolidirane novčane tokove Grupe i Društva za tada završenu godinu u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni u Europskoj uniji („MSFI“).

Što smo revidirali

Konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji Grupe i Društva obuhvaćaju:

- konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti za godinu koja je završila 31. prosinca 2021.;
- konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o financijskom položaju na dan 31. prosinca 2021.;
- konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o promjenama kapitala za tada završenu godinu;
- konsolidirani i nekonsolidirani izvještaj o novčanom toku za tada završenu godinu; i
- Bilješke uz konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje, uključujući značajne računovodstvene politike i ostale objašnjavajuće informacije.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvješću u odjeljku o Odgovornosti revizora za reviziju konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za naše mišljenje.

Neovisnost

Neovisni smo od Grupe i Društva u skladu s Međunarodnim kodeksom etike za profesionalne računovođe (uključujući Međunarodne standarde neovisnosti) koji je izdao Odbor za međunarodne standarde etike za računovođe (Kodeks). Ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s Kodeksom.

Prema našim najboljim saznanjima i uvjerenju, izjavljujemo da su nerevizijske usluge koje smo pružili Grupi i Društvu u skladu s primjenjivim zakonskim propisima u Republici Hrvatskoj te da nismo pružili nerevizijske usluge koje su zabranjene člankom 5(1) Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća.

Nerevizijske usluge koje smo pružili Grupi i Društvu u razdoblju od 1. siječnja 2021. godine do 31. prosinca 2021. godine objavljene su u Izjavi Društva o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za 2021. godinu.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj prosudbi, bila od najveće važnosti za našu reviziju konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima te ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje
<p><i>Grupa – Nadoknadiva vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme u poslovnom segmentu turizam</i></p> <p><i>Vidjeti bilješku 2.6 (Značajne računovodstvene politike), bilješku 4 (Ključne računovodstvene procjene) i bilješku 17 (Nekretnine, postrojenja i oprema).</i></p> <p>Na dan 31. prosinca 2021. godine, Grupa iskazuje nekretnine, postrojenja i opremu u poslovnom segmentu turizam knjigovodstvene vrijednosti u iznosu od 4.319.262 tisuća kuna po povijesnom trošku, umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti.</p> <p>Pandemija bolesti COVID-19 je i tijekom 2021. imala značajnog utjecaja na poslovanje u segmentu turizam, posebice na poslovanje turističkih objekata u pojedinim mjestima iz čega proizlaze pokazatelji mogućeg umanjenja vrijednosti.</p> <p>Kao rezultat toga, menadžment je za sve turističke objekte (hotel, kamp ili naselje) izračunao nadoknadivu vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme koristeći diskontirane novčane tokove (DCF) na temelju vrijednosti u upotrebi ili na temelju procjena fer vrijednosti. Na temelju navedenih izračuna, u 2021. godini nije utvrđen niti priznat gubitak od umanjenja vrijednosti.</p> <p>Usmjerili smo pozornost na ovo područje zbog značajnih učinaka pandemije bolesti COVID-19, povezane nesigurnosti i zbog toga što je analiza umanjenja vrijednosti koju provodi menadžment složen postupak u sklopu kojeg se koriste višestruke procjene kako je opisano u bilješci 4.v/.</p>	<p>Dobili smo izračune vrijednosti u uporabi koje menadžment koristi u određivanju nadoknadivih vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme za svaki turistički objekt (hotel, kamp ili naselje) na dan 31. prosinca 2021. godine.</p> <p>Temeljem usporedbe ostvarene EBITDA-e u 2021. godini u odnosu na plan za 2021., identificirali smo one objekte kod kojih postoji veća neizvjesnost jer nisu postigli plan, te smo za navedene objekte proveli sljedeće detaljne procedure:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Testirali smo matematičku točnost izračuna vrijednosti u uporabi i usporedili ulazne podatke s povijesnim financijskim informacijama. Buduće projekcije novčanih tokova uskladili smo sa odobrenim strateškim planovima te smo usporedili ovogodišnje ostvarene vrijednosti s planiranim novčanim tokovima korištenim u izračunu nadoknadive vrijednosti za 2020. godinu. • Za dvije ključne pretpostavke (diskontna stopa i terminalna vrijednost) korištene u izračunima vrijednosti u uporabi angažirali smo naše stručnjake za procjenu vrijednosti kako bi nam pomogli u procjeni primjerenosti korištenih diskontnih stopa usporedbom sa subjektima sa sličnim profilima rizika i tržišnim informacijama te u procjeni stope preostalog rasta (terminalne vrijednosti) u odnosu na prognoze gospodarskog rasta. • Za preostale ključne pretpostavke korištene u izračunima vrijednosti u uporabi (stope rasta prihoda i bruto EBITDA marža), usporedili smo usklađenost tih pretpostavki među turističkim objektima te smo ih usporedili sa pretpostavkama korištenim u izračunu nadoknadive vrijednosti za 2020. godinu. • Na temelju izračuna vrijednosti u uporabi utvrđen je veći iznos vrijednosti u uporabi od knjigovodstvene vrijednosti izabranih turističkih objekata. <p>Pregledali smo relevantne objave u konsolidiranim financijskim izvještajima.</p>

Ključno revizijsko pitanje

Grupa - Procjene korištene u izračunu tehničkih pričuva osiguranja i u testiranju adekvatnosti obveza („LAT“)

Za računovodstvene politike vidjeti opis ključnih prosudbi i procjena u pogledu procjene pričuva osiguranja i testiranja adekvatnosti obveza (LAT od eng. „Liability adequacy test“) koji je prikazan u bilješkama 2.30. Obveze i povezana imovina s osnove testa adekvatnosti obveza, 2.31. Tehničke pričuve te 2.32. Tehničke pričuve životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja koji imaju značajan utjecaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova financijskih izvještaja.

Grupa mora u vezi sa svim poslovima osiguranja, odnosno poslovima reosiguranja koje obavljaju oblikovati odgovarajuće tehničke pričuve prema računovodstvenim propisima namijenjenim pokriću obveza iz ugovora o osiguranju, odnosno ugovora o reosiguranju i eventualnih gubitaka zbog rizika koji proizlaze iz poslova osiguranja, odnosno poslova reosiguranja koje obavljaju.

U svojim financijskim izvještajima, Grupa ima iskazane tehničke pričuve u iznosu 8.008.369 tisuća kuna što predstavlja 69% ukupnih obveza Grupe, a koje se iskazuju sukladno zakonskim zahtjevima za računovodstvo osiguravajućih društava.

U skladu s praksom na tržištu osiguranja, njihovo vrednovanje uključuje značajnu prosudbu, jer zahtijeva da Uprava razvije složene i subjektivne pretpostavke kao ključne ulazne podatke u aktuarskom modelu izračuna tehničkih pričuva. Neke od ključnih pretpostavki su: povrat ulaganja, kamatne stope, troškovi, smrtnost, dugovječnost i pretpostavke odustanaka te kvota šteta i kvota troškova.

Nadalje, na svaki izvještajni datum, Grupa je obvezna provesti test adekvatnosti obveza, s ciljem utvrđivanja dostatnosti priznatih pričuva iz ugovora o osiguranju, a u skladu s zahtjevima MSFI-ja 4: Ugovori o osiguranju.

Grupa na svaki datum izvještavanja procjenjuju jesu li njezine iskazane obveze za osiguranje adekvatne, koristeći sadašnje procjene budućih novčanih tokova po svim svojim ugovorima o osiguranju.

Procjene budućih novčanih tokova temelje se na realnim aktuarskim pretpostavkama, kao što su gore navedene.

Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje

Kako bismo odgovorili na rizike povezane s izračunom tehničkih pričuva i testiranjem adekvatnosti obveza, identificiranim kao ključno revizijsko pitanje, dizajnirali smo revizijske postupke, koji su nam omogućili pribavljanje dostatnih primjerenih revizijskih dokaza za naš zaključak o tom pitanju.

Proveli smo sljedeće revizijske postupke, uključujući korištenje aktuarskih stručnjaka:

- Pregled i provjera metodologije i adekvatnosti aktuarskih metoda korištenih za procjenu osigurateljskih obveza;
- Pregled i procjena aktuarskih prosudbi korištenih u modelima, što može varirati ovisno o proizvodu i/ili specifikacijama proizvoda, kao i sukladnost modela s MSFI-jevima;
- Stjecanje razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola uspostavljenih od strane Uprave u procesu izračuna tehničkih pričuva, uključujući korištene aplikacije i alate informacijske tehnologije;
- Procjena adekvatnosti dizajna i provjera implementacije identificiranih internih kontrola relevantnih za proces izračuna tehničkih pričuva;
- Potvrda valjanosti testiranja adekvatnosti obveza od strane menadžmenta koja je ključni test koji se provodi radi provjere da su obveze adekvatne usporedno s budućim ugovornim obvezama. Naše procedure na testovima adekvatnosti obveza su uključivale pregled projiciranih novčanih tokova i pretpostavki prihvaćenih u kontekstu iskustva Grupe i industrije i specifičnih značajki proizvoda;
- Testiranje operativne učinkovitosti identificiranih i relevantnih internih kontrola;
- Ocjenjivanje kvalitete povijesnih podataka korištenih u određivanju pretpostavki i ocjenjivanje prikladnosti elemenata informacijskog sustava i procesa obrade podataka.

Nadalje, proveli smo revizorske procedure kako bismo utvrdili da su modeli ispravno i potpuno izračunavali pričuve osiguranja;

- Provedba dokaznog testiranja nad priznavanjem i mjerenjem stavki tehničkih pričuva;
- Pregled dokumentacije s uključenim aktuarskim pretpostavkama i stručnom prosudbom;
- Stjecanje razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola uspostavljenih od strane Uprave u procesu izračuna tehničkih pričuva, uključujući korištene aplikacije i alate informacijske tehnologije;

Ključno revizijsko pitanje

Ako navedena procjena pokaže kako je knjigovodstvena vrijednost obveza iz osiguranja nedovoljna u odnosu na procijenjene buduće novčane tokove, manjak se priznaje na teret dobiti ili gubitka.

S obzirom da mjerenje pričuva osiguranja uključuje značajnu prosudbu neizvjesnih budućih ishoda, ponajviše radi ukupnog iznosa namire osigurateljnih obveza, uključujući sva jamstva dana osiguranicima, što može imati značajan utjecaj na financijske izvještaje Grupe, odlučili smo uključiti procjene korištene u izračunu pričuva osiguranja i u testiranju adekvatnosti obveza kao ključno revizijsko pitanje tijekom naše revizije.

Društvo – Nadoknadiva vrijednost ulaganja u ovisna društva

Vidjeti bilješku 2.2. (Značajne računovodstvene politike), bilješku 4 (Ključne računovodstvene procjene) i bilješku 21 (Ulaganja u ovisna društva, pridružena društva i zajedničke poduhvate).

Na dan 31. prosinca 2021. godine, ulaganja u ovisna društva iznosila su 5.174.373 tisuće kuna, što predstavlja 69% ukupne imovine u nekonsolidiranim financijskim izvještajima.

Društvo svoja ulaganja u ovisna društva mjeri po trošku umanjenom za akumulirano umanjeње vrijednosti.

U 2021. godini pandemija bolesti COVID-19 je i dalje imala značajnog utjecaja na rezultate poslovanja ovisnih društva u segmentu turizam pa je Društvo izračunalo nadoknadivi iznos ulaganja tih ovisnih društva primjenom metode diskontiranih novčanih tokova.

Na temelju navedenih izračuna, u 2021. godini nije utvrđen niti priznat gubitak od umanjeња vrijednosti ulaganja.

Usmjerili smo pozornost na ovo područje zbog značajnost ulaganja i pripadajućeg rizika neizvjesnosti koji se odnosi na ključne pretpostavke koje menadžment koristi u određivanju nadoknadive vrijednosti ulaganja u ovisna društva, kako je opisano u bilješki 4.ix/.

Kako smo revidirali ključno revizijsko pitanje

- Procjena adekvatnosti dizajna i provjera implementacije identificiranih internih kontrola relevantnih za proces izračuna tehničkih pričuva;
- Testiranje operativne učinkovitosti identificiranih i relevantnih internih kontrola.

Također, proveli smo revizijske postupke vezano uz primjerenost objavljivanja u financijskim izvještajima vezano uz pričuve osiguranja kako bismo utvrdili da su u skladu s MSFI-ima.

Na temelju analize poslovanja ovisnih društava u segmentu turizam u 2021. godini identificirali smo jedno društvo za koje postoje naznake umanjeња vrijednosti.

Za to društvo, dobili smo izračun primjenom metode diskontiranih novčanih tokova koju je Društvo koristilo u određivanju nadoknadivog iznosa ulaganja dan 31. prosinca 2021. godine te smo proveli sljedeće detaljne procedure:

- Angažirali smo naše stručnjake za procjenu vrijednosti kako bi nam pomogli sa pregledom metodologije korištene u izračunu.
- Također, stručnjaci su nam pomogli u procjeni primjerenosti korištenih diskontnih stopa usporedbom sa subjektima sa sličnim profilima rizika te u razmatranju procjena stopa preostalog rasta (terminalne vrijednosti) u odnosu na prognoze gospodarskog rasta.
- Testirali smo matematičku točnost izračuna, usporedili ulazne podatke s financijskim informacijama i uskladili buduće projekcije novčanih tokova s odobrenim strateškim planovima.
- Pregledali smo analizu osjetljivosti ključnih pretpostavki kako bismo utvrdili utjecaj takvih promjena na iskazivanje umanjeња vrijednosti ulaganja.

Pregledali smo relevantne objave u nekonsolidiranim financijskim izvještajima.

Izveštavanje o ostalim informacijama uključujući Izvešće posloводства

Uprava je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije uključuju Izvešće posloводства, Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja i Nefinancijsko izvješće uključeno u Godišnje izvješće, ali ne uključuju konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje i naše izvješće revizora o njima.

Naše mišljenje o konsolidiranim i nekonsolidiranim financijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije.

U vezi s našom revizijom konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije gore navedene, te pri tome razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne konsolidiranim i nekonsolidiranim financijskim izvještajima ili našim saznanjima stečenim u reviziji ili se na neki drugi način čini da su značajno pogrešno prikazane.

U pogledu Izvešća posloводства, Izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja i Nefinancijskog izvješća, obavili smo također postupke propisane odredbama Zakona o računovodstvu Republike Hrvatske. Ti postupci obuhvaćaju provjeru je li Izvešće posloводства sastavljeno u skladu s člancima 21. i 24. Zakona o računovodstvu, uključuje li Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja informacije definirane u člancima 22. i 24. Zakona o računovodstvu te je li Nefinancijsko izvješće sastavljeno u skladu s člankom 21.a Zakona o računovodstvu.

Na temelju posla koji smo obavili tijekom revizije, prema našem mišljenju:

- informacije u Izvešću posloводства i Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja za financijsku godinu za koju su sastavljeni konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji usklađene su, u svim značajnim odrednicama, s konsolidiranim i nekonsolidiranim financijskim izvještajima;
- Izvešće posloводства sastavljeno je u skladu s člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu;
- Izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja uključuje informacije definirane u člancima 22. i 24. Zakona o računovodstvu; te
- Nefinancijsko izvješće sastavljeno je u skladu sa zahtjevima članka 21a. Zakona o računovodstvu.

Nadalje, na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Grupe i Društva i njihovog okruženja stečenog u okviru revizije, od nas se zahtijeva da izvijestimo ako zaključimo da postoje značajni pogrešni prikazi u Izvešću posloводства, Izjavi o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja i ostalim informacijama dobivenim prije datuma ovog izvješća revizora. U tom smislu nemamo ništa za izvijestiti.

Odgovornost uprave i onih koji su zaduženi za nadzor za konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prikaz konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni u Europskoj uniji i za one interne kontrole za koje uprava odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Grupe i Društva da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, za objavljivanje okolnosti vezanih uz vremensku neograničenost poslovanja ako je to primjenjivo te za korištenje računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako uprava namjerava likvidirati Grupa i Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za nadzor su odgovorni za nadziranje procesa financijskog izvještavanja Grupe i Društva.

Odgovornost revizora za reviziju konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kad ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajnima ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovi tih konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo osmislili revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Grupe i Društva.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi uprava i, na temelju pribavljenih revizijskih dokaza, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Grupe i Društva da nastave s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u konsolidiranim i nekonsolidiranim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Grupa i Društvo prekinu s vremenski neograničenim poslovanjem.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li konsolidirani i nekonsolidirani financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.
- Prikupljamo dostatne primjerene revizijske dokaze vezano uz financijske informacije subjekata ili poslovne aktivnosti unutar Grupe kako bismo mogli izraziti mišljenje o konsolidiranim financijskim izvještajima. Odgovorni smo za usmjeravanje, nadzor i provedbu grupne revizije. Samostalno smo odgovorni za naše izvješće neovisnog revizora.

Komuniciramo s onima koji su zaduženi za nadzor, između ostalih pitanja, planirani djelokrug i vremenski raspored revizije i važne revizijske nalaze, uključujući značajne nedostatke u internim kontrolama ako su otkriveni tijekom naše revizije.

Također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za nadzor da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s neovisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utječu na našu neovisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o radnjama poduzetim u svrhu uklanjanja prijetnji ili primijenjenim mjerama zaštite.

Među pitanjima o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za nadzor, određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja tekućeg razdoblja i stoga predstavljaju ključna revizijska pitanja. Navedena pitanja opisujemo u našem izvješću neovisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba priopćiti u našem izvješću neovisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice priopćavanja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takve objave.

Izvješće o usklađenosti formata konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja sa zahtjevima Uredbe o europskom jedinstvenom elektroničkom formatu („ESEF“)

Na temelju našeg ugovora, angažirani smo od strane uprave Društva za provođenje angažmana s izražavanjem razumnog uvjerenja za provjeru usklađenosti prezentacije konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja Grupe i Društva za godinu koja je završila 31. prosinca 2021., a koji su sadržani u priloženoj elektroničkoj datoteci “ adris-2021-12-31-hr.zip“, s primjenjivim zahtjevima za prezentaciju („Financijski izvještaji u ESEF formatu“).

Opis predmeta ispitivanja i primjenjivi kriteriji

Uprava Društva sastavila je financijske izvještaje u ESEF formatu u skladu sa zahtjevima članka 462. stavka 5. Zakona o tržištu kapitala (Narodne novine, br. 65/18, 17/20 i 83/21) („Zakon o tržištu kapitala“) i s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2019/815 od 17. prosinca 2018. o dopuni Direktive 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za specifikaciju jednog elektroničkog formata za izvještavanje („Uredba o ESEF-u“). Navedeni propisi predviđaju ispunjavanje sljedećih zahtjeva:

- financijski izvještaji sadržani u konsolidiranom i nekonsolidiranom Godišnjem izvješću su sastavljeni u XHTML formatu;
- podaci sadržani u konsolidiranim i nekonsolidiranim financijskim izvještajima propisani Uredbom o ESEF-u i Zakonom o tržištu kapitala označeni su i sve oznake ispunjavaju sljedeće zahtjeve:
 - korišten je XBRL jezik za označavanje,
 - korišteni su elementi osnovne taksonomije navedeni u Uredbi o ESEF-u s najbližim računovodstvenim značenjem, osim ako nije napravljen dodatni element taksonomije u skladu s Prilogom IV. Uredbe o ESEF-u,
 - oznake su u skladu sa zajedničkim pravilima za označavanje prema Uredbi o ESEF-u.

Zahtjevi opisani u prethodnom odlomku određuju osnovu za primjenu u sastavljanju financijskih izvještaja u ESEF formatu i, prema našem mišljenju, predstavljaju odgovarajuće kriterije za donošenje zaključka s izražavanjem razumnog uvjerenja.

Odgovornost uprave i onih koji su zaduženi za nadzor

Uprava Društva odgovorna je za pripremu i objavu financijskih izvještaja u ESEF formatu u skladu sa zahtjevima Uredbe o ESEF-u i Zakonom o tržištu kapitala. Osim toga, uprava Društva odgovorna je održavati sustav internih kontrola koji u razumnoj mjeri osigurava pripremu financijskih izvještaja u ESEF formatu bez značajnih neusklađenosti sa zahtjevima Uredbe o ESEF-u i Zakona o tržištu kapitala, uslijed prijave ili pogreške.

Oni koji su zaduženi za nadzor odgovorni su za nadziranje procesa pripreme financijskih izvještaja u ESEF formatu kao dijela procesa financijskog izvještavanja.

Naša odgovornost

Naša je odgovornost donijeti zaključak s izražavanjem razumnog uvjerenja, temeljen na pribavljenim revizijskim dokazima, o tome jesu li financijski izvještaji u ESEF formatu, u svim značajnim odrednicama u skladu sa zahtjevima Uredbe o ESEF-u i Zakona o tržištu kapitala. Obavili smo angažman s izražavanjem razumnog uvjerenja u skladu s Međunarodnim standardom za angažmane s izražavanjem uvjerenja (MSIU) 3000 (izmijenjen) - Angažmani s izražavanjem uvjerenja različiti od revizija ili uvida u povijesne financijske informacije. Ovaj standard zahtijeva da smo usklađeni s etičkim zahtjevima te da planiramo i provedemo postupke kako bismo dobili razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji u ESEF formatu pripremljeni, u svim značajnim odrednicama, u skladu s primjenjivim zahtjevima.

Razumno uvjerenje visoka je razina izražavanja uvjerenja, ali ne jamči da će usluga izvršena u skladu s MSIU 3000 (R) uvijek otkriti postojeće materijalno značajne pogrešne prikaze (značajna neusklađenost sa zahtjevima).

Provedeni postupci

Priroda, vremenski okvir i obujam odabranih postupaka ovise o prosudbi revizora.

U sklopu odabranih postupaka obavili smo sljedeće aktivnosti:

- pročitali smo zahtjeve Uredbe o ESEF-u i Zakona o tržištu kapitala;
- stekli smo razumijevanje sustava internih kontrola i procesa relevantnih za primjenu jedinstvenog elektroničkog formata za izvještavanje za financijske izvještaje, uključujući izradu XHTML formata i označavanje konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja;
- provjerili smo je li XHTML format ispravno primijenjen;
- ocijenili smo potpunost označavanja konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja korištenjem iXBRL jezika za označavanje u skladu sa zahtjevima implementacije elektroničkog formata opisanim u Uredbi o ESEF-u;
- ocijenili smo prikladnost korištenja XBRL oznaka odabranih iz taksonomije ESEF-a te izradu proširenih oznaka kada nije bilo moguće identificirati odgovarajući element taksonomije ESEF-a; i
- ocijenili smo prikladnost povezivanja elemenata proširene taksonomije s taksonomijom ESEF-a.

Uvjereni smo da su nam pribavljeni dokazi dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu u svrhu izražavanja našeg zaključka.

Zaključak

Prema našem mišljenju, na temelju provedenih postupaka i pribavljenih dokaza, financijski izvještaji u ESEF formatu za godinu koja je završila 31. prosinca 2021., sadržani u gore navedenoj priloženoj elektroničkoj datoteci, pripremljeni su, u svim značajnim odrednicama, u skladu s Uredbom o ESEF-u i Zakonom o tržištu kapitala.

Naš zaključak ne predstavlja mišljenje o istinitosti i fer prikazu financijskih izvještaja prezentiranih u elektroničkom formatu. Osim toga, ne izražavamo nikakvo uvjerenje o ostalim informacijama objavljenim u dokumentima u ESEF formatu.

Izvešće o ostalim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Naše mišljenje je dosljedno s našim dodatnim izvještajem Revizijskom odboru od 11. travnja 2022. u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) br. 537/2014 Europskog parlamenta i Vijeća.

Imenovanje

Odlukom skupštine dana 30. lipnja 2021. godine imenovani smo kao zajednički revizori Grupe i Društva za 2021. godinu.

PricewaterhouseCoopers d.o.o. je prvi puta imenovan revizorom Društva od njegovog osnutka. Ovo imenovanje obnavlja se jednom godišnje odlukom skupštine i predstavlja ukupno neprekinuto razdoblje angažmana od više od 18 godina.

Deloitte d.o.o. je prvi put imenovan za revizora Društva 2021. godine i predstavlja ukupno neprekinuto razdoblje angažmana od jedne godine.

Angažirani partneri u reviziji odgovorni za ovo izvješće neovisnih revizora su Tamara Maćašović, PricewaterhouseCoopers d.o.o. i Marina Tonžetić, Deloitte d.o.o.

13. travnja 2022. godine

Tamara Maćašović
Član uprave i ovlašteni revizor
PricewaterhouseCoopers d.o.o.
Heinzlova 70, Zagreb

PricewaterhouseCoopers d.o.o.⁴
za reviziju i konzalting
Zagreb, Heinzlova 70

Marina Tonžetić
Direktor i ovlašteni revizor
Deloitte d.o.o.
Radnička cesta 80, Zagreb

ODGOVORNOST ZA GODIŠNJE IZVJEŠĆE

Na temelju važećeg hrvatskog Zakona o računovodstvu, Uprava je dužna osigurati da se nekonsolidirani i konsolidirani financijski izvještaji za svaku financijsku godinu sastave u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja („MSFI“) koje je odobrila Europska unija („EU“), tako da daju istinitu i objektivnu sliku financijskog položaja i rezultata poslovanja društva ADRIS GRUPA d. d., Rovinj i ovisnih društava („Grupa“) za to razdoblje.

Uprava razumno očekuje kako Grupa i Društvo imaju odgovarajuća sredstva za nastavak poslovanja u doglednoj budućnosti. Iz navedenog razloga, Uprava i dalje prihvaća načelo neograničenosti vremena poslovanja pri izradi konsolidiranih financijskih izvještaja.

Odgovornosti Uprave pri izradi konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja uključuju osiguravanje:

- odabira i dosljednog primjenjivanja odgovarajućih računovodstvenih politika;
- razumnih i opreznih prosudbi i procjena;
- primjenjivanja važećih računovodstvenih standarda; te
- pripremu konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja po načelu trajnosti poslovanja, osim ako je neprimjereno pretpostaviti hoće li Grupa i Društvo nastaviti svoje poslovne aktivnosti.

Uprava je odgovorna za vođenje ispravnih računovodstvenih evidencija koje će u bilo koje doba s prihvatljivom točnošću odražavati financijski položaj Grupe i Društva, kao i njegovu usklađenost s važećim hrvatskim Zakonom o računovodstvu. Uprava je također odgovorna za očuvanje imovine Grupe i Društva te stoga i za poduzimanje razumnih mjera radi sprječavanja i otkrivanja pronevjera i ostalih nepravilnosti.

Osim toga, sukladno Zakonu o računovodstvu Uprava je dužna sastaviti i Godišnje izvješće koje obuhvaća financijske izvještaje, izvješće posloводства i izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja. Izvješće posloводства sastavljeno je sukladno zahtjevima članka 21. i 24. Zakona o računovodstvu, a izjava o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja sukladno zahtjevima članka 22. Zakona o računovodstvu. U skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2018/815 od 17. prosinca 2018. godine o dopuni Direktive 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za specifikaciju jedinstvenog elektroničkog formata za izvještavanje („Uredba o ESEF-u“), Uprava Društva dužna je sastaviti i objaviti godišnji izvještaj nekonsolidirani i konsolidirani u XHTML formatu te opisno označiti godišnje financijske izvještaje sastavljene sukladno MSFI-jevima u XHTML formatu koristeći XBRL oznake te označiti bilješke uz godišnje financijske izvještaje kao blok teksta radi ispunjavanja uvjeta iz članka 462. Zakona o tržištu kapitala.

Godišnje izvješće odobreno je za izdavanje od strane Uprave 11. travnja 2022. godine.

Potpisano od strane Uprave:

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

Marko Remenar
član uprave

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

KONSOLIDIRANI I
NEKONSOLIDIRANI
FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI
ZA GODINU KOJA JE
ZAVRŠILA 31. PROSINCA
2021.

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2021.	2020.	2021.	2020.
Poslovni prihodi	5	5.272.176	4.317.060	23.036	23.442
Ostali prihodi	6	411.863	429.429	21.731	1.790
Promjena vrijednosti zaliha nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda		26.726	57.324	-	-
Nastale štete u osiguranju neto od reosiguranja	8	(1.843.854)	(1.862.541)	-	-
Troškovi materijala i usluga	7	(1.492.204)	(1.195.706)	(13.262)	(12.595)
Troškovi zaposlenih	9	(1.145.860)	(981.896)	(25.883)	(4.063)
Amortizacija i vrijednosna usklađenja	17, 18, 20	(557.224)	(527.731)	(10.634)	(16.894)
Ostali poslovni rashodi	10	(230.991)	(259.135)	(12.562)	(10.088)
Ostali dobiti	11	103.405	154.511	12.282	1.120
Ostali gubici	12	(43.624)	(60.990)	(1.696)	(7.648)
Dobit/(gubitak) iz poslovanja		500.413	70.325	(6.988)	(24.936)
Financijski prihodi	13	7.441	9.953	13.560	30.992
Financijski rashodi	13	(46.300)	(53.606)	(4.831)	(998)
Financijski (rashodi)/prihodi-neto	13	(38.859)	(43.653)	8.729	29.994
Udio u dobiti pridruženih društava i zajedničkih poduhvata	21	12.054	10.339	-	-
Dobit prije oporezivanja		473.608	37.011	1.741	5.058
Porez na dobit	14	(71.007)	7.613	613	(1.618)
Neto dobit razdoblja		402.601	44.624	2.354	3.440
Ostala sveobuhvatna dobit <i>Stavke koje će naknadno biti reklasificirane u dobit ili gubitak</i>					
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit – neto od odgođenog poreza na dobit		110.601	(39.740)	48.575	2.731
Neto promjena revalorizacijske rezerve (FVPL vlasnički papiri – pristup preklapanja)		78.766	2.580	-	-
Tečajne razlike		(2.560)	3.705	-	-
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		186.807	(33.455)	48.575	2.731
Ukupna sveobuhvatna dobit za godinu		589.408	11.169	50.929	6.171
Neto dobit za:					
Dioničare Društva		296.050	(26.590)	2.354	3.440
Nekontrolirajuće interese		106.551	71.214	-	-
		402.601	44.624	2.354	3.440
Sveobuhvatna dobit za:					
Dioničare Društva		436.763	(47.884)	50.929	6.171
Nekontrolirajuće interese		152.645	59.053	-	-
		589.408	11.169	50.929	6.171
Osnovna/razrijeđena zarada po dionici koja se odnosi na dioničare Društva (u kunama)	15	18,82	(1,68)	0,15	0,22

BILJEŠKE KOJE SLIJEDE ČINE SASTAVNI DIO OVIH FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA.

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa		Društvo	
		31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
IMOVINA					
Dugotrajna imovina					
Nekretnine, postrojenja i oprema	17	6.115.527	6.367.827	465.829	541.989
Ulaganja u nekretnine	18	1.173.074	1.034.675	302.177	219.434
Biološka imovina	19	32.816	32.595	-	-
Nematerijalna imovina	20	971.477	984.153	2.401	2.486
Ulaganja u ovisna društva	21	-	-	5.174.373	5.142.894
Dužnički vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	22	2.061.359	2.058.040	-	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	4.912.739	4.703.048	175.794	116.556
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	29	1.201.098	819.784	-	-
Odgođena porezna imovina	26	257.816	301.809	125.501	135.550
Ulaganja u pridružena društva i zajedničke pothvate	21	84.412	88.593	-	-
Potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	25	283.223	283.340	216.237	214.142
Depoziti	28	310.750	366.618	-	-
		17.404.291	17.040.482	6.462.312	6.373.051
Kratkotrajna imovina					
Biološka imovina i zalihe	27	750.981	701.483	36	57
Potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja	25	1.470.783	1.500.592	114.265	197.081
Dužnički vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	22	349.510	121.414	-	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	296.456	157.921	-	-
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	29	160.272	150.349	140.080	129.833
Depoziti	28	207.380	1.545.554	-	1.000.812
Potraživanja po osnovi poreza na dobit		15.373	25.786	-	-
Novac i novčani ekvivalenti	28	1.881.807	713.509	775.984	6.076
		5.132.562	4.916.608	1.030.365	1.333.859
Ukupno imovina		22.536.853	21.957.090	7.492.677	7.706.910

BILJEŠKE KOJE SLIJEDE ČINE SASTAVNI DIO OVIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa		Društvo	
		31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
KAPITAL I OBVEZE					
Kapital i rezerve					
Temeljni kapital		164.000	164.000	164.000	164.000
Kapitalna dobit		60.724	60.724	60.724	60.724
Vlastite dionice		(301.332)	(286.391)	(301.332)	(286.391)
Rezerve za vlastite dionice		301.332	286.391	301.332	286.391
Zakonske pričuve		12.448	12.448	12.448	12.448
Rezerve fer vrijednosti		461.931	322.102	103.933	55.358
Statutarne pričuve		-	7.637.434	-	7.087.742
Zadržana dobit		8.445.565	695.725	6.908.910	30.278
	30	9.144.668	8.892.433	7.250.015	7.410.550
Nekontrolirajući interesi		1.735.894	1.618.320	-	-
Ukupno kapital		10.880.562	10.510.753	7.250.015	7.410.550
OBVEZE					
Dugoročne obveze					
Posudbe	31	1.702.369	1.570.679	-	-
Rezerviranja	33	183.610	196.789	4.189	67
Tehničke pričuve	34	5.192.259	5.029.156	-	-
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	32	161.033	168.220	-	-
Ostale financijske obveze	35	12.661	244.360	-	226.420
Odgodena porezna obveza	26	242.704	251.896	-	-
		7.494.636	7.461.100	4.189	226.487
Kratkoročne obveze					
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	32	946.891	825.280	42.506	42.417
Ugovorne obveze	32	23.939	29.423	-	-
Obveze za porez na dobit		38.570	19.983	-	-
Posudbe	31	234.163	90.653	187.105	27.456
Ostale financijske obveze	35	80.341	-	2.835	-
Rezerviranja	33	21.641	13.034	6.027	-
Tehničke pričuve	34	2.816.110	3.006.864	-	-
		4.161.655	3.985.237	238.473	69.873
Ukupno obveze		11.656.291	11.446.337	242.662	296.360
Ukupno kapital i obveze		22.536.853	21.957.090	7.492.677	7.706.910

BILJEŠKE KOJE SLIJEDE ČINE SASTAVNI DIO OVIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješke	Glavnica koja se može pripisati dioničarima Društva									Ukupno
		Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Rezerve za vl. dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Nekontrolirajući udjeli	
Stanje 1. siječnja 2021.		164.000	60.724	(286.391)	286.391	12.448	322.102	7.637.434	695.725	1.618.320	10.510.753
Dobit za 2021. godinu		-	-	-	-	-	-	-	296.050	106.551	402.601
Ostala sveobuhvatna dobit											
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	-	89.918	-	-	20.683	110.601
Neto promjena revalorizacijske rezerve (FVPL vlasnički papiri – pristup preklapanja)		-	-	-	-	-	52.501	-	-	26.265	78.766
Tečajne razlike		-	-	-	-	-	-	-	(1.706)	(854)	(2.560)
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	-	142.419	-	294.344	152.645	589.408
Transakcije s vlasnicima											
Otkup od nekontrolirajućih interesa	36	-	-	-	-	-	-	-	(74)	(31.977)	(32.051)
Prijenos iz Statutarnih pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	(7.627.598)	7.627.598	-	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	-	(196.524)	-	(196.524)
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(14.941)	14.941	-	-	(9.836)	(5.105)	-	(14.941)
Ostalo		-	-	-	-	-	(2.590)	-	29.601	(3.094)	23.917
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	-	(14.941)	14.941	-	(2.590)	(7.637.434)	7.455.496	(35.071)	(219.599)
Stanje 31. prosinca 2021.		164.000	60.724	(301.332)	301.332	12.448	461.931	-	8.445.565	1.735.894	10.880.562

BILJEŠKE KOJE SLIJEDE ČINE SASTAVNI DIO OVIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješke	Glavnica koja se može pripisati dioničarima Društva									Ukupno
		Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Rezerve za vl. dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Nekontrolirajući udjeli	
Stanje 1. siječnja 2020.		164.000	60.724	(242.093)	242.093	12.448	343.419	7.744.033	666.603	1.573.593	10.564.820
Dobit za 2020. godinu		-	-	-	-	-	-	-	(26.590)	71.214	44.624
Ostala sveobuhvatna dobit											
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	-	(25.467)	-	-	(14.273)	(39.740)
Neto promjena revalorizacijske rezerve (FVPL vlasnički papiri – pristup preklapanja)		-	-	-	-	-	1.713	-	-	867	2.580
Tečajne razlike		-	-	-	-	-	-	-	2.460	1.245	3.705
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	-	(23.754)	-	(24.130)	59.053	11.169
Transakcije s vlasnicima											
Otkup od nekontrolirajućih interesa	36	-	-	-	-	-	-	-	(9.081)	(15.745)	(24.826)
Prijenos zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	24.379	(24.379)	-	-
Prijenos iz Statutarnih pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	(86.680)	86.680	-	-
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(44.301)	44.301	-	-	(44.301)	-	-	(44.301)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	3	(3)	-	-	3	-	-	3
Ostalo		-	-	-	-	-	2.437	-	32	1.419	3.888
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	-	(44.298)	44.298	-	2.437	(106.599)	53.252	(14.326)	(65.236)
Stanje 31. prosinca 2020.		164.000	60.724	(286.391)	286.391	12.448	322.102	7.637.434	695.725	1.618.320	10.510.753

BILJEŠKE KOJE SLLJEDE ČINE SASTAVNI DIO OVIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.

Društvo

<i>(svi iznosi su u tisućama kuna)</i>	Bilješka	Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Rezerve za vl. dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2021.		164.000	60.724	(286.391)	286.391	12.448	55.358	7.087.742	30.278	7.410.550
Dobit za 2021. godinu		-	-	-	-	-	-	-	2.354	2.354
Ostala sveobuhvatna dobit										
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	-	48.575	-	-	48.575
Ukupna sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	-	48.575	-	2.354	50.929
Transakcije s vlasnicima										
Prijenos iz Statutarnih pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	(7.077.906)	7.077.906	-
Objavljena dividenda	30 /v/	-	-	-	-	-	-	-	(196.523)	(196.523)
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(14.941)	14.941	-	-	(9.836)	(5.105)	(14.941)
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	-	(14.941)	14.941	-	-	(7.087.742)	6.876.278	(211.464)
Stanje 31. prosinca 2021.		164.000	60.724	(301.332)	301.332	12.448	103.933	-	6.908.910	7.250.015

Društvo

<i>(svi iznosi su u tisućama kuna)</i>	<i>Bilješka</i>	Temeljni kapital	Kapitalna dobit	Vlastite dionice	Rezerve za vl. dionice	Zakonske pričuve	Rezerve fer vrijednosti	Statutarne pričuve	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2020.		164.000	60.724	(242.093)	242.093	12.448	52.627	7.194.341	(35.463)	7.448.677
Dobit za 2020. godinu		-	-	-	-	-	-	-	3.440	3.440
Ostala sveobuhvatna dobit										
Promjena fer vrijednosti financijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit		-	-	-	-	-	2.731	-	-	2.731
Ukupna sveobuhvatna dobit		-	-	-	-	-	2.731	-	3.440	6.171
Transakcije s vlasnicima										
Raspodjela zadržane dobiti	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	24.379	(24.379)	-
Prijenos iz Statutarnih pričuva u zadržanu dobit	30 /iv/	-	-	-	-	-	-	(86.680)	86.680	-
Kupnja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	(44.301)	44.301	-	-	(44.301)	-	(44.301)
Prodaja vlastitih dionica	30 /ii/	-	-	3	(3)	-	-	3	-	3
Ukupne transakcije s vlasnicima		-	-	(44.298)	44.298	-	-	(106.599)	62.301	(44.298)
Stanje 31. prosinca 2020.		164.000	60.724	(286.391)	286.391	12.448	55.358	7.087.742	30.278	7.410.550

BILJEŠKE KOJE SLLJEDE ČINE SASTAVNI DIO OVIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2021.	2020.	2021.	2020.
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti:					
Novac generiran poslovanjem	37	935.079	243.075	(13.501)	(10.057)
(Plaćeni porez) / povrat poreza na dobit		(43.551)	(85.669)	-	4.549
Plaćena kamata		(46.286)	(25.707)	(1.582)	(978)
Novčani tok iz poslovnih aktivnosti		845.242	131.699	(15.083)	(6.486)
Novčani tok korišten za ulagačke aktivnosti:					
Stjecanje udjela u ovisnim društvima, umanjeno za stečeni novac	21, 35	(231.809)	-	(258.471)	(24.826)
Primici od prodaje pridruženih društava		4.908	-	-	-
Ulaganje u dužničke vrijednosne papire po amortiziranom trošku	22	(324.236)	(207.437)	-	-
Primici od prodaje dužničkih vrijednosnih papira po amortiziranom trošku	22	79.354	365.269	-	-
Ulaganje u financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	(1.092.949)	(1.723.544)	-	-
Primici od prodaje financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	23	868.832	1.646.271	-	-
Ulaganje u depozite		(319.530)	(1.854.675)	-	(1.455.200)
Povlačenje depozita		1.706.299	1.837.592	998.878	1.212.446
Izdaci od ulaganja u vrijednosne papire i obveznice po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		(514.396)	(396.881)	-	-
Primici od ulaganja u vrijednosne papire i obveznice po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka		246.329	353.964	52	27.176
Nabava materijalne i nematerijalne imovine		(394.161)	(427.097)	(17.135)	(9.454)
Dani krediti		(26.232)	(29.143)	(100.700)	(212.000)
Primici od danih kredita		67.413	42.250	177.000	141.000
Naplaćene kamate		222.263	221.912	14.404	13.618
Primici od prodaje materijalne imovine		11.671	84.996	2	295
Primici od dividendi		36.647	10.816	21.599	1.660
Ostali primitci/(izdatci)		17	27	16	24
Novčani tok korišten za ulagačke aktivnosti		340.420	(75.680)	835.645	(305.261)
Novčani tok korišten za financijske aktivnosti:					
Kupnja vlastitih dionica	30	(14.941)	(44.301)	(14.941)	(44.301)
Prodaja vlastitih dionica	30	-	3	-	3
Kupnja nekontrolirajućih interesa		(33.704)	(24.826)	-	-
Plaćanje obveza za najam		(27.721)	(25.321)	-	-
Isplata dividendi		(196.435)	(488)	(195.036)	(331)
Otplata kredita		(189.196)	(159.773)	(1.700)	(1.800)
Primici od kredita		444.633	231.000	161.023	-
Novčani tok korišten za financijske aktivnosti		(17.364)	(23.706)	(50.654)	(46.429)
Neto povećanje/(smanjenje) novca i novčanih ekvivalenata		1.168.298	32.313	769.908	(358.176)
Novac i novčani ekvivalenti na početku godine		713.509	681.196	6.076	364.252
Novac i novčani ekvivalenti na kraju godine	28	1.881.807	713.509	775.984	6.076

BILJEŠKE KOJE SLIJEDE ČINE SASTAVNI DIO OVIH FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.

1. OPĆI PODACI

Adris grupa Rovinj (Grupa) sastoji se od Matice ADRIS GRUPA d. d., Rovinj (Društvo) i ovisnih društava navedenih u nastavku.

Matica je registrirana u Rovinju, Obala Vladimira Nazora 1, Hrvatska i bavi se upravljanjem ulaganjima u povezana društva i ostalim ulaganjima. Grupa se preko nekoliko ovisnih društava bavi turizmom, trgovinom, marikulturom te djelatnošću osiguranja.

Na dan 31. prosinca 2021. i 2020. godine dionice ADRIS GRUPE d. d., Croatia osiguranja d. d. i Maistre d. d. kotiraju na tržištu javnih dioničkih društava na Zagrebačkoj burzi.

ADRIS GRUPA d. d. vlasnik je sljedećih društava koja čine Adris grupu (Grupu):

Naziv ovisnog društva	% vlasništva	
	2021.	2020.
MAISTRA d. d., Rovinj, Hrvatska:	91,80	91,28
- GRAND HOTEL IMPERIAL d. d., Dubrovnik, Hrvatska	75,19	74,77
CROMARIS d. d., Zadar, Hrvatska:	100	100
- Cromaris Italia s.r.l., Treviso, Italija	100	100
EXPERTUS d. o. o., Zagreb, Hrvatska:	100	100
- HUP-ZAGREB d. d., Zagreb, Hrvatska:	100	100
- HOTELI DUBROVAČKA RIVIJERA d. d., Dubrovnik, Hrvatska -pripojeno HUP -u Zagreb s 1.1.2021.	-	100
ABILIA d. o. o., Rovinj, Hrvatska	100	100
CROATIA osiguranje d. d., Zagreb, Hrvatska:	66,91	66,39
- CROATIA PREMIUM d. o. o., Zagreb	66,91	66,39
- Histria Construct d. o. o., Zagreb	-	66,39
- Core 1 d. o. o., Zagreb	66,91	66,39
- Razne Usluge d. o. o. – u likvidaciji, Zagreb	66,91	66,39
- CROATIA-Tehnički pregledi d. o. o., Zagreb	66,91	66,39
- STP Pitomača, Pitomača	66,91	66,39
- STP Blato, Blato	66,91	66,39
- Slavonijatrans-Tehnički pregledi d. o. o., Sl. Brod	50,85	50,46
- Autoprijevoz d. d., Otočac	52,94	52,53
- Herz d. d., Požega	66,91	66,39
- AUTO MAKSIMIR VOZILA d. o. o.	66,91	66,39
- CROATIA osiguranje mirovinsko društvo d. o. o., Zagreb	66,91	66,39
- CO Zdravlje d. o. o.	66,91	66,39
- CROATIA Poliklinika, Zagreb	66,91	66,39
- Milenijum osiguranje a.d., Beograd	66,91	66,39
- Croatia osiguranje d. d., Mostar	64,98	63,08
- Crotehna d. o. o., Ljubuški	66,91	66,39
- Ponte d. o. o., Mostar	66,91	66,39
- CROATIA remont d. d., Čapljina	51,55	46,33
- Croauto d. o. o., Mostar	44,69	46,33
- Hotel Hum d. o. o., Ljubuški	66,91	66,39
- CROATIA osiguranje a.d. društvo za osiguranje neživota, Skopje	66,91	66,39
- CROATIA osiguranje a.d., društvo za osiguranje života, Skopje	66,91	66,39
- AK POLICA d. o. o., Varaždin	-	66,39
- ASTORIA d. o. o., Zagreb, Hrvatska	66,91	66,39
- CO LOGISTIKA d.o.o., Zagreb	66,91	-
- M-TEH d.o.o., Beograd	66,91	-
- Skadenca d.o.o., Mostar	66,91	-
- Strmec Projekt d.o.o., Zagreb	66,91	-

*prikazani % udjela se odnosi na konačni udjel ADRIS GRUPE d. d. kao krajnje matice (u izračun % udjela nisu uključene vlastite dionice društava)

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Slijedi prikaz značajnih računovodstvenih politika usvojenih za pripremu ovih konsolidiranih i nekonsolidiranih financijskih izvještaja. Ove računovodstvene politike dosljedno su primjenjivane za sva razdoblja uključena u ove izvještaje, osim tamo gdje je drugačije navedeno.

2.1. Osnove sastavljanja

Financijski izvještaji Društva i Grupe sastavljeni su sukladno Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su usvojeni u EU (MSFI) primjenom metode povijesnog troška, koji su promijenjeni inicijalnim priznavanjem financijskih instrumenata koji se iskazuju po fer vrijednosti i naknadnom revalorizacijom financijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka te po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Ovi financijski izvještaji su odobreni od strane Uprave na dan 11. travnja 2022. godine.

Računovodstvene politike su konzistentne s računovodstvenim politikama iz prethodne financijske godine.

Sastavljanje financijskih izvještaja sukladno MSFI zahtijeva upotrebu određenih ključnih računovodstvenih procjena. Također se od Uprave zahtijeva da se služi prosudbama u procesu primjene računovodstvenih politika Grupe. Područja koja uključuju viši stupanj prosudbe ili složenosti, odnosno područja gdje su pretpostavke i procjene značajne za financijske izvještaje prikazana su u bilješci 4.

a) Novi i dopunjeni standardi koje su Grupa i Društvo usvojili:

Grupa i Društvo su prvi put primijenili sljedeće standarde i dodatke za godišnje izvještajno razdoblje koje počinje 1. siječnja 2021. godine:

- *Olakšice za najmove u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 – Dodaci MSFI-ju 16 objavljeni 28. svibnja 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. lipnja 2020. godine.*
- *Reforma referentnih kamatnih stopa (IBOR-a) – 2. faza, Dodaci MSFI-ju 9, MRS-u 39, MSFI-ju 7, MSFI-ju 4 i MSFI-ju 16 (objavljeni 27. kolovoza 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2021. godine).*
- *Učinak reforme referentnih kamatnih stopa (IBOR-a).*

Gore navedeni dodaci nisu imali značajan utjecaj na tekuće razdoblje Društva i Grupe.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

b) Standardi i tumačenja koja još nisu usvojena:

Objavljeno je nekoliko novih računovodstvenih standarda i tumačenja koji nisu obvezni za izvještajna razdoblja koja završavaju 31. prosinca 2021. godine i koje Grupa i Društvo nisu ranije usvojili. Grupa i Društvo u nastavku procjenjuju utjecaj ovih novih standarda i tumačenja:

- *Prodaja ili unos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog pothvata – Dodaci MSFI-ju 10 i MRS-u 28 (objavljeni 11. rujna 2014. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon dana koji će utvrditi IASB)*

Ovim se dodacima rješava nedosljednost između zahtjeva iz MSFI-ja 10 i zahtjeva iz MRS-a 28 koji se odnose na prodaju ili unos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog pothvata.

Iz dodataka proizlazi da se puni iznos dobitka ili gubitka priznaje kada transakcija uključuje poslovanje. Djelomični iznos dobitka ili gubitka priznaje se kada transakcija uključuje imovinu koja ne predstavlja poslovanje, čak i ako se radi o imovini ovisnog društva.

Grupa i Društvo trenutno procjenjuju utjecaj dodataka na financijske izvještaje.

- *MSFI 17 „Ugovori o osiguranju” (objavljen 18. svibnja 2017. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2021. godine, datum stupanja na snagu je naknadno promijenjen na 1. siječnja 2023. dodacima MSFI-u 17 kako je opisano u tekstu dolje)*

MSFI 17 zamjenjuje MSFI 4 *Ugovori o osiguranju* koji je društvima omogućio da nastave iskazivati ugovore o osiguranju primjenjujući postojeće prakse. Iz tog je razloga ulagačima bilo teško uspoređivati financijsku uspješnost inače sličnih osiguravajućih društava. MSFI 17 je standard koji primjenjuje jedinstveno načelo za iskazivanje svih vrsta ugovora o osiguranju, uključujući ugovore o reosiguranju osiguravatelja. Standard zahtijeva priznavanje i mjerenje skupina ugovora o osiguranju po: (i) sadašnjoj vrijednosti budućih novčanih tokova usklađenoj za rizik (novčani tokovi namijenjeni ispunjenju ugovora) koja uključuje sve dostupne informacije o novčanim tokovima namijenjenim ispunjenju ugovora kako bi bili usklađeni s informacijama dostupnim na tržištu; uvećanoj (ako je ova vrijednost obveza) ili umanjenoj (ako je ova vrijednost imovina) za (ii) iznos koji predstavlja neostvarenu dobit skupine ugovora (marža za ugovorenu uslugu). Osiguravatelji će priznavati dobit za skupinu ugovora o osiguranju tijekom razdoblja pokrića i kako se budu oslobađali od rizika. Ako skupina ugovora ostvaruje ili će ostvarivati gubitak, subjekt će priznavati taj gubitak kako nastane

- *Dodaci MSFI-ju 17 i dodatak MSFI-ju 4 (objavljeni 25. lipnja 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine)*

Dodaci sadrže niz pojašnjenja u svrhu olakšanja provedbe MSFI-ja 17, pojednostavljivanja određenih zahtjeva standarda i samog prijelaza na standard. Dodaci obuhvaćaju osam područja MSFI-ja 17, ali njima se ne namjeravaju izmijeniti temeljna načela standarda. MSFI 17 izmijenjen je na sljedeći način:

- *Datum stupanja na snagu:* Datum stupanja na snagu MSFI-ja 17 (zajedno s dodacima) odgođen je za dvije godine i sada se odnosi na godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine; a fiksni datum isteka privremenog izuzeća od obveze primjene MSFI-ja 9 i MSFI-ja 4 također je odgođen i sada se odnosi na godišnja izvještajna razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine.
- *Očekivani povrat novčanih tokova od stjecanja osiguranja:* Subjekt je dužan rasporediti dio troškova stjecanja na povezana očekivana obnavljanja ugovora i priznavati te troškove kao imovinu sve dok ne prizna obnavljanje ugovora. Subjekti su dužni procijeniti nadoknadivost imovine na svaki datum izvještavanja i uključiti određene informacije o imovini u bilješke uz financijske izvještaje.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

- *Marža za ugovorenu uslugu koja se može pripisati investicijskim uslugama:* Potrebno je utvrditi jedinice pokrića, uzimajući u obzir stupanj koristi i očekivano razdoblje pokrića osiguranja i investicijskih usluga, za ugovore sklopljene s varijabilnom naknadom i za ostale ugovore s „uslugom povrata ulaganja” sklopljene prema općem modelu. Troškove povezane s investicijskim aktivnostima treba uključiti kao novčane tokove u okviru ugovora o osiguranju, ako subjekt obavlja takve aktivnosti kako bi se povećale koristi od pokrića osiguranja za osiguranika.
- *Postojeći ugovori o reosiguranju – nadoknada gubitaka:* Kada subjekt prizna gubitak od početnog priznavanja štetne skupine osnovnih ugovora o osiguranju ili od uključivanja štetnih osnovnih ugovora u skupinu ugovora, subjekt bi trebao prilagoditi maržu za ugovorenu uslugu povezanu skupine postojećih ugovora o reosiguranju i priznati dobitak od postojećih ugovora o reosiguranju. Iznos nadoknađenog gubitka po postojećem ugovoru o reosiguranju utvrđuje se množenjem gubitka priznatog na temelju osnovnih ugovora o osiguranju i postotka prijava za naknadu šteta po osnovnim ugovorima o osiguranju čiji iznos subjekt očekuje da će nadoknaditi na temelju postojećeg ugovora o reosiguranju. Ovaj bi se zahtjev primjenjivao samo kada se postojeći ugovor o reosiguranju priznaje prije priznavanja gubitka po osnovnim ugovorima o osiguranju ili istodobno s priznavanjem tog gubitka.
- *Ostale izmjene:* Ostale izmjene uključuju izuzeća iz područja primjene standarda za određene ugovore o kreditnim karticama (ili slične ugovore) i određene ugovore o zajmu; iskazivanje imovine i obveza iz ugovora o osiguranju u izvještaju o financijskom položaju u sklopu portfelja umjesto po skupinama; moguća primjena umanjenja rizika pri ublažavanju financijskih rizika korištenjem postojećih ugovora o reosiguranju i nederivativnih financijskih instrumenata po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka; odabir računovodstvene politike za izmjenu procjena iznesenih u ranijim financijskim izvještajima za međurazdoblje kod primjene MSFI-ja 17; uključivanje plaćanja poreza na dobit i primitaka koji se posebno naplaćuju ugovaratelju osiguranja prema uvjetima ugovora o osiguranju u novčane tokove ispunjenja; te odabrane olakšice pri prelasku na standard i druge manje izmjene.

Grupa je započela projekt implementacije MSFI 17, prati proces ažuriranja MSFI-ja 17 od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) te provodi procjenu učinaka na financijske izvještaje zajedno s procjenom učinaka MSFI-ja 9. Grupa očekuje da će novi standard rezultirati značajnom promjenom računovodstvenih politika za obveze iz ugovora o osiguranju, da će imati utjecaj na dobit i ukupni kapital te da će dovesti do promjena u pogledu prezentacije i objava u financijskim izvještajima. S obzirom na značajni učinak standarda, Grupa je angažirala dodatne resurse u pogledu ljudskih resursa (stručnjaka) te je u postupku razvijanja informacijskih sustava za potrebe uvođenja zahtjeva standarda. Na datum bilance, s obzirom na ranu fazu projekta implementacije potencijalni kombinirani učinak dvaju standarda na financijski položaj i rezultat Grupe nije moguće u ovom trenutku izračunati te će se tijekom sljedećih razdoblja obaviti detaljnije procjene utjecaja standarda na financijske izvještaje. Grupa namjerava usvojiti standard s datumom stupanja na snagu.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

- *Klasifikacija obveza u kratkoročne ili dugoročne – Dodaci MRS-u 1 (objavljeni 23. siječnja 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2022. godine)*

Ovi dodaci uskog područja primjene pojašnjavaju klasificiranje obveza u kratkoročne ili dugoročne, ovisno o pravima koja postoje na kraju izvještajnog razdoblja. Obveze su dugoročne ako na kraju izvještajnog razdoblja subjekt ima materijalno pravo odgoditi podmirenje za najmanje dvanaest mjeseci. Smjernice više ne zahtijevaju da takvo pravo bude bezuvjetno. Očekivanja uprave hoće li naknadno iskoristiti pravo na odgodu podmirenja ne utječu na klasifikaciju obveza. Pravo na odgodu postoji samo ako subjekt ispuni relevantne uvjete na kraju izvještajnog razdoblja. Obveza se klasificira kao kratkoročna u slučaju povrede uvjeta na dan ili prije datuma izvještavanja, čak i ako se zajmodavac odrekne navedenog uvjeta nakon kraja izvještajnog razdoblja. Suprotno tome, kredit se klasificira kao dugoročan u slučaju povrede odredbi ugovora o kreditu tek nakon datuma izvještavanja. Nadalje, dodaci uključuju pojašnjenje klasifikacijskih zahtjeva duga koji društvo može podmiriti njegovim pretvaranjem u kapital. 'Podmirenje' se definira kao zatvaranje obveze novčanim sredstvima, ostalim resursima koji predstavljaju ekonomske koristi ili vlastitim vlasničkim instrumentima subjekta. Predviđen je izuzetak za konvertibilne instrumente koji se mogu pretvoriti u kapital, ali samo za one instrumente kod kojih je opcija konverzije klasificirana kao vlasnički instrument ako se radi o zasebnoj komponenti složenog financijskog instrumenta. Društvo i Grupa ne očekuju značajan utjecaj primjene ovog standarda.

- *Klasifikacija obveza u kratkoročne ili dugoročne, odgoda datuma stupanja na snagu – Dodaci MRS-u 1 (objavljeni 15. srpnja 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine)*

Dodatak MRS-u 1 koji se odnosi na klasifikaciju obveza u kratkoročne ili dugoročne objavljen je u siječnju 2020. godine, s izvornim datumom stupanja na snagu 1. siječnja 2022. godine. Međutim, uslijed pandemije bolesti Covid-19, datum stupanja na snagu odgođen je za godinu dana kako bi se subjektima osiguralo dodatno vrijeme za provedbu promjena u klasifikaciji koje proizlaze iz izmijenjenih smjernica. Društvo i Grupa trenutno procjenjuju utjecaj dodataka na svoje financijske izvještaje.

- *Prihodi prije namjeravane uporabe, Štetni ugovori – troškovi ispunjenja ugovora, Upućivanje na Konceptualni okvir - dodaci uskog područja primjene MRS-a 16, MRS-a 37 i MSFI-ja 3 i Godišnja poboljšanja MSFI-jeva za ciklus od 2018. do 2020. godine - dodaci MSFI-ju 1, MSFI-ju 9, MSFI-ju 16 i MRS-u 41 (objavljeni 14. svibnja 2020. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2022. godine)*

Dodatkom MRS-u 16 subjektu se zabranjuje da od troškova stavke nekretnina, postrojenja i opreme oduzme prihod ostvaren od prodaje stavki proizvedenih tijekom pripreme imovine za predviđenu uporabu. Prihodi od prodaje takvih stavki, zajedno s troškovima njihove proizvodnje, sada se priznaju u dobiti ili gubitku. Za mjerenje troškova tih stavki subjekt će primjenjivati MRS 2. Trošak neće uključivati amortizaciju imovine koja se ispituje s obzirom na to da nije spremna za predviđenu uporabu. Dodatkom MRS-u 16 također se pojašnjava činjenica da subjekt 'ispituje je li imovina u ispravnom stanju za rad' kada procjenjuje tehničku i fizičku učinkovitost imovine.

Financijska učinkovitost imovine nije bitna za ovu procjenu. Imovina bi stoga mogla biti osposobljena za rad na način na koji to predviđa uprava te bi mogla biti podložna amortizaciji prije nego što dostigne razinu operativne učinkovitosti koju uprava očekuje.

Dodatkom MRS-u 37 pojašnjava se značenje „troškova ispunjenja ugovora”. U dodatku se objašnjava da izravni troškovi ispunjenja ugovora obuhvaćaju dodatne troškove ispunjenja tog ugovora, ali objašnjena je i raspodjela ostalih troškova koji se izravno odnose na ispunjenje. U dodatku se također pojašnjava kako prije formiranja posebnog rezerviranja za štetan ugovor subjekt priznaje gubitak od umanjenja vrijednosti imovine koja je korištena za ispunjenje ugovora, a ne imovine namijenjene tom ugovoru.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

MSFI 3 je izmijenjen i sada upućuje na Konceptualni okvir za financijsko izvještavanje iz 2018. godine, kako bi se utvrdilo što čini imovinu ili obvezu u sklopu poslovnog spajanja. Prije ovog dodatka MSFI 3 je upućivao na Konceptualni okvir za financijsko izvještavanje iz 2001. godine. Osim toga, MSFI-ju 3 je dodana nova iznimka koja se odnosi na obveze i potencijalne obveze. U skladu s tom iznimkom, za neke vrste obveza i potencijalnih obveza subjekt koji primjenjuje MSFI 3 trebao bi primjenjivati MRS 37 ili Tumačenje (IFRIC) 2, a ne Konceptualni okvir iz 2018. godine. Da nije uvedena ova nova iznimka, subjekt bi u sklopu poslovnog spajanja priznavao neke obveze koje ne bi priznavao prema MRS-u 37. Stoga bi subjekt odmah nakon stjecanja morao prestati priznavati te obveze i priznati dobitak koji ne predstavlja ekonomsku dobit. Također je pojašnjeno kako stjecatelj ne bi trebao priznavati potencijalnu imovinu na datum stjecanja, kako je određeno u MRS-u 37.

Dodatkom MSFI-ju 9 određuje se koje naknade treba podvrgnuti ispitivanju je li došlo do promjene vrijednosti od najmanje 10% kako bi se financijska obveza prestala priznavati. Troškovi ili naknade mogu se isplatiti trećim stranama ili zajmodavcu. U skladu s navedenim dodatkom, troškovi ili naknade isplaćene trećim stranama neće biti podvrgnute ispitivanju je li došlo do promjene vrijednosti od najmanje 10%.

Ilustrativni primjer 13 objavljen uz MSFI 16 izmijenjen je i više ne sadrži primjer plaćanja najmodavca koja se odnose na ulaganja u tuđu imovinu. Primjer je izmijenjen kako bi se uklonili potencijalni nesporazumi oko računovodstvenog iskazivanja poticaja za najam.

MSFI 1 dopušta izuzeće ako ovisno društvo MSFI-jeve usvoji nakon što ih je matično društvo već usvojilo. Ovisno društvo može svoju imovinu i obveze mjeriti po knjigovodstvenim iznosima koji bi bili uključeni u konsolidirane financijske izvještaje matičnog društva uzimajući u obzir datum prelaska matičnog društva na MSFI-jeve, pod uvjetom da nisu provedena usklađenja za postupke konsolidacije i za učinke poslovnog spajanja kojim je matično društvo steklo ovisno društvo. MSFI 1 je izmijenjen kako bi se subjektima koji su iskoristili ovo izuzeće iz MSFI-ja 1 omogućilo mjerenje i kumulativnih tečajnih razlika primjenjujući iznose koje je iskazalo matično društvo, uzimajući u obzir datum prelaska matičnog društva na MSFI-jeve. Dodatkom MSFI-ju 1 navedeno izuzeće proširuje se na kumulativne tečajne razlike kako bi se smanjili troškovi onim subjektima koji MSFI-jeve usvajaju prvi put. Ovaj će se dodatak također primjenjivati na pridružena društva i zajedničke pothvate koji su primjenjivali isto izuzeće predviđeno MSFI-jem 1.

Ukinut je zahtjev prema kojemu su subjekti pri mjerenju fer vrijednosti prema MRS-u 41 morali isključiti novčane tokove za potrebe oporezivanja. Svrha ovog dodatka je usklađivanje sa zahtjevom standarda prema kojemu novčane tokove treba diskontirati nakon oporezivanja.

Društvo i Grupa ne očekuju značajan utjecaj primjene ovog standarda .

- *Dodaci MRS-u 1 i 2. Smjernicama za praksu uz MSFI-jeve (IFRS Practice Statement 2): Objava računovodstvenih politika (objavljeni 12. veljače 2021. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine)*

MRS 1 je izmijenjen na način da od društava zahtijeva objavljivanje značajnih podataka o računovodstvenim politikama, a ne značajne računovodstvene politike. U dodatku se navodi definicija značajnih podataka o računovodstvenim politikama. Dodatak također pojašnjava da se podaci o računovodstvenim politikama smatraju značajnima ako bez njih korisnici financijskih izvještaja ne bi mogli razumjeti druge značajne podatke u financijskim izvještajima. Dodatak daje ilustrativne primjere podataka o računovodstvenim politikama koje će se vjerojatno smatrati značajnima za financijske izvještaje subjekta. Nadalje, dodatak MRS-u 1 pojašnjava da se nematerijalni podaci o računovodstvenim politikama ne moraju objavljivati. Međutim, ako se objave, ne smiju prikrivati značajne podatke o računovodstvenim politikama. Kako bi detaljnije pojasnile ovaj dodatak, 2. Smjernice za praksu uz MSFI-jeve, 'Donošenje prosudbi o značajnosti' također su izmijenjene kako bi dale uputu na koji način primijeniti koncept značajnosti na objave računovodstvenih politika.

Društvo i Grupa trenutno procjenjuju utjecaj dodatka na svoje financijske izvještaje.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.1. Osnove sastavljanja (nastavak)

- *Dodaci MRS-u 8: Definicija računovodstvenih procjena (objavljeni 12. veljače 2021. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine)*
Dodatak MRS-u 8 pojašnjava kako bi društva trebala razlikovati izmjene u računovodstvenim politikama od izmjena u računovodstvenim procjenama.
Društvo i Grupa trenutno procjenjuju utjecaj dodataka na svoje financijske izvještaje.
- *Olakšice za najmove u kontekstu pandemije bolesti COVID-19 – Dodaci MSFI-ju 16 (objavljeni 31. ožujka 2021. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. travnja 2021. godine)*
U svibnju 2020. godine izdan dodatak MSFI-ju 16 koji je najmoprimcima omogućio neobvezno praktično rješenje za obvezu procjenjivanja predstavlja li olakšica za najmove koja je uvedena zbog učinaka pandemije bolesti COVID-19 i koja je rezultirala smanjenjem plaćanja najma dospjelih na dan ili prije 30. lipnja 2021. godine, izmjenu najma. Dodatkom objavljenim 31. ožujka 2021. godine produžen je datum primjene praktičnog rješenja s 30. lipnja 2021. na 30. lipnja 2022. godine.
Društvo i Grupa trenutno procjenjuju utjecaj dodataka na svoje financijske izvještaje.
- *Odgođeni porez povezan s imovinom i obvezama koje proizlaze iz jedne transakcije – Dodaci MRS-u 12 (objavljeni 7. svibnja 2021. godine i na snazi za godišnja razdoblja koja počinju na dan ili nakon 1. siječnja 2023. godine)*
Dodaci MRS-u 12 utvrđuju kako se iskazuju odgođeni porezi na transakcije poput najmova i obveza vraćanja u prvobitno stanje. U određenim okolnostima, subjekti su izuzeti od priznavanja odgođenog poreza kada imovinu ili obveze priznaju prvi put. Prije je postojala određena neizvjesnost oko toga primjenjuje li se izuzeće na transakcije poput najmova i obveza vraćanja u prvobitno stanje, odnosno na transakcije kod kojih se priznaju i imovina i obveze. Dodaci pojašnjavaju da se izuzeće ne primjenjuje i da su subjekti dužni priznati odgođeni porez na takve transakcije. Dodacima se od društava zahtijeva da priznaju odgođeni porez na transakcije na temelju kojih, pri početnom priznavanju, nastaju jednaki iznosi oporezivih i odbitnih privremenih razlika.
Društvo i Grupa trenutno procjenjuju utjecaj dodataka na svoje financijske izvještaje.

Ne postoje drugi standardi koji još nisu na snazi, a za koje se očekuje da bi mogli imati značajan utjecaj na Društvo i Grup u sadašnjem ili budućim izvještajnim razdobljima i na buduće transakcije.

C) Utjecaj koronavirusa na poslovanje u 2021. godini:

Iza nas je još jedna korona godina jer je i 2021. protekla u ozračju pandemije koronavirusa. Prvi dio godine obilježila je neizvjesnost, izazovi zbog logističkih poteškoća i zatvorenih HORECA kanala te posljedično smanjene poslovne aktivnosti. Drugi dio godine donio je snažan oporavak. Rast procijepljenosti i povoljnije vremenske prilike omogućile su, s obzirom na okolnosti, vrlo dobru turističku sezonu u Hrvatskoj. Hrvatska je ostvarila znatno bolje rezultate od mediteranske konkurencije zahvaljujući povoljnijoj epidemiološkoj situaciji u ljetnim mjesecima te blizini ključnih emitivnih tržišta. U listopadu je započeo novi snažan val epidemije koji je trajao do kraja godine, a nastavlja se i dalje. Pandemija je dovela do prekida globalnih lanaca opskrbe i neizvjesnosti brzine njihova oporavka. Nedostatak određenih roba doveo je do rasta cijena što u konačnici već osjećaju potrošači na svojoj kupovnoj moći. Cijene dobara i usluga za osobnu potrošnju u prosincu 2021. porasle za 5,5 posto u odnosu na isti mjesec 2020., a u cijeloj 2021. u prosjeku su bile više za 2,6 posto. Godišnja stopa inflacije u prosincu od 5,5 posto najviša je još od listopada 2008. godine, kada je iznosila 5,9 posto. Energenti i rast cijena investicija najvećim dijelom mogu utjecati na rast troškova poslovanja u budućnosti.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.2. Konsolidacija

a) Ovisna društva

Ovisna društva su sva društva (uključujući strukturirana društva) koja su pod kontrolom Grupe. Grupa ima kontrolu nad društvom kada je izložena, ili kada ima prava na različite povrate koji proizlaze iz povezanosti s društvom te kada svojom kontrolom nad društvom ima mogućnost utjecati na te povrate. Ovisna društva su u potpunosti konsolidirana od datuma na koji je kontrola stvarno prenesena na Grupi, te isključena iz konsolidacije od dana kad ta kontrola prestane.

Grupa koristi metodu kupnje za računovodstveni tretman poslovnih spajanja (bilješka 2.11).

Sve transakcije unutar Grupe, stanja i nerealizirani dobiti od transakcija unutar društava Grupe se eliminiraju. Isto tako eliminiraju se i nerealizirani gubici. Prema potrebi, računovodstvene politike ovisnih društava izmijenjene su kako bi se uskladile s politikama koje primjenjuje Grupa.

Ulaganja u ovisna društva u nekonsolidiranom izvještaju iskazuju se po trošku, umanjeno za ispravak vrijednosti. Trošak se usklađuje kroz Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti kako bi odražavao promjene naknade koje proizlaze iz promjena potencijalne naknade.

b) Ulaganja u pridružena društva i zajednički pothvati

Pridruženim društvima smatraju se društva u kojima Grupa ima između 20 % i 50 % glasačkih prava, odnosno u kojima ima značajan utjecaj, ali nema kontrolu. U financijskim izvještajima Grupe navedena ulaganja iskazana su primjenom metode udjela, te su početno priznata po trošku. Ulaganja Grupe u pridružena društva uključuju goodwill utvrđen kod stjecanja (umanjen za akumulirane gubitke od umanjenja).

Udio Grupe u dobitima ili gubicima pridruženih društava nakon stjecanja priznaje se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, a udio promjena u pričuvama nakon stjecanja priznaje se u pričuvama.

U nekonsolidiranim financijskim izvještajima Društva, ulaganja u pridružena društva iskazuju se po trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti. Ulaganja u pridružena društva uključuju goodwill identificiran na datum stjecanja, umanjen za akumulirani gubitak od umanjenja vrijednosti.

Grupa primjenjuje MSFI 11 na sve zajedničke poslove. Prema MSFI-ju 11 ulaganja u zajedničke poslove klasificirana su kao zajednička poslovanja ili zajednički pothvati, ovisno o ugovornim pravima i obvezama svakog ulagača. Grupa je ocijenila prirodu svojih zajedničkih poslova i definirala ih je kao zajedničke pothvate. Zajednički pothvati iskazuju se po metodi udjela.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.3. Pripajanje društava pod zajedničkom kontrolom

Metoda knjigovodstvene vrijednosti prednika se upotrebljava za provođenje pripajanja kod društava pod zajedničkom kontrolom. Sadašnja vrijednost imovine i obveza Društava prednika se prenose u Društvo sljednika od datuma pripajanja. Na datum pripajanja, transakcije i stanja između društava, kao i dobiti i gubici u međusobnim transakcijama se poništavaju, a sadašnja vrijednost neto spojene imovine se priznaje u kapitalu.

2.4. Izvještavanje o segmentima

Operativni segmenti su dijelovi subjekta o kojima se izvještava na način koji je konzistentan s internim izvještavanjem koje se prezentira glavnom donositelju poslovnih odluka. Glavni donositelj poslovnih odluka koji je odgovoran za donošenje odluka o resursima koje treba rasporediti na segment i ocijeniti njegovo poslovanje identificiran je kao Uprava Adris grupe koja donosi strateške odluke.

2.5. Strane valute

a) Funkcionalna i izvještajna valuta

Stavke uključene u financijske izvještaje svake pojedine članice Grupe iskazane su u valuti primarnog gospodarskog okruženja u kojem članica Grupe posluje (funkcionalna valuta). Financijski izvještaji Društva i Grupe prikazani su u kunama, što predstavlja funkcionalnu valutu Društva i izvještajnu valutu Grupe.

b) Transakcije i stanja u stranoj valuti

Transakcije u stranim sredstvima plaćanja prevode se u funkcionalnu valutu tako da se iznosi u stranim sredstvima plaćanja preračunavaju po tečaju na dan transakcije. Dobici ili gubici od tečajnih razlika, koji nastaju prilikom podmirenja tih transakcija i preračuna monetarne imovine i obveza izraženih u stranim valutama, priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

Tečajne razlike nastale na nemonetarnoj imovini u stranoj valuti kao što su glavničke vrijednosnice iskazane po fer vrijednosti u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti iskazane su u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kao dio njihovih dobitaka ili gubitaka od preračuna na fer vrijednost.

c) Članice Grupe

Rezultati poslovanja i financijsko stanje svih članica Grupe čija se funkcionalna valuta razlikuje od izvještajne valute preračunavaju se u izvještajnu valutu kako slijedi:

- i/ imovina i obveze za svaku bilancu preračunavaju se prema zaključnom tečaju na datum te bilance;
- ii/ prihodi i rashodi za svaki izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti preračunavaju se prema prosječnim tečajevima; i
- iii/ sve nastale tečajne razlike priznaju se u sveobuhvatnoj dobiti.

U konsolidaciji, tečajne razlike nastale preračunom neto ulaganja u inozemna ovisna društva evidentiraju se unutar dioničkog kapitala. Prilikom prodaje inozemnog ovisnog društva, sve tečajne razlike priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kao dio dobitka ili gubitka od prodaje.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.6. *Nekretnine, postrojenja i oprema*

Nekretnine, postrojenja i oprema iskazani su u bilanci po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Povijesni trošak uključuje trošak koji je izravno povezan sa stjecanjem imovine. Postrojenja i oprema uključuju i transportna sredstva, sitan inventar i ostalu imovinu.

Naknadni izdaci uključuju se u knjigovodstvenu vrijednost imovine ili se, po potrebi, priznaju kao zasebna imovina jedino ako će Društvo i Grupa imati buduće ekonomske koristi od spomenute imovine, te ako se trošak imovine može pouzdano mjeriti. Troškovi zamjene značajnih dijelova nekretnina, postrojenja i opreme se kapitaliziraju dok se zamijenjeni dijelovi stavljaju izvan upotrebe i rashoduju. Svi ostali troškovi investicijskog i tekućeg održavanja terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti u financijskom razdoblju u kojem su nastali.

Zemljište i imovina u pripremi se ne amortiziraju. Amortizacija ostalih nekretnina, postrojenja i opreme obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška te imovine na njenu rezidualnu vrijednost tijekom njenog procijenjenog korisnog vijeka trajanja kako slijedi:

Korisni vijek trajanja u godinama

Zgrade	2-100
Postrojenja i oprema	1-30

Sitni inventar u segmentu turizam, klasificiran u postrojenje i opremu, čiji se vijek uporabe procjenjuje od 2 do 5 godina, obuhvaća: porculan, staklo, metal, kuhinjska pomagala, tekstil, plahte te ostali sitni inventar.

Rezidualna vrijednost imovine predstavlja procijenjeni iznos koji bi Društvo i Grupa trenutno dobili od prodaje imovine umanjenog za procijenjeni trošak prodaje u slučaju da je imovina dosegla starost i stanje koje se očekuje na kraju vijeka trajanja imovine. Rezidualna vrijednost imovine je nula ako Društvo i Grupa očekuju da će ju koristiti do kraja njenog vijeka trajanja. Rezidualna vrijednost imovine i korisni vijek uporabe pregledavaju se na svaki datum bilance i po potrebi usklađuju.

U slučaju da je knjigovodstveni iznos imovine veći od procijenjenog nadoknadivog iznosa, razlika se otpisuje do nadoknadivog iznosa (bilješka 2.12).

Dobici i gubici nastali prodajom određuju se usporedbom prihoda i knjigovodstvene vrijednosti sredstva i uključuju se u ostale dobitke/gubitke u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti.

a) Promjena vijeka trajanja građevinskih objekata – promjena računovodstvene procjene

Građevinski objekti su temeljem tehničkih specifikacija podijeljeni u kategorije koje sukladno prirodi i uobičajenoj povijesnoj praksi korištenja navedene kategorije sredstva iskustveno ukazuju na sličan vijek trajanja.

Promjena vijeka trajanja materijalne imovine predstavlja promjenu značajne računovodstvene procjene.

Učinak promjene računovodstvene procjene vijeka trajanja materijalne imovine priznaje se uključivanjem u dobit ili gubitak u razdoblju promjene i budućim razdobljima.

Grupa je u segmentu Turizam na temelju strateškog plana investicija u 2021. godini na građevinskim objektima izvršila promjenu vijeka trajanja pojedinih komponenti zgrada na način da je skratila vijek trajanja, što se odrazilo na povećani trošak amortizacije. Trošak amortizacije na alocirani dio imovine budućih investicija povećan je sa 7.205 tisuća kuna na 11.337 tisuća kuna, čineći neto efekt od 4.132 tisuće kuna. Ovaj efekt se priznao u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti za 2021. godinu.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.7. Nematerijalna imovina

a) Licence za softver

Licence za softver kapitaliziraju se na temelju troškova stjecanja i troškova koji nastaju dovođenjem softvera u radno stanje. Ovi troškovi amortiziraju se pravocrtnom metodom tijekom njihovog korisnog vijeka uporabe u razdoblju od 4 godina.

b) Zaštitni znakovi i licence

Zaštitni znakovi i licence iskazani su po povijesnom trošku. Zaštitni znakovi i licence imaju ograničen vijek uporabe i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom kako bi se alocirao trošak zaštitnih znakova i licenci tijekom njihovog procijenjenog vijeka uporabe od 5 godina.

c) Brandovi

Brandovi stečeni poslovnim spajanjima iskazuju se po inicijalno utvrđenoj fer vrijednosti (na dan stjecanja) umanjeni za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom kako bi se alocirao trošak branda u toku njegovog procijenjenog vijeka uporabe (15 godina).

d) Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja

Pojedinačno ostvareni odnosi s kupcima i stečeni dugoročni ugovori i prava iz neživotnih osiguranja iskazuju se po povijesnom trošku u razdoblju kada se pruža usluga. Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja stečeni poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takvi ugovori i prava imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 6 godina).

e) Vrijednost poslovanja životnih osiguranja

Vrijednost poslovanja životnih osiguranja stečenih poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takva imovina ima ograničen vijek trajanja sukladno trajanju dugoročnih ugovora o životnom osiguranju i iskazuje se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava funkcionalnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 20 godina).

f) Prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju

Pojedinačno ostvarena prava koja proizlaze iz ugovora o osiguranju iskazuju se po povijesnom trošku u razdoblju kada se pruža usluga. Prava koja proizlaze iz ugovora o osiguranju stečena poslovnim spajanjima priznaju se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Takva prava imaju ograničen vijek trajanja i iskazuju se po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i umanjenje vrijednosti, ako postoji. Amortizacija se obračunava pravocrtnom metodom tijekom procijenjenog trajanja odnosa i ugovora kako bi se alocirao trošak prava u toku njihovog procijenjenog vijeka uporabe (od 8 godina).

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.7. Nematerijalna imovina (nastavak)

g) Goodwill

Goodwill predstavlja razliku između fer vrijednosti troška stjecanja i fer vrijednosti udjela Grupe u prepoznatljivoj imovini, obvezama i nepredviđenim obvezama stečenog ovisnog društva na dan stjecanja. Goodwill nastao stjecanjem ovisnog društva iskazuje se u okviru nematerijalne imovine. Zasebno iskazan goodwill godišnje se provjerava zbog umanjenja vrijednosti ili kad god postoje pretpostavke za umanjenje te se iskazuje po trošku stjecanja umanjenom za akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Gubici od umanjenja vrijednosti goodwilla se ne ukidaju.

Goodwill se alocira na jedinice stvaranja novca za potrebe testiranja umanjenja vrijednosti. Alokacija se provodi na one jedinice stvaranja novca za koje se očekuje da će imati koristi od poslovnog spajanja u kojem je nastao goodwill (bilješka 2.11).

h) Razgraničeni troškovi pribave

Razgraničeni troškovi pribave za neživotna osiguranja odnose se na provizije koje se obračunavaju internoj i vanjskoj prodajnoj mreži nastale pri zaključivanju polica osiguranja tijekom trajanja financijske godine. U ovom smislu, provizija koje se obračunava prodajnoj mreži predstavlja ukupnu pribavnu proviziju za pojedinu policu osiguranja. Indirektni odnosno opći troškovi prodaje se ne razgraničavaju.

Za poslove neživotnih osiguranja, razgraničeni troškovi pribave na datum izvještavanja izračunavaju se metodologijom koja je usporediva s metodom obračuna pričuva za prijenosne premije na datum izvještavanja.

Uvođenjem računovodstvene politike razgraničavanja troškova pribave, Grupa je ujedno uvela i evidentiranje obveze za nedospjelu proviziju. Obveza za nedospjelu proviziju je razlika između ukupne provizije koja se treba obračunati za pojedinu policu osiguranja i obračunate provizije. Osnovica za izračun ukupne provizije predstavlja vrijednost policirane (zaračunate) premije, dok je osnovica za izračun obračunate provizije iznos naplaćene premije po pojedinoj polici.

Nadoknativi iznos razgraničenih troškova pribave se procjenjuje na svaki datum izvještavanja kao dio testa adekvatnosti obveza neživotnih osiguranja.

2.8. Ulaganja u nekretnine

Ulaganja u nekretnine odnose se uglavnom na poslovne zgrade i skladišta koja se drže u svrhu dugoročnog stjecanja prihoda od najma ili zbog porasta njihove vrijednosti te se Društvo i Grupa njima ne koriste. Ulaganja u nekretnine tretiraju se kao dugotrajna ulaganja, osim ako nisu namijenjena prodaji u sljedećoj godini i kupac je identificiran, u kojem se slučaju svrstavaju u skladu sa MSFI 5: Dugotrajna imovina namijenjena prodaji i prestanak poslovanja.

Ulaganja u nekretnine iskazuju se po povijesnom trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju. Amortizacija zgrada obračunava se primjenom pravocrtne metode u svrhu alokacije troška tijekom njihovog procijenjenog korisnog vijeka uporabe od 40 godina.

Naknadni izdaci kapitaliziraju se samo kada je vjerojatno da će Društvo i Grupa od toga imati buduće ekonomske koristi i kada se trošak može pouzdano mjeriti. Svi ostali troškovi popravaka i održavanja terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti kada nastanu. Ukoliko Društvo i Grupa počnu koristiti imovinu namijenjenu prodaji, ona se reklasificira u nekretnine, postrojenja i opremu te njena knjigovodstvena vrijednost na dan reklasifikacije postaje iznos pretpostavljenog troška koji će se naknadno amortizirati.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.9. Najmovi

Grupa i Društvo su na datum početka najma dužni priznati imovinu s pravom uporabe te obveze po najmu. Na datum početka najma imovina s pravom uporabe mjeri se po trošku, koji obuhvaća sljedeće:.

- iznos početnog mjerenja obveze po najmu,
- sva plaćanja najma izvršena na datum početka najma ili prije tog datuma, umanjena za primljene poticaje za najam,
- sve početne izravne troškove koji nastaju za Grupu i Društvo,
- procjenu troškova koje će najmoprimac snositi pri rastavljanju i uklanjanju odnosno imovine, obnovi mjesta na kojem se imovina nalazi ili vraćanju odnosno imovine u stanje koje se zahtijeva na temelju uvjeta najma, osim ako ti troškovi nastaju pri proizvodnji zaliha. Grupi i Društvu obveza za te troškove nastaje na datum početka najma ili kao posljedica uporabe odnosno imovine tijekom određenog razdoblja.

Nakon datuma počeka najma Grupa i Društvo mjere imovinu s pravom uporabe primjenom modela troška. Pri primjeni modela troška Grupa i Društvo mjere imovinu s pravom uporabe po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i sve akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti te usklađenom za ponovno mjerenje obveze po najmu.

Imovina s pravom upotrebe amortizira se linearnom metodom od datuma početka najma do kraja ugovora o najmu (od 4 do 20 godina). Ugovori o najmu sklapaju se na određeno i neodređeno razdoblje. Za najam koji je sklopljen na određeno vrijeme, Grupa i Društvo su procijenili rok najma s obzirom na mogućnost obnavljanja ili raskida, povijesnog trajanja najma ili značajnog troška zamjene imovine u najmu. Isto je vrijedilo i za najmove s fiksnim vremenom najma, te se rok najma provjeravao pojedinačno .

Grupa većinom iznajmljuje pomorsko dobro, građevinske objekte, poslovne prostore, vozila i IT opremu.

Na datum početka najma obveza po najmu mjeri se po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma koja nisu plaćena do tog datuma. Plaćanja najma diskontiraju se primjenom kamatne stope koja proizlazi iz najma, ako je tu stopu moguće izravno utvrditi. Ako se ta stopa ne može izravno utvrditi (većinom u slučaju najma poslovnih prostora), Grupa i Društvo primjenjuju graničnu kamatnu stopu zaduživanja. Grupa i Društvo određuju svoju graničnu kamatnu stopu temeljem javno dostupnih podataka uzimajući u obzir različite faktore poput trajanja najma, vrijednosti imovine koja je predmet najma, ekonomskog okruženja te specifičnosti vezanih za kreditni položaj društva koje je najmoprimac.

Na datum početka najma plaćanja najma uključena u mjerenje obveze po najmu uključuju sljedeća plaćanja za pravo uporabe odnosno imovine tijekom razdoblja najma koja nisu plaćena do datuma početka najma:

- fiksna plaćanja umanjena za primljene poticaje za najam,
- varijabilna plaćanja najma koja ovise o indeksu ili stopi, početno mjerena primjenom indeksa ili stope koji vrijede na datum početka najma,
- iznosi za koje se očekuje da će ih najmoprimac plaćati na temelju jamstava za ostatak vrijednosti,
- cijena izvršenja mogućnosti kupnje, ako je izvjesno da će Grupa i Društvo iskoristiti tu mogućnost,
- plaćanja kazni za raskid najma, ako razdoblje najma odražava da će Grupa i Društvo iskoristiti mogućnost raskida najma.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.9. Najmovi (nastavak)

Nakon datuma početka najma Grupa i Društvo mjere obvezu po najmu kako slijedi:

- povećanjem knjigovodstvene vrijednosti kako bi odražavala kamate na obveze po najmu,
- smanjenjem knjigovodstvene vrijednosti kako bi odražavala izvršena plaćanja najma,
- ponovnim mjerenjem knjigovodstvene vrijednosti kako bi odražavala ponovnu ocjenu ili izmjene najma ili kako bi odražavala revidirana plaćanja najma koja su u biti fiksna.

Kamata na obvezu po najmu u svakom razdoblju tijekom trajanja najma jednaka je iznosu iz kojeg proizlazi stalna periodična kamatna stopa na preostali saldo obveze po najmu. Ta periodična kamatna stopa jednaka je diskontnoj stopi ili, ako je primjenjivo, revidiranoj diskontnoj stopi.

Grupa i Društvo, u ulozi najmoprimca, sukladno MSFI 16, odlučili su ne primjenjivati zahtjeve standarda na:

- kratkoročne najmove (s trajanjem do 12 mjeseci),
- najmove s odnosnom imovinom niske vrijednosti (niže od 35.000 kuna).

U tom slučaju, Grupa i Društvo priznaju plaćanja najma povezana s tim najmovima kao trošak na linearnoj osnovi tijekom razdoblja najma. Navedeni najmovi se u najvećoj mjeri odnose na vozila i opremu.

U izvještaju o financijskom položaju, imovina s pravom uporabe prikazana je unutar linije Nekretnine, postrojenja i oprema dok je obveza za najam prikazana unutar linije Obveze prema dobavljačima i ostale obveze.

Prihodi od najma u kojima su Grupa i Društvo najmodavac priznati su u Izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti prema linearnoj metodi tijekom razdoblja najma. Grupa nije imala potrebe za bilo kakvim prilagođavanjem za imovinu u kojoj je najmodavac, kao rezultat usvajanja MSFI-ja 16.

2.10. Biološka imovina – matično jato i ribe u uzgajalištu

Biološka imovina koju čine matična jata riba iskazuju se po fer vrijednosti umanjenoj za troškove koji nastaju do točke prodaje. Prihodi ili rashodi nastali s osnove priznavanja biološke imovine mjerene po fer vrijednosti umanjenoj za procijenjene troškove do točke prodaje, kao i prihodi i rashodi nastali kao posljedica promjene fer vrijednosti ove imovine, priznaju se u računu dobiti i gubitka u razdoblju kad su nastali.

Grupa uzgaja nekoliko vrsta ribe (brancin, orada, gof, hama te zubatac) uglavnom za potrebe talijanskog tržišta, koje ima svoje specifične tehnološke i komercijalne uvjete. S obzirom da se na datum izvještavanja u kavezima nalaze ribe koje su u različitim fazama rasta do svoje konzumne veličine te za njih ne postoji aktivno tržište, Uprava je zaključila da pod takvim uvjetima nije moguće pouzdano izmjeriti fer vrijednost ribe te da u nedostatku tržišnih informacija nije ni moguće vrijednost ribe iskazivati po fer vrijednostima umanjenim za troškove prodaje do točke prodaje. Sukladno navedenom, na datum izvještavanja Grupa svoju nedovršenu proizvodnju iskazanu u sklopu kratkotrajne biološke imovine mjeri po trošku kako je opisano u nastavku. Trošak uzgoja riba obuhvaća troškove hrane ribe, trošak izravnog rada, ostale izravne troškove i pripadajući dio općih troškova koji se alociraju na navedenu biološku imovinu sukladno odgovarajućim ključevima alokacije.

Proizvodni ciklus od nasada riblje mlađi do prosječne težine konzumne ribe traje od 2 do 3 godine. Ukupan broj ribe u uzgajalištu na kraju razdoblja utvrđuje se na temelju nasađenih količina riblje mlađi umanjenih za procijenjeni mortalitet i umanjenih za izlovljene količine. Na osnovu ustanovljene količine ribe u komadima u uzgajalištu, procjenjuje se ukupna biomasa (količina u kg) na način da se procijeni prosječna masa po jedinici ribe i na osnovu ukupnog broja komada izračuna ukupna količina ribe u kg.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.11. Poslovna spajanja

Metoda kupnje odnosno metoda stjecanja upotrebljava se za iskazivanje svih poslovnih spajanja. Naknada prenesena prilikom stjecanja ovisnog društva sastoji se od:

- fer vrijednosti prenesene imovine
- obveza nastalih prema bivšim vlasnicima stečenog društva
- vlasničkih udjela koje je izdala grupa
- fer vrijednosti svake stavke imovine ili obveza koja je rezultat ugovora o potencijalnoj naknadi i
- fer vrijednosti postojećih vlasničkih udjela u ovisnom društvu.

Stečena prepoznatljiva imovina, obveze i nepredviđene obveze u poslovnom spajanju, pri čemu postoji mali broj iznimaka, početno se mjere po fer vrijednosti na datum stjecanja. Grupa priznaje nekontrolirajuće interese u stečenom društvu po proporcionalnom udjelu nekontrolirajućeg interesa u prepoznatljivoj neto imovini stečenog društva primjenom metode stjecanja u etapama.

Troškovi povezani sa stjecanjem iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti kako nastanu.

Višak

- prenesene naknade,
- iznosa bilo kojeg nekontrolirajućeg interesa u stečenom društvu i
- fer vrijednosti na datum stjecanja bilo kojeg prijašnjeg vlasničkog udjela u stečenom društvu iznad fer vrijednosti prepoznatljive neto imovine stečenog društva iskazuje se kao goodwill. Ako su ti iznosi manji od fer vrijednosti prepoznatljive neto imovine stečenog ovisnog društva, razlika se iskazuje izravno u računu dobiti i gubitka kao kupnja po cijeni nižoj od prodajne.

U slučaju odgođenog podmirivanja bilo kojeg dijela novčane naknade iznosi plativi u budućnosti diskontiraju se na njihovu sadašnju vrijednost na datum razmjene. Korištena diskontna stopa jest stupnjevita kamatna stopa, tj. stopa po kojoj se mogu dobiti slične posudbe od neovisne financijske institucije pod usporedivim uvjetima.

Potencijalna naknada klasificira se kao financijska obveza ili kapital. Iznosi klasificirani kao financijska obveza naknadno se mjere po fer vrijednosti, a sve se promjene u fer vrijednosti iskazuju u računu dobiti i gubitka.

Ako je poslovno spajanje ostvareno u etapama, knjigovodstvena vrijednost postojećih vlasničkih udjela stjecatelja u stečenom društvu na datum stjecanja ponovno se mjeri po fer vrijednosti na datum stjecanja. Svi dobiti i gubici koji proizlaze iz takvog ponovnog mjerenja iskazuju se u računu dobiti i gubitka.

2.12. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Godišnje se ispituje umanjenje vrijednosti za imovinu koja ima neograničen korisni vijek uporabe i koja se ne amortizira (npr. goodwill). Imovina koja se amortizira provjerava se radi mogućeg postojanja umanjenja vrijednosti kad događaji ili promijenjene okolnosti ukazuju na to da knjigovodstvena vrijednost možda nije nadoknativa. Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i njenog nadoknativog iznosa. Nadoknativni iznos je fer vrijednost imovine umanjena za troškove prodaje ili vrijednost imovine u uporabi, ovisno o tome koji je viši. Za potrebe procjene umanjenja vrijednosti, imovina se grupira na najnižu razinu kako bi se pojedinačno utvrdio novčani tok (jedinice stvaranja novca). Nefinancijska imovina, osim goodwilla, za koju je iskazan gubitak od umanjenja vrijednosti, provjerava se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjenja vrijednosti.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti

i/ Klasifikacija i priznavanje

Društvo i Grupa klasificiraju financijsku imovinu u sljedeće kategorije s obzirom na metodu vrednovanja: vrednovanje prema metodi amortiziranog troška, vrednovanje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka i vrednovanje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Klasifikacija financijske imovine ovisi o poslovnom modelu koji su Društvo i Grupa odabrali za upravljanje financijskom imovinom i ugovorenim novčanim tokovima. Klasifikacija dužničkih instrumenata će se promijeniti, ako i isključivo ako se promijenio poslovni model za upravljanje istima.

ii/ Priznavanje i prestanak priznavanja

Financijska imovina se priznaje u izvještaju o financijskom položaju ako Društvo i Grupa postanu stranka ugovornih odredbi instrumenta. Financijska imovina prestaje u trenutku kada su istekla prava na primitak novčanih tokova od financijske imovine ili su ista prenesena, zajedno sa svim ostalim pravima i odgovornostima.

iii/ Vrednovanje prilikom inicijalnog priznavanja

Prilikom inicijalnog priznavanja, Društvo i Grupa mjere financijsku imovinu po fer vrijednosti uvećano za, u slučaju kada financijska imovina nije klasificirana kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, transakcijske troškove koji se direktno mogu povezati uz stjecanje financijske imovine. Transakcijski troškovi financijske imovine koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka priznaju se u račun dobiti i gubitka.

iv/ Naknadno vrednovanje

Dužnički instrumenti – Financijska imovina mjerena po amortiziranom trošku

Dužnički instrumenti koji se drže s ciljem prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, kada takvi novčani tokovi predstavljaju plaćanje glavnice i kamata (eng. Solely Payments of Principal and Interest, „SPPI“), mjere se po metodi amortiziranog troška.

Prihodi od kamata od takve financijske imovine izračunavaju se uz korištenje metode efektivne kamatne stope te su iskazani u okviru računa dobiti i gubitka unutar pozicije „Poslovni prihodi“ za segment Osiguranje, a unutar pozicije „Financijski prihodi“ za ostale segmente. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se sukladno politikama opisanim u Bilješki 2.13 v/ te se iskazuju u okviru pozicije „Ostali poslovni rashodi“.

Društvo i Grupa u spomenutu kategoriju klasificiraju sljedeće oblike imovine:

- potraživanja iz poslovanja i ostala potraživanja
- zajmovi koji zadovoljavaju klasifikaciju prema SPPI testu te koji se drže sukladno definiciji poslovnog modela „držanje s osnove prikupljanja ugovorenih novčanih tokova“,
- obveznice koje zadovoljavaju klasifikaciju prema SPPI testu te koje se drže sukladno definiciji poslovnog modela „držanje s osnove prikupljanja ugovorenih novčanih tokova“
- novac i novčane ekvivalente
- depozite

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)

Dužnički instrumenti – Financijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (FVOCI)

Dužnički instrumenti koji se drže s ciljem prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i s ciljem prodaje, gdje novčani tokovi predstavljaju plaćanje glavnice i kamata, mjere se po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Promjene u knjigovodstvenoj vrijednosti priznaju se u ostalu sveobuhvatnu dobit, osim priznavanja dobitaka ili gubitaka od usklađenja vrijednosti, prihoda od kamata te dobitaka i gubitaka od tečajnih razlika. Kada prestaje priznavanje financijske imovine, ukupni dobiti i gubici koji su prethodno bili priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti reklasificiraju se iz pozicije kapitala u račun dobiti i gubitka te se priznaju u okviru ostalih dobitaka ili gubitaka. Prihodi od kamata od financijske imovine iskazuju se u okviru pozicije „Poslovni prihodi“ za segment Osiguranje, a unutar pozicije „Financijski prihodi“ za ostale segmente uz korištenje metode efektivne kamatne stope. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se sukladno politici opisanoj u Bilješki 2.13 v/ te se iskazuju u okviru pozicije „Financijski rashodi“.

Dužnički instrumenti – Financijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka

Dužnički instrumenti koji ne zadovoljavaju kriterije vrednovanja po metodi amortiziranog troška ili FVOCI vrednuju se po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. U spomenutu kategoriju klasificiraju se sljedeći financijski instrumenti: zajmovi koji ne zadovoljavaju kriterije SPPI testa, gdje učestalost kamatne stope nije usklađena sa periodom kamatne stope

Dobici ili gubici od fer vrednovanja dužničkih instrumenata priznaju se u dobit ili gubitak te se iskazuju na neto osnovi u okviru računa dobiti i gubitka u okviru pozicije „Ostali dobiti“ ili „Ostali gubici“ u razdoblju kada su nastali. Takvi dobiti ili gubici od fer vrednovanja uključuju ugovorene kamate na dužničke instrumente klasificirane u spomenutu kategoriju.

v/ Umanjenje vrijednosti financijske imovine koja se vrednuje po amortiziranom trošku i po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

Grupa je procijenila očekivane buduće kreditne gubitke („ECL“) povezane uz dužničke instrumente koji se vrednuju po amortiziranom trošku te dužničke financijske instrumente koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit bez obzira na to postoje li indikatori umanjenja vrijednosti.

Svaka promjena fer vrijednosti dužničkog instrumenta uključuje i efekt promjene kreditnog rizika izdavatelja tog financijskog instrumenta. Za sve dužničke instrumente koji se mjere po FVOCI potrebno je procijeniti i iskazati ispravke vrijednosti, odnosno rezerviranja za očekivane kreditne gubitke. Sve promjene u iznosu rezerviranja za očekivane kreditne gubitke priznaju se u računu dobiti i gubitka, dok je iznos ispravaka vrijednosti na ime kreditnih gubitaka već uključen u kumulativnom iznosu promjene fer vrijednosti iskazan u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti. Ispravci vrijednosti priznaju se kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit, kao dio ukupne promjene fer vrijednosti i njima se ne smije dodatno umanjiti knjigovodstvena vrijednost financijske imovine koja se mjeri po FVOCI u izvještaju o financijskom položaju. Iznosi koji se priznaju u računu dobiti i gubitka na ime promjene rezerviranja za očekivane kreditne gubitke moraju biti jednaki iznosima koji bi bili priznati u računu dobiti i gubitka da je imovina mjerena po amortiziranom trošku.

Promjene fer vrijednosti koje su prethodno priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u punom se iznosu recikliraju u račun dobiti i gubitka nakon prestanka priznavanja dužničkog instrumenta.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)

Za kratkotrajna potraživanja bez značajnih financijskih komponenti (potraživanja po premiji, po osnovi namire financijskih transakcija, potraživanja od trgovaca i financijskih institucija po osnovu POS uređaja, potraživanja na osnovu danih zakupa nekretnina i poslovnih prostora, potraživanja od zaposlenika, i sl.), Grupa primjenjuje pojednostavljeni pristup sukladno zahtjevima MSFI-a 9 te procjenjuje ispravak vrijednosti za očekivani vijek trajanja kreditnih gubitaka od inicijalnog priznavanja potraživanja.

Koncept očekivanih kreditnih gubitaka

Očekivani kreditni gubici (eng. Expected Credit Loss, „ECL“) vezani uz određeni instrument se procjenjuju na temelju očekivanih budućih novčanih tokova (po osnovu glavnice, kamata, naknada i provizija) koji su vezani s predmetnim ugovorom, uključujući i iznose koji mogu nastati realizacijom relevantnih kolaterala. Svi očekivani novčani tokovi se svode na sadašnju vrijednost putem diskontiranja relevantnom efektivnom kamatnom stopom.

Očekivani kreditni gubici izračunavaju se kao umnožak vjerojatnosti nastupanja statusa neispunjavanja financijskih obaveza (eng. Probability of Default, „PD“), gubitka po nastupanju statusa neispunjavanja financijskih obaveza (eng. Loss Given Default, „LGD“) i izloženosti u trenutku defaulta (eng. Exposure at Default, „EaD“).

Vjerojatnosno ponderirani scenariji - očekivani kreditni gubici modeliraju se po nekoliko unaprijedno-gledajućih scenarija, koji uzimaju u obzir vjerojatnost nastupanja "stresnih" i povoljnih ekonomskih uvjeta, tako da rezultatna vrijednost ECL predstavlja vjerojatnosno-ponderirani broj temeljen na rezultatima nekoliko analiziranih ekonomskih scenarija unutar kojih se modeliraju parametri kreditnog rizika.

Odgovarajući odabir seta reprezentativnih ekonomskih scenarija temeljenih na nepristranim i objektivnim informacijama dostupnim Grupi, kao i vjerojatnost pojedinog (reprezentativnog) ekonomskog scenarija određuju relevantne organizacijske jedinice Grupe ekspertnom metodom.

Definicija neispunjavanja financijske obaveze (engl. default)

Status neispunjavanja financijske (engl. default) obaveze je nastupio kada je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- Grupa smatra vjerojatnim da dužnik neće u cijelosti podmiriti svoje obveze prema njoj, ne uzimajući u obzir moguću naplatu iz kolaterala (engl. Unlikelihood to pay)
- Dužnik više od 90 dana (u slučaju potraživanja po premiji iznimno se koristi period od 180 dana jer Društvo i Grupa imaju razumnu i potkrjepljujuću dokumentaciju kako je period od 180 dana u slučaju potraživanja po premiji primjereniji) uzastopno nije u materijalno značajnom iznosu ispunio svoju obvezu po bilo kojoj značajnoj kreditnoj obvezi prema Grupi (engl. 90+ past due). Ukoliko je dužnik u kašnjenju većem od 90, a manjem od 180 dana, posebno se sagledava materijalnost kašnjenja obzirom na ukupnu izloženost tom dužniku. Naime, ponekad se kao kašnjenje plaćanja broje i manji iznosi proizašli iz revalorizacija, naknade, dio kamate i slično.

Pritom Grupa slijedi relevantne regulatorne smjernice vezane uz apsolutne i relativne pragove materijalnosti, po svakom od segmenata svog portfelja, a definiciju defaulta primjenjuje dosljedno na razini Grupe.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)

Probacijski kriteriji

Da bi se kreditna izloženost mogla ponovo rasporediti u podskupinu koja predstavlja nižu razinu kreditnog rizika od one u kojoj se trenutno kreditna izloženost nalazi, nužno je da ista demonstrira urednost u plaćanju na konzistentnoj osnovi tijekom definiranog vremenskog perioda (probacijski period).

Grupa može izloženosti iz Podskupine 2 prerasporediti u Podskupinu 1 u slučajevima kada su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- a) Kada su svi razlozi koji upućuju na značajno povećanje kreditnog rizika u razdoblju od početnog priznavanja izloženosti do izvještajnog datuma prestali i
- b) Kada je dužnik kontinuirano tijekom definiranog probacijskog perioda dokazao urednost u plaćanju:
 - i. Restrukturirane izloženosti:
 - minimalno 6 mjeseci od datuma zadnjeg restrukturiranja ili od datuma prelaska iz neprihodujućih (Podskupina 3) u prihodujuće (Podskupina 2) izloženosti, uz poštivanja ostalih uvjeta koje Grupa definira za izlazak iz skupine restrukturiranih izloženosti ili
 - manje od 6 mjeseci ako Grupa, na temelju empirijskih podataka ili opravdanih razloga, utvrdi da za takve izloženosti ne očekuje značajno povećanje kreditnog rizika dužnika unutar kratkog roka.
 - ii. Nerestrukturirane izloženosti:
 - minimalno 3 mjeseca od datuma kada su prestali svi razlozi koji ukazuju na značajno povećanje kreditnog rizika ili
 - u roku manjem od 3 mjeseca ukoliko Grupa, temeljem empirijskih podataka, utvrdi da za takve izloženosti ne očekuje značajno povećanje kreditnog rizika dužnika unutar kratkog roka

Za raspoređivanje u podskupine kreditnog rizika vidjeti bilješku 3.1.

Otpis

Otpis izravno umanjuje bruto knjigovodstvenu vrijednost financijske imovine ako nema razumnih očekivanja u pogledu povrata financijske imovine, u cijelosti ili djelomično. Društvo i Grupa tijekom 2021. i 2020. godine nisu imali otpisa.

Pristup preklapanja

U rujnu 2016. godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (eng. International Accounting Standards Board, „IASB“) je objavio dodatak MSFI-u 4 koji se bavi problematikom osiguravajućih društava vezanom uz različite datume usvajanja MSFI-a 9 Financijski instrumenti te novog standarda vezanog uz ugovore o osiguranju, MSFI-a 17 Ugovori o osiguranju. Izmjena i dopuna pružila je dva različita rješenja za osiguravajuća društva, a to su privremeno izuzeće od primjene MSFI-a 9 za društva koja zadovoljavaju specifične zahtjeve (primjenjuju se na razini izvještajnog subjekta) te pristup preklapanja.

Temeljem navedenog, Grupa je od 1. siječnja 2018. odlučila primjenjivati pristup preklapanja budući osigurateljne obveze Grupe čine 80 % do 90 % ukupnih obveza te osim toga, Grupa obavlja značajne djelatnosti koje nisu povezane s djelatnošću osiguranja.

Pristup preklapanja primjenjuje se na vlasničke instrumente osiguravajućeg društva koje je dio Grupe, a koji zadovoljavaju sljedeće uvjete:

- Imovina koja se vrednuje kao financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uz primjenu MSFI-a 9, a koja ne bi u cijelosti bila mjerena po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka uz primjenu MRS-a 39,
- Sva imovina, osim one koja se drži sa svrhom djelatnosti koje nisu vezane uz ugovore u djelokrugu MSFI-a 4.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.13. Financijski instrumenti – dužnički instrumenti (nastavak)

Pristup preklapanja može se primjenjivati na financijsku imovinu sve do trenutka:

- prestanka njihova priznavanja,
- kada se više ne drži sa svrhom obavljanja aktivnosti vezanih uz ugovore o osiguranja,
- kada na početku izvještajnog perioda Grupa odluči prestati primjenjivati pristup preklapanja za spomenute instrumente,
- do datuma usvajanja MSFI-a 17 (1. siječnja 2023. godine)

Grupa primjenjuje pristup preklapanja na dio financijskih instrumenata (nestratiške dionice i udjeli u fondovima). Isti se sukladno MSFI-u 9 mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

Primjena pristupa preklapanja zahtijeva zadržavanje određenih računovodstvenih politika koje su zahtijevane i prema MRS-u 39:

- Umanjenje vrijednosti vlasničkih instrumenata: vlasnički instrumenti koji se drže s ciljem obavljanja osiguravateljskih aktivnosti Grupe obično se klasificiraju u poziciju financijske imovine raspoložive za prodaju sukladno MRS-u 39, a prema MSFI-u 9 klasificiraju se u poziciju financijske imovine kroz račun dobiti i gubitka. Iskazivanje prema pristupu preklapanja zahtijeva umanjene vrijednosti vlasničkih instrumenata sukladno MRS-u 39. Primjenom pristupa preklapanja, sve promjene u fer vrijednosti priznaju se u rezervu vezanu uz pristup preklapanja, ali kada je smanjenje značajno u odnosu na trošak nabave tj. kada su nastupili uvjeti za priznavanje umanjene vrijednosti, tada se gubitak od promjene fer vrijednosti priznaje u račun dobiti i gubitka. Svako daljnje smanjenje također se priznaje izravno u račun dobiti i gubitka, dok se povećanje priznaje u rezervu preklapanja.
- Priznavanje dobitaka ili gubitaka od prestanka priznavanja vlasničkih instrumenata u računu dobiti i gubitka: prema pristupu preklapanja, prilikom prodaje vlasničkih instrumenata povezanih uz obavljanje osiguravateljske djelatnosti, akumulirana rezerva preklapanja iz ostale sveobuhvatne dobiti prenosi se u račun dobiti i gubitka kako bi se osigurali isti rezultati kao i prema MRS-u 39.

Pristupom preklapanja dopušta se reklasifikacija iz računa dobiti i gubitka u ostalu sveobuhvatnu dobit razlike koja proizlazi iz:

- vrijednosti prikazane u računu dobiti i gubitka ako se primjenjuju odredbe MSFI-a 9 za klasifikaciju financijske imovine koja je ponovno vrednovana po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak,
- vrijednosti koja bi trebala biti prikazana u izvještaju o dobiti ili gubitku ako se na tu imovinu primjenjuju odredbe MRS-a 39.

Spomenuta razlika koja je posljedica primjene MSFI-a 9 je reklasificirana iz neto financijskog rezultata od financijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka u revalorizacijsku rezervu vlasničkih instrumenata (pristup preklapanja) vezana uz nerealizirane dobitke ili gubitke od promjene fer vrijednosti iznosi 96.056 tisuća kuna (2020.: 3.147 tisuća kuna).

Navedeno se odnosi na razliku između:

- Rezultata MSFI-a 9 (bez primjene pristupa preklapanja): 99.586 tisuća kuna (2020.: 948 tisuća kuna) realiziranih i nerealiziranih gubitaka ili dobitaka od promjene fer vrijednosti uključenih u neto rezultat od financijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka,
- Rezultata MRS-a 39: 3.530 tisuća kuna (2020.: -2.199 tisuća kuna) uključenih u neto realizirani rezultat u vrijednosti od 5.337 tisuća kuna (2020. 1.311 tisuće kuna) i gubitke od umanjene vrijednosti u iznosu od 1.806 tisuća kuna (2020.: 3.510 tisuća kuna).

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.14. Financijska imovina – vlasnički instrumenti

Udjeli u ostalim društvima sastoje se od vlasničkih instrumenata drugih društava koji ne podrazumijevaju kontrolu, zajedničku kontrolu ili značajan utjecaj.

Udjeli u drugim društvima inicijalno se priznaju po trošku stjecanja. Naknadno se udjeli vrednuju po fer vrijednosti. Za sva svoja ulaganja, Grupa je odabrala:

- za strateške vlasničke instrumente - iskazivanje dobiti ili gubitka od promjene fer vrijednosti priznaje se u okviru ostale sveobuhvatne dobiti, budući da se isti ne drže s ciljem generiranja povrata na ulaganje. S obzirom na spomenuti odabir, ne postoji naknadna reklasifikacija dobiti ili gubitka od fer vrednovanja u račun dobiti i gubitka kod prestanka priznavanja ulaganja. Gubici od umanjenja vrijednosti (i njihovo otpuštanje) vlasničkih instrumenata vrednovanih po FVOCI ne iskazuju se odvojeno od ostalih promjena fer vrijednosti.
- za nestrategičke vlasničke instrumente – molimo vidjeti bilješku 10.

Dividende se priznaju u dobit ili gubitak u trenutku kada Grupa ostvari pravo na isplatu istih.

2.15. Derivativni financijski instrumenti

U okviru redovnog poslovanja Grupa zaključuje ugovore o derivativnim financijskim instrumentima u svrhu upravljanja valutnim rizikom, te se stoga ti financijski instrumenti klasificiraju kao Financijska imovina ili obveze – koje se drže radi trgovanja - derivativi. Derivativi Grupe uključuju devizne forward ugovore.

Derivativi se evidentiraju u izvanbilančnoj evidenciji po nominalnom iznosu financijskog instrumenta, a vrednuju se po fer vrijednosti. Povećanje/smanjenje fer vrijednosti iskazuju se kao imovina ako je njihova fer vrijednost pozitivna i kao obveze ako je njihova fer vrijednost negativna pri čemu se promjene u fer vrijednosti derivativa uključuju u dobit ili gubitak tj. u financijske prihode i troškove.

2.16. Financijske obveze

Financijske obveze inicijalno se priznaju po fer vrijednosti umanjeno za transakcijske troškove, a naknadno se vrednuju po amortiziranom trošku uz primjenu metode efektivne kamatne stope, osim sljedećih:

- a) financijskih obveza određenih po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka. Takve obveze, uključujući derivatne instrumente koji su obveze, naknadno se mjeri po fer vrijednosti;
- b) financijskih obveza koje nastaju ako prijenos financijske imovine ne ispunjava uvjete za prestanak priznavanja ili ako se primjenjuje pristup daljnjeg sudjelovanja. Prenesena imovina i povezana obveza mjere se na osnovi koja odražava prava i obveze koje je subjekt zadržao. Povezana se obveza mjeri na način da je neto knjigovodstvena vrijednost prenesene imovine i povezane obveze jednaka sljedećem:
 - i. amortiziranom trošku prava i obveza koje su zadržane ako se prenesena imovina mjeri po amortiziranom trošku ili
 - ii. fer vrijednosti prava i obveza koje su zadržane kada se mjeri na samostalnoj osnovi, ako se prenesena imovina mjeri po fer vrijednosti.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.16. Financijske obveze (nastavak)

- c) ugovora o financijskom jamstvu. Nakon početnog priznavanja, takav se ugovor naknadno mjeri po višem od sljedeća dva iznosa:
 - i. iznos rezerviranja za očekivane kreditne gubitke i
 - ii. početno priznat iznos po fer vrijednosti;
- d) obveza pružanja zajma uz kamatne stope niže od tržišnih kamatnih stopa. Takva obveza se naknadno mjeri po višem od sljedeća dva iznosa:
 - i. iznos rezerviranja za očekivane kreditne gubitke i
 - ii. početno priznat iznos po fer vrijednosti;
- e) nepredviđenih iznosa koje je kupac priznao u okviru poslovnog spajanja na koje se primjenjuje MSFI 3. Takvi se nepredviđeni iznosi naknadno mjere po fer vrijednosti, a promjene se priznaju u Računu dobiti i gubitka.

Dobit ili gubitak po financijskoj obvezi koja je određena po fer vrijednosti kroz Račun dobiti i gubitka evidentira se kako slijedi:

- a) iznos promjene fer vrijednosti financijske obveze koja se može pripisati promjenama kreditnog rizika te obveze prezentira se u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti i
- b) preostali iznos promjene fer vrijednosti obveze prezentira se u Računu dobiti i gubitka

Primljeni krediti u stranoj valuti preračunavaju se u funkcionalnu valutu uz korištenje tečaja na datum transakcije. Pozitivne i negativne tečajne razlike od izvršenja takvih transakcije te od svođenja na tečaj na datum bilance priznaju se u račun dobili ili gubitka.

Dobici ili gubici od promjene ugovornih uvjeta financijskih obveza, koji ne rezultiraju prestankom priznavanja postojeće obveze, priznaju se u račun dobiti ili gubitka odmah po njihovu nastanku. Dobit ili gubitak izračunava se kao razlika između sadašnje vrijednosti promijenjenih ili originalnih novčanih tokova, diskontiranih uz korištenje originalne efektivne kamatne stope. Promjene ugovornih uvjeta financijskih obveza koje bi rezultirale prestankom priznavanja postojeće obveze trebaju iznositi promjenu veću od 10% razlike između diskontirane sadašnje vrijednosti preostalih novčanih tokova originalne financijske obveze i diskontirane sadašnje vrijednosti novčanih tijekova pod novim ugovornim uvjetima.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.17. Zalihe

Zalihe sirovina, proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda te rezervnih dijelova iskazuju se po trošku nabave ili neto ostvarivoj vrijednosti, ovisno o tome koja je niža. Trošak proizvodnje u tijeku i gotovih proizvoda obuhvaća sirovine, trošak izravnog rada, ostale izravne troškove i pripadajući dio općih troškova proizvodnje. Neto ostvariva vrijednost predstavlja procjenu prodajne cijene u redovnom tijeku poslovanja umanjenu za varijabilne troškove prodaje.

Trgovačka roba iskazuje se po prodajnoj cijeni umanjenoj za poreze i marže.

Sitni inventar i alati u potpunosti se otpisuju prilikom stavljanja u uporabu.

2.18. Potraživanja iz poslova osiguranja

Potraživanja iz neposrednih poslova osiguranja i ostala potraživanja početno se priznaju po fer vrijednosti, a naknadno po amortiziranom trošku umanjenom za umanjenja vrijednosti.

- i/ Potraživanja iz poslova osiguranja obuhvaćaju potraživanja od osiguranika po osnovi premije neživotnih osiguranja. Potraživanja po osnovi premije neživotnih osiguranja sastoje se od potraživanja za policiranu, a nefakturiranu premiju i potraživanja za fakturiranu, a nenaplaćenu premiju. Priznavanje premije osiguranja opisano je bilješki 2.27 – "Zaračunate bruto premije".
- ii/ Potraživanja za fakturiranu, a nenaplaćenu premiju iskazuju se po nominalnoj vrijednosti, a za sumnjiva i nenaplativa potraživanja utvrđuje se ispravak vrijednosti. Umanjenje vrijednosti priznaje se za sva nenaplaćena potraživanja od čijeg roka dospijeca do datuma bilance je proteklo 180 dana. Umanjenje vrijednosti može se umanjiti za ona potraživanja po osnovi kojih je utvrđena obveza isplate štete dužniku (pričuva štete).
- iii/ Potraživanja po osnovi prava na regres priznaju se za sve regresne predmete iz mirnog postupka koji proizlaze iz potraživanja od drugog osiguravajućeg društva i regrese za koje je sklopljena nagodba o plaćanju s drugom ugovornom stranom. Umanjenje vrijednosti regresnog potraživanja utvrđuje se za sva potraživanja kod kojih je od datuma dospijeca prošlo 180 dana. Utvrđeno umanjenje vrijednosti može se umanjiti za ona regresna potraživanja po kojima je izvjesna naplata. Priznavanje prihoda od regresa odgođeno je zbog neizvjesnosti naplate. Prihodi od regresa odgođeni su u pogledu onih regresa koji nisu podmireni u novcu uz iznimku regresa od drugih osiguravajućih društava koji se odmah priznaju u dobiti i gubitku.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.18. Potraživanja iz poslova osiguranja (nastavak)

iv/ Ostala potraživanja odnose se na potraživanja za kamate na kredite i depozite, potraživanja za predujmove, potraživanja za primljene instrumente plaćanja i sl.

2.19. Depoziti

Depoziti kod banaka ugovaraju se s fiksnim rokovima dospijeca. Depoziti s originalnim rokom dospijeca dužim od 3 mjeseca vode se po amortiziranom trošku i iskazani su zasebno u konsolidiranom izvještaju o financijskom položaju kao 'depoziti'.

Dani depoziti zadovoljavaju kriterije SPPI testa te poslovnog modela 'držanje radi naplate' te se početno priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se mjere po amortiziranom trošku umanjeno za ispravke vrijednosti koji su određeni upotrebom modela očekivanih kreditnih gubitaka.

2.20. Novac i novčani ekvivalenti

Novac i novčani ekvivalenti obuhvaćaju gotovinu, depozite kod banaka po viđenju i ostale kratkotrajne visoko likvidne instrumente s rokovima naplate do tri mjeseca ili kraće.

Novac na računima kod banaka zadovoljava kriterije SPPI testa te poslovnog modela 'držanje radi naplate'. Vežano uz to, novac se vrednuje po amortiziranom trošku umanjeno za ispravke vrijednosti koji su određeni upotrebom modela očekivanih kreditnih gubitaka.

2.21. Dionički kapital

Dionički kapital sastoji se od redovnih i povlaštenih dionica. Primici koji se iskazuju u glavnici pri izdavanju novih dionica ili opcija, iskazuju se umanjeno za pripadajuće troškove transakcije i porez na dobit.

Iznos naknade plaćene za otkup dioničkog kapitala, uključujući direktne zavisne troškove, priznaje se kao umanjeno u kapitalu i rezervama. Otkupljene dionice klasificiraju se kao vlastite dionice i predstavljaju odbitnu stavku od ukupnog kapitala i rezervi. Stjecanje vlastitih dionica se evidentira po trošku stjecanja a prodaja po postignutim cijenama. Dobit ili gubitak od prodaje vlastitih dionica iskazuje se u kapitalu i rezervama.

2.22. Posudbe

Posudbe se početno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za troškove transakcije. U budućim razdobljima, posudbe se iskazuju po amortiziranom trošku; sve razlike između primitaka (umanjenoj za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti tijekom razdoblja trajanja posudbe, koristeći metodu efektivne kamatne stope.

Troškovi posudbi koji se mogu direktno dovesti u vezu sa stjecajem imovine ili imovinom u izgradnji kapitaliziraju se tijekom vremenskog razdoblja koje je potrebno da se sredstvo dovrši i pripremi za namjeravanu uporabu. Ostali troškovi posudbi terete izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti.

Posudbe se klasificiraju kao kratkoročne obveze, osim ako Društvo i Grupa imaju bezuvjetno pravo odgoditi podmirenje obveze najmanje 12 mjeseci nakon datuma bilance.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.23. Tekući i odgođeni porez na dobit

Porezni trošak za godinu sastoji se od tekućeg i odgođenog poreza na dobit. Porez se priznaje u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti, osim ako se odnosi na stavke priznate u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ili direktno u kapitalu. U tom slučaju, porez se priznaje u izvještaju o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti ili u kapitalu.

Iznos poreza na dobit za tekuću godinu obračunava se na temelju poreznog zakona koji je na snazi u Republici Hrvatskoj na dan bilance ili u drugim zemljama u kojima ovisna društva imaju svoja sjedišta. Uprava povremeno procjenjuje pojedine stavke u poreznim prijavama s obzirom na situacije u kojima su primjenjive porezne odredbe podložne tumačenju te razmatra formiranje rezerviranja, gdje je to prikladno, na temelju očekivanog iznosa koji treba platiti Poreznoj upravi.

Iznos odgođenog poreza obračunava se metodom bilančne obveze, na privremene razlike između porezne osnovice imovine i obveza i njihove knjigovodstvene vrijednosti u financijskim izvještajima. Međutim, odgođeni porez se ne priznaje ako proizlazi iz početnog priznavanja imovine ili obveza u transakciji koja nije poslovno spajanje i koje u vrijeme transakcije ne utječe na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit (porezni gubitak). Odgođena porezna imovina i obveze mjere se poreznim stopama za koje se očekuje da će se primjenjivati u razdoblju kada će imovina biti nadoknađena ili obveza podmirena, na temelju poreznih stopa koje su, i poreznih zakona koji su, na snazi ili se djelomično primjenjuju na datum bilance.

Iznos odgođenog poreza na dobit obračunava se na privremene razlike nastale na temelju ulaganja u ovisna društva, osim kada je vrijeme ukidanja privremenih razlika kontrolirano od strane Društva i Grupe, te postoji vjerojatnost da se privremena razlika neće ukinuti u doglednoj budućnosti.

Odgođena porezna imovina priznaje se do visine buduće oporezive dobiti za koju je vjerojatno da će biti raspoloživa za iskorištenje privremenih razlika.

2.24. Primanja zaposlenih

a) Obveze za mirovine i ostale obveze nakon umirovljenja

U toku redovnog poslovanja prilikom isplata plaća, Društvo i Grupa u ime svojih zaposlenika koji su članovi obveznih mirovinskih fondova obavlja redovita plaćanja doprinosa sukladno zakonu. Obvezni mirovinski doprinosi fondovima iskazuju se kao dio troška plaća kada se obračunaju. Društvo i Grupa nemaju dodatni mirovinski plan te stoga nema nikakvih drugih obveza u svezi s mirovinama zaposlenika.

Društvo i Grupa imaju obveze prema zaposlenima prilikom prestanka zaposlenja u nekim društvima u Grupi (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Društvo i Grupa priznaju obvezu za ova dugoročna primanja radnika ravnomjerno u razdoblju u kojem je primanje ostvareno, na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Obveza za dugoročna primanja radnika mjeri se korištenjem pretpostavki o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjenom trošku navedenih primanja te diskontnoj stopi.

b) Otpremnine

Obveze za otpremnine priznaju se kad Društvo i Grupa prekinu radni odnos zaposlenika prije normalnog datuma umirovljenja ili odlukom zaposlenika da dragovoljno prihvati prekid radnog odnosa u zamjenu za naknadu. Društvo i Grupa priznaju obveze za otpremnine kada je dokazivo preuzelo obvezu da prekine radni odnos sa sadašnjim zaposlenicima, na osnovu detaljnog formalnog plana bez mogućnosti da od njega odustane ili osigurava otpremnine kao rezultat ponude da potakne dragovoljno raskidanje radnog odnosa. Otpremnine koje dopijevaju u razdoblju duljem od 12 mjeseci nakon datuma bilance, diskontiraju se na sadašnju vrijednost.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.24. Primanja zaposlenih (nastavak)

c) Dugoročna primanja zaposlenih

Društvo i grupa imaju obveze prema zaposlenima prilikom prestanka zaposlenja (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Društvo i Grupa priznaju obvezu za ova dugoročna primanja radnika ravnomjerno u razdoblju u kojem je primanje ostvareno, na temelju stvarnog broja godina radnog staža. Obveza za dugoročna primanja radnika mjeri se korištenjem pretpostavki o broju radnika kojima navedena primanja treba isplatiti, procijenjenom trošku navedenih primanja te diskontnoj stopi.

d) Kratkoročna primanja zaposlenih

Društvo i Grupa priznaju rezerviranje za bonuse kada postoji ugovorna obveza ili praksa iz prošlosti na temelju koje je nastala izvedena obveza. Nadalje, Društvo i Grupa priznaju obvezu za akumulirane naknade za odsutnost s posla na temelju neiskorištenih dana godišnjeg odmora na dan bilance.

2.25. Rezerviranja

Rezerviranja za troškove restrukturiranja, sudske sporove, rezerviranja za koncesije i ostala rezerviranja priznaju se ako Društvo i Grupa imaju sadašnju zakonsku ili izvedenu obvezu kao posljedicu prošlog događaja, ako je vjerojatno da će biti potreban odljev resursa radi podmirivanja obveze te ako se iznos obveze može pouzdano procijeniti.

Rezerviranja se mjere po sadašnjoj vrijednosti troškova za koje se očekuje da će biti potrebni za podmirenje obveze, korištenjem diskontne stope prije poreza, koja odražava tekuće tržišne procjene vremenske vrijednosti novca kao i rizike koji su specifični za navedenu obvezu.

2.26. Priznavanje prihoda

Prihodi se ostvaruju kroz prodaju proizvoda i usluga tijekom redovnog poslovanja Grupe i Društva. Prihodi su iskazani u iznosima transakcijske cijene. Transakcijska cijena predstavlja iznos naknade koju Grupa i Društvo očekuju prikupiti u zamjenu za prijenos kontrole nad robom i uslugama koje su se Grupa i Društvo obvezali isporučiti kupcu, ne uključujući iznose koje Grupa i Društvo prikupljaju u ime trećih strana.

Prihodi se priznaju umanjeni za porez na dodanu vrijednost, povrate robe, dane rabate i popuste.

Ugovorne obveze

Ugovorna obveza je obveza prijenosa robe ili usluga kupcu za koji su Grupa i Društvo primili naknadu (ili iznos dospjele naknade) od kupca. Ako kupac plati naknadu prije nego što Grupa i Društvo prenesu robu ili usluge kupcu, ugovorna obveza (obveze za primljene predujmove) se priznaje kada je plaćanje izvršeno ili je dospjela uplata (ovisno o tome što je ranije). Ugovorene obveze priznaju se kao prihod kada Grupa i Društvo rade na temelju ugovora.

Komponenta financiranja

Grupa i Društvo ne očekuju imati bilo kakve ugovore u kojima je razdoblje između transfera ugovorenih dobara i usluga kupcu i naplate za taj transfer duže od jedne godine. Kao posljedica navedenoga, Grupa i Društvo ne korigiraju transakcijske cijene za sadašnju vrijednost novca.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.26. Priznavanje prihoda (nastavak)

i/ Prihodi od prodaje robe i usluga

a) Prihodi od veleprodaje robe i materijala

Prihodi od prodaje robe i materijala u veleprodaji priznaju se kada je kontrola nad robom prebačena na kupca, roba je isporučena kupcu, kupac ima potpunu diskreciju raspolaganja robom i ne postoje neispunjene ugovorne obveze koje bi mogle utjecati na to da kupac ne prihvati isporučenu robu. Isporuka se realizira u trenutku kada je roba dostavljena na ugovorenu lokaciju, kada je rizik zastarjelosti, kvarenja ili gubitka robe prenesen na kupca te kada je ili kupac prihvatio isporučenu robu u skladu s ugovorom, ili su uvjeti prihvaćanja poput reklamacijskog roka istekli ili Grupa i Društvo ima objektivne dokaze da su svi uvjeti prihvaćanja isporuke zadovoljeni.

Prihodi od prodaje uz ugovorene popuste se priznaju na osnovu cijene koja je definirana ugovorom, neto od procijenjenog iznosa volumenskog rabata. Prilikom procjenjivanja i izračuna rezervacije za neobračunate rabate koristi se povijesno iskustvo, primjenom metode očekivane vrijednosti te su prihodi priznati samo kada je procijenjena velika vjerojatnost da neće doći do značajnih povrata robe. Obveza povrata sredstava kupcu temeljem navedenog ugovorenog prava je iskazana za očekivane volumene rabata plative prema kupcima u odnosu na prodaju realiziranu do kraja izvještajnog razdoblja.

Potraživanja se iskazuju kada je roba isporučena kupcu jer to predstavlja trenutak u vremenu u kojem je naknada bezuvjetna s obzirom da tada preostaje još samo protek vremena do dospijeca potraživanja na naplatu te su sve ugovorne obveze zadovoljene.

b) Prihodi od usluga

Grupa ostvaruje prihode od turističkih usluga. Turističke usluge obuhvaćaju prihod od smještaja gostiju u hotelima, naseljima i kampovima, prodaju hrane i pića i prodaju ostalih usluga povezanih uz boravak gostiju. Prihodi se priznaju kada su smještajne jedinice popunjene (tijekom vremena), kada se hrana i piće prodaju (u trenutku), odnosno kada su ostale usluge pružene (u trenutku). Grupa pruža turističke usluge temeljem ugovora s fiksnim cijenama pri čemu ugovoreni cjenici predstavljaju sastavni dio svakog ugovora. Cjenici uključuju količine i tipove smještajnih jedinica i ostalih usluga te su definirani razdobljem na koje se odnosi usluga. Svi popusti koji se obračunavaju na cijenu iz cjenika predstavljaju umanjenje prodajne cijene.

Agencijske provizije predstavljaju dodatne troškove stjecanja ugovora te ih Grupa priznaje kao rashod u trenutku nastanka jer razdoblje pokriva troška traje jednu godinu ili kraće i iskazuje ih u sklopu ostalih poslovnih rashoda.

Prihodi od turističkih usluga su iskazani u sklopu prihoda od prodaje.

Društvo zasebno pruža usluge upravljanja ovisnim društvima. Prihod od izvršenih usluga određuje se na temelju sklopljenog ugovora s fiksnom cijenom uz ugovorene rokove od 12 mjeseci. Prihodi se priznaju u razdoblju u kojem su usluge obavljene prema pravocrtnoj metodi tijekom razdoblja trajanja ugovora. Prihodi od ugovora s fiksnom cijenom za usluge priznaju se u razdoblju u kojem su usluge obavljene prema pravocrtnoj metodi tijekom razdoblja trajanja ugovora.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.26. Priznavanje prihoda (nastavak)

c) Prihodi od maloprodaje robe

Prihodi od maloprodaje robe priznaju u trenutku prodaje robe kupcu. Prihodi od maloprodaje uglavnom se ostvaruju u gotovini ili putem kreditnih kartica. Iskazani prihodi uključuju naknade za kreditne kartice koje se iskazuju u okviru ostalih troškova poslovanja.

ii/ Prihodi i troškovi iz osiguranja

Zaračunate bruto premije

- a) Zaračunate premije čine osnovne poslovne prihode, a sadrže zaračunate premije neživotnog i životnog osiguranja.
- b) Zaračunate bruto premije neživotnih osiguranja uključuju sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom razdoblju, neovisno da li se ti iznosi u cijelosti ili djelomično odnose na kasnije obračunsko razdoblje.

Zaračunate bruto premije neživotnog osiguranja uključuju sve bruto premije policirane u obračunskom razdoblju kojima je početak osigurateljne godine u obračunskom razdoblju, bez obzira odnose li se u potpunosti ili djelomično na sljedeća računovodstvena razdoblja. Premije su objavljene bruto, tj. uključuju provizije posrednicima i isključuju poreze i doprinose na premije. Policirane premije uključuju korekciju premije policirane u prethodnim računovodstvenim razdobljima i procjene premija policiranih na kraju razdoblja. Policirane premije odnosno bruto zaračunate premije kao i prijenosne premije uključuju korekcije za otpis nedospjelih iznosa potraživanja od vlasnika polica zbog prekida osiguranja. Neto gubici od umanjenja potraživanja po premiji osiguranika iskazuju se u sklopu ostalih poslovnih rashoda.

Zarađeni dio primljenih premija, priznaje se kao prihod. Premije se zarađuju od datuma nastanka rizika tijekom razdoblja osiguranja, na temelju obrasca preuzetih rizika.

- c) Zaračunate bruto premije životnih osiguranja uključuju sve iznose premija koji su naplaćeni do kraja obračunskog razdoblja.

U skladu s izuzetkom kojeg dozvoljava MSFI 4, premije životnih osiguranja računovodstveno se evidentiraju po gotovinskom načelu. Premije dopunskih osiguranja evidentiraju se također po gotovinskom načelu.

Nastale štete

Nastale štete obuhvaćaju sve likvidirane iznose šteta u obračunskom razdoblju, bez obzira u kojem su obračunskom razdoblju štete nastale, umanjene za udio reosiguranja u štetama, naplaćena regresna potraživanja, prodane i nadoknađene iznose, te uvećani za pričuve šteta na kraju obračunskog razdoblja, a umanjene za pričuve šteta na početku obračunskog razdoblja.

Bruto iznosi likvidiranih šteta, osim čistih likvidiranih šteta, uključuju troškove vezane za likvidaciju šteta (procjene, odvjetničke usluge i slično), otkupe i troškove po regresnim zahtjevima.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.26. Priznavanje prihoda (nastavak)

iii/ Ostali prihodi

a) Prihodi od kamata

Prihodi od kamata priznaju se na vremenski proporcionalnoj osnovi koristeći metodu efektivne kamatne stope. Kada je vrijednost potraživanja umanjena, Društvo i Grupa umanjuje knjigovodstvenu vrijednost potraživanja na njegovu nadoknadivu vrijednost, što predstavlja procijenjenu vrijednost očekivanih novčanih priljeva diskontiranih po originalnoj efektivnoj kamatnoj stopi instrumenta. Ravnomjerno ukidanje diskonta u budućim razdobljima, priznaje se kao prihod od kamata. Prihodi od kamata od zajmova čija je naplata upitna, priznaju se koristeći metodu originalne efektivne kamatne stope. Primljene kamate klasificiraju se u izvještaju o novčanom toku kao novčani tok iz ulagačkih aktivnosti, dok se plaćene kamate iskazuju kao novčani tok iz poslovnih aktivnosti.

b) Prihodi od dividendi

Prihodi od dividendi priznaju se kada je ustanovljeno pravo na dividendu. Primljene dividende klasificiraju se u izvještaju o novčanom toku kao novčani tok iz ulagačkih aktivnosti, dok se plaćene dividende iskazuju kao novčani tok iz financijskih aktivnosti.

c) Prihodi od državnih subvencija i potpora

Prihodi od državnih subvencija i potpora priznaju se po njihovoj fer vrijednosti kada se sa sigurnošću može utvrditi da će subvencije biti primljene i da je Grupa ispunila sve uvjete koji su zahtijevani od strane države.

Državne subvencije za nadoknadu rashoda ili gubitaka koji su već nastali, ili u svrhu pružanja trenutne financijske podrške bez budućih povezanih troškova priznaju se kao prihod razdoblja u kojem je potraživanje nastalo u okviru ostalih prihoda.

2.27. Raspodjela dividendi

Raspodjela dividendi dioničarima Društva priznaje se kao obveza u financijskim izvještajima u razdoblju u kojem su odobrene od strane Glavne skupštine Društva.

2.28. Porez na dodanu vrijednost

Porezna uprava zahtijeva podmirenje PDV-a na neto osnovi. PDV koji proizlazi iz transakcija prodaje i kupnje priznaje se i iskazuje u bilanci na neto osnovi. U slučaju umanjena potraživanja za ispravak vrijednosti, gubitak od umanjena iskazuje se u bruto iznosu potraživanja, uključujući PDV.

2.29. Obveze prema dobavljačima

Obveze prema dobavljačima su nastale za nabavljena dobra ili usluge u redovnom poslovanju. Ove obveze su klasificirane kao tekuće ako plaćanje dopijeva u roku od jedne godine ili kraće, a ako ne, klasificirane su kao dugotrajne.

Obveze prema dobavljačima se početno priznaju po fer vrijednosti, a u budućim razdobljima se iskazuju po amortiziranom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.30. Obveze i povezana imovina s osnove testa adekvatnosti obveza

MSFI 4 propisuje obavezno provođenje testa adekvatnosti obveza iz ugovora o osiguranju. Grupa na svaki datum izvještavanja procjenjuje jesu li njegove iskazane obveze za osiguranje adekvatne, koristeći sadašnje procjene budućih novčanih tokova po svim svojim ugovorima o osiguranju. Ako navedena procjena pokaže da je knjigovodstvena vrijednost obveza iz osiguranja nedovoljna u odnosu na procijenjene buduće novčane tokove, manjak se priznaje na teret dobiti ili gubitka. Procjene budućih novčanih tokova temelje se na realnim aktuarskim pretpostavkama uzimajući u obzir tekuće iskustvo o nastanku šteta.

2.31. Tehničke pričuve

Tehničke pričuve iskazane u financijskim izvještajima odnose se na prijenosne premije, matematičku pričuvu osiguranja života, pričuvu za štete, pričuvu za kolebanje šteta i ostale osigurateljno tehničke pričuve, a formiraju se sukladno Pravilniku o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja prema računovodstvenim propisima kao i internim aktima Grupe. Sve tehničke pričuve imaju pozitivno mišljenje imenovanog ovlaštenog aktuaru Grupe.

i/ Prijenosne premije

Grupa obračunava prijenosne premije za one vrste osiguranja kod kojih osigurateljno pokriće traje i nakon kraja izvještajnog razdoblja budući da se osigurateljna godina i izvještajno razdoblje ne poklapaju. Osnovica za obračun bruto prijenosne premije neživotnih osiguranja je obračunata (policirana) premija, dok je osnovica za obračun bruto prijenosne premije dopunskih osiguranja uz osiguranje života naplaćena premija.

Prijenosne premije obračunavaju se po metodi pro rata temporis, osim za vrste osiguranja kredita gdje se uzima u obzir smanjenje osigurateljnog pokrića tijekom trajanja ugovora. Reosigurateljni dio bruto prijenosne premije utvrđuje se ovisno o ugovoru o reosiguranju i metodi primijenjenoj za obračun pripadajuće bruto prijenosne premije.

ii/ Matematička pričuva osiguranja života

Matematička pričuva osiguranja života obračunata je pojedinačno po svakom ugovoru o osiguranju neto prospektivnom metodom sukladno zakonskim propisima i pravilnicima HANFA-e.

iii/ Pričuve za štete

Pričuve za štete sadrže pričuve za prijavljene štete, pričuve za nastale neprijavljene štete i pričuve za troškove obrade šteta.

Pričuve za prijavljene štete utvrđuju se pojedinačnom procjenom. Kod određivanja pričuva za troškove obrade šteta i za nastale neprijavljene štete primijenjene su aktuarske metode.

Udio reosiguranja u pričuvama utvrđen je u skladu s reosigurateljnim ugovorima.

iv/ Pričuva za rizike koji nisu istekli

Pričuva za rizike koji nisu istekli oblikuje se tamo gdje očekivana vrijednost šteta i troškova, koji se odnose na neistekla razdoblja polica na snazi na datum izvještavanja, nadilazi pričuvu prijenosnih premija vezanu za te police. Pričuva za rizike koji nisu istekli računa se zasebno za pojedine vrste odnosno homogene grupe rizika.

v/ Pričuva za bonuse i popuste

Pričuva za bonuse i popuste oblikuje se prema odredbama ugovora o osiguranju i u skladu s Pravilnikom o minimalnim standardima, načinu obračuna i mjerilima za izračun tehničkih pričuva osiguranja prema računovodstvenim propisima.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.32. Tehničke pričuve životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja

Kako Grupa zaključuje police životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj snosi rizik ulaganja oblikovana je i odgovarajuća posebna pričuva po svakom ugovoru o osiguranju.

2.33. Reosiguranje

Grupa cedira premije reosiguranju u sklopu redovnog poslovanja sa svrhom ograničavanja svog neto potencijalnog gubitka kroz diverzifikaciju rizika. Ugovori o reosiguranju ne lišavaju Grupu njene izravne obveze prema imateljima polica.

Cedirane premije i nadoknativi iznosi prezentiraju se kroz dobit ili gubitak na bruto principu. Samo ugovori iz kojih proizlazi značajan prijenos rizika osiguranja računovodstveno se evidentiraju kao ugovori o reosiguranju. Iznosi naplativi po takvim ugovorima priznaju se u istoj godini kao i povezana šteta. Ugovori koji ne prenose značajan rizik osiguranja (tj. financijsko reosiguranje), računovodstveno se evidentiraju kao depoziti. Tijekom 2021. i 2020. godine Grupa nije imala takvih ugovora.

Imovina s osnove reosiguranja uključuje iznose koji se potražuju od društava za reosiguranje za cedirane obveze iz osiguranja. Potraživanja od reosiguravatelja su procijenjena na način konzistentan s pričuvama za neisplaćene štete ili štete plaćene po osnovi reosiguranih polica. Imovina s osnove reosiguranja sadrži stvarne ili procijenjene iznose potraživanja od reosiguratelja u vezi s tehničkim pričuvama. Imovina iz poslova reosiguranja vezana uz tehničke pričuve formira se na temelju uvjeta ugovora o reosiguranju i vrednuje na istoj osnovi kao i povezane reosigurane obveze.

Potraživanja od reosiguranja procjenjuju se za umanjene vrijednosti na svaki datum izvještavanja.

2.34. Klasifikacija ugovora

Ugovori u kojima Grupa preuzima značajni rizik osiguranja od druge strane (vlasnika police) prihvaćajući nadoknaditi štetu vlasniku police ili drugom korisniku osiguranja ako nastupi određeni neizvjesni budući događaj (osigurani događaj) koji negativno utječe na imatelja police ili drugog korisnika osiguranja klasificiraju se kao ugovori o osiguranju. Rizik osiguranja razlikuje se od financijskog rizika.

Financijski rizik je rizik moguće buduće promjene jedne ili više određenih kamatnih stopa, cijena vrijednosnica, cijena dobara, tečaja, indeksa cijena ili stopa, kreditnog rejtinga ili kreditnih indeksa ili drugih varijabli, uz uvjet da u slučaju nefinancijske varijable ta varijabla nije specifična za jednu ugovornu stranu. Ugovori o osiguranju također mogu donekle prenositi financijski rizik.

Ugovori u kojima prijenos rizika osiguranja s vlasnika police na Grupu nije značajan, klasificiraju se kao ugovori o ulaganju.

Ugovori o osiguranju i ugovori o ulaganju mogu sadržavati obilježja diskrecionog sudjelovanja u dobiti. Ugovor s obilježjem diskrecionog sudjelovanja u dobiti su ugovorna prava imatelja police na primanje dodatka u odnosu na minimalna zagarantirana plaćanja, pri čemu će dodatna plaćanja činiti značajan dio ukupnih ugovornih plaćanja i čiji su iznos ili trenutak nastanka uz diskreciju izdavatelja i koja se ugovorno temelje na:

- uspješnosti određene skupine ugovora ili određenog tipa ugovora,
- realiziranim i/ili nerealiziranim prinosima na ulaganja u određene skupine imovine izdavatelja ili
- dobiti ili gubitku Društva koje je izdalo ugovore.

Diskrecijski element tih ugovora računovodstveno se evidentira unutar matematičke pričuve. Rezerviranja za diskrecijske bonuse unutar matematičke pričuve čine iznosi proizašli iz sudjelujućih polica, čija alokacija imateljima polica nije specificirana na datum izvještavanja. Nakon odluke o alokaciji, vrše se transferi iz rezerviranja za diskrecijske bonuse na pojedinačne police.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.35. Upravljanje rizikom osiguranja

Rizik osiguranja odnosi se na rizik koji može nastati ako stvarne isplate šteta i naknada premašuju neto-knjigovodstveni iznos obveza iz osiguranja zbog slučajnosti, pogrešaka i/ili promjena okolnosti. Rizik osiguranja uključuje rizik nastupa štetnog događaja, rizik određivanja visine premije (tarifiranje), rizik oblikovanja pričuva te rizike reosiguranja.

Premijski rizik je prisutan u trenutku izdavanja police prije nego što se dogodi osigurani slučaj. Postoji rizik da će troškovi i štete koje će nastati biti veći od primljenih premija. Rizik pričuva predstavlja rizik da je apsolutna razina tehničkih pričuva krivo procijenjena ili da će stvarne štete varirati oko statističke srednje vrijednosti. Rizik pribave neživotnih osiguranja također uključuje rizik katastrofe, koji proizlazi iz izvanrednih događaja koji nisu u dovoljnoj mjeri pokriveni premijskim rizikom ili rizikom pričuve. Rizik pribave osiguranja života uključuje biometrijski rizik (koji uključuje smrtnost, dugovječnost, rizik pobolijevanja i invalidnosti) i rizik odustajanja. Rizik odustajanja predstavlja veću ili manju stopu odustajanja od polica, prekida, promjena u kapitalizaciji (prestanak plaćanja premije) i otkupa.

Grupa upravlja rizikom osiguranja kroz limite pribave, procedure odobravanja transakcija koje uključuju nove proizvode ili koje prelaze zadane limite, tarifiranje, dizajn proizvoda i upravljanje reosiguranjem. Strategija pribave teži različitosti koja će osigurati uravnotežen portfelj i bazira se na velikom portfelju sličnih rizika tijekom više godina što smanjuje varijabilnost rezultata. Svi ugovori osiguranja neživota su u pravilu godišnji i ugovaratelji imaju pravo odbiti produljenje ugovora ili promijeniti uvjete ugovora prilikom obnove.

Grupa prenosi dio rizika u reosiguranje kako bi kontroliralo izloženost gubicima i zaštitilo kapitalnu osnovu. Grupa kupuje kombinaciju proporcionalnih i neproporcionalnih ugovora o reosiguranju kako bi smanjilo neto izloženost za pojedini rizik ovisno o vrsti osiguranja.

Rizik osiguranja prate aktuari kroz svoje poslove, a Sektor za upravljanje rizicima u dogovoru s njima preuzima pokazatelje kako bi taj rizik obuhvatili u sklopu upravljanja rizicima na razini cijele Grupe.

Izješće o adekvatnosti pričuva, premije osiguranja kao i samopridržaja, daje imenovani ovlašteni aktuar.

Koncentracija rizika osiguranja

Ključni aspekt rizika osiguranja kojem je Grupa izložena je stupanj koncentracije rizika osiguranja koji određuje stupanj do kojega određeni događaj ili serija događaja mogu utjecati na obveze Grupe. Takva koncentracija može proizaći iz pojedinog ugovora o osiguranju ili iz većeg broja povezanih ugovora kod kojih može nastati slična obveza. Važan aspekt koncentracije rizika osiguranja je da koncentracija također može proizaći iz akumulacije rizika kroz različite vrste osiguranja.

Koncentracija rizika može proizaći iz rijetkih događaja s velikim posljedicama kao što su prirodne katastrofe, u situacijama kada je Grupa izložena neočekivanim promjenama u trendovima, na primjer, neočekivane promjene u ljudskoj smrtnosti ili u ponašanju vlasnika polica osiguranja; ili kada značajni sudski ili regulatorni rizici mogu prouzrokovati velike pojedinačne gubitke, ili imati utjecaj na veliki broj ugovora. Rizici koje pribavlja Grupa su locirani u Republici Hrvatskoj.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)**2.35. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)**

Koncentracija osigurateljnog rizika prije i poslije reosiguranja u odnosu na vrstu prihvaćenog osigurateljnog rizika prikazana je u tablici, s obzirom na knjigovodstvenu vrijednost nastalih šteta i odšteta (bruto i neto od reosiguranja) koje nastaju na temelju ugovora o osiguranju:

(u tisućama kuna)	31.12.2021.			31.12.2020.		
	Bruto nastale štete u valuti	Udio reosiguranja u nastalim Neto nastale šteta štete u valuti		Bruto nastale štete u valuti	Udio reosiguranja u nastalim Neto nastale šteta štete u valuti	
		u valuti	u valuti		u valuti	u valuti
Osiguranje od nezgode	44.283	268	44.015	41.993	46	41.947
Zdravstveno osiguranje	178.800	665	178.135	146.658	(105)	146.763
Osiguranje cestovnih vozila	270.204	1.413	268.791	244.665	1.433	243.232
Osiguranje tračnih vozila	1.631	-	1.631	2.261	-	2.261
Osiguranje zračnih letjelica	(158)	(993)	835	979	427	552
Osiguranje plovila	36.341	21.730	14.611	3.401	3.609	(208)
Osiguranje robe u prijevozu	4.380	(3.262)	7.642	480	1.325	(845)
Osiguranje od požara i elementarnih šteta	57.304	11.695	45.609	383.617	259.145	124.472
Ostala osiguranja imovine	286.673	29.821	256.852	237.221	15.778	221.443
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	390.192	6.446	383.746	426.220	10.965	415.255
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	(70)	380	(450)	82	6	76
Osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	600	(3.989)	4.589	(12.433)	(354)	(12.079)
Ostala osiguranja od odgovornosti	94.578	(802)	95.380	125.118	6.326	118.792
Osiguranje kredita	(26.381)	5.073	(31.454)	(19.683)	3.961	(23.644)
Osiguranje jamstava	41	63	(22)	752	65	687
Osiguranje raznih financijskih gubitaka	22.265	7.694	14.571	60.244	50.550	9.694
Osiguranje troškova pravne zaštite	(17)	-	(17)	408	(11)	419
Putno osiguranje	8.204	-	8.204	7.198	-	7.198
Ukupno neživotno osiguranje	1.368.870	76.202	1.292.668	1.649.181	353.166	1.296.015
Životno osiguranje	518.129	8	518.121	547.871	119	547.752
Rentno osiguranje	6.637	-	6.637	2.875	-	2.875
Dopunska osiguranja uz životno osiguranje	2.879	-	2.879	2.638	-	2.638
Životna ili rentna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik	23.549	-	23.549	13.261	-	13.261
Ukupno životno osiguranje	551.194	8	551.186	566.645	119	566.526
Ukupno	1.920.064	76.210	1.843.854	2.215.826	353.285	1.862.541

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.35. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Uprava vjeruje da neživotna osiguranja nemaju značajnu izloženost prema bilo kojoj skupini osiguranika po društvenim, profesionalnim, generacijskim ili sličnim kriterijima. Najveća vjerojatnost značajnih gubitaka proizlazi iz katastrofalnih događaja, kao što su poplave, tuča, oluje ili oštećenja uslijed potresa. Tehnike i pretpostavke koje Grupa koristi za izračun ovih rizika uključuju:

- Mjerenje zemljopisnih akumulacija,
- Procjenu najvećeg mogućeg gubitka,
- Reosiguranje viška štete.

Tablica u nastavku prikazuje reosigurateljno pokriće i samopridržaj Grupe po događaju:

(u tisućama kuna)	31. prosinca 2021.		31. prosinca 2020.	
	Reosigurateljno pokriće	Samopridržaj	Reosigurateljno pokriće	Samopridržaj
Motorna vozila – auto odgovornost	Neograničeno	9.036	Neograničeno	11.301
Požarna osiguranja	679.744	12.018	856.493	12.755
Motorna vozila – kasko	2.787	15.306	6.182	11.777
Lom stroja	630.133	12.018	806.752	12.755
Izgradnja / Montaža	630.133	12.018	806.752	12.755
Krađa	588.246	12.030	767.665	12.755
Plovila	157.917	4.898	157.914	4.894
Ostala odgovornost	75.134	3.871	77.657	4.992
Potres	1.235.361	46.521	1.500.189	47.260
Poplava	679.489	12.018	826.346	12.755

Neživotna osiguranja

Osnovni pokazatelj rizika osiguranja je kvota šteta. U sljedećim tablicama su prikazane kvote šteta, kvote troškova i kombinirane kvote te kvote šteta neto od reosiguranja.

Usporedba kvota šteta i troškova za 2021. i 2020. godinu:

Neživotna osiguranja	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Kvota šteta	48,55 %	61,75 %
Kvota troškova	40,02 %	39,04 %
Kombinirana kvota	88,57 %	100,79 %
Kvota šteta neto	50,81 %	54,74 %

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.35. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Životna osiguranja

Kod životnih osiguranja su izraženi kamatni rizik i biometrijski rizici. Kamatni rizik se obrađuje kroz tržišne rizike, a biometrijski rizici se prate na temelju aktuarskih analiza.

Analiza matematičke pričuve po garantiranoj kamatnoj stopi je kako slijedi:

Kamata uračunata u cjeniku je u intervalu	Matematička pričuva* na 31. prosinca 2021. <i>(u tisućama kuna)</i>	Udio %	Matematička pričuva* na 31. prosinca 2020. <i>(u tisućama kuna)</i>	Udio %
[0, 1]	572.244	18,26 %	331.998	10,99 %
[1, 3]	1.389.268	44,34 %	1.481.787	49,03 %
[3, 4]	928.600	29,64 %	940.268	31,11 %
[4, 5]	241.262	7,70 %	266.082	8,80 %
[5, 6]	1.990	0,06 %	2.113	0,07 %
	3.133.364	100,00 %	3.022.248	100,00 %

* Matematička pričuva je matematička pričuva ugovorenih svota i matematička pričuva dodatnih svota.

U gornjoj tablici je prikazana matematička pričuva po garantiranim kamatnim stopama. Prinos od ulaganja za životna osiguranja prikazan je u sljedećoj tablici i dovoljan je za pokriće potrebne kamate za portfelj životnih osiguranja.

Prinos na matematičku pričuvu:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2021.	2020.
Prosječno stanje matematičke pričuve	3.069.846	2.959.791
Prinos od ulaganja na matematičku pričuvu	96.391	98.884
Stopa godišnjeg prinosa na matematičku pričuvu	3,14 %	3,34 %

Osjetljivost sadašnje vrijednosti buduće dobiti na promjene značajnih varijabli

Dobit ili gubitak i obveze iz osiguranja su većinom osjetljivi na promjene u smrtnosti, stopi troška i diskontnoj stopi koja se koristi u testu adekvatnosti obveza.

Grupa procjenjuje utjecaj promjena u ključnim varijablama koje imaju značajan utjecaj na sadašnju vrijednost buduće dobiti ("PVFP") na kraju godine. Za svako razdoblje, projekcija je izračunata dobit (vektor profit), a "PVFP" se izračunava kao sadašnja vrijednost dobiti uz rizik diskontne stope.

Tablica u nastavku prikazuje analizu osjetljivosti za životno osiguranje.

Rizik životnog osiguranja – analiza osjetljivosti	2021.	2020.
<i>(u tisućama kuna)</i>	Promjena obveze	Promjena obveze
Kamatna stopa -0,5 %	34.803	21.755
Smrtnost +10 %	8.618	4.443
Troškovi +10 %	33.327	29.862

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.35. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Za ugovore o životnim osiguranjima koji pokrivaju smrt osiguranika ne postoji znatna zemljopisna koncentracija rizika, iako koncentracija svote pod rizikom može utjecati na omjer isplate osiguranja na razini portfelja. Svote pod rizikom za životna osiguranja iznose kako slijedi:

Vrsta osiguranja	2021.		2020.	
	u tisućama kuna	%	u tisućama kuna	%
Životna osiguranja - tradicionalni proizvodi	3.910.392	96,27%	5.039.369	93,4%
Životna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik	151.656	3,73%	355.839	6,6%
Stanje na dan 31. prosinca	4.062.048	100%	5.395.208	100%

Tablice za dugoročne ugovore o osiguranju prikazane u nastavku daju pregled koncentracije rizika kroz devet skupina ugovora grupiranih po osiguranim svotama po polici.

Osigurana svota po polici u kunama	Grupa	
	Ukupna osigurana svota prije reosiguranja	
	u tisućama kuna	%
< 40.000	3.078.140	30,94%
40.001 - 60.000	914.813	9,20%
60.001 - 80.000	1.376.193	13,83%
80.001 - 100.000	630.631	6,34%
100.001 - 125.000	806.319	8,11%
125.001 - 150.000	345.794	3,48%
150.001 - 250.000	1.179.038	11,85%
250.001 - 500.000	534.525	5,37%
> 500.001	1.082.290	10,88%
Stanje na dan 31. prosinca 2021.	9.947.743	100%
< 40.000	3.215.282	35,8%
40.001 - 60.000	932.803	10,4%
60.001 - 80.000	1.229.617	13,7%
80.001 - 100.000	676.381	7,5%
100.001 - 125.000	798.284	8,9%
125.001 - 150.000	352.065	3,9%
150.001 - 250.000	1.056.526	11,8%
250.001 - 500.000	461.649	5,1%
> 500.001	255.621	2,8%
Stanje na dan 31. prosinca 2020.	8.978.228	100%

Grupa koristi izračun sadašnje vrijednosti budućih profita (engl. present value of future profits ili PVFP) za potrebe upravljanja s osjetljivosti rizika osiguranja. Osnovni scenarij odnosi se na obračun obveza s pretpostavkama koje se koriste za izračun najbolje procjene (engl. best estimate). Osnovni scenarij predstavlja izračun uz primjenu pretpostavki opisanih u bilješki 2.37 tijekom testa adekvatnosti obveza. Za svaku policu se izračunava prihod od premije i ulaganja, a troškovi se izračunavaju na temelju troškova uprave i izdataka za štete.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.35. Upravljanje rizikom osiguranja (nastavak)

Promjene u varijablama predstavljaju razumno moguće promjene koje bi, da su se dogodile, dovele do značajnih promjena u obvezama iz osiguranja na datum izvještavanja. Razumno moguće promjene ne predstavljaju niti očekivane promjene u varijablama niti najgore scenarije. Analizirana je promjena u svakoj varijabli, pri čemu ostale pretpostavke ostaju nepromijenjene, a promjene u vrijednosti povezane imovine se zanemaruju.

Osjetljivost na promjene smrtnosti izračunata je smanjenjem smrtnosti za mirovinske proizvode za 10 % i povećanjem smrtnosti za ostale proizvode za 10 %, dok je osjetljivost na promjene troškova izračunata povećanjem troškova održavanja portfelja za 10 %.

Najznačajniji učinak na dobit ili gubitak te na visinu tehničkih pričuva, kako pokazuju rezultati PVFP-a, ima promjena kamatnih stopa.

Neživotno osiguranje

U neživotnim osiguranjima, varijable koje imaju najveći utjecaj na obveze osiguranja odnose se na sudske sporove iz osiguranja automobilske odgovornosti. Obveze koje se odnose na sudske štete osjetljive su na pravne, sudske, političke, ekonomske i društvene trendove. Uprava smatra da nije izvedivo kvantificirati osjetljivost neživotnih osiguranja na promjene u ovim varijablama.

2.36. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja

i/ Neživotno osiguranje

Na datum bilance formira se pričuva za procijenjeni konačni trošak podmirenja svih nastalih šteta koje proizlaze iz događaja nastalih do toga datuma, bilo da su prijavljene ili ne, skupa s odgovarajućim troškovima obrade šteta, umanjeno za već isplaćene iznose. Obveza za prijavljene, a nelikvidirane štete je procijenjena posebno za svaku pojedinačnu štetu uzevši u obzir okolnosti, dostupne informacije od procjenitelja i povijesne dokaze o iznosima sličnih šteta. Pojedinačne štete se redovno pregledavaju i rezerva se redovno ažurira kada se pojave nove informacije. Procjena pričuve za nastale, a neprijavljene štete (IBNR) je općenito podložna većem stupnju neizvjesnosti nego pričuva za prijavljene štete. IBNR pričuvu procjenjuju aktuari Društva.

Zavisno od karakteristika pojedine vrste osiguranja, portfelja Grupe i oblika i kvalitete raspoloživih podataka, pričuva za nastale a neprijavljene štete utvrđuje se najprikladnijim modelom koji se temelji na determinističkim ili stohastičkim metodama koje za osnovicu imaju trokut šteta. Kako bi budući razvoj šteta bio najbolje opisan odabrani model može sadržavati jednu ili kombinaciju nekoliko metoda.

Oblikovanje IBNR pričuve se radi po vrstama posla odnosno homogenim grupama rizika.

Za štete „dugog repa“, nivo pričuva u velikoj mjeri ovisi o procjeni razvoja šteta od posljednje godine razvoja za koju postoje povijesni podaci do konačnog razvoja. Preostali faktori razvoja šteta se procjenjuju razborito koristeći matematičke metode krivulja, koje projiciraju opažene faktore ili se baziraju na aktuarskoj procjeni.

Stvarna metoda koja se koristi ovisi o godini nastanka štete i opaženom povijesnom razvoju šteta. U mjeri u kojoj ove metode koriste povijesni razvoj šteta, pretpostavlja se da će se povijesni uzorak razvoja šteta ponoviti i u budućnosti. Postoje razlozi zašto ovo možda nije ispunjeno pa je potrebno modificirati metode. Mogući razlozi su:

- ekonomski, politički i društveni trendovi (koji uzrokuju različit nivo inflacije u odnosu na očekivani);
- promjene u kombinaciji vrsta ugovora o osiguranju koji se pribavljaju;
- nasumične varijacije, uključujući utjecaj velikih gubitaka.

IBNR pričuve su inicijalno procijenjene u bruto iznosu i radi se poseban izračun kako bi se procijenio udio reosiguranja.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.36. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja (nastavak)

Diskontiranje

Osim prijavljenih rentnih šteta, pričuve neživota se ne diskontiraju. Pričuve za štete osiguranja od odgovornosti koje se plaćaju u vidu rente utvrđene su kao sadašnja vrijednost budućih obveza na osnovu krivulje kamatnih stopa vlastitog portfelja, godišnje stope prilagodbe renti te Hrvatskih tablica smrtnosti 2010.-2012.

ii/ Životno osiguranje

Matematička pričuva se računa neto prospektivnom metodom koristeći razumne aktuarske pretpostavke, a u skladu sa smjernicama izdanim od strane HANFA-e. Garantirana tehnička kamatna stopa po policama osiguranja iznosi od 0 % do 6 % ovisno o prvotnom (povijesnom) cjeniku.

Ugovaratelji osiguranja za slučaj smrti i doživljenja imaju pravo na udio u dobiti Grupe ostvarenoj upravljanjem sredstvima životnog osiguranja. Za police sklopljene nakon 31.12.2017. godine mogući izvori dobiti su jedino troškovi i smrtnost. Udjeli u dobiti izračunavaju se jedanput godišnje najranije po proteku prve odnosno druge godine trajanja osiguranja ovisno o cjeniku. Visinu udjela u dobiti određuje Uprava.

Za izračun matematičke pričuve Grupa koristi hrvatske tablice smrtnosti 2010-2012.

Za potrebe izračuna matematičke pričuve Grupa:

- za ugovore o osiguranju zaključene prije 2010. godine koristi kamatnu stopu 2,5% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 3,3%),
- za ugovore o osiguranju zaključene u 2010. godini 2,5% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 3%),
- za ugovore o osiguranju zaključene nakon 2010. godine do zaključno 30. lipnja 2016. u rasponu od 2,5% do 1% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 2,75%) ,
- za ugovore sklopljene nakon 1. srpnja 2016. u rasponu od 1,75% do 0% (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 1,75% za ugovore s valutnom klauzulom te 2% za ugovore u kunama),
- za ugovore sklopljene nakon 1. siječnja 2018. u rasponu od 1% do 0%, odnosno kamatnu stopu od 1,20% za osiguranje s ugovorenim trajanjem 5 godina (maksimalna stopa propisana od HANFA-e je 1%, te 1,75% za ugovore s trajanjem maksimalno 5 godina).

Dodatno u Grupi, za potrebe izračuna matematičke pričuve u Bosni i Hercegovini za ugovore o osiguranju zaključene prije 1. studenog 2017. godine koristi se kamatna stopa 1,9%, a za ugovore sklopljene nakon 1. studenog 2017. kamatne stope 1,7% i 1,5%. Za ugovore zaključene do 30. lipnja 2015. Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH je propisala je maksimalnu stopu od 5%, a za ugovore zaključene nakon tog datuma 2,75%. Za potrebe izračuna matematičke pričuve u Sjevernoj Makedoniji za ugovore o osiguranju koji su ugovoreni prije 2014. godine koristi se kamatna stopa 3,5% i 4% za ugovore kolektivnog osiguranja, za ugovore o osiguranju ugovorene tijekom prva dva mjeseca 2014. godine koristi se kamatna stopa 3% (to je u tom periodu bila maksimalna stopa propisana od Regulatorne agencije za superviziju osiguranja). Za ugovore o osiguranju ugovorene nakon ožujka 2014. i tijekom 2015. godine kamatna stopa iznosi 2,75% (što je i maksimalna stopa propisana od Regulatorne agencije za superviziju osiguranja). Za ugovore o osiguranju ugovorene nakon 2016. godine kamatna stopa iznosi 2,5% (maksimalna stopa propisana od Regulatorne agencije za superviziju osiguranja je 2,5%). Za potrebe izračuna matematičke pričuve za ugovore o osiguranju ugovorene tijekom 2018. godine za tarife CroInvest Flexi i maligne bolesti koristi se kamatna stopa 1%, a za ugovore o osiguranju ugovorene sa početkom osiguranja nakon 1. lipnja 2020.godine kamatna stopa iznosi 2%. Za ugovore o osiguranju koji su ugovoreni nakon 1. lipnja 2021. kamatna stopa iznosi 1,5%.

2. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

2.36. Osnovne pretpostavke koje imaju najveći utjecaj na priznatu imovinu, obveze, prihode i rashode iz poslovanja osiguranja (nastavak)

Osjetljivost dobiti ili gubitka i kapitala na promjene značajnih varijabli

Dobit ili gubitak i osigurateljne obveze su uglavnom osjetljivi na promjene u stopi ulaganja i stopi troškova koji su procijenjeni za potrebe izračuna adekvatnosti obveza.

Odredbe i uvjeti ugovora o osiguranju koji imaju značajni utjecaj na iznos, vrijeme i neizvjesnost budućih novčanih tokova

Grupa nudi različite vrste neživotnih osiguranja, uglavnom osiguranje vozila, imovine, odgovornosti, pomorsko osiguranje, transportno osiguranje i osiguranje nezgode. Glavni izvor neizvjesnosti koji utječe na iznos i vrijeme budućih novčanih tokova proizlazi iz neizvjesnosti nastanka budućih šteta kao i neizvjesnosti vezanih uz njihove iznose. Iznos plaćen po pojedinoj šteti je ograničen osiguranom svotom koja je utvrđena u polici osiguranja.

Ostali značajni izvori neizvjesnosti vezani za neživotna osiguranja proizlaze iz regulative koja daje pravo osiguranicima da prijave štetu prije stupanja na snagu zastare, koja nastupa 3 godine od saznanja osiguranika za štetu, ali ne kasnije od 5 godina od početka godine, nakon godine nastanka štete. Ova odredba je posebno značajna za trajnu invalidnost koja proizlazi iz osiguranja nezgode, zbog teškoća u procjeni razdoblja između nastanka štete i potvrde njenih trajnih efekata.

U portfelju neživotnih osiguranja ne postoje proizvodi kojima se garantira neograničeno pokriće te maksimalni iznos za koji osiguravatelj može biti obvezan po pojedinoj polici uslijed nastanka jednog štetnog događaja uvijek ograničen ugovorenim iznosom osiguranja. Izuzetak od ovog pravila je osiguranje automobilske odgovornosti za štete u zemljama članicama sustava zelene karte koje imaju nelimitirano pokriće. Obzirom na zakonske odredbe koje kod osiguranja automobilske odgovornosti propisuje primjenu svota osiguranja države u kojoj je šteta nastala ovaj rizik nije moguće u potpunosti izbjeći, ali ga je moguće transferirati putem odgovarajućih reosigurateljnih ugovora.

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM

3.1. Čimbenici financijskog rizika

Poslovne aktivnosti Društva i Grupe izložene su različitim vrstama financijskih rizika koje uključuju: tržišni rizik (valutni rizik, rizik fer vrijednosti kamatne stope, kamatni rizik novčanog toka i cjenovni rizik), kreditni rizik i rizik likvidnosti. Cjelokupno upravljanje rizicima Društva obavlja odjel riznice Društva.

Uprava prepoznaje značaj postojanja efikasnog i efektivnog sustava upravljanja rizicima Grupe. Regulatorna tijela kontroliraju solventnost društava koja se bave osiguranjem kako bi se osiguralo pokriće obveza proizašlih iz mogućih ekonomskih promjena ili prirodnih katastrofa.

Grupa aktivno upravlja imovinom koristeći pristup koji stavlja u ravnotežu kvalitetu, diversifikaciju, usklađivanje imovine i obveza, likvidnost i prinost od ulaganja. Uprava pregledava i odobrava portfelje, utvrđuje limite i nadzire proces upravljanja aktivom i pasivom te se u djelatnosti osiguranja dužna pažnja poklanja i usklađenosti s pravilima koja su postavljena Zakonom o osiguranju.

U transakcijama financijskim instrumentima Grupa na sebe preuzima financijske rizike. Ovi rizici uključuju tržišni rizik, kreditni rizik i rizik likvidnosti. Svaki od ovih rizika je opisan dalje u tekstu, zajedno sa sažetkom načina na koji Grupa upravlja tim rizikom.

a) Tržišni rizik

i/ Valutni rizik – rizik fluktuacije fer vrijednosti ili novčanih tokova po financijskim instrumentima zbog promjena u tečajevima stranih valuta.

Grupa je izložena valutnom riziku kroz transakcije u stranim valutama. To je rizik promjene tečaja stranih valuta zbog kojeg dolazi do promjene vrijednosti financijskih instrumenata. Grupa je izložena valutnom riziku s osnova ulaganja u dužničke vrijednosne papire, depozite, zajmove kao i s osnova premije, šteta i tehničkih pričuva po policama osiguranja s valutnom klauzulom. Grupa upravlja valutnim rizikom na način da procjenjuje i planira, te time smanjuje razliku između imovine i obveza denominiranih u stranoj valuti ili uz valutnu klauzulu.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2021. godine, ako bi tečaj EUR-o porastao/smanjio se za 1 %, u odnosu na kunu (2020.: 1 %), uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit prije poreza Grupe za izvještajno razdoblje bila bi za 58.811 tisuća kuna (2020.: 54.250 tisuća kuna) veća/manja, dobit prije poreza Društva za izvještajno razdoblje bila bi za 10.207 tisuća kuna (2020.: 11.963 tisuća kuna) veća/manja uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od tečajnih razlika na preračunu iz EUR-a kod financijske imovine, deviznog računa i kredita.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2021. godine, ako bi tečaj USD porastao/smanjio se za 10 %, u odnosu na kunu (2020. 10 %), uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit prije poreza Grupe za izvještajno razdoblje bila bi za 28.764 tisuća kuna (2020.: 36.367 tisuća kuna) veća/manja, uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od tečajnih razlika na preračunu iz USD kod primljenih kredita i potraživanja od kupaca.

ii/ Cjenovni rizik

Društvo je izloženo cjenovnom riziku koji proizlazi iz ulaganja u glavnične instrumente koji su u bilanci klasificirani u financijsku imovinu po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka i financijsku imovinu raspoloživu za prodaju. Društvo upravlja cjenovnim rizikom koji proizlazi iz ulaganja u glavnične instrumente na način da se ulaganja diversificiraju u skladu s limitima određenim od strane Uprave.

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Ulaganja Društva u vlasničke instrumente kojima se javno trguje uključena su u službenu kotaciju burze.

Ostali cjenovni rizici Grupe - rizik vlasničkih vrijednosnih papira je uzrokovan fluktuacijom fer vrijednosti ili novčanih tokova po financijskim instrumentima zbog promjena tržišnih cijena (koje ne proizlaze iz kamatnog ili valutnog rizika) bilo da je riječ o promjenama koje su prouzročili čimbenici svojstveni pojedinom financijskom instrumentu ili njegovom izdavatelju ili drugi čimbenici koji utječu na sve slične financijske instrumente kojima se trguje na tržištu.

Portfelj utrživih vlasničkih vrijednosnih papira, koji se u bilanci vodi po fer vrijednosti, čini Grupu podložnu ovom riziku. Portfelj Grupe sadrži vrijednosnice različitih izdavatelja, a rizik koncentracije bilo koje pojedinačne kompanije ili društva se prati i ograničen je usvojenim limitima i zakonskim zahtjevima u djelatnosti osiguranja.

Za procjenu tržišnog rizika, uspostavljen je sustav kvantitativnih mjera temeljenih na statističkim metodama koje odražavaju očekivane gubitke koji mogu nastati u normalnim okolnostima kao i neočekivane gubitke koji su procjena maksimalno prihvatljivog gubitka kojemu je Grupa izložena, a za pojedine vrste ulaganja Grupa je razvila, implementirala te redovito prati kretanje iskazano kroz vrijednosti VaR-a.

Grupa procjenjuje, odnosno mjeri, te kontrolira izloženost tržišnom riziku kroz praćenje izloženosti ulaganja, uspostavom limita i ovlasti za ulaganja, te kroz niz statističkih i ostalih kvantitativnih mjera rizika.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2021. godine, ako bi vrijednost portfelja ulaganja povećala/smanjila za 5 % uz pretpostavku da su svi ostali pokazatelji ostali nepromijenjeni, dobit poslije poreza Grupe za izvještajno razdoblje bila bi za 55.816 tisuća kuna veća/manja dok bi utjecaj na ostalu sveobuhvatnu dobit bilo smanjenje/povećanje za 213.577 tisuća kuna (2020.: 39.775 tisuća kuna i 199.300 tisuća kuna), a dobit poslije poreza Društva za izvještajno razdoblje bila bi za 5.743 tisuća kuna veća/manja dok bi utjecaj na ostalu sveobuhvatnu dobit bilo smanjenje/povećanje za 7.208 tisuća kuna (2020.: 5.323 tisuća kuna i 4.779 tisuća kuna), uglavnom kao rezultat dobitaka/gubitaka od vlasničkih i dužničkih instrumenata klasificiranih po fer vrijednosti u izvještaju o ukupnoj sveobuhvatnoj dobiti.

iii/ Kamatni rizik novčanog toka i rizik fer vrijednosti kamatne stope

Rizik fluktuacije fer vrijednosti novčanih tokova po financijskim instrumentima, rezultat je promjena tržišnih kamatnih stopa. Grupa i Društvo imaju značajnu imovinu koja ostvaruje prihod od kamata te su prihodi i novčani tok iz poslovnih aktivnosti u značajnoj mjeri ovisni o promjenama tržišnih kamatnih stopa. Imovina koja ima ugovorene promjenjive kamate izlaže Grupu i Društvo riziku kamatne stope novčanog toka. Imovina s fiksnim stopama izlaže Grupu i Društvo riziku fer vrijednosti kamatne stope. Grupa i Društvo ne koriste derivativne instrumente za aktivnu zaštitu od izloženosti kamatnog rizika novčanog toka i rizika fer vrijednosti kamatne stope.

Pretežni dio imovine koja donosi prihode od kamata ima fiksnu kamatnu stopu, dok je dio primljenih kredita po varijabilnim kamatnim stopama (bilješka 31). Rizik fer vrijednosti kamatne stope na strani imovine djelomično se prebija s matematičkim pričuvama (sa zajamčenom fiksnom kamatnom stopom). Društvo i Grupa nisu značajno izloženi varijabilnim kamatnim stopama.

U odnosu na iskazano stanje na dan 31. prosinca 2021. godine da se efektivna kamatna stopa na depozite i primljene kredite povećala/smanjila za 1 % na godišnjoj razini, dobit poslije poreza za izvještajno razdoblje Grupe bila bi za oko 12.370 tisuća kuna manja/veća te za oko 1.532 tisuća kuna manja/veća Društva (2020.: 1 % ili 1.399 tisuća kuna manja/veća Grupe te 6.126 tisuća kuna veća/manja Društva).

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

b) Kreditni rizik

Grupa se izlaže kreditnom riziku kroz sljedeću financijsku imovinu:

- dužničke vrijednosnice (obveznice i komercijalni zapisi),
- derivativni financijski instrumenti
- depoziti i dani zajmovi,
- potraživanja od kupaca, potraživanja od reosiguranja po isplaćenim štetama, ostala potraživanja,
- novac u banci.

Kreditni rizik se definira kao potencijalni pad tržišne vrijednosti kao rezultat nepovoljnih promjena u sposobnosti dužnika da izvrši ugovornu obvezu djelomično, ili u cijelosti.

Grupa je uspostavila sustav upravljanja kreditnim rizikom na način da se unaprijed provodi analiza potencijalnih kreditnih izloženosti, prati se izloženost kreditnim rizicima kroz vrijeme te se poduzimaju odgovarajuće mjere u slučaju porasta kreditnog rizika iznad prihvatljivih granica.

Grupa upravlja ovim rizikom tako da unaprijed provodi analizu praćenja kreditnih rizika i izloženosti, redovitim pregledima od strane Uprave te redovitim sastancima s ciljem praćenja razvoja kreditnog rizika. Uprava je usvojila politiku upravljanja kreditnim rizikom i kontinuirano prati izloženost kreditnom riziku, izrađuju se ocjene kreditne sposobnosti i prikupljaju instrumenti osiguranja plaćanja po odobrenim zajmovima ili njihovoj prolongaciji.

Grupa je kreditnom riziku najviše izložena kroz potraživanja od Republike Hrvatske kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Bilješka	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Državne obveznice	22,23,29	5.432.267	5.538.943
Nedospjela kamata na obveznice	22,23,29	81.447	81.911
Ostala potraživanja	25	11.957	14.300
		5.525.671	5.635.154

Dodatne objave o kreditnom riziku prikazane su u bilješki 24. b).

Kategorizacija kreditnog rizika

Financijsku imovinu koja se mjeri po amortiziranom trošku, uključujući i izvan-bilančne izloženosti iz zajmova i ugovora o financijskim garancijama, kao i financijsku imovinu koja se mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, potraživanja za koje se primjenjuju uvjeti za umanjenje vrijednosti, Grupa u svrhu procjene visine ispravaka vrijednosti i rezerviranja za kreditne gubitke na temelju procjene razine kreditnih gubitaka, na izvještajne datume (i to prema stanju potraživanja na dan) razvrstava u jednu od sljedeće tri podskupine (odnosno kategorije) kreditnog rizika:

- Podskupina 1 (niska razina kreditnog rizika – „performing“) – Označava kreditne izloženosti kod kojih nije utvrđen značajan porast kreditnog rizika (od trenutka početnog priznavanja). Za njih se ispravci vrijednosti, odnosno rezerviranja za kreditne gubitke, određuju na temelju očekivanih kreditnih gubitaka u razdoblju od 12 mjeseci
- Podskupina 2 (povećana razina kreditnog rizika – „underperforming“) – Označava kreditne izloženosti kod kojih je utvrđen značajan porast kreditnog rizika od trenutka početnog priznavanja, međutim ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti. Za njih se ispravci vrijednosti, odnosno rezerviranja za kreditne gubitke, određuju na temelju cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.
- Podskupina 3 (utvrđeno umanjenje vrijednosti – „non-performing“) – Označava kreditne izloženosti u statusu neispunjavanja financijskih obaveza

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Raspoređivanje u podskupine kreditnog rizika

Za potrebe naknadnog mjerenja financijske imovine mjerene po amortiziranom trošku i financijske imovine mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, na svaki izvještajni datum Grupa utvrđuje je li, u razdoblju od početnog priznavanja do izvještajnog datuma, došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika dužnika.

Ukoliko zajam odnosno dužnički instrument u trenutku početnog vrednovanja ne predstavlja kupljenu ili nastalu financijsku imovinu umanjenu za kreditne gubitke isti će uvijek originalno (dakle, u trenutku početnog priznavanja) biti klasificiran u prvu podskupinu kreditnog rizika, koja označava kreditne izloženosti niske razine kreditnog rizika.

Ukoliko je u trenutku vrednovanja kreditne izloženosti utvrđeno značajno povećanje kreditnog rizika dužnika ista će biti klasificirana u drugu podskupinu kreditnog rizika, koja označava kreditne izloženosti povećane razine kreditnog rizika.

Ukoliko se kreditna izloženost u trenutku vrednovanja nalazi u statusu neispunjavanja financijskih obaveza ('default') ista će biti klasificirana u treću podskupinu kreditnog rizika, koja označava kreditne izloženosti s utvrđenim umanjnjem vrijednosti.

Grupa primjenjuje dvije opće metodologije izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i troška umanjnja vrijednosti:

- 1) metodologiju na skupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi i
- 2) metodologiju na pojedinačnoj osnovi.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i troška ispravaka vrijednosti na pojedinačnoj osnovi primjenjuje kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u Podskupinu 3 kreditnog rizika te koje su identificirane kao pojedinačno značajne. Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i troška umanjnja vrijednosti na skupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi primjenjuje na izloženosti koje su klasificirane u Podskupine 1 i 2 kreditnog rizika, kao i na one koje su razvrstane u Podskupinu 3, međutim nisu identificirane kao pojedinačno značajne.

Pri uporabi metodologije na skupnoj/portfeljnoj osnovi Grupa segmentira svoj portfelj u homogene skupine kreditnog rizika na razini kojih procjenjuje vrijednosti parametara kreditnog rizika. Grupa je, uzimajući u obzir količinu i kvalitetu povijesnih podataka koji mu stoje na raspolaganju, formirala PD-homogene skupine, LGD-homogene skupine i EaD-homogene skupine, na način da iste predstavljaju takve skupine na temelju kojih se mogu izvlačiti pouzdani statistički zaključci dostatne valjanosti i reprezentativnosti.

Značajno povećanja kreditnog rizika

Grupa uzima u obzir sljedeće indikatore za procjenu značajnog povećanja kreditnog rizika:

- Značajna deterioracija vrijednosti PD-a („vjerojatnost defaulta“) druge ugovorne strane u odnosu na njegovu vrijednost u trenutku početnog priznavanja kreditne izloženosti
- Značajna neurednost u plaćanju – Grupa utvrđuje značajnu neurednost u plaćanju kada dužnik kontinuirano kasni s otplatom po pojedinačnoj izloženosti više od 30 dana u materijalno značajnom iznosu na razini dužnika.
 - Ne-relevantnost kašnjenja u plaćanju od 30 dana kao indikatora značajnog porasta kreditnog rizika: u iznimnim situacijama Grupa može procijeniti kašnjenja koja prelaze 30 dana kao neznatan porast kreditnog rizika; primjerice
 - ako se identificirano kašnjenje u plaćanju odnosi na izloženosti prema središnjoj državi ili
 - odnosu u svim situacijama kada Grupa može demonstrirati da isto nije nastalo kao posljedica značajnog povećanja kreditnog rizika druge ugovorne strane.
- Značajna deterioracija (internog ili eksternog) kreditnog rejtinga druge ugovorne strane u odnosu na njegov rejting u trenutku početnog priznavanja kreditne izloženosti – pad kreditnog rejtinga od 3 rejting klase
- Druga ugovorna strana je smješten(a) na 'watch listu' Grupe

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Gubici od umanjenja vrijednosti vezani uz dane zajmove

Za procjenu individualnih gubitaka od umanjenja vrijednosti danih zajmova, Grupa uzima u obzir vjerojatnost kašnjenja u plaćanju temeljeno na vlastitim povijesnim podacima. Dužnici nemaju formalni rejting dodijeljen od strane eksterne rejting agencije te prema tome Grupa primjenjuje navedeni pristup kroz dane kašnjenja. Vrijednosno usklađenje zajmova koji se vrednuju po amortiziranom trošku određeno je korištenjem očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa modelom „tri razine“.

Gubici od umanjenja vrijednosti novca i novčanih ekvivalenata

Usklađenje vrijednosti vezano uz novac i novčane ekvivalente određeno je individualno za novčana sredstva u svakoj pojedinoj financijskoj instituciji. S ciljem procjene kreditnog rizika, koriste se interni scoring modeli za sve financijske institucije temeljeni na svim javno dostupnim informacijama.

Budući da sve komponente novca imaju nizak kreditni rizik na datum izvještavanja, Grupa je odredila vrijednosno usklađenje na temelju 12-mjesečnih očekivanih kreditnih gubitaka.

Gubici od umanjenja vrijednosti vezani uz potraživanja

Za kratkotrajna potraživanja bez značajnih financijskih komponenti, Grupa primjenjuje pojednostavljeni pristup sukladno zahtjevima MSFI-a 9 Grupa je uzimajući u obzir svoje povijesno iskustvu vezano uz stope neplaćanja i zabilježene gubitke, zahtjeve regulatora, kao i buduća očekivanja gubitaka po ovom tipu izloženosti, ekspertno uspostavila matricu cjeloživotnih vrijednosti ECL-a na kojima se temelje postoci ispravaka vrijednosti.

Stope kašnjenja izračunavaju se za sljedeće skupine starosne strukture:

- do 30 dana,
- od 31 do 60 dana,
- od 61 do 90 dana,
- od 91 do 180 dana,
- od 181 do 365 dana,
- preko 365 dana

c) Rizik likvidnosti

Projekcije novčanih tokova izrađuju se u ovisnim društvima Grupe te ih prikuplja Odjel financija Društva koji prati projekcije likvidnosti kako bi se osigurala dostatna novčana sredstva za ispunjavanje poslovnih ciljeva na način da Grupa ne krši kreditne limite ili financijske uvjete ugovora u svezi s bilo kojim zajmovima. Grupa ima portfelj likvidne imovine kao dio strategije upravljanja rizikom likvidnosti. Višak novčanih sredstava iznad iznosa koji je potreban za upravljanje radnim kapitalom riznica Grupe ulaže u oročene depozite, depozite tržišta novca i utržive vrijednosnice, pri tome birajući instrumente s prikladnim rokovima dospijeća ili dostatnom likvidnošću kako bi se osigurala dovoljna likvidnost u skladu s gore navedenim projekcijama.

Višak novčanih sredstava iznad iznosa koji je potreban za upravljanje radnim kapitalom ulaže se u račune koji nose kamatu, oročene depozite, depozite tržišta novca i utržive vrijednosnice, pri tome birajući instrumente s prikladnim rokovima dospijeća ili dostatnom likvidnošću kako bi se osigurala dovoljna likvidnost u skladu s gore navedenim projekcijama. Na dan izvještavanja Grupa je imala depozite u iznosu od 207.380 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 4.925.182 tisuća kuna (2020: depozite u iznosu od 1.545.554 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 3.371.054 tisuća kuna) za koje se smatra da će generirati novčane tokove za potrebe upravljanja rizikom likvidnosti.

3. UPRAVLJANJE FINANIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.1 Čimbenici financijskog rizika (nastavak)

Na dan izvještavanja Društvo je imalo depozite u iznosu od - tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 1.030.365 tisuća kuna (2020: depozite u iznosu od 1.000.812 tisuća kuna i ostalu tekuću imovinu u iznosu od 153.608 tisuća kuna) za koje se smatra da će generirati novčane tokove za potrebe upravljanja rizikom likvidnosti.

Tablica u nastavku prikazuje financijske obveze na datum bilance prema ugovorenim dospijećima. Iznosi iskazani u tablici predstavljaju ugovorne nediskontirane novčane tokove. Obveze prema dobavljačima i ostale obveze ne uključuju poreze, obveze prema zaposlenima, predujmove, odgođeno plaćanje troškova, prihod budućeg razdoblja i ostale obračunate obveze.

DRUŠTVO (u tisućama kuna)	Do 1 godine	2-5 godina	Više od 5 godina	
31. prosinca 2021.				
Obveze				
Posudbe	187.105	-	-	
Obveze prema dobavljačima i ostale fin. obveze	32.373	-	-	
Financijska jamstva	86.667	613.333	-	
Ukupno	306.145	613.333	-	
31. prosinca 2020.				
Obveze				
Posudbe	27.456	-	-	
Obveze prema dobavljačima i ostale fin. obveze	31.040	-	-	
Ostale financijske obveze	-	226.420	-	
Financijska jamstva	67.657	616.295	17.162	
Ukupno	126.153	842.715	17.162	
GRUPA (u tisućama kuna)	Do 1 godine	1-2 godine	2-5 godina	Više od 5 godina
31. prosinca 2021.				
Obveze				
Posudbe	311.669	338.172	800.570	563.627
Ostale financijske obveze	-	411	-	12.250
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	208.693	44.308	42.202	74.522
Preuzete obveze za buduća ulaganja	-	-	-	356.505
Ukupno	520.362	382.891	842.772	1.006.904
31. prosinca 2020.				
Obveze				
Posudbe	124.800	183.522	807.945	730.863
Ostale financijske obveze	17.940	-	226.420	-
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze	155.884	22.426	46.644	87.120
Preuzete obveze za buduća ulaganja	-	9.921	-	148.972
Ukupno	298.624	215.869	1.081.009	966.955

d) Upravljanje kapitalom

Društvo i Grupa nadziru kapital u skladu sa zakonima i propisima Republike Hrvatske koji zahtijevaju minimalni uplaćeni kapital od 200 tisuća kuna za dionička društva. Vlasnici ne zahtijevaju nikakve posebne mjere u pogledu upravljanja kapitalom. Društvo i Grupa nemaju obvezu pridržavanja kapitalnih zahtjeva nametnutih izvana. Nadalje, nema kapitalnih ciljeva koji se interno prate.

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.2. Procjena fer vrijednosti

Grupa mjeri financijske instrumente koji se u bilanci po fer vrijednosti, u skladu sa sljedećim kriterijima:

- Kotirane cijene (nekorrigirane) na aktivnim tržištima za identičnu imovinu ili obveze (klasa 1).
- Inputi koji ne predstavljaju kotirane cijene uključene u klasu 1, a riječ je o vidljivim inputima za imovinu ili obvezu, bilo izravno ili neizravno (klasa 2)
- Inputi za imovinu koji se ne temelje na vidljivim tržišnim podacima (klasa 3)

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima temelji se na kotiranim tržišnim cijenama na dan bilance. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cijene poznate na temelju zamjene, aktivnosti brokera, a te cijene predstavljaju stvarne i redovite tržišne transakcije prema uobičajenim trgovačkim uvjetima. Kotirana tržišna cijena korištena za financijsku imovinu koju drži Društvo je njezina važeća kupovna cijena. Ovi instrumenti uključeni su u razinu 1. Instrumenti koji su uključeni u razinu 1 sastoje se prvenstveno od vlasničkih ulaganja u obveznice, novčane fondove i komercijalne zapise koji su klasificirani kao utržive vrijednosnice.

Fer vrijednost je cijena koja bi se mogla primiti za prodanu imovinu ili platiti za prijenos obveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan mjerenja vrijednosti. Fer vrijednost se temelji na kotiranim tržišnim cijenama ako su dostupne. Ako tržišne cijene nisu dostupne, fer vrijednost se procjenjuje primjenom modela diskontiranog novčanog toka ili drugih odgovarajućih tehnika za utvrđivanje cijena. Promjene u pretpostavkama na kojima se temelje procjene, uključujući diskontne stope i procijenjene buduće novčane tokove, značajno utječu na procjene. Iz tog razloga, procijenjene fer vrijednosti ne mogu se ostvariti prodajom financijskog instrumenta u ovome trenutku. Fer vrijednost ulaganja po amortiziranom trošku prikazana je u nastavku:

Svaki instrument se pojedinačno detaljno procjenjuje. Razine hijerarhije fer vrijednosti se određuju na temelju najniže razine i ulaznih podataka značajnih za određivanje fer vrijednosti instrumenta.

Sljedeća tablica predstavlja imovinu Društva koja se mjeri po fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2021. i 2020. godine, grupiranu prema načinu na koji se izračunava fer vrijednost:

31. prosinca 2021. <i>(u tisućama kuna)</i>	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno stanje
Imovina				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	61.505	-	78.575	140.080
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	175.794	-	-	175.794
Ukupno imovina	237.299	-	78.575	315.874
31. prosinca 2020. <i>(u tisućama kuna)</i>	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno stanje
Imovina				
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	51.258	-	78.575	129.833
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	116.556	-	-	116.556
Ukupno imovina	167.814	-	78.575	246.389

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)**3.2 Procjena fer vrijednosti (nastavak)**

Fer vrijednost ulaganja po amortiziranom trošku Grupe prikazana je u nastavku:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31.12.2021.			31.12.2020.		
	Neto knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika	Neto knjigovodstvena vrijednost	Fer vrijednost	Razlika
Grupa						
Dužničke vrijednosnice	2.410.868	2.613.790	202.922	2.179.455	2.443.701	264.246
Zajmovi	204.518	205.086	568	226.093	226.967	874
Depoziti	518.130	518.348	218	1.912.172	1.913.576	1.404
	3.133.516	3.337.224	203.708	4.317.720	4.584.244	266.524

Sljedeća tablica prikazuje financijsku imovinu Grupe koje se mjere po fer vrijednosti na dan 31. prosinca 2021. i 2020. godine.

<i>(u tisućama kuna)</i>	Razina 1	Razina 2	Razina 3	Ukupno stanje
31. prosinca 2021.				
Imovina				
- Vlasničke vrijednosnice	685.008	-	-	685.008
- Dužničke vrijednosnice	3.071.500	1.449.140	1.891	4.522.531
- Investicijski fondovi	-	1.597	59	1.656
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	3.756.508	1.450.737	1.950	5.209.195
- Vlasničke vrijednosnice	344.628	100.467	86.571	531.666
- Dužničke vrijednosnice	-	-	-	-
- Investicijski fondovi	584.185	242.486	-	826.671
- Valutni forward ugovori	-	3.033	-	3.033
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	928.813	345.986	86.571	1.361.370
Ukupno imovina	4.685.321	1.796.723	88.521	6.570.565
31. prosinca 2020.				
Imovina				
- Vlasničke vrijednosnice	458.372	-	-	458.372
- Dužničke vrijednosnice	3.270.975	1.121.770	2.130	4.394.875
- Investicijski fondovi	4.693	-	3.029	7.722
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	3.734.040	1.121.770	5.159	4.860.969
- Vlasničke vrijednosnice	234.660	-	108.873	343.533
- Dužničke vrijednosnice	-	-	-	-
- Investicijski fondovi	493.778	128.707	-	622.485
- Valutni forward ugovori	-	4.115	-	4.115
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	728.438	132.822	108.873	970.133
Ukupno imovina	4.462.478	1.254.592	114.032	5.831.102

3. UPRAVLJANJE FINANCIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

3.2 Procjena fer vrijednosti (nastavak)

Grupa ima obvezu objaviti hijerarhiju fer vrijednosti financijske imovine koja se ne mjeri po fer vrijednosti kao i opis metoda vrednovanja i korištenih inputa.

Zajmovi i potraživanja (uključivo depozite kod banaka) su iskazani po amortiziranom trošku umanjenom za umanjene vrijednosti. Iako su dobiveni uz fiksnu kamatnu stopu, zbog njihove karakterističnosti, Uprava vjeruje da se knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata ne razlikuje značajno od njihove fer vrijednosti pod pretpostavkom da će sva plaćanja po izloženostima čija vrijednost nije umanjena biti naplaćena kao što je ugovoreno i ne uzimajući u obzir nikakve buduće gubitke.

Financijske obveze su iskazane po amortiziranom trošku. Iako nose fiksnu kamatnu stopu, Uprava smatra da se, s obzirom na otplatu većine obveza u roku od nekoliko dana nakon datuma bilance, knjigovodstvena vrijednost ovih instrumenata ne razlikuje značajno od njihove fer vrijednosti.

Fer vrijednost zajmova i financijskih obveza procjenjuje se na temelju ulaznih podataka koji nisu tržišno dostupne cijene stoga bi bili klasificirani u razinu 3 na hijerarhiji fer vrijednosti. Ulaganja koja imaju dostupnu tržišnu cijenu, a mjerena su po amortiziranom trošku bila bi svrstana u razinu 1.

Fer vrijednost financijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu utvrđuje se korištenjem tehnika procjene. Te tehnike procjene zahtijevaju maksimalno korištenje vidljivih tržišnih podataka gdje je to moguće, a oslanjaju se što je manje moguće na procjene specifične za pojedini subjekt. Ukoliko su svi značajni ulazni podaci potrebni za fer vrednovanje instrumenta vidljivi, instrument se uključuje u razinu 2.

Fer vrijednosti financijske imovine iskazane u razini 3 utvrđena je primjenom modela diskontiranih novčanih tokova ili drugih odgovarajućih tehnika, uz korištenje relevantnih informacija dostupnih na tržištu, kao i saznanja o trenutnom poslovanju te procjena mogućeg budućeg poslovanja izdavatelja predmetne financijske imovine. Tehnika vrednovanja koja se koristi u mjerenjima fer vrijednosti (razina 3) za 78.575 temelji se na tržišno usporedivim tvrtkama. Glavni ulazni podaci u modelu vrednovanja uključuju projicirane iznose EBITDA za 2021. i EBITDA multiplikatore za svaki poslovni segment posebno. Predviđeni iznosi EBITDA temelje se na povijesnim financijskim podacima i dostupnim informacijama o očekivanim trendovima u 2021. EBITDA multiplikatori su preuzeti iz neovisnih vanjskih izvora podataka. Povećanje EBITDA multiplikatora za 10 % dovelo bi do povećanja fer vrijednosti za iznos od 7.504 tisuća kuna, smanjenje EBITDA multiplikatora za 10 % dovelo bi do smanjenja fer vrijednosti za iznos od 7.504 tisuća kuna.

Nije bilo značajnih prijenosa iz Razine 1 i Razine 2 u Razinu 3 i obrnuto financijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti u izvještaju o financijskom položaju.

Fer vrijednost ulaganja po amortiziranom trošku utvrđena je na temelju tržišnih cijena i klasificira se u razinu 1 u skladu s zahtjevom MSFI 13: Mjerenje fer vrijednosti.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE

Procjene se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na iskustvu i drugim čimbenicima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se smatra da su prihvatljiva pod postojećim okolnostima. Društvo i Grupa izrađuju procjene i stvaraju pretpostavke vezane za budućnost. Proizašle računovodstvene procjene su, po definiciji, u rijetkim slučajevima izjednačene sa stvarnim rezultatima. U nastavku se navode procjene i pretpostavke koje bi mogle uzrokovati značajan rizik usklađivanja knjigovodstvenih iznosa imovine i obveza u sljedećoj financijskoj godini.

i/ Gubici od umanjenja vrijednosti zajmova i potraživanja

Izračun očekivanih kreditnih gubitaka zahtijeva značajne prosudbe vezane za vrijednost i nadoknadivost kolaterala, budućnost i makroekonomske informacije. Grupa primjenjuje neutralan i nepristranost pristup kada se bavi nesigurnostima i pri donošenju odluka temeljem značajnih procjena.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE (nastavak)

Očekivani kreditni gubici („ECL“) vezani uz određeni instrument procjenjuju se na temelju očekivanih budućih novčanih tokova (po osnovu glavnice, kamata, naknada i provizija) koji su vezani s predmetnim ugovorom, uključujući i iznose koji mogu nastati realizacijom relevantnih kolaterala. Svi očekivani novčani tokovi se svode na sadašnju vrijednost putem diskontiranja relevantnom efektivnom kamatnom stopom.

Očekivani kreditni gubici izračunavaju se kao umnožak vjerojatnosti nastupanja statusa neispunjavanja financijskih obaveza (PD), gubitka po nastupanju statusa neispunjavanja financijskih obaveza (LGD) i izloženosti u trenutku defaulta (EaD).

Bruto vrijednost zajmova i potraživanja i stopa priznatog gubitka od umanjenja vrijednosti krajem godine iznose:

	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Bruto izloženost (u tisućama kuna)	1.202.370	1.216.891	329.071	406.253
Stopa umanjenja (%)	24,39 %	30,11 %	2,82 %	2,10 %

Promjena stope umanjenja za 1 pp (kao rezultat promjene očekivanih novčanih tokova i/ili fer vrijednosti instrumenta osiguranja) na bruto iznos gore navedenih zajmova i potraživanja dovelo bi do povećanja/ukidanja gubitka od umanjenja vrijednosti u iznosu od 3.291 tisuće kuna (31. prosinca 2020.: 4.063 tisuće kuna) za Društvo te 12.024 tisuća kuna (31. prosinca 2020.: 12.169 tisuća kuna) za Grupu.

ii/ Utvrđivanje fer vrijednosti financijske imovine

Društvo i Grupa primjenjuju za određene dužničke i vlasničke vrijednosnice prosječne ponderirane cijene na zadnji dan trgovanja. Za financijske instrumente s kojima se rijetko trguje i koji imaju netransparentnu cijenu, fer vrijednost je manje objektivna i zahtijeva različit stupanj prosudbe ovisno o likvidnosti, koncentraciji, neizvjesnosti tržišnih faktora, cjenovnim pretpostavkama i ostalim rizicima koji utječu na pojedini instrument. Društvo i Grupa su koristili analizu diskontiranih novčanih tokova za različite financijske instrumente kojima se ne trguje na aktivnim tržištima.

Društvo i Grupa u skladu s računovodstvenom politikom iskazanom u bilješci 2.13 procjenjuje nadoknadbive iznose potraživanja od kupaca i potraživanja po danim kreditima na temelju očekivanih novčanih priljeva diskontiranih korištenjem originalne efektivne kamatne stope.

iii/ Neizvjesnost procjena vezana uz formiranje pričuva u segmentu osiguranja

Najznačajnije procjene vezane za financijske izvještaje Grupe u segmentu osiguranja odnose se na formiranje pričuva. Grupa primjenjuje propise HANFA-e prilikom formiranja pričuve. Grupa zapošljava ovlaštene aktulare. Uprava smatra da je postojeći nivo tehničkih pričuva dostatan.

Grupa formira pričuve za neistekle rizike koji proizlaze iz poslova osiguranja neživota gdje se očekuje da će štete i administrativni troškovi koji će vjerojatno nastati nakon kraja financijske godine za ugovore zaključene prije tog datuma, premašiti prijenosnu premiju iz tih ugovora.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE (nastavak)

Očekivani novčani tokovi vezani za štete i troškove se procjenjuju na temelju iskustva tijekom proteklog razdoblja ugovora o osiguranju i usklađuju za značajne pojedinačne gubitke za koje se ne očekuje da će se ponoviti. Test adekvatnosti obveza proveden je na svim vrstama osiguranja. Uprava vjeruje da je postojeći iznos pričuva dostatan.

Upravljanje rizikom osiguranja je detaljno opisano u bilješci 2.36, dok su pričuve za ugovore o osiguranju analizirane u bilješci 2.32. Analiza osjetljivosti tehničkih pričuva prikazana je u bilješci 2.32.

iv/ Korisni vijek trajanja nekretnina i opreme

Uprava pojedinih društava utvrđuje i pregledava korisni vijek uporabe i pripadajući trošak amortizacije za nekretnine, postrojenja i opremu. Ova procjena se temelji na procijenjenom preostalom korisnom vijeku uporabe imovine i mogla bi se značajno promijeniti kao rezultat tehničkih inovacija, ulaganja i aktivnosti konkurencije.

Kada bi korisni vijek uporabe nekretnina, postrojenja i opreme bio 5 % duži, a pod pretpostavkom nepromijenjenosti ostalih varijabli, neto dobit za godinu bila bi viša za 15.027 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 124 tisuća kuna viša za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi viša za 18.325 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 152 tisuća kuna viša za Društvo (2020.: neto dobit bila bi viša za 14.968 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 366 tisuća kuna viša za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi viša za 18.254 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 446 tisuća kuna viša za Društvo).

Kada bi korisni vijek uporabe nekretnina, postrojenja i opreme bio 5 % kraći, a pod pretpostavkom nepromijenjenosti ostalih varijabli, neto dobit za godinu bila bi niža za 16.609 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 137 tisuću kuna niža za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi niža za 20.254 tisuću kuna za Gruppu, odnosno 168 tisuća kuna niža za Društvo (2020.: neto dobit bila bi niža za 16.544 tisuća kuna za Gruppu, odnosno 405 tisuću kuna niža za Društvo, a neto knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme bila bi niža za 20.175 tisuću kuna za Gruppu, odnosno 493 tisuća kuna niža za Društvo).

v/ Nadoknativa vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme

Gruppa i Društvo minimalno jednom godišnje provjeravaju knjigovodstvene iznose nefinancijske imovine kako bi utvrdili postoje li naznake umanjnja vrijednosti. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknativni iznos imovine. Za potrebe procjene umanjnja vrijednosti, imovina se grupira na najnižu razinu kako bi se pojedinačno utvrdio novčani tok (jedinice stvaranja novca). Računovodstvena politika objavljena je u bilješci 2.12. Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine. Iako su Gruppa i Društvo identificirali COVID – 19 kao događaj zbog kojeg je i tijekom 2021. kao i u 2020. bila potrebna posebna pažnja u identificiranju umanjnja vrijednosti imovine, naznake umanjnja vrijednosti su uočene samo u dijelu segmenta turizam, ovisno o lokaciji pojedinog smještajnog objekta te vrsti usluge koja se pruža na pojedinoj lokaciji. Jedinica stvaranja novca u segmentu Turizam je smještajni objekt.

Izračun nadoknativne vrijednosti proveden je jednim od sljedeća dva načina: izračunom fer vrijednosti imovine za nove hotele u kojima ne postoje povijesni podaci te izračunom vrijednosti imovine u uporabi.

Kalkulacija fer vrijednosti umanjene za troškove prodaje temeljena je na prihodovnoj metodi za nekretnine te poredbenoj metodi za zemljište. Prema prihodovnoj metodi nekretnina vrijedi onoliko koliko je novčanih sredstava u stanju generirati tijekom svog životnog vijeka. Nakon određivanja svih prihoda i rashoda povezanih s pojedinom smještajnom jedinicom računa se neto prihod svih budućih razdoblja te se diskontira adekvatnom diskontnom stopom kako bi se dobila sadašnja vrijednost budućih novčanih tokova. Ključne pretpostavke upotrijebljene u prihodovnoj metodi su cijena noćenja po smještajnoj jedinici, prosječna stopa popunjenosti objekta, ponder rasporeda prihoda po kategoriji usluge, bruto EBITDA marža te kapitalizacijska stopa. Za izvođenje poredbenih cijena koriste se kupoprodajne cijene onih zemljišta koje sa procjenjivanim pokazuju dovoljno podudarna obilježja. Ako se na području u kojem je smješteno procjenjivano zemljište ne pronalazi dovoljan broj kupoprodajnih cijena tada se za izvođenje poredbenih cijena mogu koristiti kupoprodajne cijene iz drugih poredbenih područja koje sa procjenjivanim pokazuju dovoljno podudarna obilježja.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE (nastavak)

Vrijednost u uporabi procjenjuje se diskontiranjem procijenjenih budućih novčanih tokova na njihovu sadašnju vrijednost koristeći diskontnu stopu prije poreza koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu. Prilikom utvrđivanja nadoknadive vrijednosti menadžment razmatra ključne pokazatelje kao što su rast prihoda koji se baziraju na popunjenosti objekata, prihodu po jedinici i očekivanom tržišnom rastu u hotelskoj industriji, itd. Vrednovanja se temelje na petogodišnjim projekcijama novčanih tokova koje je odobrila uprava Društva. Za razdoblje nakon isteka petogodišnjeg razdoblja, primijenjena je terminalna stopa rasta (stopa preostalog rasta). Terminalne stope rasta korištene u vrednovanju predstavljaju projekciju godišnjeg rasta BDP- a Republike Hrvatske u dugoročnom razdoblju te su usklađene s očekivanim stopama rasta u hotelskoj industriji.

Pregled upotrijebljenih pretpostavki u modelu izračuna vrijednosti u uporabi je kako slijedi:

Turizam	2021.	2020.
Bruto EBITDA marža	prosječno 36,0 %	prosječno 36,0%
Rast prihoda	6,1 %*	3,0%*
Diskontna stopa	6,2 %	6,2%
Stopa preostalog rasta	1,5 % – 2 %	2 % – 2,5%

*Nakon povratka na razinu poslovanja prije korona virusa u 2023. godini

Menadžment i Uprava su razmotrili utjecaj razumnih promjena u ključnim pretpostavkama te identificirali sljedeće:

- ukoliko bi se diskontna stopa povećala za 1pp Grupa bi u svojim knjigama trebali priznati umanjene vrijednosti u iznosu od 12.522 tisuća kuna (2020.: 11.455 tisuća kuna)
- ukoliko bi se terminalna stopa rasta smanjila za 2pp Grupa bi u svojim knjigama trebali priznati umanjene vrijednosti u iznosu od 16.741 tisuća kuna (2020.: 22.323 tisuća kuna)
- ukoliko bi se stopa rasta prihoda unutar petogodišnjeg perioda smanjila za 10% Grupa bi u svojim knjigama trebali priznati umanjene vrijednosti u iznosu od 6.341 tisuća kuna (2020.: 10.562 tisuća kuna)

vi/ Umanjenje vrijednosti goodwilla

Grupa godišnje provjerava goodwill zbog umanjena vrijednosti u skladu s računovodstvenom politikom navedenom u bilješci 2.12. Nadoknadivi iznosi jedinica koje stvaraju novac utvrđuju se na osnovi izračuna vrijednosti u uporabi. Ovi izračuni zahtijevaju korištenje procjena (bilješka 20). Grupa nije u 2021. i 2020. iskazala umanjene vrijednosti goodwilla. Promjene u ključnim procjenama bi mogle imati sljedeće efekte na vrijednost goodwilla.

Osiguranje

Uz ostale pretpostavke nepromijenjene, kada bi se diskontna stopa prije poreza uvećala za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena, a kada bi se diskontna stopa umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla (2020.: uvećala 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena; umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja). Kada bi se stopa preostalog rasta uvećala za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla, a kada bi se stopa preostalog rasta umanjila za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena.

Turizam

Uz ostale pretpostavke nepromijenjene, kada bi se diskontna stopa prije poreza uvećala za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena, a kada bi se diskontna stopa umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla (2020.: uvećala 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena; umanjila za 1 %, ne bi bilo utjecaja). Kada bi se stopa preostalog rasta uvećala za 1 %, ne bi bilo utjecaja na vrijednost iskazanog goodwilla, a kada bi se stopa preostalog rasta umanjila za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena (2018.: uvećala 1 %, ne bi bilo utjecaja, umanjila za 1 %, vrijednost goodwilla bi bila u potpunosti ispravljena).

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE (nastavak)

vii/ Procjena životnog vijeka imovine s pravom uporabe

Razlikujemo ugovore o najmu koji su sklopljeni na određeno razdoblje, neodređeno razdoblje ili na određeno razdoblje uz mogućnost produženja ugovora.

U slučaju ugovora o najmu nekretnina i poslovnih prostora, Društvo i Grupa razmatraju svaki ugovor te procjenjuju postoji li mogućnost da će se isti produžiti nakon njegova planiranog završetka, ukoliko je definiran kao ugovor na određeno razdoblje, odnosno procjenjuju trajanje ugovora o najmu ukoliko se radi o ugovoru na neodređeno razdoblje. Procjena vijeka trajanja napravljena je temeljem povijesnog iskustva te poslovnih planova za daljnje poslovanje Društva i Grupe.

U slučaju ugovora na određeno razdoblje, uzimaju se u obzir sve činjenice i okolnosti koje utječu na stvaranje ekonomskog poticaja za korištenje opcije produljenja ugovora ili nekorištenja mogućnosti otkaza ugovora.

U tekućoj financijskoj godini financijski učinak revidiranja uvjeta zakupa s ciljem korištenja opcije produljenja ugovora rezultirao je povećanjem vrijednosti obveze za najam i imovine s pravom uporabe za 1,9 milijuna kuna za Grupu (2020.: 1,2 milijuna kuna).

viii/ Odgođena porezna imovina

Odgođena porezna imovina Grupe uključuje iznos od 373.259 tisuće kuna koji je iskazan temeljem (1) poticaja za ulaganja, (2) prenesenih poreznih gubitaka, (3) gubitaka od umanjenja vrijednosti te (4) ostalih privremenih poreznih razlika.

Uprava svakog pojedinog društva u Grupi je napravila zasebne analize u pogledu nadoknadivosti iskazanih iznosa odgođene porezne imovine koju su društva iskazala unutar preostalog raspoloživi perioda korištenja te su zasebno razmotreni utjecaji COVID-19 na poslovne planove svakog pojedinog društva i Grupe općenito.

Grupa je zabilježila devet puta veću dobit u 2021. godini u odnosu na prethodnu, 2020. godinu. Ključan je bio snažan oporavak u turističkom dijelu Grupe. Iako postoji određena neizvjesnost oko utjecaja koronavirusa na financijske rezultate 2022. godine, menadžment vjeruje da je pojava koronavirusa jednokratni događaj koji ne bi trebao rezultirati dugoročnim budućim učincima na poslovanje. Sve to upućuje na daljnji oporavak poslovanja u 2022. godini, uz potpuni povratak na rezultate prije pandemije u 2023. godini. Određeni tržišni segmenti pri tome će trebati dulje vrijeme oporavka, osobito poslovna putovanja na koja je utjecao razvoj i primjena novih tehnologija. Očekuje se da se učinci pandemije neće ponoviti u budućnosti i da ne bi trebali imati dugoročni utjecaj na poslovanje.

Tijekom procjene menadžment je uzeo u obzir sljedeće čimbenike u korist priznavanja:

- Pandemija bolesti COVID-19 smatra se događajem koji se ne ponavlja i koji ne bi trebao uzrokovati dugotrajne poremećaje nakon što se riješi
- Grupa je u razdobljima do pandemije bolesti COVID-19, kao i u 2021. bilježila visoku dobit
- Godišnja oporeziva dobit u godini prije pojave koronavirusa kod većine komponenti bila bi dovoljna za iskorištenje značajnog iznosa prenesenog poreznog gubitka već tijekom jedne godine redovnog poslovanja.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE (nastavak)

Također su uzeti u obzir sljedeći nepovoljni čimbenici:

- Neizvjesnost oko realizacije trenutnih poslovnih planova
- Potencijalni utjecaj dugoročnog kašnjenja oporavka na pretpostavku o vremenskoj neograničenosti poslovanja.

Prema tim pretpostavkama, menadžment je zaključio da će odgođena imovina Grupe biti nadoknadiva koristeći procijenjeni budući oporezivi prihod na temelju odobrenih poslovnih planova i budžeta za relevantna ovisna društva. Uzimajući u obzir povijesne financijske rezultate relevantnih ovisnih društava i njihovu konstantno visoku razinu profitabilnosti prije koronavirusa, očekuje se da će relevantna ovisna društva u potpunosti iskoristiti sve prenesene porezne gubitke prije njihova isteka.

Društvo je napravilo detaljnu analizu u pogledu nadoknadivosti iskazanog iznosa odgođene porezne imovine na 31. prosinca 2021. od 148.315 tisuće kuna. Menadžment ima aktivne planove najvećim dijelom vezane uz planiranu realizaciju kroz restrukturiranje turističkog segmenta koji bi u narednom razdoblju trebali generirati dostatne iznose buduće oporezive dobiti za korištenje cijelog iznosa iskazane odgođene porezne imovine prije njezina krajnjeg dospijeca.

ix/ Nadoknadivost ulaganja u ovisna društva

Ulaganja u ovisna društva se odnose na udjele u ovisnim društvima na dan 31. prosinca 2021. Vrijednost kapitala na kojoj se temelji fer vrijednost poslovne cjeline predstavlja vrijednost poslovanja za vlasnike kapitala i procijenjena je dohodovnim i tržišnim pristupom, primjenom sljedećih metoda i/ili putem pondera tih metoda: metodom diskontiranih novčanih tokova, metodom diskontiranih dividendi te metodom usporedivih tržišnih multiplikatora. U segmentu turizma korištena je isključivo metoda diskontiranih novčanih tokova. U segmentu zdrave hrane korišten je ponderirana vrijednost dobivena metodom diskontiranih novčanih tokova (ponder 80%), te metodom usporedivih tržišnih multiplikatora (ponder 20%). U segmentu osiguranja korištena je ponderirana vrijednost dobivena metodom diskontiranih dividendi (ponder 60%) te metodom usporedivih tržišnih multiplikatora (ponder 40%).

Projekcije novčanih tokova korištene u dohodovnom pristupu temelje se na petogodišnjim planovima i diskontnoj stopi određenoj kao ponderirani prosječni trošak kapitala („WACC“) u rasponu od 6,2% do 7,8% (2020.: 6,2% do 7,9%), ovisno o društvu, odnosno kao trošak vlasničke glavnice od 8,4% (2020.: 8,4%) u segmentu osiguranja. Vrednovanja je izradilo Društvo i temelje se na petogodišnjim projekcijama novčanih tokova koje je odobrila uprava Društva. Prilikom utvrđivanja nadoknadive vrijednosti ulaganja menadžment razmatra ključne pokazatelje kao što su rast prihoda koji se baziraju na popunjenosti objekata, prihodu po jedinici i očekivanom tržišnom rastu u hotelskoj industriji, rastu količinske i vrijednosne prodaje u industriji zdrave hrane te očekivanim trendovima u industriji osiguranja. Za razdoblje nakon isteka petogodišnjeg razdoblja, primijenjena stopa terminalnog rasta je 2% (2020.: 2%). Terminalne stope rasta korištene u vrednovanju predstavljaju projekciju godišnjeg rasta BDP- a Republike Hrvatske u dugoročnom razdoblju te su usklađene s očekivanim stopama rasta u promatranoj industriji.

Tržišni multiplikatori (P/E i P/BV) korišteni u tržišnom pristupu i metodi usporedivih multiplikatora izvedeni su iz javno dostupnih podataka za usporediva društava.

Menadžment je razmotrio utjecaj razumnih promjena u ključnim pretpostavkama te utvrdio kako promjenom varijabli ne postoje naznake umanjavanja vrijednosti.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUDBE (nastavak)

x/ Rezerviranja za koncesijsku naknadu za zemljišta u segmentu turizam

Temeljem odredbi Zakona o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije (NN 92/2010, dalje u tekstu: ZTZ), Grupa je podnijela zahtjeve tada nadležnom Ministarstvu turizma te jedinicama lokalne samouprave za dodjelom koncesija na turističkom zemljištu kampova te hotela i turističkih naselja. Dodatno su za hotele i turistička naselja te ostao građevinsko zemljište podnijeti zahtjevi radi utvrđenja tlocrtnih površina objekata i procijenjenog zemljišta temeljem odredbi 27. u vezi s čl. 18., 19., 24. i 25. tog Zakona. Nažalost ovaj propis nije donio željene rezultate u samoj praksi odnosno nije doveo do rješavanja imovinskopravnih odnosa, što je u konačnici imalo za rezultat donošenje novog Zakona o neprocijenjenom građevinskom zemljištu (NN 50/2020, dalje u tekstu: ZNGZ). Ovaj propis stupio je na snagu 2. svibnja 2020. godine.

Grupa je temeljem ispostavljenih računa po odredbama ZTZ-a i pripadajućih Uredbi plaćalo račune koncesijske naknade za kampove u Rovinju i Vrsaru te one račune jedinica lokalne samouprave koje su ih ispostavile. Ostatak procijenjenog iznosa koncesijskih naknada rezerviran je do okončanja postupaka po ZTZ-u.

U svojim odredbama novi Zakon, stavlja izvan snage ZTZ i pripadajuće Uredbe i predviđa izradu geodetskih elaborata za nekretnine hotela, turističkih naselja i ostalog građevinskog zemljišta. Što se tiče vlasničko-pravnog statusa nekretnina, novi ZNGZ predviđa da je Grupa vlasnik u procijenjenoj tlocrtnoj površini objekata u kampovima, dok je vlasnik neprocijenjenog zemljišta u kampu Republika Hrvatska. U pogledu hotela i turističkih naselja, zakonodavac je ostao na sličnim zakonskim rješenjima u pogledu vlasništva kao i u ZTZ-u. Odnosno, Grupa bi po okončanju postupaka bila vlasnik procijenjenog objekta i zemljišta. Zemljište u hotelima i turističkim naseljima, koje nije procijenjeno u vrijednost temeljnog kapitala Grupe u postupku pretvorbe, a koje je u funkciji hotela i turističkog naselja, postaje vlasništvom jedinica lokalne samouprave na čijem području se nalazi.

Novi Zakon predviđa po okončanju postupaka, obvezu jedinica lokalne samouprave odnosno nadležnog Ministarstva pozvati Društvo na sklapanje ugovora o zakupu na razdoblje od 50 godina. U ovom trenutku, nisu od strane nadležnih tijela doneseni provedbeni propisi (Uredbe) koje ZNGZ predviđa kojim bi se reguliralo detaljnije visina i plaćanje zakupnine. S obzirom na navedeno, odnosno na činjenicu da nisu poznata pravila o zakupnini koja će se plaćati temeljem ugovora o zakupu po njihovom zaključenju, Grupa je zadržala isti model rezervacija.

5. INFORMACIJE O POSLOVNIM SEGMENTIMA

Uprava je odredila poslovne segmente na temelju izvještaja koje pregledava Uprava Adris Grupe, a koji se koriste za donošenje strateških odluka.

Uprava je odredila svoje izvještajne segmente kao poslovne djelatnosti na temelju razlika u proizvodima i uslugama te je odredila da su izvještajni segmenti: (1) Turizam koji obuhvaća turističke usluge kao što su smještaj u turističkim objektima, prodaja hrane i pića, (2) Osiguranje i (3) Zdrava hrana koja obuhvaća proizvodnju i prodaju uzgojene morske ribe.

Uprava Adris grupe procjenjuje rezultate poslovanja operativnih segmenata na temelju dobiti prije poreza. Međutim, interno izvještavanje o rezultatima dodatno uključuje bruto prihode od prodaje za segmente turizma, zdrave hrane te zaračunatu bruto premiju za segment osiguranja.

<i>(u milijunima kuna)</i>	Osiguranje	Turizam	Zdrava hrana	Ukupno
Neto dobit 2021.	363	153	13	529
Neto dobit 2020.	329	(136)	9	202
Prihodi od prodaje u 2021. godini	3.436	1.363	611	5.410
Prihodi od prodaje u 2020. godini	3.237	596	512	4.345

Usklađenje između neto dobiti i prihoda poslovnih segmenata i neto dobiti i prihoda razdoblja:

<i>(u milijunima kuna)</i>	2021.	2020.
Neto dobit poslovnih segmenata	529	202
Eliminacije i ostalo	(126)	(157)
Neto dobit razdoblja	403	45

<i>(u milijunima kuna)</i>	2021.	2020.
Prihodi od prodaje segmenata	5.410	4.345
Eliminacije i ostalo	(138)	(28)
Prihodi od prodaje	5.272	4.317

5. INFORMACIJE O POSLOVNIM SEGMENTIMA (nastavak)

Interno izvještavanje o rezultatima segmenta je prilagođeno poslovanju i ključnim događanjima za svaki segment zasebno pa su sukladno tome objave tih informacija prilagođene za tekuću godinu i prijašnje razdoblje.

Turizam (u milijunima kuna)	2021.	2020.
Prihodi	1.363	596
EBITDA iz redovnog poslovanja	492	90
Neto dobit	153	(136)
Zdrava hrana (u milijunima kuna)		
Prihodi od prodaje	611	512
EBIT	34	24
Trošak kamata	13	19
Neto dobit	13	9
Osiguranje (u milijunima kuna)		
Zaračunata bruto premija		
- Život	543	551
- Neživot	2.893	2.686
	3.436	3.237
Neto dobit		
- Život	14	36
- Neživot	349	293
	363	329

EBITDA je dobit iz poslovanja uvećana za amortizaciju i umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine.

EBIT je dobit iz poslovanja.

Najveći dio prihoda i dugotrajne materijalne imovine segmenata se ostvaruju i nalaze se u Hrvatskoj zbog čega se ne prikazuju geografski segmenti.

Analiza prihoda od prodaje po vrstama (u milijunima kuna)	2021.	2020.
Prihodi od prodaje proizvoda i robe	611	512
Prihodi od osiguranja - premija	3.436	3.237
Prihodi od prodaje usluga	1.363	596
	5.410	4.345

6. OSTALI PRIHODI

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2021.	2020.
Prihod od dividendi	34.369	8.962
Prihod od kamata po obveznicama i komercijalnim zapisima	164.288	167.871
Prihod od kamata po danim kratkoročnim depozitima	11.241	14.997
Prihodi od naknada i provizija iz osiguranja	40.074	43.168
Prihodi od subvencija i državnih potpora /i/	80.289	116.853
Prihodi od naplaćenih zateznih kamata	8.505	8.547
Prihodi od garancijskog fonda	312	174
Prihodi od naknade šteta	1.565	1.718
Prihodi po međunarodnim štetama	3.889	4.318
Prihodi od uslužnih procjena	3.565	3.701
Ostali prihodi od osiguranja	29.679	27.792
Ostali prihodi od prodaje proizvoda i usluga	149	188
Ostali prihodi	33.938	31.140
	411.863	429.429

/i/ Grupa je tijekom 2021. i 2020. koristila potpore Vlade Republike Hrvatske za očuvanje radnih mjesta. Mjere su najvećim dijelom korištene u segmentu turizma. Društva koja su koristila mjere su zadovoljila sve kriterije za njihovo korištenje.

Tijekom 2021. Društvo je iskazalo 21.599 tisuća kuna prihoda od dividendi na temelju ostalih ulaganja (2020.: 1.660 tisuća kuna).

7. TROŠKOVI MATERIJALA I USLUGA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Sirovine i materijal				
Sirovine i materijal	520.452	415.736	212	203
Energija	88.776	61.735	1.158	1.043
Nabavna vrijednost prodane robe	18.067	15.017	-	-
	627.295	492.488	1.370	1.246
Vanjske usluge				
Prijevoz, telefon, poštarina	54.540	50.842	225	274
Popravci i održavanje	120.244	89.024	2.441	2.577
Kratkoročni najmovi koji nisu priznati kao obveza	17.327	6.502	-	-
Najmovi niske vrijednosti koji nisu priznati kao obveza	31.134	20.996	259	382
Troškovi marketinga, oglašavanja i distribucije	115.781	69.878	1.617	1.876
Komunalne usluge	16.609	12.669	1.364	1.378
Intelektualne usluge	85.909	68.452	2.366	1.854
Troškovi pribave polica osiguranja	272.920	256.652	-	-
Osiguranje imovine	10.940	9.510	1.864	1.779
Usluge čišćenja	11.463	12.570	-	-
Provizija turističkim agencijama	62.405	26.709	-	-
Usluge pranja rublja	3.759	1.632	-	-
Ostalo	61.878	77.782	1.756	1.229
	864.909	703.218	11.892	11.349
	1.492.204	1.195.706	13.262	12.595

8. NASTALE ŠTETE U OSIGURANJU NETO OD REOSIGURANJA

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2021.	2020.
Nastale štete	1.919.939	2.215.826
Udio reosiguranja u nastalim štetama	(76.085)	(353.285)
	1.843.854	1.862.541
<i>(u tisućama kuna)</i>	2021.	2020.
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Izdaci za osigurane slučajeve, neto	1.746.398	1.854.581
Likvidirane štete	1.779.761	1.772.988
<i>Bruto iznos</i>	<i>2.012.314</i>	<i>1.880.795</i>
<i>Udio suosiguratelja</i>	<i>(4.322)</i>	<i>(2.907)</i>
<i>Udio reosiguratelja</i>	<i>(228.231)</i>	<i>(104.900)</i>
Promjena pričuva za štete	(33.363)	81.593
<i>Bruto iznos</i>	<i>(189.839)</i>	<i>327.081</i>
<i>Udio suosiguratelja</i>	<i>320</i>	<i>1.961</i>
<i>Udio reosiguratelja</i>	<i>156.156</i>	<i>(247.449)</i>
Promjena matematičke pričuve i ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja	132.878	46.085
Promjena matematičke pričuve osiguranja	111.920	62.786
<i>Bruto iznos</i>	<i>111.928</i>	<i>62.776</i>
<i>Udio reosiguratelja</i>	<i>(8)</i>	<i>10</i>
Promjena ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja	20.958	(16.701)
Promjena posebne pričuve za osiguranje iz skupine životnih osiguranja kod kojih ugovaratelj osiguranja preuzima investicijski rizik, neto od reosiguranja	(35.421)	(38.125)
<i>Bruto iznos</i>	1.919.940	2.215.826
<i>Udio reosiguratelja i suosiguratelja</i>	(76.085)	(353.285)

9. TROŠKOVI ZAPOSLENIH

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Plaće i ostali troškovi zaposlenih /i/	769.473	609.801	15.774	2.332
Porezi i doprinosi iz i na plaću	378.184	338.072	9.870	1.721
Troškovi otpremnina - neto	(1.797)	34.023	239	10
	1.145.860	981.896	25.883	4.063

/i/ Otpuštanja rezerviranja za bonuse Društva tijekom 2020. u ukupnom iznosu 12.900 tisuća kuna su umanjili ukupne troškove plaća i ostale troškove zaposlenih.

Na dan 31. prosinca 2021. godine broj zaposlenih u Grupi bio je 6.416 zaposlenih, a prosječno 6.449 zaposlenih (31. prosinca 2020.: 5.813 zaposlenih, a prosječno 6.314 zaposlenih). Na dan 31. prosinca 2021. godine broj zaposlenih u Društvu bio je 25, a prosječno 25 zaposlenih (31. prosinca 2020.: 24 zaposlenih, a prosječno 24 zaposlenih).

Doprinos za mirovinsko za Grupu iznosio je 161.832 tisuća kuna (2020.: 143.200 tisuća kuna), a za Društvo 2.034 tisuća kuna (2020.: 1.879 tisuće kuna).

10. OSTALI POSLOVNI RASHODI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Doprinosi i porezi koji ne zavise od poslovnog rezultata	48.825	80.645	1.874	1.752
Licence	48.310	29.111	459	435
Putovanja i reprezentacija	16.790	10.112	614	426
Osiguranje	14.879	15.541	537	605
Bankovni troškovi	19.882	15.757	1.383	1.419
Neto ispravak vrijednosti potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja (bilješka 25)	(15.399)	7.168	(19)	-
Neto ispravak vrijednosti danih kredita (bilješka 25)	(8.262)	(4.121)	-	(1.084)
Neotpisana vrijednost rashodovanih zgrada, opreme i projekata	6.776	7.905	-	-
Rezerviranja za sudske sporove - neto (bilješka 33)	(4.829)	1.494	-	-
Troškovi donacija - neto	2.373	2.828	4	1.504
Administrativne pristojbe i naknade u osiguranju	34.171	32.513	-	-
Izdvajanje za sredstva garantnog fonda	7.072	10.670	-	-
Ostali osigurateljno tehnički izdaci	20.214	17.206	-	-
Ostalo	40.189	32.306	7.710	5.031
	230.991	259.135	12.562	10.088

11. OSTALI DOBICI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Ukidanje rezerviranja (bilješka 33)	8.343	5.853	941	-
Dobici od prodaje obveznica, dionica i udjela u fondovima (bilješka 29)	33.863	49.593	87	85
Dobitak od promjene fer vrijednosti financijske imovine u računu dobiti i gubitka (bilješka 29)	29.848	-	9.172	-
Dobit od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme (bilješka 17)	3.096	1.943	2	293
Pozitivne tečajne razlike	28.255	97.122	2.080	742
	103.405	154.511	12.282	1.120

12. OSTALI GUBICI

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Gubici od promjene fer vrijednosti financijske imovine u računu dobiti i gubitka	-	8.411	-	4.269
Negativne tečajne razlike	43.624	52.579	1.696	3.379
	43.624	60.990	1.696	7.648

13. FINANIJSKI PRIHODI – NETO

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Financijski prihodi				
Prihodi od kamata po danim depozitima /i/	4.287	6.710	4.247	6.630
Prihodi od kamata po danim kreditima	3.154	3.243	-	-
Prihodi od kamata po danim kreditima – povezana društva (bilješka 39)	-	-	9.313	12.136
Neto pozitivne tečajne razlike iz financijskih aktivnosti	-	-	-	12.226
	7.441	9.953	13.560	30.992
Financijski rashodi				
Trošak kamata po posudbama	(39.780)	(45.694)	-	-
Trošak kamata – povezana poduzeća (bilješka 39)	-	-	(2.059)	(998)
Trošak kamata iz ugovora o najmu	(5.688)	(5.957)	-	-
Neto negativne tečajne razlike iz financijskih aktivnosti	(832)	(1.955)	(2.772)	-
	(46.300)	(53.606)	(4.831)	(998)
	(38.859)	(43.653)	8.729	29.994

/i/ U poslovnom segmentu osiguranje kamate po danim depozitima, obveznicama i komercijalnim zapisima u iznosu od 175.529 tisuća kuna (2020.: 182.868 tisuća kuna) su dio poslovnih djelatnosti segmenta te su iskazane u sklopu ostalih prihoda (bilješka 6), dok u ostalim segmentima kratkoročni plasmani putem depozita nisu dio osnovne djelatnosti te su kamate po danim depozitima, obveznicama i komercijalnim zapisima ostalih segmenata iskazane kao dio financijskih prihoda.

Ukupan prihod od kamata iznosi 182.970 tisuća kuna (2020.: 192.821 tisuća kuna).

14. POREZ NA DOBIT

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Tekući porez na dobit	80.193	62.605	-	-
Odgođeni porezni (prihod)/trošak (bilješka 26)	(9.186)	(70.218)	(613)	1.618
	71.007	(7.613)	(613)	1.618

Porez na dobit Grupe prije oporezivanja razlikuje se od teoretskog iznosa koji bi se izračunao po ponderiranoj poreznoj stopi primjenjivoj na dobit društava koja se konsolidiraju kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Dobit prije oporezivanja	473.608	37.011	1.741	5.058
Porez na dobit po stopi poreza na dobit u pojedinoj državi	85.249	6.662	313	910
Efekt porezno nepriznatih troškova	66.879	27.101	3.077	2.593
Učinak neoporezivih prihoda	(65.571)	(88.552)	(4.007)	(1.885)
Učinak različitih poreznih stopa u drugim zemljama	4.220	-	-	-
Efekt iskorištenih prethodno nepriznatih poreznih gubitaka	(27.323)	(321)	-	-
Učinak priznavanja poreznog gubitka za prijenos	7.553	47.497	-	-
Obračunati porez na dobit	71.007	(7.613)	(613)	1.618
Efektivna porezna stopa	(14,99 %)	(20,57 %)	(35,23 %)	31,99 %

Grupa je temeljem Zakona o poticanju ulaganja u 2018. godini dobila status korisnika potpore za ulaganje. Poticaji se moraju iskoristiti u razdoblju od 10 godina od godine početka ulaganja. Tijekom tog razdoblja Grupa također mora osigurati i zadovoljavanje drugih kriterija iz ovog propisa poput održavanja zadanog broja zaposlenika i sličnih mjera. Tijekom 2021. i 2020. godine svi kriteriji su zadovoljeni. Preostali neiskorišteni iznos poticaja u iznosu 77.961 tisuća kuna je iskazan kao odgođena porezna imovina (bilješka 26).

Matica i njena ovisna društva podliježu plaćanju poreza sukladno zakonima i propisima Republike Hrvatske, odnosno zemalja u kojima su registrirane.

Porezna uprava Republike Hrvatske je do sada izvršila porezni nadzor prijave poreza na dobit za nekoliko društava za razdoblje do 2017. godine. U skladu s propisima Republike Hrvatske, Porezna uprava može u bilo koje doba pregledati knjige i evidencije pojedinog društva u Grupi u razdoblju od 3 godine nakon isteka godine u kojoj je porezna obveza iskazana te može uvesti dodatne porezne obveze i kazne. Uprava pojedinih društava i Društva nije upoznata s okolnostima koje bi mogle dovesti do potencijalnih značajnih obveza u tom pogledu.

14. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Ukupni nepriznati porezni gubici na razini Grupe iznosili su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2021.	2020.
2021.	-	620
2022.	251	1.033
2023.	17.135	18.291
2024.	2.547	5.127
2025.	3.916	9.589
2026.	2.425	-
	26.274	34.660

Društvo je u svojim financijskim izvještajima iskazalo odgođenu poreznu imovinu na temelju poreznih gubitaka u iznosu od 128.786 tisuća kuna (2020.: 128.786 tisuća kuna), a Grupa u iznosu od 156.913 tisuća kuna (2020.: 177.112 tisuća kuna) budući da Društvo i Grupa očekuju da će porezni gubici biti iskorišteni u potpunosti prije roka u kojem istječu.

Grupa u svojim financijskim izvještajima nije iskazala odgođenu poreznu imovinu na temelju poreznih gubitaka u iznosu od 2.425 tisuće kuna (2020.: 9.589 tisuća kuna) budući da nije izvjesno da će porezni gubici biti iskorišteni od strane društava na koja se odnose u navedenim iznosima prije roka u kojem istječu.

15. ZARADA PO DIONICI

Osnovna zarada po dionici dobivena je dijeljenjem neto dobiti koja pripada dioničarima Matice s ponderiranim prosječnim brojem redovnih dionica, isključujući prosječan broj redovnih dionica kupljenih od strane Društva koje ih drži kao vlastite dionice. Osnovna zarada po dionici jednaka je razrijeđenoj budući da nema razrijeđenih dionica.

	Grupa	
	2021.	2020.
Neto dobit/(gubitak) <i>(u tisućama kuna)</i>	296.050	(26.590)
Ponderirani prosječni broj dionica	15.726.975	15.780.637
Osnovna/razrijeđena zarada po dionici <i>(u kunama)</i>	18,82	(1,68)

16. DIVIDENDA PO DIONICI

Objavljene dividende u 2021. godini iznosile su 12,50 kuna po dionici (2020.: - kuna po dionici).

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>	Imovina s pravom uporabe						Ukupno
	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema	Imovina u pripremi	Zemljišta i zgrade	Postrojenja i oprema	Pomorsko dobro/plaže	
Stanje na dan 31. prosinca 2020.							
Nabavna vrijednost	7.615.122	2.213.045	533.924	141.630	16.332	51.837	10.571.890
Akumulirana amortizacija	(2.785.618)	(1.377.880)	-	(29.190)	(5.867)	(5.508)	(4.204.063)
Neto knjigovodstvena vrijednost	4.829.504	835.165	533.924	112.440	10.465	46.329	6.367.827
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2021.							
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	4.829.504	835.165	533.924	112.440	10.465	46.329	6.367.827
Povećanje i prijenosi	104.500	89.143	(50.175)	23.363	5.648	2.808	175.287
Umanjenje vrijednosti	(1.898)	(4)	-	-	-	(60)	(1.962)
Otuđenja i otpisi	(8.971)	(5.110)	-	(3.104)	(66)	-	(17.251)
Amortizacija za godinu	(227.720)	(158.078)	-	(15.797)	(3.376)	(2.995)	(407.966)
Tečajne razlike	(119)	(145)	-	(142)	(2)	-	(408)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	4.695.296	760.971	483.749	116.760	12.669	46.082	6.115.527
Stanje na dan 31. prosinca 2021.							
Nabavna vrijednost	7.760.096	2.115.070	483.749	161.449	21.773	54.552	10.596.689
Akumulirana amortizacija	(3.064.800)	(1.354.099)	-	(44.689)	(9.104)	(8.470)	(4.481.162)
Neto knjigovodstvena vrijednost	4.695.296	760.971	483.749	116.760	12.669	46.082	6.115.527

Na dan 31. prosinca 2021. godine nabavna vrijednost potpuno amortiziranih nekretnina, postrojenja i opreme u Grupi iznosila je je 1.204.977 tisuća kuna (2020.: 947.935 tisuća kuna).

Za osiguranje plaćanja po kreditima odobrenim od strane banaka i ostalih kreditora za nekoliko ovisnih društava upisane su hipoteke na imovinu i to na zemljište i zgrade u vrijednosti od 1.925.648 tisuća kuna (2020.: 1.548.567 tisuće kuna). U 2021. godini Grupa je priznala gubitak od umanjnja u iznosu od 1.898 tisuća kuna (2020.: 10.373 tisuće kuna) u pogledu zemljišta i zgrade vezane za segment osiguranja, sukladno novoj procjeni neovisnih procjenitelja.

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Grupa

<i>(u tisućama kuna)</i>				Imovina s pravom uporabe			Ukupno
	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema	Imovina u pripremi	Zemljišta i zgrade	Postrojenja i oprema	Pomorsko dobro/plaže	
Stanje na dan 31. prosinca 2019.							
Nabavna vrijednost	7.755.330	2.123.238	496.822	119.704	7.777	49.690	10.552.561
Akumulirana amortizacija	(2.668.841)	(1.277.699)	-	(12.772)	(2.764)	(2.720)	(3.964.796)
Neto knjigovodstvena vrijednost	5.086.489	845.539	496.822	106.932	5.013	46.970	6.587.765
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.							
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	5.086.489	845.539	496.822	106.932	5.013	46.970	6.587.765
Povećanje i prijenosi	93.221	164.701	37.102	26.062	9.490	2.149	332.725
Prijenos na ulaganje u nekretnine	(114.694)	-	-	-	-	-	(114.694)
Umanjenje vrijednosti	(10.373)	-	-	-	-	-	(10.373)
Otuđenja i otpisi	(5.395)	(8.951)	-	(4.713)	(960)	-	(20.019)
Amortizacija za godinu	(220.617)	(166.250)	-	(16.340)	(3.099)	(2.790)	(409.096)
Tečajne razlike	873	126	-	499	21	-	1.519
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	4.829.504	835.165	533.924	112.440	10.465	46.329	6.367.827
Stanje na dan 31. prosinca 2020.							
Nabavna vrijednost	7.615.122	2.213.045	533.924	141.630	16.332	51.837	10.571.890
Akumulirana amortizacija	(2.785.618)	(1.377.880)	-	(29.190)	(5.867)	(5.508)	(4.204.063)
Neto knjigovodstvena vrijednost	4.829.504	835.165	533.924	112.440	10.465	46.329	6.367.827

17. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

Društvo

<i>(u tisućama kuna)</i>	Zemljište i zgrade	Postrojenja i oprema	Ostala materijalna imovina	Imovina u pripremi i predujmovi	Ukupno
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.					
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	107.625	9.601	4.174	422.533	543.933
Povećanje	141	394	5	6.917	7.457
Otuđenja i otpisi	-	(2)	-	-	(2)
Amortizacija za godinu	(1.823)	(7.435)	(141)	-	(9.399)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	105.943	2.558	4.038	429.450	541.989
Stanje na dan 31. prosinca 2020.					
Nabavna vrijednost	166.560	55.524	6.351	429.450	657.885
Akumulirana amortizacija	(60.617)	(52.966)	(2.313)	-	(115.896)
Neto knjigovodstvena vrijednost	105.943	2.558	4.038	429.450	541.989
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2021.					
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	105.943	2.558	4.038	429.450	541.989
Povećanje	4.917	1.255	-	10.959	17.131
Prijenos na ulaganja u nekretnine	-	-	-	(90.100)	(90.100)
Amortizacija za godinu	(1.815)	(1.242)	(134)	-	(3.191)
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	109.045	2.571	3.904	350.309	465.829
Stanje na dan 31. prosinca 2021.					
Nabavna vrijednost	171.477	56.771	6.350	350.309	584.907
Akumulirana amortizacija	(62.432)	(54.200)	(2.446)	-	(119.078)
Neto knjigovodstvena vrijednost	109.045	2.571	3.904	350.309	465.829

18. ULAGANJA U NEKRETNINE

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Stanje na dan 1. siječnja				
Nabavna vrijednost	1.301.264	1.183.017	301.835	301.950
Akumulirana amortizacija	(266.589)	(251.765)	(82.401)	(75.025)
Neto knjigovodstvena vrijednost	1.034.675	931.252	219.434	226.925
Povećanje - nabave	7.476	28.270	-	-
Prijenos s dugotrajne materijalne imovine	184.009	114.694	90.101	-
Otuđenja i otpisi	(9.532)	(5.161)	-	(115)
Stjecanje akvizicijom	16.170	-	-	-
Umanjenje vrijednosti	(23.612)	(6.251)	-	-
Amortizacija za godinu	(31.299)	(28.436)	(7.358)	(7.376)
Tečajne razlike	(83)	307	-	-
Ostalo	(4.730)	-	-	-
Neto knjigovodstvena vrijednost	1.173.074	1.034.675	302.177	219.434
Stanje na dan 31. prosinca				
Nabavna vrijednost	1.498.359	1.301.264	391.936	301.835
Akumulirana amortizacija	(325.285)	(266.589)	(89.759)	(82.401)
Neto knjigovodstvena vrijednost	1.173.074	1.034.675	302.177	219.434

Prihodi od najma priznati u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u 2021. godini iznosili su 13.168 tisuća kuna za Društvo i 129.885 tisuća kuna za Grupu (2020.: 13.968 tisuća kuna za Društvo i 123.414 tisuća kuna za Grupu).

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine približna je knjigovodstvenoj vrijednosti na temelju interne procjene Društva. Nije obavljena procjena vrijednosti svih ulaganja u nekretnine.

19. BIOLOŠKA IMOVINA

Grupa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.
Stanje matičnog jata na 1. siječnja	32.595	32.472
Gubici (mortalitet)	(2.516)	(1.724)
Promjena fer vrijednosti kao rezultat biološke transformacije	2.737	9.585
Prodaja	-	(7.738)
Stanje na dan 31. prosinca	32.816	32.595

Na dan 31. prosinca 2021. godine Grupa je imala procijenjenih 15.539 kilograma matičnog jata (31. prosinca 2020: 12.977 kilograma), a tijekom godine nije bilo prodaje (2020: 9.253 kilograma) ribe iz matičnog jata (kako ribe iz pripreme, tako i ribe iz mriješta).

20. NEMATERIJALNA IMOVINA

GRUPA <i>(u tisućama kuna)</i>	Goodwill	Brand	Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja	Vrijednost poslovanja životnih osiguranja	Prava iz potraživanja a koja proizlaze iz ugovora o osiguranju	Razgran ičeni troškovi pribave	Softver	Ostala nematerijaln a imovina	Ukupno
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2021.									
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	330.810	206.111	-	38.623	16.500	247.354	90.956	53.799	984.153
Povećanja	-	-	-	-	-	-	51.021	29.331	80.352
Amortizacija za godinu	-	(24.733)	-	(21.312)	(12.375)	-	(28.630)	(5.335)	(92.385)
Otuđenja, otpisi	-	-	-	-	-	(10.309)	(90)	(9)	(10.408)
Tečajne razlike	-	-	-	-	-	(115)	(8)	2	(121)
Ostalo	9.886	-	-	-	-	-	-	-	9.886
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	340.696	181.378	-	17.311	4.125	236.930	113.249	77.788	971.477
Stanje na dan 31. prosinca 2021.									
Nabavna vrijednost	343.743	371.000	91.000	70.000	99.000	236.930	317.454	149.096	1.678.223
Akumulirana amortizacija i umanjenje vrijednosti	(3.047)	(189.622)	(91.000)	(52.689)	(94.875)	-	(204.205)	(71.308)	(706.746)
Neto knjigovodstvena vrijednost	340.696	181.378	-	17.311	4.125	236.930	113.249	77.788	971.477

Ostala nematerijalna imovina odnosi se najvećim dijelom na nematerijalnu imovinu u pripremi i ostala prava.

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

GRUPA			Odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz neživotnih osiguranja	Vrijednost poslovanja životnih osiguranja	Prava iz potraživanja a koja proizlaze iz ugovora o osiguranju	Razgran ičeni troškovi pribave	Softver	Ostala nematerijaln a imovina	Ukupno
<i>(u tisućama kuna)</i>	Goodwill	Brand							
Za godinu koja je završila 31. prosinca 2020.									
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine (prepravljeno)	330.810	230.844	5.056	42.590	28.875	268.986	48.391	34.065	989.617
Povećanja	-	-	-	-	-	-	64.793	26.514	91.307
Amortizacija za godinu	-	(24.733)	(5.056)	(3.967)	(12.375)	-	(22.256)	(5.192)	(73.579)
Otuđenja, otpisi	-	-	-	-	-	(22.158)	(27)	(1.590)	(23.775)
Tečajne razlike	-	-	-	-	-	526	55	2	583
Neto knjigovodstvena vrijednost na kraju godine	330.810	206.111	-	38.623	16.500	247.354	90.956	53.799	984.153
Stanje na dan 31. prosinca 2020.									
Nabavna vrijednost	333.857	371.000	91.000	70.000	99.000	247.354	273.987	91.089	1.577.287
Akumulirana amortizacija i umanjeње vrijednosti	(3.047)	(164.889)	(91.000)	(31.377)	(82.500)	-	(183.031)	(37.290)	(593.134)
Neto knjigovodstvena vrijednost	330.810	206.111	-	38.623	16.500	247.354	90.956	53.799	984.153

Ostala nematerijalna imovina odnosi se najvećim dijelom na nematerijalnu imovinu u pripremi i ostala prava.

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

Sljedeće kategorije nematerijalne imovine odnose se na pojedina sredstva koja proizlaze iz stjecanja segmenta osiguranja s preostalim korisnim vijekom trajanja na dan 31. prosinca 2020. godine kako slijedi: brand (9,5 godina), odnosi s kupcima i dugoročni ugovori iz poslova neživotnog osiguranja (0,5 godine), vrijednost poslova životnog osiguranja (14,5 godina), te prava iz potraživanja koja proizlaze iz ugovora o osiguranju (2,5 godina).

Goodwill se alocira na jedinice stvaranja novca Grupe (CGU), utvrđene prema poslovnim segmentima.

Sažetak alokacije goodwilla prema poslovnim segmentima nalazi se u nastavku:

Goodwill – sadašnja vrijednost <i>(u tisućama kuna)</i>	Osiguranje	Turizam	Ukupno
31. prosinca 2021.	207.296	133.400	340.696

Nadoknadivi iznos jedinica stvaranja novca izračunat je na temelju vrijednosti u uporabi. Nakon izračuna vrijednosti u uporabi, nije identificirana potreba za provođenjem umanjenja.

Ovi izračuni koriste projekcije novčanih tokova prije poreza na temelju financijskih planova koje je odobrila Uprava i koji pokrivaju razdoblje od pet godina. Novčani tokovi nakon tog petogodišnjeg razdoblja ekstrapoliraju se korištenjem procijenjenih stopa rasta navedenih u nastavku. Stopa rasta nije viša od dugoročne prosječne stope rasta za industriju kojoj CGU djeluju.

Ključne pretpostavke korištene za izračun vrijednosti u uporabi su kako slijedi:

Osiguranje	2021.	2020.
Godišnji rast zaračunate bruto premije /i/	5 %	4,7 %
Godišnji rast neto dobiti /ii/	3,3 %	3,3 %
Diskontna stopa /iii/	8,4 %	8,4 %
Stopa preostalog rasta /iv/	2 %	2 %

i/ Planirani rast zaračunate bruto premije na bazi povijesnih rezultat i očekivanja uprave za budućnost

ii/ Planirana rast neto dobiti na bazi povijesnih rezultat i očekivanja uprave za budućnost

iii/ Diskontne stope prije poreza primijenjene na projekcije novčanih tokova koje odražavaju specifične rizike povezane s industrijom

iv/ Očekivana stopa preostalog rasta je utvrđena na temelju povijesnih podataka i tržišne prognoze o rastu segmenta osiguranja u Hrvatskoj

Turizam	2021.	2020.
Bruto EBITDA marža /i/	Prosječno 36,0 %	Prosječno 36,0 %
Rast prihoda /ii/	6,1 %*	3,0 %*
Diskontna stopa /iii/	6,2 %	6,2 %
Stopa preostalog rasta /iv/	1,5 % – 2 %	2 % – 2,5 %

*Nakon povratka na razinu poslovanja prije korona virusa u 2023. godini

i/ Planirana bruto EBITDA marža na bazi povijesnih rezultata i očekivanja uprave za budućnost

ii/ Ponderirana prosječna stopa rasta korištena za ekstrapoliranje novčanih tokova nakon planiranog razdoblja

iii/ Diskontne stope prije poreza primijenjene na projekcije novčanih tokova koje odražavaju specifične rizike povezane s industrijom

iv/ Očekivana stopa preostalog rasta je utvrđena na temelju povijesnih podataka i tržišne prognoze o rastu segmenta turizma u Hrvatskoj

20. NEMATERIJALNA IMOVINA (nastavak)

DRUŠTVO (u tisućama kuna)	2021.	2020.
Stanje na dan 1. siječnja		
Nabavna vrijednost	8.260	8.154
Akumulirana amortizacija	(5.774)	(5.655)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.486	2.499
Neto knjigovodstvena vrijednost na početku godine	2.486	2.499
Povećanje	-	106
Otuđenja, otpisi	-	-
Amortizacija za godinu	(85)	(119)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.401	2.486
Stanje na dan 31. prosinca		
Nabavna vrijednost	8.260	8.260
Akumulirana amortizacija	(5.859)	(5.774)
Neto knjigovodstvena vrijednost	2.401	2.486

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Ulaganja u ovisna društva	-	-	5.174.373	5.142.894
Ulaganja u pridružena društva	4.778	10.091	-	-
Ulaganja u zajedničke poduhvate	79.634	78.502	-	-
	84.412	88.593	5.174.373	5.142.894

Grupa	Djelatnost	Država	31. prosinca 2021.		31. prosinca 2020.	
			Postotak vlasništva %	Iznos ulaganja tis. kn	Postotak vlasništva %	Iznos ulaganja tis. kn
Zajednički pothvati						
PBZ Croatia osiguranje d. d., Zagreb	Mirovinski fond	Hrvatska	50,0	77.914	50,0	77.120
Nacionalni biro za osiguranje Skopje	Osiguranje	Makedonija	-	1.720	-	1.382
				79.634		78.502
Pridružena društva						
Strmec projekt d. o. o., Samobor	Nekretnine Tehničko	Hrvatska	-	-	49,76	5.688
STP Agroservis d. o. o., Virovitica	testiranje i analiza	Hrvatska	37,0	4.778	37,0	4.403
				4.778		10.091

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVA TE (nastavak)

Zajednički pothvati:

Promjene na ulaganjima u zajedničke pothvate su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Stanje na dan 1. siječnja	78.502	79.962
Povećanje metodom udjela	1.132	-
Smanjenje metodom udjela	-	(1.460)
Smanjenje vrijednosti	-	-
Stanje na dan 31. prosinca	79.634	78.502

Skraćene financijske informacije za zajedničke pothvate

U nastavku su dane skraćene financijske informacije za društvo PBZ Croatia osiguranje d. d. koje su iskazane primjenom metode udjela.

Skraćeni izvještaj o financijskom položaju

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Financijska imovina	104.872	102.892
Novac i novčani ekvivalenti	29.066	26.864
Ostala imovina	7.137	7.361
Ukupno imovina	141.075	137.117
Obveze	9.247	6.877
Kapital i rezerve	131.828	130.240
Ukupno kapital i obveze	141.075	137.117

Skraćeni izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti

Prihodi od upravljanja obveznim mirovinskim fondovima	69.838	64.844
Rashodi od upravljanja obveznim mirovinskim fondovima	(26.011)	(23.760)
Ostali prihodi poslovanja	121	81
Ostali rashodi poslovanja	(18.033)	(16.727)
Financijski prihodi	273	352
Financijski rashodi	(100)	(597)
Dobit prije poreza	26.088	24.193
Porez na dobit	(4.699)	(4.358)
Dobit za godinu	21.389	19.835
Udjel u dobiti zajedničkog pothvata @ 50 %	10.695	9.918

U Ostalim rashodima od poslovanja uključena je amortizacija u iznosu od 373 tisuća kuna (2020.: 846 tisuća kuna).

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVALE (nastavak)

Usklađenje prikazanih skraćenih financijskih informacija s knjigovodstvenom vrijednošću udjela u zajedničkom pothvatu.

Skraćene financijske informacije

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Početna neto imovina na dan 1. siječnja /i/	154.240	157.306
Dobit za razdoblje	21.389	19.835
Dividende	(19.800)	(22.901)
Zaključna neto imovina	155.829	154.240
Udjel u zajedničkom pothvatu (50 %)	77.914	77.120
Knjigovodstvena vrijednost	77.914	77.120

i/ Početna stanja uključuju 24 milijuna kuna koja se odnose na razliku fer vrijednosti neto imovine društva u trenutku stjecanja (50 % se odnosi na udjel Grupe) od strane Adris grupe d. d. u 2014. godini.

Pridružena društva:

Promjene na ulaganjima u pridružena društva su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Stanje na dan 1. siječnja	10.091	9.628
Kupnja udjela /i/	(5.688)	-
Udio u dobiti pridruženih društava	375	463
Stanje na dan 31. prosinca	4.778	10.091

i/ Tijekom 2021. godine Grupa je stekla preostalih 50,24 % udjela u društvu Strmec projekt d. o. o., Samobor kako bi postala 100 % vlasnik društva Strmec projekt d. o. o., Samobor.

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE (nastavak)

Ovisna društva:

Sva ovisna društva koja su uključena u konsolidaciju navedena su u bilješki 1 u ovim financijskim izvještajima. Udio glasačkih prava matice u kapitalu ovisnih društava ne razlikuje se od udjela u vlasništvu nad dionicama ovisnih društava.

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.		31. prosinca 2020.	
	Udio u vlasništvu	Iznos	Udio u vlasništvu	Iznos
Ulaganja u ovisna društva – 100 % vlasništvo				
Abilia d. o. o., Rovinj, Hrvatska	100 %	124.000	100 %	124.000
Cromaris d. d., Zadar, Hrvatska	100 %	512.456	100 %	512.456
Expertus d. o. o., Zagreb, Hrvatska	100 %	1.002.140	100 %	1.002.140
		1.638.596		1.638.596
Ulaganja u ovisna društva – većinski interes				
Maistra d. d., Rovinj, Hrvatska	91,80 %	728.822	91,28 %	711.871
Croatia Osiguranje d. d., Zagreb, Hrvatska	66,91 %	2.127.351	66,39 %	2.112.823
HUP-Zagreb d. d., Zagreb, Hrvatska	40,70 %	679.604	40,70 %	679.604
		3.535.777		3.504.298
Ukupno ulaganja u ovisna društva		5.174.373		5.142.894

Promjene na ulaganjima u ovisna društva bile su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Stanje 1. siječnja	5.142.894	5.117.339
Povećanje /i/	31.479	25.555
Stanje 31. prosinca	5.174.373	5.142.894

i/ Tijekom 2021. godine Društvo je steklo ukupno 0,52 % udjela u društvu Croatia Osiguranje d. d., Zagreb, te 0,52 % udjela u društvu MAISTRA d. d., Rovinj. Tijekom 2020. godine Društvo je steklo ukupno manje od 0,01 % udjela u Croatia Osiguranje d. d., Zagreb, te 0,81 % udjela u MAISTRA d. d., Rovinj.

Ukupni nekontrolirajući interesi za 2021. godinu iznose 1.735.894 tisuća kuna (31. prosinca 2020.: 1.618.320 tisuća kuna), od čega se iznos od 1.531.106 tisuće kuna odnosi na nekontrolirajuće interese u ovisnom društvu Croatia osiguranje d. d. (31. prosinca 2020.: od 1.414.628 tisuće kuna), iznos od 166.716 tisuća kuna na Maistra d. d. (31. prosinca 2020.: 162.521 tisuća kuna), dok se preostali iznos odnosi na ostala ovisna društva.

21. ULAGANJA U OVISNA DRUŠTVA, PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE (nastavak)

U nastavku su prikazane financijske informacije za svako ovisno društvo u kojem postoji nekontrolirajući interes koji je značajan za Grupę:

Sažeta bilanca (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Kratkotrajna imovina	2.976.207	2.849.587	321.514	76.538
Kratkoročne obveze	(3.631.990)	(3.673.991)	(331.770)	(554.193)
Ukupno neto kratkotrajna imovina	(655.783)	(824.404)	(10.256)	(477.655)
Dugotrajna imovina	10.859.782	10.390.403	3.277.884	3.410.886
Dugoročne obveze	(5.742.313)	(5.567.934)	(1.207.430)	(1.040.626)
Ukupno neto dugoročna imovina	5.117.469	4.822.469	2.070.454	2.370.260
Neto imovina ukupno	4.461.686	3.998.065	2.060.198	1.892.605

Sažeti račun dobiti i gubitka (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Prihodi	3.830.288	3.694.377	1.227.806	615.466
Dobit prije poreza	394.907	353.440	193.291	(168.749)
Porez na dobit	(67.647)	(56.731)	(25.698)	41.752
Ukupno sveobuhvatna dobit	327.260	296.709	167.593	(126.997)
Ukupno sveobuhvatna dobit koja pripada nekontrolirajućim interesima	108.290	99.709	55.457	(11.589)

Sažeti novčani tokovi (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti	327.772	328.860	510.248	101.900
Novčani tokovi iz ulagačkih aktivnosti	(168.406)	152.308	(149.215)	(200.693)
Novčani tokovi iz financijskih aktivnosti	(31.526)	(29.110)	(118.391)	50.673

Dodatne informacije (u tisućama kuna)	Croatia osiguranje d. d.		Maistra d. d.	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Dividende plaćene nekontrolirajućem interesu	135	157	-	-

22. DUŽNIČKI VRIJEDNOSNI PAPIRI PO AMORTIZIRANOM TROŠKU

Struktura dužničkih vrijednosnih papira po amortiziranom trošku Grupe prikazana je u sljedećoj tabeli:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Državne obveznice	2.347.080	2.135.551
Korporativne obveznice	63.789	43.903
	2.410.869	2.179.454

Kretanje bruto iznosa i rezerviranja za kreditne gubitke obveznica koje se vode po amortiziranom trošku:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Rezerviranje za kreditne gubitke				Bruto iznos			
	Faza 1 12- mjesečni i ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Ukupno	Faza 1 12- mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Ukupno
Početno stanje na 1.1.2020.	(4.421)	-	(7.500)	(11.921)	2.336.778	-	7.500	2.344.278
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>								
Povećanje ili kupnja	(585)	-	-	(585)	207.990	-	-	207.990
Smanjenja	727	-	-	727	(365.269)	-	-	(365.269)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	(77)	-	-	(77)	-	-	-	-
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	-	(9.617)	-	-	(9.617)
Ostala kretanja	-	-	-	-	(4.880)	-	-	(4.880)
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>								
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	-	18.808	-	-	18.808
Stanje na 31.12.2020.	(4.356)	-	(7.500)	(11.856)	2.183.810	-	7.500	2.191.310
Početno stanje na 1.1.2021.	(4.356)	-	(7.500)	(11.856)	2.183.810	-	7.500	2.191.310
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>								
Povećanje ili kupnja	(638)	-	-	(638)	324.236	-	-	324.236
Smanjenja	193	-	-	193	(79.354)	-	-	(79.354)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	293	-	-	293	-	-	-	-
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	-	(10.496)	-	-	(10.496)
Ostala kretanja	-	-	-	-	881	-	-	881
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>								
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	-	(3.882)	-	-	(3.882)
Stanje na 31.12.2021.	(4.508)	-	(7.500)	(12.008)	2.415.195	-	7.500	2.422.695

Pregled valutne strukture ulaganja:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
HRK	1.285.613	1.280.752
EUR	1.105.391	860.396
Ostale valute	19.865	38.306
	2.410.869	2.179.454

23. FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUH VATNU DOBIT

Grupa i Društvo iskazuju niže navedena ulaganja kao financijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit budući da se ista drže u strateške svrhe umjesto sa svrhom ostvarivanja naknadne dobiti prodajom i ne postoje planovi da se ista proda u kraćem ili srednjem roku.

Pregled financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.
<i>Vlasnički vrijednosni papiri</i>	686.564	466.094	175.794	116.556
<i>Dužnički vrijednosni papiri</i>	4.522.631	4.394.875	-	-
	5.209.195	4.860.969	175.794	116.556
Tekuće dospijeće	(296.456)	(157.921)	-	-
Dugoročni dio	4.912.739	4.703.048	175.794	116.556

Vlasnički vrijednosni papiri

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.
Dionice, udjeli i drugi vrijednosni papiri	684.908	458.372	175.794	116.556
Investicijski fondovi	1.656	7.722	-	-
	686.564	466.094	175.794	116.556
Tekuće dospijeće	(11)	(508)	-	-
Dugoročni dio	686.553	465.586	175.794	116.556

Dužnički vrijednosni papiri

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.
Obveznice	4.522.631	4.394.875	-	-
	4.522.631	4.394.875	-	-
Tekuće dospijeće	(296.445)	(157.413)	-	-
Dugoročni dio	4.226.186	4.237.462	-	-

23. FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT (nastavak)

Kretanje bruto iznosa i rezerviranja za kreditne gubitke obveznica koje se vode po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (MSFI 9):

	Rezerviranja za kreditne gubitke			Bruto iznos		
	Faza 1 12- mjesečni ECL	POCI ECL za razdoblje trajanja	Ukupno	Faza 1 12- mjesečni ECL	POCI ECL za razdoblje trajanja	Ukupno
<i>(u tisućama kuna)</i>						
Početno stanje na 1.1.2020.	(8.637)	-	(8.637)	4.298.856	12.154	4.311.010
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>						
Povećanje ili kupnja	(2.190)	-	(2.190)	1.722.858	-	1.722.858
Smanjenja	1.909	-	1.909	(1.621.015)	(14.687)	(1.635.702)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	(171)	-	(171)	-	-	-
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	(22.742)	585	(22.157)
Ostala kretanja	-	-	-	(7.568)	-	(7.568)
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>						
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	31.435	4.088	35.523
Stanje na 31.12.2020.	(9.089)	-	(9.089)	4.401.824	2.140	4.403.964
Početno stanje na 1.1.2021.	(9.089)	-	(9.089)	4.401.824	2.140	4.403.964
<i>Kretanja s utjecajem na kreditne gubitke:</i>						
Povećanje ili kupnja	(1.479)	-	(1.479)	1.093.754	-	1.093.754
Smanjenja	994	-	994	(853.007)	(228)	(853.235)
Promjena pretpostavki u modelu mjerenja ECL-a	667	-	667	-	-	-
Amortizacija premije/diskonta	-	-	-	(26.545)	102	(26.443)
Ostala kretanja	-	-	-	1.459	(18)	1.441
<i>Kretanja koja nemaju utjecaja na rezervaciju za kreditne gubitke</i>						
Tečajne razlike i ostala kretanja	-	-	-	(87.659)	(104)	(87.763)
Stanje na 31.12.2021.	(8.907)	-	(8.907)	4.529.826	1.892	4.531.718

Pregled valutne strukture ulaganja:

	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.
HRK	1.389.720	1.613.636	-	-
EUR	3.410.984	2.873.788	175.794	116.556
USD	71.981	68.155	-	-
Ostale valute	336.510	305.390	-	-
	5.209.195	4.860.969	175.794	116.556

24. a. FINANCIJSKI INSTRUMENTI PO KATEGORIJAMA

Računovodstvene politike za financijske instrumente primijenjene su na sljedeće stavke:

Za potrebe mjerenja, MSFI 9, Financijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje klasificira financijsku imovinu u sljedeće kategorije: a) financijska imovina po amortiziranom trošku; b) financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit; c) financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka.

GRUPA <i>(u tisućama kuna)</i>	Financijska imovina po amortiziranom trošku	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG	Ukupno
31. prosinca 2021.				
Imovina				
Potraživanja od kupaca	704.557	-	-	704.557
Potraživanja po danim kreditima	204.518	-	-	204.518
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	1.361.370	1.361.370
Ostala financijska imovina	2.410.869	5.209.195	-	7.620.064
Potraživanja po osnovu prava na regres	120.737	-	-	120.737
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	349.119	-	-	349.119
Depoziti	518.130	-	-	518.130
Novac i novčani ekvivalenti	1.881.807	-	-	1.881.807
	6.189.737	5.209.195	1.361.370	12.760.302
31. prosinca 2020.				
Imovina				
Potraživanja od kupaca	624.376	-	-	624.376
Potraživanja po danim kreditima	226.093	-	-	226.093
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	970.133	970.133
Ostala financijska imovina	2.179.454	4.860.969	-	7.040.423
Potraživanja po osnovu prava na regres	154.684	-	-	154.684
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	488.265	-	-	488.265
Depoziti	1.912.172	-	-	1.912.172
Novac i novčani ekvivalenti	713.509	-	-	713.509
	6.298.553	4.860.969	970.133	12.129.655

24. a. FINANCIJSKI INSTRUMENTI PO KATEGORIJAMA (nastavak)

DRUŠTVO <i>(u tisućama kuna)</i>	Financijska imovina po amortiziranom m trošku	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	Financijska imovina po fer vrijednosti kroz RDG	Ukupno
31. prosinca 2021.				
Imovina				
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja /i/	4.730	-	-	4.730
Potraživanja po danim kreditima	316.379	-	-	316.379
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	140.080	140.080
Ostala financijska imovina	-	175.794	-	175.794
Novac i novčani depoziti	775.984	-	-	775.984
	1.097.093	175.794	140.080	1.412.967
31. prosinca 2020.				
Imovina				
Depoziti	1.000.812	-	-	1.000.812
Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja /i/	4.859	-	-	4.859
Potraživanja po danim kreditima	393.772	-	-	393.772
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka	-	-	129.833	129.833
Ostala financijska imovina	-	116.556	-	116.556
Novac i novčani depoziti	6.076	-	-	6.076
	1.405.519	116.556	129.833	1.651.908

i/ Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja ne uključuju potraživanja za poreze, potraživanja od zaposlenih te potraživanja za dane predujmove.

Stanje financijskih obveza Grupe i Društva su:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Obveze:				
Posudbe	1.936.532	1.661.332	187.105	27.456
Ostale financijske obveze	93.002	244.360	2.835	226.420
Obveze prema dobavljačima i ostale obveze /i/	369.725	312.377	32.374	31.040
	2.399.259	2.218.069	222.314	284.916

i/ Obveze prema dobavljačima i ostale obveze ne uključuju obveze za poreze, obveze prema zaposlenicima, poreze i doprinose i predujmove.

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINANCIJSKE IMOVINE

Analiza imovine Grupe na 31. prosinca 2021. po kategorijama prema procjenama agencije Standard&Poor's (S&P).

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2021. S&P	Faza 1 12 – mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Kupljena ili nastala imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Financijska imovina po amortiziranom trošku						
<i>Dužnički vrijednosni papiri</i>						
Ministarstvo financija RH	BBB-	2.275.589	-	-	-	2.275.589
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	BB-	60.232	-	-	-	60.232
Korporacije s ocjenom neke druge agencije	-	43.977	-	-	-	43.977
Bez ocjene	-	35.579	-	7.500	-	43.079
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		2.415.377	-	7.500	-	2.422.877
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(4.508)	-	(7.500)	-	(12.008)
Neto knjigovodstvena vrijednost		2.410.869	-	-		2.410.869
<i>Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja</i>						
Bez ocjene	-	835.631	2.871	130.974	232.894	1.202.370
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		835.631	2.871	130.974	232.894	1.202.370
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(181.278)	(274)	(110.140)	(1.602)	(293.295)
Neto knjigovodstvena vrijednost		654.353	2.596	20.833	231.292	909.075
<i>Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama</i>						
Reosiguratelji s ocjenom	A	23.700	-	-	-	23.700
	A-	19.237	-	-	-	19.237
	A+	109.696	-	-	-	109.696
	AA	7.081	-	-	-	7.081
	AA-	135.682	-	-	-	135.682
	AA+	8.634	-	-	-	8.634
Reosiguratelji s rejtingom neke druge agencije		19.853	-	-	-	19.853
Bez ocjene		25.236	-	-	-	25.236
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		349.119	-	-	-	349.119
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		-	-	-	-	-
Neto knjigovodstvena vrijednost		349.119	-	-	-	349.119

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINANCIJSKE IMOVINE (nastavak)

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2021. S&P	Faza 1 12 – mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Kupljena ili nastala imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit						
Ministarstvo financija RH	BBB-	3.252.695	-	-	-	3.252.695
Ministarstvo financija Sjeverne Makedonije	BB-	381.646	-	-	-	381.646
Ministarstvo financija Srbije	BB+	246.480	-	-	-	246.480
Ministarstvo financija Rumunjske	BBB-	126.784	-	-	-	126.784
Korporacije s ocjenom	B-	10.395	-	-	-	10.395
Korporacije s ocjenom	BBB-	157.277	-	-	-	157.277
Korporacije s ocjenom	A-	25.127	-	-	-	25.127
Korporacije koje imaju ocjenu drugih agencija	-	288.762	-	-	-	288.762
Bez ocjene	-	40.661	-	-	1.891	42.552
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		4.529.828	-	-	1.891	4.531.718
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(8.907)	-	-	-	(8.907)
Neto knjigovodstvena vrijednost		4.520.920	-	-	1.891	4.522.811

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINANCIJSKE IMOVINE (nastavak)

Analiza imovine Grupe na 31. prosinca 2020. po kategorijama prema procjenama agencije Standard&Poor's (S&P).

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2020. S&P	Faza 1 12 – mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Kupljena ili nastala imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Financijska imovina po amortiziranom trošku						
<i>Dužnički vrijednosni papiri</i>						
Ministarstvo financija RH	BBB-	2.058.618	-	-	-	2.058.618
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	-	-	-	--	-	-
Ministarstvo financija Sjeverne Makedonije	BB-	48.666	-	-	-	48.666
Ministarstvo financija Srbije	BB+	17.044	-	-	-	17.044
Bez ocjene	-	59.482	-	7.500	-	66.982
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		2.183.810	-	7.500	-	2.191.310
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(4.355)	-	(7.500)	-	(11.855)
Neto knjigovodstvena vrijednost		2.179.455	-	-		2.179.455
<i>Potraživanja od kupaca i ostala potraživanja</i>						
Bez ocjene	-	819.309	597	147.636	236.661	1.204.203
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		819.309	597	147.636	236.661	1.204.203
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(229.047)	(69)	(123.012)	(1.606)	(353.734)
Neto knjigovodstvena vrijednost		590.262	528	24.624	235.055	850.469
<i>Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama</i>						
Reosiguratelji s ocjenom	A	36.487	-	-	-	36.487
	A-	28.038	-	-	-	28.038
	A+	204.849	-	-	-	204.849
	AA	4.239	-	-	-	4.239
	AA-	164.632	-	-	-	164.632
	AA+	8.911	-	-	-	8.911
Reosiguratelji s rejtingom neke druge agencije		24.337	-	-	-	24.337
Bez ocjene		16.772	-	-	-	16.772
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		488.265	-	-	-	488.265
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		-	-	-	-	-
Neto knjigovodstvena vrijednost		488.265	-	-	-	488.265

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINANCIJSKE IMOVINE (nastavak)

<i>(u tisućama kuna)</i>	Ocjena 2020. S&P	Faza 1 12 – mjesečni ECL	Faza 2 ECL za razdoblje trajanja	Faza 3 ECL za razdoblje trajanja	Kupljena ili nastala imovina umanjena za kreditne gubitke	Ukupno
Financijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit						
Ministarstvo financija RH	BBB-	3.572.254	-	-	-	3.572.254
Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR)	-	-	-	-	-	-
Ministarstvo financija Mađarske	BBB	46.684	-	-	-	46.684
Ministarstvo financija Sjeverne Makedonije	BB-	333.520	-	-	-	333.520
Ministarstvo financija Srbije	BB+	226.108	-	-	-	226.108
Ministarstvo financija SAD	-	-	-	-	-	-
Ministarstvo financija Rumunjske	BBB-	55.062	-	-	-	55.062
Korporacije s ocjenom	B-	10.440	-	-	-	10.440
Korporacije s ocjenom	BB+	63.745	-	-	-	63.745
Korporacije s ocjenom	BBB-	38.496	-	-	-	38.496
Korporacije s ocjenom	A-	25.098	-	-	-	25.098
Bez ocjene	-	30.523	-	-	2.033	32.556
Ukupno bruto knjigovodstvena vrijednost		4.401.930	-	-	2.033	4.403.963
Umanjeno za rezerviranje za kreditne gubitke		(9.088)	-	-	-	(9.088)
Neto knjigovodstvena vrijednost		4.392.842	-	-	2.033	4.394.875

24. b. KREDITNA SPOSOBNOST FINACIJSKE IMOVINE (nastavak)

Kreditna sposobnost nedospjele financijske imovine procjenjuje se na temelju povijesnih podataka.

U skupinu ključnih kupaca spadaju kupci ovisno o segmentu poslovanja. U segmentu turizma riječ je o turističkim agencijama, u segmentu zdrave hrane o trgovačkim lancima, dok se u segmentu osiguranja kreditna kvaliteta nedospjelih i neispravljenih potraživanja procjenjuje na temelju kreditnog ratinga, pri čemu visoka kvaliteta podrazumijeva potraživanja od društava koja imaju visoki vanjski kreditni rating te je mogućnost da potraživanja postanu nenaplativa izrazito niska.

Potraživanja od kupaca – nedospjela i neispravljena.

<i>(u tisućama kuna)</i>	2021.	2020.
Turizam		
Kupci koji plaćaju u roku	6.819	3.320
Stari kupci koji plaćaju sa zakašnjenjem	408	-
	7.227	3.320
Zdrava hrana		
Kupci koji plaćaju u roku	61.078	44.131
Ostali kupci	24.947	-
	86.025	44.131
Osiguranje		
Visoka kvaliteta	-	710
Standardna kvaliteta	447.236	404.574
	447.236	405.284
Ostala nedospjela i neispravljena potraživanja od kupaca	-	-
Ukupno nedospjela i neispravljena potraživanja od kupaca	540.488	452.735

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Potraživanja od kupaca:				
Povezana društva (bilješka 39)	-	-	2.281	2.321
Potraživanja od kupaca u zemlji	460.859	488.738	8.015	8.524
Potraživanja od kupaca u inozemstvu	137.228	111.894	12	-
Potraživanja od izvoznika	8	8	-	-
Nefakturirana potraživanja	286.605	251.464	-	-
	884.700	852.104	10.308	10.845
<i>Rezerviranje za kreditne gubitke</i>	<i>(180.143)</i>	<i>(227.728)</i>	<i>(6.909)</i>	<i>(6.909)</i>
Potraživanja od kupaca – neto	704.557	624.376	3.399	3.936
Dani krediti:				
Dani krediti povezanim društvima (bilješka 39)	-	-	318.348	394.993
Dani krediti nepovezanim društvima	317.670	364.787	415	415
	317.670	364.787	318.763	395.408
<i>Rezerviranje za kreditne gubitke</i>	<i>(113.152)</i>	<i>(138.694)</i>	<i>(2.384)</i>	<i>(1.636)</i>
Kreditni – neto	204.518	226.093	316.379	393.772
Potraživanja po osnovu prava na regres:				
Potraživanja po osnovu prava na regres	191.316	229.032	-	-
	191.316	229.032	-	-
<i>Rezerviranje za kreditne gubitke</i>	<i>(70.579)</i>	<i>(74.348)</i>	-	-
Potraživanja po osnovu prava na regres – neto	120.737	154.684	-	-
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	349.119	488.265	-	-
Ukupno financijska imovina	1.378.931	1.493.418	319.778	397.708
Potraživanja za poticaje	88	23.931	-	-
Potraživanja za poreze	14.966	14.900	-	-
Dani depoziti i jamčevine za nagodbe i dražbe	1.608	7.000	1.608	7.000
Ostala potraživanja	358.413	244.683	9.116	6.515
Ukupno nefinancijska imovina	375.075	290.514	10.724	13.515
	1.754.006	1.783.932	330.502	411.223
<i>Umanjeno za dugoročni dio</i>	<i>(283.223)</i>	<i>(283.340)</i>	<i>(216.237)</i>	<i>(214.142)</i>
Kratkoročni dio	1.470.783	1.500.592	114.265	197.081

Dugoročni dio:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Potraživanja od kupaca	552	773	552	773
Dani krediti povezanim društvima (bilješka 39)	-	-	215.594	213.279
Potraživanja za dane dugoročne zajmove	133.864	149.521	-	-
Udio reosiguranja u tehničkim pričuvama	146.426	129.638	-	-
Ostala dugoročna potraživanja	2.381	3.408	91	90
	283.223	283.340	216.237	214.142

Kreditni povezanim društvima odobreni su u kunama uz kamatu od 3 % godišnje (2020.: 3,42 % godišnje). Kreditni su osigurani mjenicama.

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Grupa sukladno MSFI-u 9 primjenjuje pojednostavljeni pristup mjerenju očekivanih kreditnih gubitaka, koji koristi rezerviranje za očekivani gubitak tijekom cijelog životnog vijeka za sva potraživanja od kupaca.

Na toj osnovi, rezerviranje za potraživanja od kupaca Grupe je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Nedospjela potraživanja	0 - 90	90 - 180	> 180	Ukupno
31. prosinca 2021.					
Bruto iznos potraživanja od kupaca	514.346	145.711	39.538	185.105	884.700
Rezerviranje za kreditne gubitke	-	-	-	(180.143)	(180.143)
Neto iznos potraživanja od kupaca	514.346	145.711	39.538	4.962	704.557
31. prosinca 2020.					
Bruto iznos potraživanja od kupaca	452.754	124.860	44.375	230.115	852.104
Rezerviranje za kreditne gubitke	(19)	(1.466)	(252)	(225.991)	(227.728)
Neto iznos potraživanja od kupaca	452.735	123.394	44.123	4.124	624.376

Promjene rezerviranja za kreditne gubitke na potraživanjima od kupaca Grupe su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	2021.	2020.
Stanje 1.siječnja	227.728	234.048
Promjene u procjenama i pretpostavkama	(19.097)	6.354
Prestanak priznavanja financijske imovine tijekom godine	(28.414)	(13.142)
Tečajne razlike	(74)	468
Stanje 31. prosinca	180.143	227.728

Promjene rezerviranja za kreditne gubitke na danim kreditima Grupe i Društva su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Stanje 1.siječnja	138.694	155.294	1.636	2.720
Promjene u procjenama i pretpostavkama	(19.135)	(14.636)	748	(1.084)
Prestanak priznavanja financijske imovine tijekom godine	(6.407)	(1.964)	-	-
Stanje 31. prosinca	113.152	138.694	2.384	1.636

25. POTRAŽIVANJA IZ POSLOVANJA I OSTALA POTRAŽIVANJA (nastavak)

Rokovi dospijeca odobrenih zajmova prikazani su, kako slijedi:

	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
<i>(u tisućama kuna)</i>				
Do jedne godine	70.654	75.635	100.785	180.493
Od dvije do pet godina	110.420	98.662	215.594	213.279
Preko pet godina	23.444	51.796	-	-
	204.518	226.093	316.379	393.772

Knjigovodstvena vrijednost dugoročnih potraživanja približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti budući da se ugovorene kamatne stope bitno ne razlikuju od tekućih tržišnih stopa.

Efektivne kamatne stope na kratkoročna i dugoročna potraživanja na dan bilance su kako slijedi:

	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
	0 % - 5,5 %	0 % - 7 %	0 % - 3 %	0 % - 3,42 %

Na dan 31. prosinca, potraživanja od kupaca Grupe i Društva koja su dospjela, ali nisu ispravljena, su kako slijedi:

	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
<i>(u tisućama kuna)</i>				
Do jednog mjeseca	77.419	62.453	34	76
Jedan do dva mjeseca	22.387	22.121	27	40
Dva do tri mjeseca	23.929	17.621	14	36
Više od tri mjeseca	42.635	45.028	476	721
	166.370	147.223	551	873

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja Grupe i Društva po valutama je kako slijedi:

	Grupa		Društvo	
	2020.	2020.	2021.	2020.
<i>(u tisućama kuna)</i>				
EUR	322.583	275.906	2	-
HRK	1.258.152	1.255.439	330.500	411.223
RSD	34.232	28.084	-	-
USD	59.321	147.039	-	-
BAM	54.019	56.460	-	-
MKD	25.585	20.279	-	-
Ostale valute	114	723	-	-
	1.754.006	1.783.930	330.502	411.223

Knjigovodstvena vrijednost kratkoročnih potraživanja približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti zbog kratkih rokova dospijeca.

Maksimalna izloženost kreditnom riziku na dan izvještaja je knjigovodstvena vrijednost svake stavke navedenih potraživanja. Društvo nema instrumente osiguranje naplate potraživanja.

26. ODGOĐENI POREZI*Rekapitulacija odgođenih poreza*

	Grupa				Društvo			
	31. prosinca 2021.		31. prosinca 2020.		31. prosinca 2021.		31. prosinca 2020.	
(u tisućama kuna)	Odgođ. porezn. imovina	Odgođ. porezn. obveza	Odgođ. porezn. imovina	Odgođ. porezn. obveza	Odgođ. porezn. imovina	Odgođ. porezn. obveza	Odgođ. porezn. imovina	Odgođ. porezn. obveza
Bruto stanje	373.259	358.147	384.943	335.030	148.315	22.814	147.702	12.152
Netiranje odgođene porezne imovine i odgođene porezne obveze	(115.443)	(115.443)	(83.134)	(83.134)	(22.814)	(22.814)	(12.152)	(12.152)
Neto stanje	257.816	242.704	301.809	251.896	125.501	-	135.550	-

*Društvo:**Odgođena porezna imovina*

(u tisućama kuna)	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Odgođena porezna imovina koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	513	612
Odgođena porezna imovina koje će biti realizirana u razdoblju dužem od 12 mjeseci	147.802	147.090
	148.315	147.702

Promjene na odgođenoj poreznoj imovini tijekom godine su bile kako slijedi:

	2021.				2020.			
	Rezervi ranja	Porezni gubitak	Gubici od umanjnja vrijednosti	Ukupno	Rezervi ranja	Porezni gubitak	Gubici od umanjnja vrijednosti	Ukupno
Stanje 1. siječnja	612	128.786	18.304	147.702	1.378	129.615	18.327	149.320
Na teret izvještaja o sveobuhvatnoj dobiti	412	-	201	613	(766)	(829)	(23)	(1.618)
Povećanje pripajanjem (bilješka 41)	-	-	-	-	-	-	-	-
Stanje 31. prosinca	1.024	128.786	18.505	148.315	612	128.786	18.304	147.702

Odgođena porezna obveza

Društvo je na dan 31. prosinca 2021. godine iskazalo odgođenu poreznu obvezu u iznosu od 22.814 tisuće kuna (2020.: 12.152 tisuće kuna) na temelju revalorizacije financijske imovine po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koja je iskazana u kapitalu.

(u tisućama kuna)	2021.	2020.
Stanje 1. siječnja	12.152	11.552
Na teret ostale sveobuhvatne dobiti	10.662	600
Stanje 31. prosinca	22.814	12.152

26. ODGOĐENI POREZI (nastavak)*Grupa:*

Odgođena porezna imovina

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Odgođena porezna imovina koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	5.705	6.542
Odgođena porezna imovina koje će biti realizirana u razdoblju dužem od 12 mjeseci	367.554	378.401
	373.259	384.943

Odgođena porezna imovina nastala je kao privremena razlika između knjigovodstvene vrijednosti imovine i zakonom propisane porezne osnovice.

Promjene na odgođenoj poreznoj imovini tijekom godine bile su kako slijedi:

	Otpre mnine	Porezni gubitak	Porezni poticaji	Gubici od umanjenja vrijednosti	Sudski sporovi	Ostalo	Ukupno
Na dan 1. siječnja 2020.	906	129.615	77.961	119.391	606	3.717	332.196
Iskazano u računu dobiti i gubitka	(163)	47.497	-	994	-	3.184	51.512
Reklasifikacija	76	-	-	(2.070)	-	3.229	1.235
Na dan 31. prosinca 2020.	819	177.112	77.961	118.315	606	10.130	384.943
Iskazano u računu dobiti i gubitka	(53)	(20.199)	-	3.955	118	4.677	(11.502)
Tečajne razlike	-	-	-	28	-	(210)	(182)
Na dan 31. prosinca 2021.	766	156.913	77.961	122.298	724	14.597	373.259

Odgođena porezna obveza

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Odgođena porezna obveza koja će biti realizirana u razdoblju do 12 mjeseci	11.055	12.707
Odgođena porezna obveza nadoknadiva u razdoblju duljem od 12 mjeseci	347.092	322.323
	358.147	335.030

26. ODGOĐENI POREZI (nastavak)

Odgođena porezna obveza pretežno je obračunata na privremene razlike između porezne osnovice materijalne imovine u ovisnim društvima i njene fer vrijednosti u konsolidiranim financijskim izvještajima te na revalorizaciju financijske imovine raspoložive za prodaju.

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Na dan 1. siječnja	335.030	360.871
Iskazano u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti	(19.227)	(18.706)
Iskazano na teret kapitala kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	42.358	(8.815)
Ostalo	(14)	1.680
Na dan 31. prosinca	358.147	335.030

27. BIOLOŠKA IMOVINA I ZALIHE

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Sirovine i materijal	60.417	37.273
Biološka imovina – riba u moru	683.249	655.577
Gotovi proizvodi	3.744	4.637
Trgovačka roba	1.746	1.996
Predujmovi za sirovine i materijal i ostalo	1.825	2.000
	750.981	701.483

Kretanje kratkotrajne biološke imovine – riba u moru

<i>(u tisućama kuna)</i>	2021.		2020.	
	Količinski (u tonama)	Vrijednosno (u tisućama kuna)	Količinski (u tonama)	Vrijednosno (u tisućama kuna)
Stanje na dan 1. siječnja	22.367	655.577	21.108	600.509
Nasad	99	41.198	55	27.796
Povećanje uslijed biološke transformacije biološke imovine (uzgoj, proizvodnja i prirast)	12.264	404.152	11.557	377.817
Mortalitet	(520)	(20.116)	(282)	(10.303)
Prodaja	(11.976)	(397.562)	(10.071)	(340.242)
Stanje na dan 31. prosinca	22.234	683.249	22.367	655.577

28. DEPOZITI I NOVČANA SREDSTVA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Dugoročni depoziti	310.750	366.618	-	-
Kratkoročni depoziti	207.380	1.545.554	-	1.000.812
	518.130	1.912.172	-	1.000.812

Depoziti se ugovaraju s fiksnim rokovima dospijeca i promjenjivim kamatnim stopama koje su približno jednake tržišnim stopama.

Tijekom godine efektivne kamatne stope za depozite bile su kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Depoziti	0,1 % - 4 %	0,3 % - 4 %	0,5 % - 0,65 %	0,1 % - 0,85 %

Novčana sredstva na računima i depoziti izraženi su u valutama kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
HRK	1.054.189	725.922	10.263	5.645
EUR	926.395	1.454.501	765.706	1.001.189
USD	10.172	1.728	-	-
BAM	245.693	249.375	-	-
MKD	100.670	121.378	-	-
RSD	61.452	55.759	-	-
GBP	293	200	-	-
Ostale valute	1.073	16.818	15	54
	2.399.937	2.625.681	775.984	1.006.888

Tablica u nastavku prikazuje analizu depozita i novčanih sredstava po kategorijama prema procjenama agencije Fitch.

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo		Ocjena Fitch	
	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2020.	2021.	2020.
Banke s ocjenom	72.266	6.477	-	-	A	A
Banke s ocjenom	-	129.630	-	-	BBB+	BBB+
Banke s ocjenom	1.006.026	1.339.084	775.247	1.005.817	BBB	BB+
Ostale banke i financijske institucije	1.321.645	1.150.490	737	1.071		
Depoziti i novčana sredstva	2.399.937	2.625.681	775.984	1.006.888		

Ostale banke i financijske institucije uključuju većinom banke i financijske institucije bez ocjene te banke i financijske institucije koje nemaju ocjenu, ali njihove matične banke imaju ocjenu.

29. FINANCIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ RAČUN DOBITI I GUBITKA

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.
Ulaganja u dionice	392.427	214.540	140.080	129.833
Ulaganja u investicijske fondove	965.910	751.478	-	-
Valutni forward ugovori	3.033	4.115	-	-
	1.361.370	970.133	140.080	129.833

Promjene na fer vrijednosti financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka iskazuju se u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u okviru 'Ostalih dobitaka' (bilješka 11).

Pregled valutne strukture ulaganja:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.	31.prosinca 2021.	31.prosinca 2020.
HRK	306.066	181.451	61.505	51.258
EUR	798.267	594.437	78.575	78.575
USD	208.678	155.194	-	-
Ostale valute	48.359	39.051	-	-
	1.361.370	970.133	140.080	129.833

30. KAPITAL I REZERVE

- i/ Na dan 31. prosinca 2021. i 2020. godine dionički kapital Društva u iznosu od 164.000 tisuća kuna podijeljen je na 9.615.900 redovnih dionica i 6.784.100 povlaštenih dionica nominalne vrijednosti od 10,00 kuna po dionici. Povlaštene dionice ostvaruju prava u skladu s odredbama Statuta i ne nose pravo glasa na Glavnoj skupštini. Sve dionice su u potpunosti plaćene.
- ii/ Tijekom 2021. godine Društvo je otkupilo 34.878 vlastitih dionica (2020.: 105.730). U istoj godini Društvo je prodalo - dionica (2020.: 7). Na dan 31. prosinca 2021. godine Društvo posjeduje 687.309 vlastitih dionica ili 4,19 % ukupno izdanih dionica (31. prosinca 2020.: 652.431 vlastitih dionica ili 3,97 % ukupno izdanih dionica).
- iii/ Sukladno hrvatskim propisima Društvo je u ranijim razdobljima formiralo zakonske pričuve u iznosu od 12.448 tisuća kuna. Ova pričuva nije raspodjeljiva.
- iv/ Odlukom Glavne skupštine od 30. lipnja 2021. godine dobit Društva iz 2019. godine u iznosu od 3.440 tisuće kuna raspoređena je u Zadržanu dobit Društva, dok su cijele Statutarne pričuve raspoređene u zadržanu dobit (7. srpnja 2020. godine dobit Društva iz 2019. godine u iznosu od 24.379 tisuća kuna raspoređena je u Statutarne pričuve Društva, dok je iznos od 86.680 tisuća kuna iz Statutarnih pričuva raspoređen u zadržanu dobit). Statutarne pričuve sastoje se iz zadržane dobiti prenesene u Statutarne pričuve na temelju odluka Glavne skupštine dioničara i kao takve su raspodjeljive temeljem odgovarajuće odluke Glavne skupštine. Na 31. prosinca 2021., zadržana dobit sadrži kumulativne neto pozitivne tečajne razlike u iznosu 2.102 tisuća kuna (31. prosinca 2020.: 4.662 tisuće kuna neto pozitivne tečajne razlike).

30. KAPITAL I REZERVE (nastavak)

v/ Odlukom Skupštine od 30. lipnja 2021. godine, odobrena je dividenda iz dobiti u iznosu od 196 milijuna kuna ili 12,50 kuna po dionici.

Struktura kapitala Društva na dan 31. prosinca 2021. i 2020. godine je kako slijedi:

Redovne dionice:

	Nominalna vrijednost	31. prosinca 2021.		31. prosinca 2020.	
		Broj dionica	%	Broj dionica	%
Mali dioničari	10	9.492.583	98,72 %	9.500.990	98,81 %
Vlastite dionice	10	123.317	1,28 %	114.910	1,19 %
		9.615.900	100 %	9.615.900	100 %

Povlaštene dionice:

	Nominalna vrijednost	31. prosinca 2021.		31. prosinca 2020.	
		Broj dionica	%	Broj dionica	%
Mali dioničari	10	6.220.108	91,69 %	6.246.579	92,08 %
Vlastite dionice	10	563.992	8,31 %	537.521	7,92 %
		6.784.100	100 %	6.784.100	100 %

Ukupno:

	Nominalna vrijednost	31. prosinca 2021.		31. prosinca 2020.	
		Broj dionica	%	Broj dionica	%
Mali dioničari	10	15.712.691	95,81 %	15.747.569	96,03 %
Vlastite dionice	10	687.309	4,19 %	652.431	3,97 %
		16.400.000	100 %	16.400.000	100 %

31. POSUDBE

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Dugoročni zajmovi	1.936.532	1.661.332	-	-
Tekuća dospijuća dugoročnih zajmova	(234.163)	(90.653)	-	-
Dugoročna dospijuća	1.702.369	1.570.679	-	-
Kratkoročni krediti od povezanih društava (bilješka 39)	-	-	187.105	27.456
Tekuće dospijeuće dugoročnih zajmova	234.163	90.653	-	-
Kratkoročni zajmovi ukupno	234.163	90.653	187.105	27.456

Dugoročni zajmovi najvećim se dijelom odnose na posudbe od banaka u ovisnim društvima Maistra d. d., Rovinj, Cromaris d. d., Zadar i HUP-ZAGREB d. d., Zagreb. Zajmovi su osigurani mjenicama, zadužnicama, založenim policama neživotnog osiguranja i hipotekama na materijalnu imovinu.

Efektivne kamatne stope na datum bilance iznosile su:

	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Dugoročni zajmovi	0 % - 2,5 %	1 % - 2,5 %	-	-
Kratkoročni krediti od povezanih društava	-	-	3,00 %	3,42 %

Grupa i Društvo u 2021. i 2020. nisu kapitalizirali troškove posudbe.

Izloženost Grupe i Društva promjenama kamatnih stopa:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Zajmovi po fiksnim kamatnim stopama	1.936.532	1.661.332	-	-
Zajmovi po promjenjivim kamatnim stopama	-	-	187.105	27.456
	1.936.532	1.661.332	187.105	27.456

Promjenjivim kamatnim stopama se smatraju sve kamatne stope koje sadrže varijabilni dio koji je vezan na tržišna kretanja koja se automatski primjenjuju na izračun kamata (npr. EURIBOR i slično). U navedenu kategoriju spadaju i krediti gdje je kamatna stopa vezana uz kamatnu stopu na zajmove između povezanih osoba koju godišnje propisuje Ministarstvo financija. Sve ostale kamatne stope gdje se eventualna promjena kamatne stope definira zasebnim aktima ili aneksima ugovora bez da se promjena automatski primjenjuje na kredit se smatraju fiksnim kamatnim stopama.

31. POSUDBE (nastavak)

Knjigovodstvena vrijednost posudbi Grupe približno je jednaka njihovoj fer vrijednosti budući da se ugovorene kamatne stope bitno ne razlikuju od kamatne stope po kojoj se Grupa trenutno može zadužiti.

Izloženost promjeni kamatne stope na primljene kredite sukladno ugovorenim datumima promjena kamatnih stopa na dan bilance je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
1-6 mjeseci	85.230	35.773	-	-
7-12 mjeseci	148.933	54.880	187.105	27.456
	234.163	90.653	187.105	27.456

Dospijeće dugoročnih posudbi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Između 1 i 2 godine	338.172	136.426	-	-
Između 2 i 5 godina	800.570	781.486	-	-
Više od 5 godina	563.627	652.767	-	-
	1.702.369	1.570.679	-	-

Knjigovodstveni iznos kredita preračunat je iz sljedećih valuta:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
EUR	508.550	1.379.166	-	-
HRK	1.425.323	282.166	187.105	27.456
Ostalo	2.659	-	-	-
	1.936.532	1.661.332	187.105	27.456

31. POSUDBE (nastavak)

Stanje neto duga:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Kredit i posudbe	1.936.532	1.661.332	187.105	27.456
Ostale financijske obveze /i/	12.661	244.360	-	226.420
Obveze sa naslova najma (MSFI 16)	184.933	177.076	-	-
Obveze za dividende	32.896	32.414	27.974	26.485
	2.167.022	2.115.182	215.079	280.361

/i/ Obveze po repo poslovima ne ulaze u izračun neto duga.

Kretanje neto duga:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Na dan 1. siječnja	2.115.182	2.016.980	280.361	279.674
<i>Novčani tokovi - neto</i>				
Primici od kredita	444.633	231.000	161.023	-
Otplata kredita	(189.196)	(159.773)	(1.700)	(1.800)
Otplata najmova	(27.721)	(25.321)	-	-
Otplata ostalih financijskih obveza	(226.420)	-	(226.420)	-
Trošak kamata	45.468	51.651	2.059	998
Plaćene kamate	(46.286)	(35.360)	(1.661)	(978)
Objavljene dividende	196.524	-	196.524	-
Isplaćene dividende	(196.435)	(488)	(195.035)	(331)
Ostala nenovčana kretanja /i/	60.212	35.360	-	-
Tečajne razlike	(8.939)	1.133	(72)	2.798
Na dan 31. prosinca	2.167.022	2.115.182	215.079	280.361

/i/ Ostala nenovčana kretanja najvećim dijelom uključuju povećanja za nove najmove.

32. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE OBVEZE

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Dobavljači – povezana društva (bilješka 39)	-	-	123	309
Dobavljači – povezane osobe ključnog rukovodstva (bilješka 39)	723	-	-	-
Dobavljači u zemlji	126.512	92.953	3.104	4.246
Dobavljači u inozemstvu	24.661	9.934	1.173	-
Obveze za dividende	32.896	32.414	27.974	26.485
Obveze sa naslova najma (MSFI 16)	184.933	177.076	-	-
Ukupno financijske obveze	369.725	312.377	32.374	31.040
Obveze za poreze i ostale obveze prema državi	70.572	44.694	677	900
Obveze prema zaposlenicima	87.737	71.591	2.204	2.847
Obveze za predujmove	5.457	2.883	-	-
Ugovorne obveze /i/ Obveze proizašle iz ugovora o osiguranju	23.939	29.423	-	-
Obveze iz poslova suosiguranja i reosiguranja	104.648	92.677	-	-
Odgođeno plaćanje troškova	116.079	96.556	-	-
Odgodeno plaćanje troškova	167.951	142.666	3.093	2.885
Prihod budućeg razdoblja /ii/	158.833	177.598	-	-
Ostale obračunate i druge obveze	26.922	52.458	4.158	4.745
Ukupno nefinancijske obveze	762.138	710.546	10.132	11.377
	1.131.863	1.022.923	42.506	42.417
<i>Umanjeno za dugoročni dio</i>	<i>(161.033)</i>	<i>(168.220)</i>	-	-
Kratkoročni dio	970.830	854.703	42.506	42.417

/i/ Ugovorne obveze na 31. prosinca 2021. i 31. prosinca 2020. odnose se na obveze za primljene predujmove povezane uz rezervacije hotelskog smještaja u budućem razdoblju.

/ii/ Prihodi budućeg razdoblja u najvećoj mjeri proizlaze iz poslovanja segmenta osiguranja koje nije u opsegu MSFI-a 15.

Ročnost obveza sa naslova najma:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Do 1 godine	23.901	20.886	-	-
Između 1 i 2 godine	21.731	22.426	-	-
Između 2 i 5 godina	49.777	46.644	-	-
Dulje od 5 godina	89.524	87.120	-	-
	184.933	177.076	-	-

32. OBVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I OSTALE OBVEZE (nastavak)

Knjigovodstveni iznosi financijskih obveza preračunati su iz sljedećih valuta:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
HRK	127.514	121.047	31.201	31.040
EUR	173.958	125.488	1.173	-
BAM	25.342	23.665	-	-
RSD	21.018	20.456	-	-
USD	6.031	8.442	-	-
MKD	15.780	13.195	-	-
GBP	76	84	-	-
Ostale valute	6	-	-	-
	369.725	312.377	32.374	31.040

33. REZERVIRANJA

Grupa: <i>(u tisućama kuna)</i>	Rezerviranja za otpremne i jubilarne nagrade	Sudski sporovi	Rezerviranja za koncesije	Ostala rezerviranja	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2020.	63.115	90.251	50.901	1.355	205.622
Povećanje	10.265	13.854	24.083	-	48.202
Tečajne razlike	49	14	-	-	63
Isplata	(17.946)	(13.376)	(37)	-	(31.359)
Ukidanje rezervacije	(5.872)	-	(5.478)	(1.355)	(12.705)
Stanje 31. prosinca 2020.	49.611	90.743	69.469	-	209.823
Povećanje	17.714	17.233	11.192	10.153	56.292
Tečajne razlike	(4)	(6)	-	-	(10)
Isplata	(12.915)	(20.275)	(2)	-	(33.192)
Ukidanje rezervacije	(22.818)	(4.844)	-	-	(27.662)
Stanje 31. prosinca 2021.	31.588	82.851	80.659	10.153	205.251

Društvo: <i>(u tisućama kuna)</i>	Rezerviranje za dugoročna primanja zaposlenih	Ostala rezerviranja	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2020.	57	-	57
Povećanje	10	-	10
Stanje 31. prosinca 2020.	67	-	67
Povećanje	-	10.153	10.153
Ukidanje rezervacije	(4)	-	(4)
Stanje 31. prosinca 2021.	63	10.153	10.216

33. REZERVIRANJA (nastavak)

Analiza ukupnih rezerviranja:

(u tisućama kuna)	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Dugoročni dio	183.610	196.789	4.189	67
Kratkoročni dio	21.641	13.034	6.027	-
	205.251	209.823	10.216	67

Rezerviranje za sudske sporove

Rezerviranje u iznosu od 82.851 tisuća kuna (2020.: 90.743 tisuća kuna) odnosi se na rezerviranje za sporove u vezi prava na korištenje zemljišta te određene sudske tužbe protiv Grupe od strane dobavljača i ostalih. Trošak rezerviranja iskazan je u izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti u bilješki 10 – Ostali poslovni rashodi. Iznosi rezerviranja su diskontirani na sadašnju vrijednost. Prema mišljenju Uprave, nakon savjetovanja s odvjetnikom, ishod sudskih sporova neće dovesti do gubitaka iznad iznosa rezerviranja na dan 31. prosinca 2021. godine.

Rezerviranja za otpremnine

Dugoročni dio rezerviranja za otpremnine odnosi se na procijenjeni iznos otpremnina sukladno Kolektivnom ugovoru, koje imaju pravo ostvariti zaposleni u nekim društvima u Grupi prilikom prestanka zaposlenja (prilikom odlaska u mirovinu, otkaza ili dobrovoljnog odlaska). Sadašnja vrijednost rezerviranja izračunava se na temelju broja zaposlenika, prosječne bruto plaće, godina radnog staža na datum bilance i diskontne stope od 0,6 % za Društvo i 0,34 %-2,46 % za Grupu (2020.: 0,7 % za Društvo i 0,45 %-2,94 % za Grupu).

Rezerviranja za koncesije

Rezerviranja za koncesije se odnose na obveze za procijenjeni iznos koncesijskih naknada koje je Grupa obvezna obračunavati i plaćati prema predanim zahtjevima sukladno Zakonu o neprocijenjenom građevinskom zemljištu od svibnja 2020., odnosno prema odredbama prethodnog zakona (Zakon o turističkom i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije) koji je bio na snazi do usvajanja novog zakona (Zakona o neprocijenjenom građevinskom zemljištu). Radi se o procijenjenim iznosima koncesijskih naknada za zemljišta gdje nisu sklopljeni koncesijski ugovori, zbog čega navedene koncesije ne zadovoljavaju kriterije MSFI 16 Najmovi pa se iznos koncesijskih obveza procjenjuje i iskazuje u skladu sa MRS 37 Rezerviranja, nepredvidive obveze i nepredvidiva imovina. Kako podzakonski akti (Uredbe) kojima se regulira visina naknade po novom Zakonu o neprocijenjenom građevinskom zemljištu još uvijek nisu doneseni, Grupa je nastavila obračunavati iznose prema aktima koji su bili na snazi do donošenja Zakona o neprocijenjenom građevinskom zemljištu u svibnju 2020. godine. Grupa ne očekuje korištenje navedenih rezerviranja u narednih godinu dana.

34. TEHNIČKE PRIČUVE

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
<i>Pričuve za štete, bruto</i>		
Pričuve za prijavljene a nelikvidirane štete	1.698.650	1.788.641
Pričuve za nastale, ali neprijavljene štete (IBNR)	1.097.486	1.201.901
Pričuve za troškove obrade šteta	153.966	149.989
Pričuve za štete, bruto	2.950.102	3.140.531
Prijenosne premije, bruto	1.501.495	1.435.263
Matematička pričuva osiguranja, bruto	3.133.364	3.022.249
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	46.926	25.892
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	376.482	412.085
Ukupno tehničke pričuve	8.008.369	8.036.020

Ostale osigurateljno-tehničke pričuve uključuju rezerve rizika koje nisu istekle.

Kretanja pričuve za prijavljene, a nelikvidirane štete, bruto

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	95.950	61.471
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	30	46
Štete nastale u tekućoj godini	62.557	68.661
Prijenos s pričuve za nastale, a neprijavljene štete	102	244
Promjena u štetama iz prethodne godine	(70.413)	(20.538)
Likvidirane štete	8.891	(13.934)
Stanje 31. prosinca	97.117	95.950
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.692.691	1.604.227
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	(255)	1.024
Štete nastale u tekućoj godini	249.281	329.746
Prijenos s pričuve za nastale, a neprijavljene štete	117.253	128.433
Promjena u štetama iz prethodne godine	(28.554)	(16.006)
Likvidirane štete	(428.883)	(354.733)
Stanje 31. prosinca	1.601.533	1.692.691
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	1.698.650	1.788.641

34. TEHNIČKE PRIČUVE (nastavak)*Kretanja pričuve za nastale, a neprijavljene štete*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.427	1.904
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	42	4
Uvećanja priznata tijekom godine	579	539
Prijenos na pričuve prijavljenih šteta	(102)	(244)
Likvidirane štete	(701)	(776)
Stanje ŽIVOT 31. prosinca	1.245	1.427
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.200.474	995.797
Tečajne razlike	(348)	1.406
Uvećanja priznata tijekom godine	247.979	499.784
Prijenos na pričuve prijavljenih šteta	(117.253)	(128.433)
Likvidirane štete	(234.611)	(168.080)
Stanje NEŽIVOT 31. prosinca	1.096.241	1.200.474
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	1.097.486	1.201.901

Kretanja u rezerviranjima za prijenosne premije

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	6.097	5.909
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	(2)	12
Zaračunate premije tijekom godine	540.833	551.053
Zarađene premije tijekom godine	(540.289)	(550.877)
Stanje 31. prosinca	6.639	6.097
NEŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	1.429.166	1.429.410
Tečajne razlike nastale proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	(706)	3.700
Zaračunate premije tijekom godine	2.895.385	2.689.178
Zarađene premije tijekom godine	(2.828.989)	(2.693.122)
Stanje 31. prosinca	1.494.856	1.429.166
UKUPNO ŽIVOT I NEŽIVOT		
Stanje 31. prosinca	1.501.495	1.435.263

34. TEHNIČKE PRIČUVE (nastavak)*Kretanje matematičke pričuve osiguranja, bruto*

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Stanje 1. siječnja	3.022.248	2.955.121
Tečajne razlike proizašle iz prerač. financijskih izvještaja inoz. posl.	(812)	4.351
Raspoređena premija	421.534	451.335
Ukidanje obveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(373.700)	(450.635)
Pripis tehničke kamate	63.744	60.879
Promjena diskrecijskog bonusa	350	(374)
Promjena obveza na temelju testa adekvatnosti obveza	-	1.571
Stanje 31. prosinca	3.133.364	3.022.248

Kretanja tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik, bruto

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
ŽIVOT		
Stanje 1. siječnja	412.085	450.937
Tečajne razlike	(19)	48
Raspoređena premija	21.371	10.346
Ukidanje obveza zbog plaćenih naknada, otkupa i ostalih raskida	(56.851)	(48.587)
Nerealizirani dobiti imovine u koju su uložena sredstva osiguranika	(104)	(659)
Stanje 31. prosinca	376.482	412.085

Ročnost bruto tehničkih pričuva je kako slijedi:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Od 5 do 10 godina	Više od 10 godina	Ukupno
2021.					
Prijenosne premije, bruto	1.353.284	122.005	24.465	1.741	1.501.495
Matematička pričuva osiguranja, bruto	272.977	1.615.944	585.801	658.642	3.133.364
Pričuva šteta, bruto	993.758	783.621	415.284	757.439	2.950.102
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	37.476	9.432	14	4	46.926
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	158.615	210.703	1.849	5.315	376.482
	2.816.110	2.741.705	1.027.413	1.423.141	8.008.369
2020.					
Prijenosne premije, bruto	1.249.256	153.186	30.711	2.110	1.435.263
Matematička pričuva osiguranja, bruto	350.829	1.396.390	637.670	637.360	3.022.249
Pričuva šteta, bruto	1.331.876	805.278	403.803	599.574	3.140.531
Ostale osigurateljno-tehničke pričuve, bruto	25.330	562	-	-	25.892
Tehničke pričuve životnih osiguranja kod kojih osiguranik preuzima na sebe investicijski rizik	49.573	359.244	754	2.514	412.085
	3.006.864	2.714.660	1.072.938	1.241.558	8.036.020

35. OSTALE FINANCIJSKE OBVEZE

Ostale financijske obveze Društva na 31. prosinca 2020. godine odnose se na obvezu priznatu s osnove Opcijskog sporazuma za stjecanje 22,22 % udjela u temeljnom kapitalu društva EXPERTUS d. o. o., Zagreb u iznosu od 244.360 tisuća kuna. Društvo je 26. veljače 2021. godine isplatilo navedenu obvezu.

Na 31. prosinca 2021. ostale financijske obveze Grupe u iznosu od 76.481 tisuću kuna (31. prosinca 2020.: - tisuća kuna) odnose se na obveze po repo poslovima.

36. OTKUP DIONICA OD NEKONTROLIRAJUĆEG INTERESA

Grupa je tijekom 2021. godine dodatno otkupila 0,52 % udjela u društvu Maistra d. d., Rovinj za iznos 16.951 tisuća kuna i dodatnih 0,52 % udjela u društvu Croatia Osiguranje d. d. Zagreb za iznos 14.528 tisuća kuna (2020.: dodatno 0,81 % udjela u društvu Maistra d. d., Rovinj za iznos 25.454 tisuća kuna, dodatnih manje od 0,01 % udjela u društvu Croatia Osiguranje d. d. Zagreb za iznos 102 tisuća kuna).

37. NOVAC GENERIRAN POSLOVANJEM

(u tisućama kuna)	Bilješka	Grupa		Društvo	
		2021.	2020.	2021.	2020.
Dobit prije oporezivanja		473.608	37.011	1.741	5.058
Amortizacija i vrijednosna usklađenja	17, 18, 20	557.224	527.731	10.634	16.894
Udio u dobiti pridruženih društava i zajedničkih poduhvata	21	(12.054)	(10.339)	-	-
Prihodi od kamata	6, 13	(182.970)	(192.821)	(13.560)	(18.766)
Trošak kamata	13	45.468	51.651	2.059	998
Dobici od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme	11	(3.096)	(1.943)	(1)	(295)
Otpis nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalne imovine	10	6.776	7.905	-	-
(Dobici)/gubici od svođenja financijske imovine po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka na fer vrijednost	11, 12	(29.848)	8.411	(9.172)	4.269
(Dobici)/gubici od prodaje financijske imovine	11	(33.863)	(49.594)	(87)	(85)
Ispravak vrijednosti potraživanja – neto	10	(23.661)	3.047	-	-
Prihod od dividendi	6	(34.369)	(8.962)	(21.599)	(1.660)
Nerealizirane tečajne razlike		16.202	(33.235)	2.014	4.857
Ostala usklađenja		3.107	3.665	(950)	-
Promjene u obrtnom kapitalu:					
- rezerviranja	33	(4.572)	4.201	10.149	10
- tehničke pričuve	34	(27.651)	342.352	-	-
- potraživanja od kupaca		(64.782)	(8.473)	(537)	89
- ostala kratkotrajna imovina		104.293	(326.171)	2.863	9.408
- zalihe		(49.498)	(52.200)	21	(11)
- obveze prema dobavljačima i ostale obveze		194.765	(59.161)	2.924	(30.823)
Novac generiran poslovanjem		935.079	243.075	(13.501)	(10.057)

38. POTENCIJALNE I PREUZETE OBVEZE

Potencijalne obveze

Sudski sporovi

Osim sudskih sporova za koje su priznata rezerviranja u izvještaju o financijskom položaju (bilješka 33), protiv društava u Grupi se vodi i nekoliko dodatnih sporova. Za ove sporove nije priznato rezerviranje u financijskim izvještajima, s obzirom na to da Uprava i pravni savjetnici smatraju kako nije vjerojatno da će navedeni sporovi rezultirati gubitkom za Društvo. Potencijalni iznos eventualnih dodatnih gubitaka nije materijalno značajan.

Preuzete obveze

Društvo:

Na datum bilance, ugovorena je nabava dugotrajne materijalne imovine u iznosu od 8.407 tisuća kuna (2020.: - tisuća kuna), koja još nije realizirana te nije iskazana u bilanci na dan 31. prosinca 2021..

Grupa:

Na datum bilance, ugovorena je nabava dugotrajne materijalne imovine u iznosu od 106.990 tisuća kuna (2020.: 97.360 tisuća kuna), koja još nije realizirana te nije iskazana u bilanci na dan 31. prosinca 2021. godine, odnosno 2020. godine. Na datum bilance, Grupa ima preuzete obveze za buduća ulaganja u iznosu od 356.505 tisuća kuna (2020.: 158.894 tisuća kuna) temeljem obvezujućih ponuda za ulaganja u fondove rizičnog kapitala.

39. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANKAMA

Za potrebe ovih financijskih izvještaja, stranke se smatraju povezanim ako jedna od stranaka ima mogućnost kontrolirati drugu stranku, ako su pod zajedničkom kontrolom, ili može značajno utjecati na drugu stranku u donošenju financijskih i poslovnih odluka. Prilikom razmatranja svakog mogućeg odnosa među povezanim strankama, pažnju treba usmjeriti na suštinu tog odnosa, a ne samo na pravni oblik. ADRIS GRUPA d. d. matično je društvo Grupe. Ne postoji pravna ili fizička osoba koja ima kontrolu nad Društvom. Društvo smatra kao neposredno povezane osobe svoja povezana društva (bilješka 1), ključno rukovodstvo koje čine članovi Uprave i Nadzornog odbora te direktori korporativnih funkcija, društva pod kontrolom, zajedničkom kontrolom ili značajnim utjecajem ključnog rukovodstva i njihovih bliskih članova obitelji, prema definiciji sadržanoj u Međunarodnom računovodstvenom standardu 24 „Objavljivanje povezanih stranaka“.

Ključne transakcije s povezanim društvima

Sljedeće transakcije Društva su ostvarene s povezanim društvima tijekom 2021. i 2020. godine:

<i>(u tisućama kuna)</i>	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Potraživanja od kupaca – ovisna društva (bilješka 25)	2.281	2.321
Dani krediti ovisnim društvima (bilješka 25)	318.348	394.993
Obveze prema dobavljačima – ovisna društva (bilješka 32)	123	309
Primljeni kratkoročni krediti od ovisnih društava (bilješka 31)	187.105	27.456
PRIHODI		
Prihodi od dividendi od ovisnih društava	15.696	-
Prihodi od menadžment naknada od ovisnih društava	5.560	6.846
Prihodi od najma od ovisnih društava	10.892	11.453
Ostali prihodi iz poslovanja od ovisnih društava	3.762	2.410
Prihodi od kamata od ovisnih društava (bilješka 13)	9.313	12.136
RASHODI		
Financijski rashodi s ovisnim društvima (bilješka 13)	2.059	998
Administrativni troškovi od ovisnih društava (bilješka 7)	456	485
Ostali rashodi iz poslovanja s ovisnim društvima	1.305	1.122

Transakcije s povezanim osobama ključnog rukovodstva Društva i Grupe

Sljedeće transakcije su ostvarene s povezanim osobama ključnog rukovodstva Društva i Grupe tijekom 2021. i 2020. godine:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
Obveze prema dobavljačima – povezane osobe ključnog rukovodstva (bilješka 32)	723	-	-	-
RASHODI				
Ostali rashodi iz poslovanja s povezanim osobama ključnog rukovodstva	1.999	-	-	-

39. TRANSAKCIJE S POVEZANIM STRANKAMA (nastavak)*Primanja ključnog rukovodstva*

Plaće i ostala kratkoročna primanja ključnog rukovodstva Grupe i Društva:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Članovi nadzornog odbora	253	180	169	90
Članovi uprave i ostali članovi ključnog rukovodstva	29.821	43.802	9.819	28.274
	30.074	43.982	9.988	28.364

Ključno rukovodstvo Grupe čine članovi Uprave, Nadzornog odbora i direktori korporativnih funkcija Društva, te članovi Uprave i Nadzornog odbora strateških poslovnih područja Grupe. Ključno rukovodstvo Društva čine članovi Uprave i Nadzornog odbora te direktori korporativnih funkcija.

40. NAJMOVI

Priznati iznosi u bilanci i kretanja tijekom godine prikazani su u bilješci 17 – Nekretnine, postrojenja i oprema i bilješci 32 – Dobavljači i ostale obveze.

U izvještaju o sveobuhvatnoj dobiti Grupe i Društva za 2021. i 2020. godinu iskazano je sljedeće:

<i>(u tisućama kuna)</i>	Grupa		Društvo	
	2021.	2020.	2021.	2020.
Trošak amortizacije imovine s pravom uporabe (bilješka 17)				
- Nekretnine	15.797	16.341	-	-
- Postrojenja i oprema	3.376	3.099	-	-
- Pomorsko dobro/plaže	2.995	2.790	-	-
	22.168	22.230	-	-
Trošak kamata iz ugovora o najmu (bilješka 13)	5.688	5.957	-	-
Troškovi vezani uz kratkoročne najmove koji nisu priznati kao obveza (bilješka 7)	17.327	6.502	-	-
Troškovi vezani uz najmove imovine niske vrijednosti koji nisu priznati kao obveza (bilješka 7)	31.134	20.996	259	382

Za najmove kod kojih su Grupa i Društvo najmodavac, prihodi su iskazani u sklopu Poslovnih prihoda (bilješka 5).

Ukupno plaćanje obveza za najam za Grupu u 2021. godini je iznosilo 27.721 tisuća kuna (2020.: 25.321 tisuća kuna).

41. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANCE

Krajem veljače 2022. godine, Rusija je započela agresiju na Ukrajinu. Adris grupa i tvrtke u njenom sastavu nisu izravno pogođene ruskom agresijom na Ukrajinu. S obzirom da se rat i sankcije Rusiji odražavaju na svjetsko i europsko gospodarstvo, izvjesno je da će se odraziti i na hrvatsko, osobito na sektor turizma, što znači posredno i na poslovanje Grupe. Energetska kriza dovest će do poskupljenja struje i plina, a potom i hrane te transportnih usluga. Sve ovo utjecat će na rast ulaznih troškova pri čemu u ovom trenutku nije moguće kvantificirati učinke. Grupa, u poslovima osiguranja i reosiguranja nema direktne poslove sa Rusijom i Ukrajinom (niti sa reosigurateljnim kompanijama, brokerima, MGA agencijama i sl.). Grupa nije direktno izloženo subjektima iz Rusije u smislu ulagačkih pozicija. Pojedina ulaganja su u određenoj mjeri neizravno izložena poslovanjem u Rusiji. Sve tvrtke u sastavu Grupe aktivno provode programe transformacije poslovanja. Jedan od segmenata jest i upravljanje troškovima unutar kojega postoje projekti energetske učinkovitosti.

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

ADRIS GRUPA d. d. (nadalje Društvo), kao i Grupa u cjelini, kontinuirano vrednuje i nadograđuje svoja pravila korporativnog upravljanja, kako bi se uravnotežilo poslovanje kompanije s vlasničkim interesima, interesima svih uključenih dionika i zajednice u cjelini. Poslovnom strategijom, poslovnom politikom, ključnim internim aktima i poslovnom praksom nastoji pridonijeti transparentnom i učinkovitom poslovanju te kvalitetnijim vezama s poslovnom sredinom u kojoj djeluje.

Društvo je 2009. donijelo vlastiti Kodeks korporativnog upravljanja kojim je definiralo standarde korporativnog upravljanja i transparentnosti poslovanja Društva kako bi se dobrim i odgovornim upravljanjem te nadziranjem poslovnih i upravljačkih funkcija zaštitili prije svega investitori, a potom i drugi nositelji interesa.

S obzirom na činjenicu da su dionice Društva uvrštene na uređeno tržište, Društvo primjenjuje Kodeks korporativnog upravljanja koji su zajednički usvojile Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga i Zagrebačka burza d. d., a koji je dostupan na njihovim internetskim stranicama.

Društvo poštuje i primjenjuje propisane mjere korporativnog upravljanja, uz objašnjenje o eventualnim odstupanjima, o čemu se detaljno očituje u godišnjem upitniku o usklađenosti, koji se, u skladu s propisima, objavljuje na internetskim stranicama Zagrebačke burze, Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga i Društva (www.zse.hr; ww.hanfa.hr; www.adris.hr).

Značajni imatelji dionica

Temeljni kapital Društva iznosi 164 milijuna kuna i podijeljen je na 16.400.000 dionica izdanih u nematerijaliziranom obliku, nominalnog iznosa od 10 kn i to:

- 6,784.100 povlaštenih dionica oznake ADRS2 (ranije ADRS-P-A), s pravom prvenstva pri isplati dividende, isplati ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase i pravom prvenstva pri naplati kumuliranih neisplaćenih dividendi prije isplate dividendi imateljima redovnih dionica, bez prava glasa na Glavnoj skupštini Društva
- 9,615.900 redovnih dionica oznake ADRS (ranije ADRS-R-A), s pravom glasa na Glavnoj skupštini Društva, pravom na isplatu dividende te pravom na isplatu ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase.

Svaka dionica sa pravom glasa daje pravo na jedan glas.

Na dan 31. prosinca 2021. godine značajni imatelji povlaštenih dionica oznake ADRS2 su:

Red. br.	DIONIČAR	BROJ DIONICA
1	Mali dioničari (4208 osoba)	3.577.866
2	OTP banka d.d. (AZ OMF kategorije B)	643.186
3	Privredna banka Zagreb d.d. (Raiffeisen OMF kategorije B)	574.582
4	ADRIS GRUPA d.d. (vlastite dionice)	563.387
5	OTP banka d.d. (ERSTE PLAVI OMF KATEGORIJE B)	415.181
6	Privredna banka Zagreb d.d. (THE BANK OF NEW YORK AS CUSTODIAN)	210.469
7	Privredna banka Zagreb d.d. (skrbnički zbirni račun klijenta)	186.300
8	HPB d.d. (KAPITALNI FOND d.d.)	179.303
9	Zagrebačka banka d.d. (UNICREDIT BANK HUNGARY ZRT)	151.390
10	Ante Vlahović	144.189
11	Anton Pokrajac	138.247
	U K U P N O ADRS2	6.784.100

Na dan 31. prosinca 2021. godine značajni imatelji redovnih dionica oznake ADRS su:

Red. br.	DIONIČAR	BROJ DIONICA
1	Mali dioničari (1247 osoba)	3.775.811
2	Ante Vlahović	1.730.776
3	Zagrebačka banka d.d. (zbirni skrbnički račun Zagrebačka banka d.d./DF)	1.243.179
4	Plinio Cuccurin	597.765
5	OTP banka d.d. (ERSTE PLAVI OMF KATEGORIJE B)	429.856
6	Anton Pokrajac	400.039
7	OTP banka d.d. (AZ OMF kategorije B)	338.183
8	Tea Silvia Vlahović	336.557
9	Ines Vlahović Mazinjanin	336.557
10	MON PERIN d.d.	216.590
11	Marica Šorak-Pokrajac	210.587
	U K U P N O ADRS	9.615.900

Podatci o značajnim pojedinačnim imateljima dionica u Društvu na tekući dan dostupni su na internetskim stranicama Središnjeg klirinškog depozitarnog društva (www.skdd.hr).

Dana 11. lipnja 2019. Glavna skupština Adris grupe d. d. donijela je Odluku kojom se daje ovlast Upravi za stjecanje vlastitih dionica oznake ADRS2 (ranije ADRS-P-A) i ADRS (ranije ADRS-R-A) za razdoblje od pet godina.

Tijekom 2021. Društvo je steklo 8.407 vlastitih dionica roda ADRS (ADRS-R-A), koje čine 0,0874% dionica tog roda, odnosno 0,0512% ukupnog temeljnog kapitala Društva. Tijekom izvještajnog razdoblja Društvo je steklo 26.471 vlastitih dionica roda ADRS2 (ADRS-P-A), koje čine 0,3901% dionica tog roda, odnosno 0,1614% ukupnog temeljnog kapitala Društva. Detaljni podaci o svakom pojedinom stjecanju vlastitih dionica javno su objavljeni sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima, odredbama Zakona o tržištu kapitala i Pravilima Zagrebačke burze d. d.

Na dan 31. prosinca 2021. godine Društvo je držalo ukupno 123.317 vlastitih dionica roda ADRS što predstavlja 1,28% dionica tog roda i 563.992 vlastitih dionica roda ADRS2, što predstavlja 8,31% dionica tog roda, odnosno ukupno 687.309 vlastitih dionica, što predstavlja 4,19% temeljnog kapitala Društva. Dio vlastitih dionica je pored računa navedenog u pregledu značajnih imatelja povlaštenih dionica pohranjen na računu *Zagrebačka banka d.d. (ADRIS GRUPA - ESOP)*.

Organi Društva

Struktura korporativnog upravljanja Društva temelji se na dualističkom sustavu koji se sastoji od Nadzornog odbora i Uprave Društva. Oni su s Glavnom skupštinom, u skladu sa Statutom i Zakonom o trgovačkim društvima, tri temeljna organa Društva.

Glavna skupština saziva se, radi i ima ovlasti u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima, odredbama Statuta Društva i Poslovnika o radu Glavne skupštine. Statut Društva objavljen je na internetskim stranicama Društva (www.adris.hr). Pravila o izmjeni Statuta Društva utvrđena su Zakonom o trgovačkim društvima te u Statutu Društva ne postoje dodatna ograničenja.

Poziv na Glavnu skupštinu i prijedlozi odluka kao i donesene odluke javno se objavljuju u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima, odredbama Zakona o tržištu kapitala i Pravilima Zagrebačke burze d.d. Pravo sudjelovanja u radu Glavne skupštine imaju dioničari koji se prijave za sudjelovanje na Glavnoj skupštini najkasnije šest (6) kalendarskih dana prije održavanja Glavne skupštine. Pritom se u navedeni rok od šest dana ne uračunava dan prijave i dan održavanja Glavne skupštine.

Članove Uprave imenuje i opoziva Nadzorni odbor. O mandatu članova Uprave odlučuje Nadzorni odbor, s time da mandat traje najduže pet godina. Uprava vodi poslove društva u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima te s odredbama Statuta i internih akata. Nadzorni odbor usvojio je odluku u kojoj je naveo kategorije odluka i pravnih poslova za koje je potrebna suglasnost Nadzornog odbora. U skladu s tom odlukom, za važne odluke koje utječu na strategiju društva, značajne investicije, rashode i raspolaganja imovinom društva, izloženost riziku, usvajanje ili izmjenu određenih internih akata potrebno je tražiti prethodnu suglasnost Nadzornog odbora.

Gosp. Marko Remenar, jedini je član Uprave tijekom 2021. godine. Ne obavlja djelatnost koja se natječe s poslovanjem društva, nije član uprave ili nadzornog odbora društava koja obavljaju takve djelatnosti niti drži više od 5% udjela u takvim društvima.

Društvo je odredilo rukovoditelje više razine u Društvu odnosno ključni menadžment Društva koji čine direktori korporativnih funkcija, te su odgovorni za koordinaciju ključnih funkcionalnih poslovnih područja i aktivnosti, provedbu usvojene korporativne strategije i pružanje podrške Upravi Društva.

Nadzorni odbor odgovoran je za imenovanje i opoziv članova Uprave, strateško usmjeravanje Društva i nadziranje vođenja poslova Društva. Članove Nadzornog odbora bira i opoziva Glavna skupština, a kada su za to ispunjeni uvjeti jednog člana biraju i opozivaju radnici. Članovi Nadzornog odbora biraju se na vrijeme od četiri godine, te mogu biti ponovno birani.

Članovi Nadzornog odbora koji su tijekom 2021. obnašali tu dužnost su:

mr. sc. Ante Vlahović, predsjednik
dr. sc. Tomislav Budin, zamjenik predsjednika
dr. sc. Marica Šorak-Pokrajac, zamjenica predsjednika
Rino Bubičić, član
mr. sc. Hrvoje Patajac, član
Vitimir Palinec, član
Ida Lokmer, članica
Erika Zgrablić, članica, predstavnik radnika
dr. sc. Boris Nemšić, član

Članovi Nadzornog odbora ne obavljaju djelatnosti koje se natječu s poslovanjem društva, nisu članovi uprave ili nadzornog odbora društava koja obavljaju takve djelatnosti niti drže više od 5% udjela u takvim društvima.

U okviru Nadzornog odbora djeluju tri pododбора koji svojim radom pružaju potporu Nadzornom odboru u ispunjavanju svojih zaduženja: Strateški pododbor, Pododbor za imenovanja i nagrađivanje, te Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima.

Strateški pododbor sudjeluje u procesu procjene i analize poslovnog konteksta, razvijanja opcija, procjene rizika, troškova i koristi, procjene implementacije i nadzora implementacije strategije poslovanja, strateških odluka, te savjetovanjem Nadzornog odbora i Uprave Društva sudjeluje u ostvarivanju zajedničke vizije.

U razdoblju od 01. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. pododbor je djelovao u sastavu: Ante Vlahović, predsjednik, Hrvoje Patajac, član, Tomislav Budin, pridruženi član, Boris Nemšić, pridruženi član.

Pododbor za imenovanja i nagrađivanje sudjeluje u pripremi procedura za selekciju i imenovanje članova Uprave i Nadzornog odbora Društva, procjeni znanja, vještina i iskustva kandidata kao i pripremi opisa zahtjeva i poslova vezanih uz pojedino imenovanje člana Uprave odnosno odabira člana Nadzornog odbora, procjeni sastava, veličine, članstva i kvaliteta rada Uprave i Nadzornog odbora Društva, kao i njihovih znanja, vještina i iskustva, sudjeluje u pripremi Politike primitaka za članove Nadzornog odbora, Uprave i višeg rukovodećeg kadra Društva, preporučuje Nadzornom odboru primitke koje bi trebali primiti članovi Uprave, preporučuje Nadzornom odboru politiku primitaka za članove Nadzornog odbora, nadzire iznos i strukturu primitaka višem rukovodstvu, te nadgleda pripremu zakonom propisanoga obveznog godišnjeg izvješća o primicima.

U razdoblju od 01. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. pododbor je djelovao u sastavu: Ante Vlahović, predsjednik, Marica Šorak-Pokrajac, član, Rino Bubičić, član.

Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima analizira financijske izvještaje, pruža podršku računovodstvu Društva, prati integritet financijskih informacija, a osobito ispravnost i konzistentnost računovodstvenih metoda kojima se koriste Društvo i Grupa, uključujući i kriterije za konsolidaciju financijskih izvještaja društava koja pripadaju Grupi, nadgleda provođenje revizija u Društvu, raspravlja o određenim pitanjima na koje ga upozore revizori ili rukovodstvo, prati djelotvornost sustava unutarnje kontrole kvalitete i sustava upravljanja rizicima, predlaže imenovanje revizorskog društva te savjetuje Nadzorni odbor. Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima također prati nerezivzijske usluge koje pružaju revizori u skladu s primjenjivim zakonskim propisima. U 2021. godini revizorima Društva i Grupe imenovani su PricewaterhouseCoopers d.o.o., Zagreb, Heinzelova 70 i Deloitte d.o.o., Zagreb, Radnička cesta 80. PricewaterhouseCoopers d.o.o. nije pružio nerezivzijske usluge Društvu i članicama Grupe. Deloitte d.o.o. pružio je članici Grupe nerezivzijske usluge poreznog savjetovanja.

U razdoblju od 01. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. djelovao je u sastavu Vitomir Palinec, predsjednik, Marica Šorak-Pokrajac, član, Ida Lokmer, član.

Detaljniji pregled održanih sjednica Nadzornog odbora i njegovih pododбора s izvješćem o njihovom radu navedeni su u Izvješću o obavljenom nadzoru glede vođenja poslova Društva u 2021. objavljenom uz Godišnje izvješće Društva za 2021.

Politikom o kriterijima za sastav članova Uprave i Nadzornog odbora utvrđeni su uvjeti koje kandidat za člana Uprave, odnosno Nadzornog odbora Društva treba ispunjavati pri izboru i procjeni za obavljanje navedene funkcije (pojedinačno i zajedno kao tijelo), dok je Pravilnikom o postupku odabira i selekcije članova Uprave i Nadzornog odbora utvrđen postupak identifikacije, privlačenja i procijene najboljih kandidata. U izvršnim, upravljačkim i nadzornim tijelima, kao i na svim ostalim razinama, ne postoje ograničenja s obzirom na spol, dob, rasnu ili etničku pripadnost, vjeru ili druga slična ograničenja. Članovi se biraju na temelju znanja, vještina i kompetencija. U pogledu kriterija struke, Društvo primjenjuje strategiju zapošljavanja i razvoja upravljačkih funkcija odgovarajuće struke i razine obrazovanja obzirom na prirodu funkcije i njezine zahtjeve.

Unutarnje kontrole i upravljanja rizikom u odnosu na postupak financijskog izvještavanja

Rizik financijskog izvještavanja, kao operativni rizik, u najvećem se dijelu manifestira kroz takozvane rizike usklađenosti, te ima velik značaj jer korelira s veličinom Grupe i kompleksnošću organizacije, procesa, broja zaposlenih, razgranatosti prodajne mreže i veličinom IT sustava te je prisutan u svim fazama poslovnih procesa. Upravljanje operativnim rizikom zasniva se na primjerenom organizacijskoj strukturi, uspostavljenim ključnim funkcijama te uspostavljenom sustavu unutarnjih kontrola, odnosno aktivnosti i procesa kojima se osigurava operativna učinkovitost, preciznost, točnost i pravovremenost te usklađenost poslovanja s regulatornim i internim propisima.

Uprava Društva je postavila procese izrade izvještaja koji omogućavaju kontinuiranu kontrolu procesa u svim fazama izrade izvještaja. Sustav unutarnjih kontrola u postupku financijskog izvještavanja osigurava da financijski izvještaji Društva s prihvatljivom točnošću predstavljaju financijski rezultat i financijski položaj Društva, kao i njihovu usklađenost s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Računovodstvene politike Društva predstavljaju načela, pravila i praksu koje Društvo primjenjuje pri sastavljanju i predstavljanju financijskih izvještaja. Sažetak značajnih računovodstvenih politika objavljen je u financijskim izvještajima Društva.

Unutarnji računovodstveni kontrolni postupci podrazumijevaju kontrolu formalne, suštinske i računske ispravnosti knjigovodstvene isprave:

- kontrola formalne ispravnosti knjigovodstvene isprave utvrđuje je li isprava sastavljena u skladu s važećim propisima
- suštinska kontrola knjigovodstvene isprave utvrđuje je li se poslovna promjena doista dogodila i je li se dogodila u naznačenom opsegu
- kontrola računske ispravnosti knjigovodstvene isprave podrazumijeva kontrolu matematičkih operacija (dijeljenja, množenja, zbrajanja i oduzimanja) na temelju kojih su dobiveni rezultati na ispravi.

Kontrolu knjigovodstvenih isprava, u skladu s organizacijskom strukturom Društva i internim aktima, obavlja odgovorna osoba prema definiranim ovlaštenjima. Kontrola formalne, suštinske i računske ispravnosti potvrđuje se fizičkim i/ili elektroničkim potpisom odgovorne osobe koja je tu kontrolu izvršila.

Svi izvještaji, kao i sva konta podliježu redovnim kontrolama u sklopu obračuna i izvještavanja. Izvještaje provjeravaju Uprava, Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima i Nadzorni odbor Društva.

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

Marko Remenar
član uprave

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

NEFINANCIJSKO IZVJEŠĆE
ZA 2021. GODINU

1. IZJAVA UPRAVE

Adris grupa jedna je od vodećih hrvatskih i regionalnih kompanija. Osnovana 2003. godine, baštini 150-godišnju tradiciju Tvornice duhana Rovinj. Adris je svoju snagu i tržišnu prednost gradio na težnji da bude bolji, drugačiji i inovativniji od konkurencije. Ostvarenim rezultatima potvrđuje se kao stabilna i uspješna kompanija te čini korak dalje u promišljanju svoje budućnosti u kontekstu izazova i prilika u hrvatskom gospodarstvu i globalnom okruženju.

Određnice održivosti i odgovornosti, koje sve više dolaze u fokus, nisu novina Adrisu i tvrtkama u njezinu sastavu. Naprotiv, duboko su ukorijenjene u korporativnu kulturu i iz njih proizlaze naše temeljne vrijednosti. Odgovornost, održivo poslovanje i profitabilnost za nas nisu međusobno isključujući već su uvjetovani. Zagovaramo stvaranje ekonomske vrijednosti, ali jedino uz stvaranje dodatne vrijednosti za društvo u cjelini. Ukratko, držimo da se uspjeh kompanije, uz ostalo, mjeri i ugledom koji uživa u okruženju u kojem posluje. Adris je djelovanjem svojih tvrtki integralni dio zajednice, kontinuirano vodi računa o okruženju provodeći brojne prepoznatljive odgovorne projekte i inicijative, koji su često znatno nadilazili one propisane zakonom, prije svega prema zaposlenicima i društvu u kojem posluje, njegovanju uspješnih upravljačkih praksi i odgovornom odnosu prema prirodnim resursima.

Naši su poslovi uspješni i dugoročno održivi. Kontinuirano investiramo, jačamo svoju konkurentnost, stvarajući vrijednost svojim zaposlenicima, dioničarima i zajednici. Tako je i u veoma neizvjesnim poslovnim okolnostima, Adris grupa u 2021. godini ostvarila ukupan prihod u iznosu od 5,7 milijardi kuna, što je za 20 posto više u usporedbi s prethodnom godinom. Prihod od prodaje robe i usluga iznosio je 5,3 milijarde kuna i za 22 posto je veći od prihoda ostvarenog u 2020. godini. Konsolidirana dobit prije kamata, poreza i amortizacije (EBITDA) iznosi 1,02 milijarde kuna, što je četiri posto manje od ostvarenog u pretpandemijskoj 2019. godini. Neto dobit u 2021. iznosi 403 milijuna kuna. Sve tvrtke unutar Grupe poduzele su programe transformacije poslovanja s ciljem povećanja razine operativne izvrsnosti i stjecanja konkurentne prednosti. Strateški gledajući, ova kriza potvrdila je da Adris ima uravnotežen portfelj poslova. Adrisovih gotovo 400 milijuna kuna ulaganja u 2021. godini te priprema niza novih projekata pokazuju da je zadržan kontinuitet razvoja i u uvjetima visoke poslovne neizvjesnosti.

Usredotočeni smo na daljnji organski rast i poslovnu izvrsnost, što ćemo poduprijeti novim investicijskim ciklusom. Glavnina se odnosi na turistički dio posla gdje nastavljamo s podizanjem kvalitete i ponude svog portfelja ali i ukupne ponude destinacija u kojima poslujemo. Posebno se ističe obnova zagrebačkih hotela Panorama i Westin te hotela Marjan u Splitu. Nastavlja se ulagati u digitalnu transformaciju osiguranja a u proizvodnji zdrave hrane u tehnološka i proizvodna unaprjeđenja. Pritom aktivno pratimo promjene u okruženju pa ulagačke prioritete prilagođavamo trenutnim prilikama.

Protekle dvije godine donijele su nove izazove u poslovanju, prije svega i dalje pod utjecajem krize uzrokovane pandemijom koronavirusa. Godina 2022. donijela je nove neočekivane i nepovoljne socijalne i političke prijepore, koji dodatno produbljuju gospodarsku nesigurnost. Snažno to utječe na način na koji živimo, radimo i promišljamo o svojoj budućnosti. Događaji kojima svjedočimo podsjetnik su na to da izazovna vremena traže odlučnost i konkretne poteze. U takvim uvjetima Adris grupa ne samo da pokazuje otpornost i ostvaruje zapažene poslovne rezultate, nego i osnažuje svoje napore u odgovornom i održivom poslovanju.

U skladu s vrijednostima koje negujemo, dosadašnjim poslovnim iskustvima, trendovima u okruženju, zahtjevima industrija u kojima poslujemo te analizom očekivanja naših dionika, u 2021. smo definirali ključna područja održivosti za Adris grupu. Smatramo da smo u prepoznatim područjima već ostvarili značajne pomake. Postoji potencijal za naš daljnji doprinos te njima značajno možemo pridonijeti i rješavanju gorućih izazova i problema današnjeg društva.

Ključ našega uspjeha su zaposlenici pa ćemo nastaviti stvarati prilike za njihov profesionalni rast i razvoj te ulagati u sigurno, etično i poticajno radno okruženje, što će zasigurno pridonijeti većoj učinkovitosti, lojalnosti i zadovoljstvu zaposlenika. Nastavljamo razvijati inovativne i visokokvalitetne proizvode i usluge koji će u svim fazama proizvodnog procesa nastojati uravnotežiti etičke, društvene i ekološke čimbenike. I nadalje će nam u fokusu biti potrošači, gosti i klijenti pa ćemo dodatno unaprijediti odnos povjerenja prema našim tvrtkama i brendovima, biti dostupniji i otvoreniji za komunikaciju i suradnju kako bismo, uz ostalo, i njima približili naš pristup prema odgovornosti i održivosti te i njih potaknuli na promišljanje i promjenu ponašanja. I nadalje ćemo ostati dobar partner zajednici novim načinima uključenosti i suradnje koji stvaraju bolje uvjete za zajednicu te su u skladu s našim načelom poticanja humanosti, izvrsnosti i znanja te kreativnosti u društvu. Adrisova strateška odrednica održivosti postaje i digitalna inovacija jer svi naši poslovi sve više razvijaju i implementiraju pametna digitalna rješenja. Digitalizacijom proizvodi i usluge postaju dostupniji, brži i kvalitetniji, uz mogućnost potpunog prilagođavanja osobnim preferencijama potrošača, a tvrtke produktivnije, konkurentnije i zelenije. U skladu s misijom i vizijom odgovoran pristup zauzet ćemo i u zaštiti prirodnih resursa, prvi put izmjerit ćemo svoj ugljični otisak te donijeti mjere za napredak na putu prema ugljičnoj neutralnosti.

Tijekom 2021. razmotrili smo gdje se trenutno nalazimo, definirali ključna zajednička prioritetna područja održivog poslovanja (ESG teme) Grupe i s njima povezane aktivnosti, ciljeve i pokazatelje uspješnosti. U 2022. znatnije napore ulažemo u uspostavu operativnog okvira za njihovu implementaciju i sustavno provođenje, kao i postavljanje sustava centraliziranog praćenja napretka. Također smo stvorili pretpostavke za brzu prilagodbu i nadogradnju u skladu sa zahtjevima okruženja.

Dugogodišnja tradicija i iskustvo, otpornost poslova, snaga brendova, lojalnost zaposlenika i povjerenje zajednice poticaj su nam da ostanemo „Prvi, bolji i drugačiji...” u razvijanju poslova, ali i u području održivog i odgovornog poslovanja.

ADRIS GRUPA d.d.
Marko Remenar
član Uprave

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

2. OPĆENITO

2.1. Profil

ADRIS GRUPA d.d., sa sjedištem u Rovinju, Vladimira Nazora 1 (dalje Adris ili Društvo), korporativni je centar čiji je osnovni cilj ulaganje, upravljanje, koordinacija rada i razvoj Društva i povezanih društava. Misija Društva jest osigurati razvoj svih strateških poslovnih jedinica vodeći računa o zadovoljstvu zaposlenika, krajnjih korisnika te poslovnih partnera na način koji jamči rast vrijednosti dioničkog kapitala te koji je u skladu s interesima zajednice u kojoj Društvo posluje.

Poslovanje kompanije u posljednjih petnaestak godina obilježio je snažan rast svih ključnih pokazatelja poslovanja. U navedenom razdoblju prihodi su povećani pet puta, dobit 10 puta, a vrijednost kapitala čak 20 puta. Vrijednost dionica povećala se za više od 100 puta! Adris je istodobno investirao više od deset milijardi kuna, od čega u turizam više od šest milijardi kuna. Kapital koji stvara ostaje u Hrvatskoj, pomaže razvoju gospodarstva u zemlji i regiji te otvara nova radna mjesta. Adris grupa danas posluje s godišnjim prihodom od gotovo šest milijardi kuna i zapošljava više od šest tisuća ljudi. Adris prednjači i svojom društvenom odgovornošću, o čemu najbolje svjedoči Zaklada Adris, najveća korporativna zaklada u ovom dijelu Europe. Za različite projekte, od razvoja znanosti i pomaganja mladima do očuvanja hrvatske baštine i poticanja kreativnosti, od osnutka 2007. godine Zaklada je donirala više od 50 milijuna kuna.

Daljnji rast i razvoj Adris grupe temelji se na tri perspektivna i dugoročno održiva posla. Turističkim dijelom posla upravlja MAISTRA d.d., proizvodnju zdrave hrane predvodi CROMARIS d.d., a osiguranje CROATIA osiguranje d.d.

Turistički dio Adrisova portfelja predvodi MAISTRA d.d. (dalje u tekstu Maistra ili Segment turizam). U hrvatskom turizmu Maistra zauzima važno mjesto upravljajući s tri posto kapaciteta i pet posto noćenja ostvarenih u Republici Hrvatskoj. Početkom 2018. potpisan ugovor o kupoprodaji većinskoga udjela i strateškom partnerstvu Adris grupe i HUP-a Zagreb čime je Adris grupa nastavila strategiju ulaganja u najviše segmente hotelske ponude. Stvoreni su preduvjeti za cjelogodišnje poslovanje i povećanje operativnih, financijskih i drugih sinergijskih učinaka, čime Adris jača svoju temeljnu djelatnost. S turističkim objektima smještenim na prestižnim lokacijama u Rovinju i Vrsaru, Dubrovniku i Zagrebu, Maistra je na pravom putu postati prvoklasnim i prepoznatljivim hospitality brendom u međunarodnim okvirima. Širenjem svoga turističkog portfelja u rastuća hrvatska odredišta, stvorena je jedna od vodećih hotelskih tvrtki koja posluje u najatraktivnijim turističkim odredištima u nas. Uz dosad uloženi više od šest milijardi kuna, i u sljedećem je razdoblju planiran nastavak investicijskog ciklusa u turistički dio poslovanja. Do 2024. godine uložiti će se dodatnih 2,5 milijardi kuna s ciljem da više od 95 posto hotelskih kapaciteta bude na razini 4 i 5 zvjezdica. Uz snažno oslanjanje na destinacijske brendove i pružanje autentičnog istarskog, hrvatskog i mediteranskog doživljaja, Maistra svoju ponudu temelji na visoko personaliziranoj usluzi te razvijanju inovativnih i konkurentnih sadržaja. Uz luksuzne hotele Monte Mulini, Lone, Adriatic i obiteljski hotel Amarin, Maistra je 2019. godine tržištu predstavila još jedan hotel najviše razine ponude - novi hotel Park.

CROMARIS d.d. (dalje u tekstu Cromaris ili Segment zdrave hrane) lider je u proizvodnji i preradi mediteranske ribe vrhunske kvalitete i sedma kompanija u uzgoju brancina i orade na svijetu. Objedinjavanjem nekoliko manjih domaćih tvrtki za uzgoj i preradu ribe u novu tvrtku Cromaris sa sjedištem u Zadru, Adris grupa je 2009. godine ozbiljno zakoračila na područje marikulture i uzgoja plemenite bijele ribe. U razvoj kompanije Adris je uložio više od milijardu kuna, rezultat čega je snažan rast svih poslovnih pokazatelja, otvaranje novih tržišta, širenje proizvodnog portfelja i daljnja tehnološka i proizvodna unapređenja. Cromaris je danas vodeći hrvatski proizvođač mediteranske ribe i jedan od svjetskih lidera. Ostvaruje prosječni godišnji rast od 22 posto, a više od 80 posto svojih prihoda realizira na tržištima Europske unije. Od osnutka kompanije do danas, proizvodnja se povećala 12 puta. Cromaris danas predstavlja održiv i globalizaciji otporan posao, a promjene potrošačkih navika u smislu sve većeg okretanja zdravijem načinu života, poslu zdrave hrane stalno će povećavati vrijednost. Danas se 86 posto proizvodnje plasira u inozemstvo – Cromaris riba prisutna je na gotovo svim tržištima Europe, a glavno je izvozno tržište Italija.

Adris grupa je početkom 2014. godine postala većinskim vlasnikom vodeće te najstarije hrvatske osigurateljne kuće - CROATIA osiguranja d.d. (dalje u tekstu Croatia osiguranje ili Segment osiguranje). Adrisov snažan iskorak u industriju osiguranja potvrđuje namjere nastavka ulaganja u Hrvatskoj, ali i težnje da daljnjim ulaganjima i odgovornim upravljanjem, Croatia osiguranje izraste u regionalnog osigurateljskog lidera koji je konkurentan i na globalnom tržištu.

U 2021. Croatia osiguranje nastavlja držati vodeću poziciju na hrvatskom tržištu s ukupnim udjelom od 25,7 posto. Tržišni je i digitalni lider u segmentu neživotnih osiguranja s 29,5 posto, dok je u životnim osiguranjima ostvaren tržišni udio 15,2 posto. Uz hrvatsko tržište Croatia osiguranje prisutno je i na tržištima Slovenije, Srbije, BiH i Sjeverne Makedonije.

U Dodatku 1. na kraju Izvještaja dostupan pregled cjelovite strukture Grupe s popisom svih povezanih društava Grupe i naznakom njihove osnovne djelatnosti na dan 31. prosinca 2021. U Dodatku 2. pregled je glavnih brendova, proizvoda i usluga Adris grupe i povezanih društava.

Temeljni kapital Društva iznosi 164.000.000,00 kuna, podijeljen je na 16.400.000 dionica izdanih u nematerijaliziranom obliku koje se vode u računalnom sustavu središnjeg depozitorija kojim upravlja Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. Dionice su podijeljene na:

- 6.784.100 povlaštenih dionica oznake ADRS2, s pravom prvenstva pri isplati dividende, isplati ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase i pravom prvenstva pri naplati kumuliranih neisplaćenih dividendi prije isplate dividendi imateljima redovnih dionica, bez prava glasa na Glavnoj skupštini Društva,
- 9.615.900 redovnih dionica oznake ADRS, s pravom glasa na Glavnoj skupštini Društva, pravom na isplatu dividende i isplatu ostatka likvidacijske odnosno stečajne mase.

Dionice Društva uvrštene su na uređeno tržište Zagrebačke burze d.d., segment Redovito. U registru dionica Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. na dan 31. prosinca 2021. kao imatelj više od 20 posto ukupnog broja dionica (ukupnog temeljnog kapitala) Društva nije upisana nijedna osoba.

Osnovne informacije o veličini Grupe:

	2021.	2020.
Ukupna imovina na 31. prosinca (u mil. HRK)	22.537	21.957
Ukupan kapital na 31. prosinca (u mil. HRK)	10.881	10.511
Ukupne obveze na 31. prosinca (u mil. HRK)	11.656	11.446
Prihod od prodaje za razdoblje 1. siječnja – 31. prosinca (u mil. HRK)	5.272	4.317
Ukupan broj zaposlenih na 31. prosinca	6.416	5.813

2.2. Upravljanje

Upravljačka struktura

U Adris grupi držimo da su temelj stabilnosti i dugoročno uspješnog poslovanja prepoznatljiva korporativna kultura, jasno definirana korporativna struktura i dobro korporativno upravljanje. Društvo kontinuirano vrednuje i nadograđuje svoja pravila korporativnog upravljanja kako bi se uravnotežilo poslovanje kompanije s vlasničkim interesima, interesima svih uključenih dionika i zajednice u cjelini. Prema preporukama Kodeksa korporativnog upravljanja, usvojenog od HANFA-e i Zagrebačke burze 15. listopada 2019., Društvo je u 2020. donijelo dodatna pravila kojima se uređuje suradnja između Uprave i Nadzornog odbora Društva i koja je provodilo tijekom 2021.

Struktura korporativnog upravljanja Društva temelji se na dualističkom sustavu koji se sastoji od Nadzornog odbora i Uprave Društva. Nadzorni odbor, Uprava Društva te Glavna skupština, u skladu sa Statutom i Zakonom o trgovačkim društvima, tri su temeljna organa Društva. Opseg djelovanja, upravljačka ovlast i odgovornosti tih upravljačkih tijela regulirani su mjerodavnim hrvatskim zakonodavstvom, Statutom Društva i internim aktima.

Glavna skupština Društva izabire članove Nadzornog odbora na mandat od četiri godine, dok Nadzorni odbor imenuje članove Uprave Društva na mandat do pet godina. Uprava i Nadzorni odbor Društva sastavljaju se tako da

kombinacija vještina, znanja i obrazovanja, kao i profesionalnog i praktičnog iskustva članova osigurava djelotvorno izvršavanje strateških, operativnih i nadzornih zadataka, potiče otvorenu i konstruktivnu raspravu te donošenje neovisnih i objektivnih odluka.

Sastav Uprave Adris grupe d.d. na dan 31. prosinca 2021. godine:

- Marko Remenar, (jedini) član Uprave.

Sastav Nadzornog odbora Adris grupe d.d. na dan 31. prosinca 2021. godine:

- mr. sc. Ante Vlahović, predsjednik Nadzornog odbora
- dr. sc. Tomislav Budin, zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
- dr. sc. Marica Šorak-Pokrajac, zamjenica predsjednika Nadzornog odbora
- Rino Bubičić, član Nadzornog odbora
- mr. sc. Hrvoje Patajac, član Nadzornog odbora
- Vitomir Palinec, član Nadzornog odbora
- Ida Lokmer, članica Nadzornog odbora
- Erika Zgrablić, članica Nadzornog odbora (predstavnica zaposlenika)
- dr. sc. Boris Nemšić, član Nadzornog odbora

U sastavu Nadzornog odbora djeluju Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima i Revizorski odbor. Od 1. siječnja 2021. godine i dva dodatna pododбора, Strateški pododbor i Pododbor za imenovanja i nagrađivanje. Sastav navedenih pododborа, uloga i zaduženja uz druge relevantne informacije, dostupni su na web stranicama Društva.

Detaljniji pregled održanih sjednica Nadzornog odbora i njegovih pododborа, s izvješćem o njihovom radu, navedeni su u Izvješću o obavljenom nadzoru vođenja poslova Društva u 2021. objavljenom uz Godišnje izvješće Društva za 2021.

Strateške korporativne poslovne funkcije Adris grupe d.d. jesu:

- financije, računovodstvo i revizija
- kontroling
- pravni poslovi
- ljudski potencijali
- korporativne komunikacije
- nabava.

Viši menadžment, odnosno direktori korporativnih funkcija odgovorni su za koordinaciju ključnih funkcionalnih poslovnih područja i aktivnosti, provedbu korporativne strategije i pružanje podrške Upravi Društva.

Svi dionici (članovi Uprave i Nadzornog odbora, dioničari, zaposlenici) dužni su djelovati u najboljem interesu Društva. Zajednička je dužnost svih dionika interese Društva i Grupe staviti na prvo mjesto i riješiti sve sukobe interesa. Detaljna pravila izbjegavanja sukoba interesa propisana su internim pravilnicima kojima se definiraju temeljna načela i obveze dionika u vezi sa sprječavanjem sukoba interesa, pravila i postupci koji se odnose na upravljanje sukobom interesa, vođenje registra sukoba interesa, a sve kako bi se potencijalni sukobi interesa utvrdili, spriječili, etično i odgovorno riješili te naposljetku uklonili, odnosno ublažili rizici koji bi mogli nastati za Društvo i Grupu.

Upravljanje ESG učincima

Kako bi se sustavnije, proaktivnije i kvalitetnije upravljalo ESG učincima Grupe na svim razinama, krajem 2021. postavljeni su temelji za uspostavu ESG organizacije Adris grupe, koja će biti odgovorna za upravljanje i operativnu provedbu, odnosno postavljanje ESG strateških ciljeva i standarda, koji će biti u skladu sa strategijom poslovanja i razvoja Adris grupe i koje će zajedno osigurati stvaranje dodane vrijednosti za dioničare i dionike. Adrisov ESG tim prati trendove i zakonsku regulativu, razmatra ESG rizike i prilike, donosi politike i akte, osigurava potrebne resurse i razmjenu znanja, odgovoran je za informiranje o održivosti i vrednovanje uspješnosti. Odluke povezane s pitanjem održivosti i odgovornosti donosi Uprava Adrisa u suradnji s Nadzornim odborom, odnosno uprave operativnih kompanija za pojedinu kompaniju, u skladu s ciljevima Grupe.

Politika nagrađivanja menadžmenta

Glavne skupštine Adrisa, Maistre i Croatia osiguranja 2020. godine odobrile su Politiku primitaka članova Uprave. Politika je temeljni akt koji se odnosi na uspostavljanje sustava određivanja primitaka i politike nagrađivanja Uprave društava i usklađena je s poslovnom strategijom, tradicijom, ciljevima, vrijednostima i dugoročnim interesima društava i Grupe. Politika primitaka provjerava se i razmatra svake poslovne godine, pri čemu Nadzorni odbor odlučuje je li potrebna dodatna prilagodba ili izmjena utvrđene Politike primitaka, imajući pritom u vidu stanje na tržištu i gospodarsko okruženje društava.

U skladu sa spomenutim Politikama primitaka i za poslovnu 2021. izrađuju se i objavljuju Izvješća o primitcima u kojima su prikazani svi fiksni i varijabilni dijelovi primitaka članova Uprave Adrisa, Maistre i Croatia osiguranja, njihovi postotni udjeli u ukupnom primitku, objašnjenje kako su usklađeni s važećom Politikom primitaka, uključujući način na koji podupiru dugoročnu uspješnost društava te kako su se primjenjivala mjerila za ocjenu uspješnosti. Načela utvrđena spomenutim politikama primjenjuju se i na određivanje primitaka i nagrađivanja višeg menadžmenta tih društava, odnosno Grupe. Politika nagrađivanja naglašava važnost postignuća kvantitativnih (financijskih i operativnih) i kvalitativnih (razvojnih) ciljeva, osiguravajući istovremeno učinkovito i uspješno upravljanje rizikom, bez poticanja preuzimanja pretjeranog rizika koji nije u skladu s dugoročnim interesima, poslovnom strategijom, ciljevima i vrijednostima Društva i Grupe.

Ukupna primanja Uprave i višeg menadžmenta Društva sastoje se od fiksnih i varijabilnih primitaka. Članovima Uprave naknadu određuje Nadzorni odbor Društva u skladu s usvojenom Politikom primitaka, dok višem menadžmentu nagradu utvrđuju Uprave pojedinih društava. Fiksni primitak unaprijed je određen, a odražava složenost posla, tržišnu vrijednost posla, relevantno stručno iskustvo, kompetentnost i organizacijsku odgovornost zaposlenika. Varijabilni primici određuju se na temelju jasnih kriterija uspješnosti koji se ocjenjuju u odnosu na ostvarenje financijskih i nefinancijskih ciljeva Društva i Grupe koji proizlaze iz dugoročne strategije poslovanja. Definiranje ključnih pokazatelja uspješnosti utvrđuje se i planira u skladu s godišnjim, odnosno višegodišnjim planom poslovanja Društva.

Članovi Nadzornog odbora Adris grupe koji nisu zaposlenici Grupe primaju simboličnu naknadu koju određuju dioničari na Glavnoj skupštini. Primici članova Nadzornog odbora također su navedeni u Izvješću o primicima.

2.3. Etika i integritet

Uvjereni smo da poslovni uspjeh ovisi o povjerenju naših kupaca, poslovnih partnera i dioničara u etičnost, neovisnost i integritet Adris grupe. Etičnost poslovnog sustava Grupe proizlazi iz inzistiranja o odgovornosti svake osobe u kontekstu sustava prihvaćenih pravila ponašanja. Politika je Grupe poštovati zakone zemalja u kojima posluje, kao i sve regulatorne zahtjeve koji utječu na poslovanje, profesionalnost i objektivnost u radu, davanje istinitih informacija, pošten pristup prema konkurenciji, zaposlenicima, dioničarima, dobavljačima, partnerima i ostalim dionicima, kao i fokusiranje na društvenu odgovornost i održivi razvoj. Visoki standardi profesionalnog i etičkog postupanja, koji se zahtijevaju od svakog dionika Grupe, definirani su Etičkim kodeksom.

S odredbama Etičkog kodeksa zaposlenici su upoznati internim kanalima komunikacije. Svaki zaposlenik može podnijeti pritužbu na sumnjive poslovne aktivnosti, primijećene nepravilnosti ili nepoštovanje određenih zakonskih odredbi ili odredbi Etičkog kodeksa. Svaka podnesena pritužba temeljito se istražuje, potom se izvještaj o provedenom istraživanju podnosi Upravi, uz prijedlog disciplinskih mjera i ostalih postupanja, u slučaju da se pritužba pokaže opravdanom. Jamči se povjerljivost podataka o podnositelju pritužbe uz nultu toleranciju prema ikakvoj mogućnosti odmazde prema osobi za koju se sumnja da je podnijela pritužbu. Način podnošenja pritužbe i postupak nakon podnesene prijave regulirani su odredbama Etičkog kodeksa.

Uz Etički kodeks internim aktima, prije svega Pravilnikom o postupku unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti, dodatno su uređeni postupci unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti te postupak imenovanja povjerljive osobe i zamjenika povjerljive osobe u svrhu osiguranja propisanih prava, odnosno zaštite prijavitelja nepravilnosti.

Svi korporativni akti i politike redovito se pregledavaju i ažuriraju kako bi se uskladili s regulatornim zahtjevima te promjenama koje su se dogodile u Grupi i okruženju.

Grupa svojim poslovanjem ne ugrožava prava autohtonih zajednica niti se koristi dječjim ili prisilnim radom, a isto se zahtijeva i od poslovnih partnera. Ne pružaju se financijske ili bilo kakve druge pomoći političkim strankama, političarima i srodnim institucijama.

Antikorupcija i protutržišno ponašanje

Etičkim kodeksom uređena su i pitanja mita i korupcije te tržišnog natjecanja. Držimo da koruptivne radnje znatno usporavaju gospodarski rast jer u poslovnom okruženju, i društvu uopće, uzrokuju nesigurnost i nepovjerenje. Zagovaramo održavanje i promicanje poštenog tržišnog natjecanja i ravnopravan položaj svih poduzetnika na tržištu pa svoju prisutnost na tržištu temeljimo isključivo na vrhunskim proizvodima i uslugama po konkurentnim cijenama. Pravila o postupanju u situacijama tržišne utakmice Adris grupe, uz Etički kodeks, detaljno su definirana Kodeksom o postupanju u primjeni propisa o zaštiti tržišnog natjecanja.

Tijekom 2021. godine u sustavu Adris grupe nije bilo evidentiranih događaja povezanih s korupcijom ili povredom tržišnog natjecanja.

2.4. Informacija o zaposlenicima

Broj zaposlenih u Grupi na kraju izvještajnog razdoblja:

	31. prosinca 2021.				31. prosinca 2020.			
	Zaposleni na neodređeno vrijeme		Zaposleni na određeno vrijeme		Zaposleni na neodređeno vrijeme		Zaposleni na određeno vrijeme	
	PRV	NRV	PRV	NRV	PRV	NRV	PRV	NRV
Hrvatska	3.804	11	1.596	6	3.719	9	1.164	5
- Žene	2.064	4	905	3	2.024	4	648	1
- Muškarci	1.740	7	691	3	1.695	5	516	4
Bosna i Hercegovina	249	0	18	0	253	0	24	0
- Žene	135	0	8	0	110	0	11	0
- Muškarci	114	0	10	0	143	0	13	0
Srbija	298	9	172	15	308	10	89	16
- Žene	179	6	103	10	200	7	55	11
- Muškarci	119	3	69	5	108	3	34	5
Sjeverna Makedonija	103	0	108	0	88	0	103	3
- Žene	62	0	65	0	52	0	64	0
- Muškarci	41	0	43	0	36	0	39	3
Italija	9	0	1	0	8	0	2	0
- Žene	4	0	1	0	4	0	2	0
- Muškarci	5	0	0	0	4	0	0	0
Slovenija	16	0	1	0	11	0	1	0
- Žene	8	0	1	0	5	0	1	0
- Muškarci	8	0	0	0	6	0	0	0
UKUPNO	4.479	20	1.896	21	4.387	19	1.383	24

*PRV = puno radno vrijeme

*NRV = nepuno radno vrijeme

*Podatci o broju zaposlenih pripremljeni su na temelju apsolutnog broja osoba, a ne na temelju radnih sati.

Struktura zaposlenika odražava sezonalnost poslovanja, posebno se to odnosi na turistički dio posla, s visokim udjelom zaposlenika na određeno vrijeme, tako da je 31. prosinca 2021. taj udio iznosio 48 posto (2020. 38 posto) od ukupnog broja zaposlenika turističkog dijela Grupe. Značajnija razlika u broju zaposlenih posljedica je povećanih poslovnih aktivnosti u turizmu u odnosu na prethodnu pandemijsku godinu.

2.5. Dobavljački lanac Grupe

U svim društvima Grupe funkcija Nabave odgovorna je za postizanje najbolje vrijednosti za Društvo pri nabavi roba i/ili usluga te osiguravanje održivog lanca opskrbe. Temeljne aktivnosti nabave odnose se na određivanje strategije nabave glavnih kategorija roba i usluga, propisivanje aktivnosti i odgovornosti te općih akata vezanih uz proces nabave, planiranje i izvršavanje godišnjeg plana nabave, analizu i upravljanje troškovima i nabavnim ugovorima te provedbu inicijativa u skladu s odrednicama održivosti Adris grupe u segmentu lanca opskrbe.

Stvaranjem partnerskih odnosa s dobavljačima, redovnim ocjenjivanjem izvedbe ugovornih dobavljača i otvorenom komunikacijom s potencijalnim dobavljačima osigurava se ravnopravnost svih ponuditelja, pravodobnost isporuke proizvoda odgovarajuće kvalitete i u potrebnim količinama te po konkurentnoj cijeni.

Načela društveno odgovornog poslovanja ugrađena su u Opće uvjete nabave i odnose se prije svega na obvezu poštovanja ljudskih i radnih prava, zaštite okoliša i borbu protiv korupcije. Kontinuirano se radi na daljnjoj informatizaciji i smanjenju volumena papirnatog poslovanja, sinkronizaciji i B2B razmjeni podataka interno i s dobavljačima te općenito većoj protočnosti roba, usluga i informacija, uz pozitivniji utjecaj na okoliš.

U narednom je razdoblju u planu razvoj kontrolnih mehanizama upravljanja lancem opskrbe uspostavljanjem standardnog upitnika o poslovanju dobavljača. U upitniku će se naglasiti zahtjevi Adris grupe prema dobavljačima u smjeru održivog razvoja, cirkularne ekonomije, kontrole i redukcije štetnih utjecaja poslovanja na okoliš te razvoj lokalne zajednice.

Upravljanje nabavom strateški je važno za Grupnu, posebno u dijelu korištenja sinergija na razini Grupe. Proces je podijeljen na tri razine: strateška nabava – stvaranje dodane vrijednosti i upravljanje rizicima, taktička nabava – smanjenje troškova, operativna nabava – administracija narudžbi. U svim navedenim segmentima poseban naglasak stavlja se na implementaciju kvantitativnih ciljeva i sustavno unapređenje poslovanja.

Prema tipu dobavljača Grupa surađuje s direktnim proizvođačima, malim obrtima, obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima (OPG-ovima), podugovarateljima, distributerima, veletrgovcima te velikim multinacionalnim kompanijama.

Ključne kategorije nabave po segmentima:

Kategorije nabave	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Hrana			✓	
Piće			✓	
Sirovine za proizvodnju		✓		
Mlađ		✓		
Ambalaža		✓		
Usluge prijevoza		✓		
Nekretnine i održavanje	✓	✓	✓	✓
IT i telekomunikacije	✓	✓	✓	✓
Osnovna sredstva		✓	✓	✓
Marketing i komunikacije				✓
Ostali troškovi i usluge	✓			✓

Prikaz ukupnog broja dobavljača za Grupu kroz cijeli opskrbeni lanac na kraju izvještajnog razdoblja:

Zemlja	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
<i>Republika Hrvatska</i>	6.756	6.180
<i>Bosna i Hercegovina</i>	756	901
<i>Srbija</i>	655	684
<i>Sjeverna Makedonija</i>	428	455
<i>Italija</i>	38	48
<i>Francuska</i>	25	33
<i>Ostale zemlje</i>	466	613
UKUPNO	9.124	8.914

Prikazani broj dobavljača odnosi se na izravne dobavljače, dok se broj neizravnih dobavljača kroz cijeli opskrbeni lanac ne može procijeniti.

Procjenjuje se da su tijekom izvještajnog razdoblja u cijeloj Grupi izvršene uplate prema dobavljačima u ukupnoj vrijednosti od dvije milijarde kuna, što je na razini prošle godine. Oko 77 posto ukupne nabave potječe od lokalnih dobavljača (2020. 78 posto).

Značajne promjene u Grupi i njezinu dobavljačkom lancu

U izvještajnom razdoblju nije bilo značajnijih promjena u lokaciji dobavljača, strukturi dobavljačkog lanca kao ni u odnosima s dobavljačima.

Od promjena u veličini, organizaciji ili vlasništvu tvrtke ističe se transakcija Adris grupe d.d. koja je u veljači 2021. izvršila stjecanje preostalih 22,22 posto udjela u društvu Expertus d.o.o. Tijekom 2021. godine društvo AK polica d.o.o. pripojilo se društvu Auto Maksimir vozila d.o.o. Društvo CROATIA osiguranje d.d. prodalo je 100 posto udjela u društvu Histria Construct d.o.o., dok je steklo preostalih 50,24 posto, tj. postalo vlasnikom 100 posto udjela u društvu Strmec projekt d.o.o. Dodatno, društvo CROATIA osiguranje d.d. osnovalo je neposredno ili posredno putem svojih ovisnih društva sljedeća društva: CO LOGISTIKA d.o.o., M TEH d.o.o. Beograd, Skadenca d.o.o u Bosni i Hercegovini.

2.6. Ekonomska vrijednost

Samo pozitivan financijski rezultat omogućuje distribuciju ekonomske vrijednosti putem plaća i naknada zaposlenicima, plaćanja državi, plaćanja operativnih i financijskih troškova te izravnih ili neizravnih plaćanja drugim dionicima.

Osnova za upravljanje ekonomskom vrijednošću jest dugoročna poslovna strategija, koja se detaljnije razrađuje godišnjim planom poslovanja i čije se izvršenje prati mjesečno i tjedno. Plan i procjena poslovanja služe za planiranje koraka u ostvarenju ekonomskih pokazatelja te utvrđivanje i uklanjanje utjecaja koji bi mogli uzrokovati neispunjenje plana. U izradi plana i procjene poslovanja sudjeluje cijela Grupa, dok je Uprava Društva primarno odgovorna za poslovni rezultat.

O ostvarenim poslovnim rezultatima Grupa obavještava javnost kvartalnim i godišnjim financijskim izvještajima sastavljenim u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Stvorena i distribuirana izravna ekonomska vrijednost Grupe tijekom izvještajnog razdoblja:

<i>(u milijunima HRK)</i>	R. b.	2021.	2020.
Proizvedena izravna ekonomska vrijednost	1 (= 2)	5.684,0	4.746,5
- Prihodi	2	5.684,0	4.746,5
	3 (= 4+5+6		
Distribuirana ekonomska vrijednost	+7+8+9)	4.801,7	4.147,6
- Operativni troškovi	4	3.336,1	3.058,2
- Troškovi zaposlenika	5	1.145,9	981,8
- Plaćanja vlasnicima (dividende)	6	196,4	0,5
- Plaćanja kreditorima (kamate)	7	39,8	51,7
- Plaćanja za poreze i kazne državi	8	81,1	52,6
- Isplate donacija (zakladama, udrugama...)	9	2,4	2,8
Zadržana ekonomska vrijednost	10 (=1-3)	882,3	598,9

2.7. Princip predostrožnosti

U upravljanju rizicima kojima su naši poslovi potencijalno izloženi oslanjamo se i na Princip predostrožnosti. Menadžment tvrtki aktivno radi na pravovremenom prepoznavanju rizika kako bi se dovoljno rano i uz odgovarajuće resurse poduzeli svi potrebni koraci da se smanji izloženost, odnosno poveća otpornost. I u slučaju da se nepovoljan događaj ostvari kompanija je tada manje zahvaćena i brže se može oporaviti. Princip predostrožnosti omogućava donošenje ispravnih odluka u okolnostima nesigurnosti i opravdane zabrinutosti, uz nedostatak znanstveno utemeljenih dokaza i zaključaka odgovarajućih autoriteta. Proces zahtijeva postavljanje niza dodatnih pitanja, razmatranje prirode rizika, vjerojatnosti te različitih budućih scenarija. Iako se princip predostrožnosti najčešće povezuje s potencijalnim utjecajima na okoliš, primjenjujemo ga i u drugim područjima poslovanja, primjerice sigurnosti i zdravlja zaposlenika i klijenata (kupaca, gostiju). Posebno do izražaja dolazi u vrijeme pandemije koronavirusa, kada su poduzete brojne mjere za sprečavanje širenja zaraze. Princip predostrožnosti važan je i u uvođenju novih proizvoda i usluga, kada je prijeko potrebno, uz dobrobit, predvidjeti i spriječiti potencijalne negativne utjecaje na poslovanje i okruženje.

2.8. Ekonomska vrijednost

Upravljanje rizicima provodi se u skladu s dugoročnom strategijom razvoja poslovanja, pri čemu se na makrorazini i mikrorazini razmatraju utjecaji rizika pri odlučivanju o investicijskim ulaganjima u stvaranje nove vrijednosti i zaštitu postojeće imovine. Za upravljanje rizicima primarno su odgovorni Uprava i menadžment, međutim primjena načela opreznosti podrazumijeva uključenost svih jedinica Grupe u proces upravljanja rizicima. Od svih se zaposlenika očekuje doprinos u prepoznavanju, prevladavanju i ublažavanju rizika.

Zbog specifičnosti pojedinih segmenata Grupe u nastavku su prikazani ključni ekonomski, okolišni i društveni utjecaji te rizici i prilike po pojedinim segmentima.

Rizici u turističkom dijelu posla

U turističkom segmentu poslovanja Grupe ključni ekonomski utjecaji odnose se na inflaciju i kretanje vrijednosti domaće valute te stabilnost regulatornog okvira poslovanja.

Utjecaj povećane inflacije turističkom segmentu manifestira se rizikom rasta ulaznih troškova poslovanja - energenata, hrane, naknade, uključujući energente, hranu, naknadu zaposlenima i osiguranja. Rast ulaznih troškova zbog inflacije, koji se u kratkom roku ne može nadoknaditi povećanjem cijena i naknada, može utjecati na pad profitabilnosti poslovanja. Rastu i troškovi investicija. Aktivnim praćenjem tržišnih trendova i fleksibilnim ugovaranjem uvjeta s kupcima i dobavljačima ograničavaju se potencijalni negativni učinci inflacije.

Značajan dio potraživanja i inozemnih prihoda iskazan je u drugim valutama, što predstavlja valutni rizik koji može utjecati na buduće poslovne rezultate i novčane tokove. Društvo se za upravljanje valutnim rizicima koristi uobičajenim financijskim instrumentima, primjenjivima na financijskom tržištu RH i tržištima zemalja u kojima posluje.

Nestabilnost regulatornog okvira dovodi do rizika čestih promjena poreznih i državnih propisa, koji utječu na plaće, cijene, kamatne stope ili standarde izgradnje, kao i rizika rasta administrativnih tereta. Tim se rizikom upravlja praćenjem i usklađivanjem poslovanja s regulatornim zahtjevima te, još važnije, uključenošću u interesnim udruženjima i aktivnim sudjelovanjem u procesu savjetovanja u izmjenama zakonodavstva.

S obzirom na prirodu turističke djelatnosti okolišni rizici poput nepogoda izazvanih klimatskim promjenama (izrazito sušna ili izrazito kišovita ljeta, razorne oluje, dizanje razine mora i sl.) i drugih mogućih potencijalnih incidenata (požari, potresi, istjecanje opasnih tvari i sl.) mogu nepovoljno utjecati na poslovanje. Navedeni utjecaji povlače rizik vezivanja dolazaka za povoljne vremenske prilike, kao i bržih odlazaka zbog nepovoljnih prilika ili incidenata. Rizici se nastoje umanjiti preventivom te prepoznavanjem i nadzorom procesa gdje je moguće nastajanje incidenta, kontinuiranim praćenjem i provođenjem svih propisanih sigurnosnih procedura, kao i, gdje je moguće, uključivanjem gostiju u preventivne aktivnosti (npr. vježbe spašavanja od požara).

Društveni utjecaji na poslovanje prvenstveno su povezani s demografskim kretanjima i trendovima koji utječu na dostupnost kvalitetne radne snage – ključnog resursa u turizmu. Nedostatak radne snage i drugi poremećaji na tržištu rada mogu u značajnoj mjeri povećati troškove ili smanjiti potencijalne prihode poslovanja. Poboljšanjem materijalnih i radnih uvjeta, pružanjem veće mogućnosti za obrazovanje i napredovanje, uz osiguranje boljih uvjeta smještaja i prehrane nastoji se umanjiti taj tip izazova.

Rizici u proizvodnji zdrave hrane

Rizike s kojima se u poslovanju susreće Cromaris dijelimo na dvije osnovne kategorije. Tržišni rizici obuhvaćaju primjerice politiku cijena konkurencije, zatvorenost HoReCa kanala tijekom pandemije te valutni rizik s obzirom na prihode koji se ostvaruju u inozemstvu. Operativni rizici obuhvaćaju značajan rast cijena sirovine i energenata, rizik ograničenja u tehnološkim i proizvodnim kapacitetima, održivost proizvodnih procesa za vrijeme COVID pandemije, zaštitu zdravlja te pitanje radne snage i privlačenja novih zaposlenika.

Izloženost cjenovnom riziku posljedica je agresivne politike cijena grčkih i turskih proizvođača, posebno je to istaknuto u Italiji, najvećem svjetskom tržištu kvalitetne mediteranske svježe ribe te ključnom Cromarisovom tržištu na koje plasira više od polovine prodaje. Uprava tim rizicima pridaje veliku važnost i minimizira ih kontinuiranim ulaganjima u kvalitetu proizvoda, jačanje brenda Cromaris i stratešku orijentaciju na *premium* segment tržišta koji pokazuje manju cjenovnu osjetljivost. Upravo zbog kvalitete proizvoda i zadržavanja pozicije lidera u tehnološkim inovacijama Cromaris uspijeva zadržati konkurentnost, razlikovnost i otpornost na spomenuti rizik. Jedan je od primjera i razvijanje novih vrsta (zubatac i gof), čime se Cromaris dodatno odmaknuo od konkurencije. Stalno se provode analize tržišta i pravovremene korektivne akcije na operativnoj razini, redovito se kontrolira kvaliteta proizvoda i prati konkurencija.

U 2021. godini HoReCa kanal veći je dio godine ponovno bio zatvoren, što je otežalo distribuciju robe u kanalu koji u normalnim uvjetima čini oko 40 posto ukupnog tržišta. Prilagodivši se novonastaloj situaciji i novim zahtjevima kupaca, Cromaris se pokazao izrazito pouzdanim partnerom, koji je, ne samo uspio održati svoje procese i isporučiti robu nego i značajno povećati svoje tržišne udjele na svim važnim tržištima pa i otvoriti nova. Kako bi se prilagodio situaciji i kupcima, Cromaris je napravio i strateški zaokret u plasiranju svojih proizvoda. Pad prodaje u HoReCa kanalu te općenit pad tržišta ponovno je nadoknađen pronalaskom novih kupaca u segmentu maloprodajnih lanaca.

Cromaris više od 86 posto svoje prodaje ostvaruje u inozemstvu, što čini vrlo visok udio prihoda i vrlo visoku izloženost valutnom riziku, odnosno promjenama vrijednosti eura. Značajan je dio potraživanja i inozemnih prihoda iskazan u toj valuti pa njegovo kretanje može imati utjecaja na buduće poslovne rezultate i novčane tokove do konverzije na euro u RH.

Već je u 2021. godini operativno poslovanje Cromarisa osjetilo blagi rast cijena sirovina i energenata, dok su najave za 2022. još značajnije. Prije svega, odnosi se to na 10 postotni rast cijena riblje hrane, koja čini znatan udio Cromarisovih operativnih troškova. I u ovoj situaciji Cromaris pokušava doskočiti svojom inovativnošću – prilagodbom vlastite recepture hrane uz zadržavanje iste razine kvalitete. Značajan rast cijene odnosi se i na stiropor, koji je osnova pakiranja većine Cromarisovih proizvoda, no i taj rizik nastoji se smanjiti redizajnom ambalaže, koja će ostati jednako kvalitetna i prepoznatljiva. Rast cijena energenata odnosi se prvenstveno na električnu energiju i plin. Cromaris će dio povećanja svojih troškova svakako morati prenijeti na krajnjeg potrošača pa ostaje rizik kako će tržište reagirati, iako ukupan trend tržišta teži proporcionalnom rastu cijena robe.

U posljednjih desetak godina Cromaris ostvaruje snažan volumenski rast pa određen rizik predstavlja i osiguranje proizvodnih kapaciteta za daljnji rast predviđen strateškim planom. Dok je dio osiguranja kapaciteta vezan uz mogućnosti novčanih tokova i podržavanje investicijskih ciklusa, drugi se vezuje uz mogućnosti prostornog plana nadležne županije u osiguranju morske površine potrebne za proširenje uzgojnih kapaciteta.

Pandemija koronavirusa donijela je i izazov očuvanja zdravlja zaposlenika, uz istovremenu održivost svih proizvodnih i ostalih poslovnih procesa. Osnivanje kriznog stožera, uvođenje mjera za zaštitu zdravlja te organizacija novih tipova smjenskog rada i fleksibilnosti rezultirali su neometanim radom Cromarisa i neprekinutom isporukom ribe.

Odnedavno u operativne rizike Cromarisa možemo svrstati i potencijalni nedostatak radne snage, koju kompanija sve teže nalazi zbog dinamike rasta te činjenice da posluje u županiji s jednom od najnižih stopa nezaposlenosti. U prerađivačkom dijelu proizvodnje dio manjka domaće radne snage kompenzira se uvozom radne snage iz susjednih zemalja i Filipina. Aktivnom upravljanju tim rizikom u Cromarisu se pridaje velika pažnja, što potvrđuju aktivne suradnje s primjerice fakultetima za akvakulturu, kampanje privlačenja novih zaposlenika te građenje ugleda Cromarisa kao poželjnog poslodavca.

Rizici u osigurateljnom dijelu posla

U svom redovnom poslovanju Croatia osiguranje suočava se s osigurateljnim rizicima, odnosno rizikom premije i pričuva pri određivanju visine premije te dostatnosti tehničkih pričuva koje u svakom trenutku moraju biti dovoljne za ispunjavanje svih obveza po osigurateljnim ugovorima. Ističu se i financijski rizici, koji obuhvaćaju tržišne rizike i kreditni rizik različitih financijskih instrumenata u koje Društvo ulaže. Značajni su i poslovni rizici, koji obuhvaćaju operativni rizik, strateški rizik, rizik ugleda, rizik usklađenosti s propisima te kibernetički rizik.

Društvo također redovito prati i tzv. eksterne faktore rizika ili rizike okruženja (makroekonomski, politički, zakonodavni, socijalni tehnološki rizici), koji su većinom kvalitativne prirode te utječu na ostale rizike.

Tijekom 2021. godine Croatia osiguranje prepoznaje i izloženost riziku održivosti, čiji se utjecaj, osim u utjecaju klimatskih promjena u sektoru osiguranja, počinje razmatrati i u ostalim područjima, poput zaštite okoliša, društvene odgovornosti i korporativnog upravljanja (tzv. ESG ciljevi/čimbenici). Pristupilo se zato razmatranju relevantnih ESG područja i ciljeva te utjecaja rizika održivosti na poslovanje. Rizikom se upravlja razvojem metoda za procjenu ESG ciljeva, prikupljanje i analizu ESG podataka te uspostavom sustava praćenja i izvještavanja vezano uz integraciju i sustavnu provedbu politika održivog razvoja.

U području osigurateljnih rizika najveći su rizik za Croatia osiguranje neočekivani katastrofalni događaji koji uz ekstremne elementarne nepogode uključuju i tektonske poremećaje (potrese). Rizik se može umanjiti pravovremenom prilagodbom osigurateljnih proizvoda, odnosno odgovarajućim programom reosiguranja.

Utjecaj okruženja na financijske rizike manifestira se promjenom vrijednosti ulagačkog portfelja, smanjenim kamatnim prihodom pri novim ulaganjima zbog zadržavanja kamatnih stopa na nižim razinama (obveznice, depoziti i zajmovi) i promjenom tečaja, odnosno otvorenom valutnom pozicijom (valutni rizik). Upravljanje navedenim rizicima obuhvaća kontinuirano praćenje ključnih pokazatelja rizika i pravovremenu reakciju na promijenjene okolnosti na financijskim tržištima, redefiniranje strategije ulaganja imovine s naglaskom na diversifikaciju, kalibraciju i kontrolu internih limita izloženosti.

Operativni rizik koji je prisutan u svim fazama poslovnih procesa također ima visoku značajnost jer korelira s veličinom Croatia osiguranja, kompleksnošću i kontinuiranim promjenama u poslovnim procesima, uključujući i digitalni razvoj. Rizikom se upravlja optimizacijom organizacije, sustavom unutarnjih kontrola, automatizacijom i standardizacijom poslovnih procesa.

U području usklađenosti kontinuirano se prati utjecaj novih zakonskih promjena na pojedina područja poslovanja. Izrađuju se novi obavezni akti ili ažuriraju postojeći i provode potrebna procesna unaprjeđenja.

Sve većom prisutnošću digitalizacije i kibernetički rizik sve je istaknutiji za Croatia osiguranje. Zato se primjenjuju i stalno nadograđuju sofisticirane tehnologije, sustavi i protokoli za informacijsku i kibernetičku sigurnost, uz redovitu analizu mogućih scenarija i utjecaja kibernetičkih rizika na adekvatnost kapitala Društva. Provode se i dodatne mjere, poput edukacije zaposlenika, godišnjeg ispitivanja i testiranja sigurnosti sustava.

Visoku značajnost ima i upravljanje strateškim rizikom, koji uključuje rizik konkurencije, rizik promjene u industriji i potražnji te rizik neispunjavanja planskih veličina. Upravljanje navedenim rizikom podrazumijeva redovitu analizu i praćenje okruženja u kojem posluje Croatia osiguranje. Sagledavaju se makroekonomske okolnosti i aktivnosti konkurencije te planira pravovremena reakciju na promjene u poslovnom okruženju. Strateški rizik predstavlja i vrlo neizvjesno političko okruženje u zemljama u kojima posluju društva kćeri. I nadalje je istaknut rizik povezan s neizvjesnošću povezanom s pandemijom COVID-19, koja utječe na poremećaje u lancima dobave, inflaciju i nestabilnost na globalnim tržištima.

Rizik ugleda vrlo je značajan jer je djelomično egzogen za kompaniju, a u pravilu se manifestira kao posljedica materijalizacije nekog drugog rizika. Sustav upravljanja rizikom ugleda počiva na adekvatnim i pravovremenim strateškim odlukama rukovodstva, efikasnoj marketinškoj strategiji, redovitim analizama zadovoljstva i pritužbi klijenata i visokoj razini kulture poslovanja.

Kao dio vlastite procjene rizika i solventnosti (ORSA), redovito se provode testiranja otpornosti na stres, razrađuju scenariji i analize osjetljivosti na utjecaj izvanrednih (vanjskih i unutarnjih) okolnosti i događaja kojima bi Croatia osiguranje moglo biti izloženo, kao i moguće aktivnosti za njihovu prevenciju.

Rizici i prilike povezani s klimatskim promjenama

Utjecaji klimatskih promjena već su vidljivi, a predviđa se porast učestalosti i intenziteta ekstremnih vremenskih događaja pa je upravljanje s njima povezanim rizicima iznimno važno za Grupnu u cjelini. Zbog načina poslovanja i oslanjanja na prirodne resurse u svakodnevnim aktivnostima klimatske će promjene i s njima povezani rizici najviše utjecati na Cromaris i turistički dio poslovanja. Prepoznavanje i upravljanje rizicima povezanim s klimatskim promjenama važno je i za Croatia osiguranje.

Akvakultura je svakako značajnije podložna utjecaju klimatskih promjena. Porast temperatura mora, što je posljedica globalnog zatopljenja, dovodi npr. do prodora invazivnih neautohtonih vrsta iz toplijih mora koje mogu biti potencijalni predatori ili nosioci patogena i bolesti. Klimatske promjene uzrokuju ekstremne vremenske uvjete pa se time povećava i mogućnost pojave nepredvidivih oluja i valova, koji mogu oštetiti opremu, plovila, kavezne strukture i sidrene sustave. Jače i učestalije oluje odrazit će se i na prometnu povezanost i time negativno utjecati na poslovne procese. Promjene temperature, saliniteta i pH mora mogu se odraziti na uzgojne mogućnosti pojedinih vrsta. S klimatskim promjenama povezani su dostupnost i cijena sirovina (riblje ulje i brašno, biljne sirovine), koje se upotrebljavaju u proizvodnji riblje hrane. Klimatske promjene i aktivno upravljanje s njima povezanim rizicima su i prilika, npr. varijacije u ribljim sirovinama na tržištu potiču Cromaris na inovativnost u prilagođavanju i razvijanju vlastite recepture riblje hrane ili razvijanje novih proizvoda (proizvodnih vrsta).

Klimatske promjene, odnosno ekstremni vremenski uvjeti te promijenjen raspored i količina padalina mogu izravno utjecati na turistički dio posla, odnosno potražnju za proizvodima i uslugama kompanije, što se može odraziti na konkurentnost i financijski rezultat. Ekstremne suše npr. mogu izazvati poteškoće u opskrbi pitkom vodom, poremećaje biljnih i životinjskih vrsta, staništa i mora te veću opasnost od požara s težim posljedicama na ljude i materijalnu imovinu. Prepoznavanje tog tipa rizika i aktivno upravljanje jest i prilika jer otvara prostor za okretanje zelenijem poslovanju koje pozitivno utječe na tvrtku, ali i zajednicu u cjelini. Tvrtka se okreće energentima prihvatljivijima za okoliš te aktivnom pristupu smanjenju emisija CO₂. Implementiraju se sustavi za smanjenje potrošnje vode – za navodnjavanje će se npr. upotrebljavati pročišćena otpadna voda iz sustava koji je rezultat suradnje s jedinicama lokalne uprave. Češći toplinski valovi zahtijevat će jaču klimatizaciju prostora, a u nabavi novih uređaja birat će se oni s rashladnom tvari koja ne oštećuje ozonski sloj.

Trajnim aktivnostima na zaštiti prirodnih resursa, razvoju novih proizvoda, odnosno usluga koje nisu izravno povezane s prirodnim resursima, ulaganjem u infrastrukturu, kulturnu baštinu, gastronomsku ponudu te gradnjom ugleda poželjne destinacije, upravlja se rizicima povezanim s klimatskim promjenama u turističkom dijelu posla.

Povećana učestalost i intenzitet ekstremnih vremenskih događaja, kao što su poplave, suše, toplinski udari i oluje pa i potresi, uzrokuju povećanje rizika od štetnih posljedica za klijenta, odnosno Croatia osiguranje u slučaju isplate šteta. Navedeno utječe na preuzeti rizik osiguranja, solventnost Društva te financijski rezultat zbog povećanja isplate šteta.

Trenutno su rizici klimatskih promjena najviše izraženi u osiguranju usjeva i nasada zbog rasta šteta povezanih s prirodnim nepogodama (mraza, tuče i oluje) te u nešto manjoj mjeri u osiguranju imovine i kaska. Upravljanje rizikom klimatskih promjena počiva na unaprjeđenju osiguravateljskih proizvoda te reosigurateljskoj zaštiti. Postoji svijest o daljnjim nepovratnim promjenama globalnih klimatskih obrazaca pa se efekti tih utjecaja prate s povećanom pažnjom i nastoji ih se ugraditi u proizvode, pri čemu se uzimaju u obzir primijećeni obrasci oluja, tuča, poplava i sušnih razdoblja, i to uz pomoć najsuvremenijih tehnologija, što je ujedno prilika za kompaniju da i po tome bude lider u industriji. Također, putem sustava vlastite procjene rizika i solventnosti provode se stresni testovi i sagledava se utjecaj određenih klimatskih promjena i događaja kojima bi Društvo moglo biti izloženo u budućnosti.

Klimatske promjene izazov su za Croatia osiguranje, ali i prilika jer razvojem i oblikovanjem novih proizvoda osiguranja ili unaprjeđenjem postojećih može zauzeti lidersku poziciju i ostvariti rast tržišnog udjela.

Godina 2022. donijela je nove neočekivane rizike, koji dodatno produbljuju gospodarsku nesigurnost. Adris grupa i tvrtke u njenom sastavu nisu izravno pogođene ruskom agresijom na Ukrajinu. No, s obzirom da se rat i sankcije Rusiji odražavaju na svjetsko i europsko gospodarstvo, izvjesno je da će se odraziti i na hrvatsko, osobito na sektor turizma, što znači posredno i na poslovanje Grupe. Energetska kriza dovest će do daljnjeg poskupljenja struje i plina, a potom i hrane te transportnih usluga. Sve ovo utjecat će na rast ulaznih troškova pri čemu u ovom trenutku nije moguće kvantificirati učinke. Sve tvrtke u sastavu Grupe aktivno provode programe transformacije poslovanja kako bi se ublažili navedeni rizici.

2.9. Uključenost dionika

Uspješnost kompanije uvelike ovisi o prepoznavanju ključnih skupina dionika, njihovih interesa i očekivanja, rizika i prilika koji proizlaze iz tih odnosa te o aktivnom pristupu upravljanju tim odnosima. Partnerski odnos sa svim interesnim skupinama jedan je od temelja korporativnog upravljanja i korporativne kulture Adris grupe. Počiva na pravovremenoj, transparentnoj i dosljednoj komunikaciji i suradnji koja se stalno unapređuje u skladu s promjenjivim okolnostima poslovanja, zahtjevima i očekivanja dionika. Gdje je to moguće, za svaku skupinu dionika tvrtka je postavila standarde upravljanja i uvjete suradnje te donijela i odgovarajuće politike i pravilnike koji uređuju odnose.

Kako bi unaprijedila međusobne odnose i veze sa svim svojim dionicima, u sve zahtjevnijem poslovnom okruženju, tijekom 2021. Adris grupa razmotrila je ključne dionike. U odnosu na prethodno izvještajno razdoblje nije se značajnije promijenila struktura dionika ni načini njihova uključivanja, ali se promijenio intenzitet odnosa, primjerice prema regulatornim institucijama vezano uz nove zakonske odredbe ili zaposlenicima, primarno zbog situacije na tržištu rada i aktivnostima vezano uz koronavirus. U odnosu na prethodno razdoblje i napravljenu analizu dionike smo drugačije grupirali, preispitali njihov utjecaj u odnosu na prethodnu godinu i uveli dvije nove grupe dionika (2020. identificirani su potrošači, zaposlenici, dobavljači i partneri, dioničari, regulatorna tijela i tijela javne uprave, zajednica i sindikati). U 2021. smo, primjerice, sindikate promatrali kao dionika koji je na temelju svojih interesa i utjecaja kategorija nedjeljiva od zaposlenika. S obzirom na misiju i viziju naše tvrtke i opredjeljenja prema poticanju izvrsnosti i znanja, industrija u kojima posluju naše kompanije te s njima povezanim visokostručnim znanjima i kompetencijama, kao jednog od naših ključnih dionika u 2021. godini prepoznali smo i akademsku i znanstvenu zajednicu. Kao jednog od ključnih dionika kompanije koji značajno utječe na reputaciju Grupe prepoznali smo i medije, koji nisu bili uključeni u prethodne izvještaje. U ovom izvještajnom razdoblju nismo provodili ispitivanja stavova dionika o definiranim materijalnim temama i sadržaju vezano uz definirane materijalne teme i sadržaj Nefinancijskog izvještaja, ali te aktivnosti planiramo sustavnije provoditi u narednom razdoblju.

Popis ključnih dionika, način i naznaka učestalosti komunikacije:

Potrošači (kupci, gosti i klijenti)

Potrošači (gosti u turističkom dijelu posla i klijenti u osiguravateljnima) najvažnija su skupina dionika Grupe. Grupa značajne napore ulaže u komunikaciju s potrošačima kako bi svoje proizvode i usluge prilagodila njihovim potrebama, očekivanjima i trendovima. Dostupnost proizvoda i mogućnost izbora, kvaliteta i cijena, dostupnost i istinitost informacija o proizvodu i uslugama, uspostavljanje i održavanje kanala dvosmjerne komunikacije kako bismo osigurali povjerenje i lojalnost potrošača ključni su elementi odnosa tvrtke s najvažnijom grupom dionika. Komunikacija i suradnja su redovite, a obuhvaćaju istraživanja zadovoljstva kupaca, službe za korisnike i razne aplikacije za korisnike, programe lojalnosti, komunikaciju na mrežnim stranicama i društvene mreže. U narednom je razdoblju fokus upravo na razvijanju i implementiranju novih digitalnih kanala komunikacije s potrošačima.

Zaposlenici i sindikati

Zaposlenici su najvrjedniji resurs Grupe jer omogućavaju stvaranje i dostupnost proizvoda i usluga potrošačima te su ključni u stvaranju i prenošenju temeljnih vrijednosti i gradnji korporativne kulture. Adris grupa i sve tvrtke u njezinu sastavu posvećeni su stvaranju zdravog, sigurnog i poticajnog radnog mjesta. Zaposlenicima na svim razinama jamči se prostor za profesionalni rast i napredovanje, osiguravaju stabilni prihodi i pravična naknada za rad te drugi benefiti, pri čemu se poštuju temeljna ljudska prava zaposlenika. Cilj je postići visoku motiviranost zaposlenika, osjećaj pripadnosti i svrhovitosti. Uključenost zaposlenika ostvaruje se redovitim dnevnim, tjednim i mjesečnim sastancima, skupovima zaposlenika, sastancima s članovima radničkih vijeća i sindikata, ispitivanjem zadovoljstva zaposlenika i organizacijske klime te intranet portalima i redovitim newsletterima, kojima se informiraju o svim aktualnostima u Društvu i Grupi, kao i najvažnijim projektima i planovima.

U Grupi djeluju četiri sindikata. Grupa prema predstavnicima svih aktivnih sindikata postupa jednako i u skladu s odredbama Zakona o radu i primjenjivim kolektivnim ugovorima. Komunikacija i suradnja s predstavnicima sindikata odnosi se na informiranje o promjenama i novostima u poslovanju, uključuje ih se u proces donošenja odluka postupkom savjetovanja i s njima pregovara o pravima i obvezama koji se uređuju kolektivnim ugovorima.

Dioničari

Dugoročna strategija menadžmenta kompanije usmjerena je na stvaranje povećane vrijednosti dioničkog kapitala. Cilj komunikacije s dioničarima i ulagateljima jest osigurati pristup informacijama koje omogućuju analizu rezultata i predviđanje budućeg poslovanja Društva, redovitim i pravovremenim, lako i široko dostupnim, točnim i potpunim te konzistentnim i relevantnim izvještavanjem. Poštivanjem navedenih principa u komunikaciji ostvaruje se krajnji cilj, povjerenje između menadžmenta društava Grupe i dioničara, odnosno ulagatelja. Izravna komunikacija odvija se na Glavnoj skupštini, neizravna komunikacija moguća je posredstvom osobe zadužene za odnose s ulagateljima, kao i objavama financijskih izvještaja i ostalih podataka na internetskim stranicama društava Grupe, internetskim stranicama Zagrebačke burze i na internetskim stranicama Službenog registra propisanih informacija pri HANFA-i.

Dobavljači i partneri

S dobavljačima i partnerima surađuje se kako bi se za potrošače i ostale dionike kreirale vrijednosti prilagođene njihovim potrebama. Grade se i njeguju poslovni odnosi što omogućuje postizanje poslovnih rezultata i dugoročnih ciljeva povezanih s održivim razvojem. S dobavljačima i partnerima u kontaktu smo svakodnevno, održavaju se redoviti sastanci, posjeti te razmjenjuju znanja i iskustva s ciljem obostranog unapređenja usluga i proizvoda za krajnje korisnike. I s ovom skupinom dionika radi se na uvođenju novih kanala komunikacije i redovite evaluacije suradnje te uvođenju ESG elemenata kao kriterija odabira.

Regulatorna tijela i tijela javne uprave

U redovnom poslovanju društva Grupe poštuju sve zakonske odredbe te surađuju s nadležnim regulatornim i drugim državnim tijelima. Predstavnici naših društava su i članovi radnih skupina za donošenje raznih zakonskih dokumenata, propisa ili odluka koji i na taj način promiču interese Društva i industrija u kojima poslujemo. Ti se odnosi temelje na stručnosti i profesionalnom pristupu izgrađenom tijekom višegodišnje suradnje.

Znanstvene i obrazovne institucije

Adris grupa drži da je gospodarski i društveni napredak moguć jedino ako se temelji na znanju. Znanje je ključan strateški resurs pa su poticanje obrazovanja, znanja, inovativnosti, ulaganje u stručno usavršavanje i stjecanje kompetencija važni za komparativnu prednost i temeljna su pretpostavka održivosti. Kako bi tvrtka ostvarila te ciljeve, povezuje se s istaknutim nacionalnim i svjetskim znanstvenim i obrazovnim institucijama s kojima uspostavlja različite suradnje s ciljem stjecanja potrebnih znanja i dijeljenja specifičnih znanja koja postoje u Grupi s onima kojima ta znanja mogu biti korisna i poticajna. Dvosmjerna komunikacija i uključenost ostvaruju se sa svim našim tvrtkama. Naši stručnjaci aktivno sudjeluju na stručnim konferencijama i stručnim skupovima, održavamo dane otvorenih vrata, provodimo sponzorske i donatorske aktivnosti, isplaćujemo stipendije, sudjelujemo u znanstveno-istraživačkim projektima i sl.

Zajednica

Društva Grupe usko su povezana sa sredinom u kojoj posluju jer sudjeluju u razvoju zajednice i podizanju kvalitete života. Odgovornost je Grupe u poticanju pozitivnih promjena u društvu iniciranjem i podrškom onih aktivnosti, projekata i subjekata koji imaju cilj pomoći najugroženijima u društvu s jedne strane te onih koji imaju najveći potencijal za promjenu na bolje i napredak. Adris i njegove tvrtke samostalno organiziraju ili sudjeluju u nizu filantropskih projekata, humanitarnih i donatorskih akcija, ostvaruju suradnje s ciljem dijeljenja znanja i osviještenosti o različitim temama. Posebno se ističe djelovanje Zaklade Adris, najveće korporativne zaklade u regiji. Uključenost se manifestira i članstvima u brojnim poslovnim i stručnim udruženjima.

Mediji

Utjecaj medija u modernom demokratskom društvu jest golem i ostvaruje se prikupljanjem, obradom i tumačenjem te plasiranjem informacija široj javnosti (publici), i to pod pretpostavkom neovisnosti, objektivnosti i pravičnosti. Svjesni smo uloge medija u oblikovanju stavova i odluka pojedinaca pa su za Adris grupu i tvrtke u njezinu sastavu profesionalna suradnja i kvalitetan odnos s medijima ključni u građenju ugleda kompanije. Uravnotežena i opravdana pojavnost u medijskom prostoru omogućava plasiranje informacija o kompaniji i poslovanju, temeljnim korporativnim vrijednostima, proizvodima i uslugama koje su relevantne ostalim našim dionicima te osigurava uspostavljanje kvalitetnih odnosa s njima. Komunikacija se ostvaruje djelovanjem odjela korporativnih komunikacija i aktivnostima poput osmišljavanja komunikacijskih kampanja, upravljanjem komunikacijom na službenim profilima društvenih mreža, pripremom objava za medije i komentara poslovanja. Organiziraju press konferencije i niz različitih događanja otvorenih za javnost (izložbe, konferencije, poslovni forumi, predavanja i prezentacije...). Pripremaju i objavljuju monografije, godišnja poslovna izvješća i druge korporativne publikacije. Izrađuju analize medijske pojavnosti. Dakle, svim aktivnostima koje utječu na stvaranje i zadržavanje dobrog ugleda kompanije.

3. PRISTUP ODRŽIVOM POSLOVANJU I KLJUČNI UČINCI

Adris grupa i tvrtke u njezinu sastavu imaju dugogodišnju tradiciju održivog poslovanja, pri čemu su kvalitetno upravljanje, odgovornost prema zaposlenicima, zajednici i okruženju temeljne pretpostavke održivosti, stabilnosti i profitabilnosti. Odgovornost prema svima uključenima u poslovne procese i profitabilnost za nas nisu međusobno isključujući, nego međusobno uvjetovani. Zagovaramo stvaranje ekonomske vrijednosti, ali uz stvaranje dodatne vrijednosti za društvo u cjelini. Pritom je veoma važno prepoznati, razumjeti i upravljati utjecajima koje naše tvrtke imaju na okruženje u kojem posluju. Iako je Grupa na dobrom putu u razumijevanju ekonomske, socijalne i ekološke održivosti i postoje iskustva, projekti koji već imaju prepoznatljivost i rezultate, brojne aktivnosti u tijeku i planovi, sustavnim upravljanjem i koordinacijom na razini Grupe može se bolje iskoristiti njihov potencijal, što će donijeti brojne pozitivne učinke za sve dionike i sustav u cjelini.

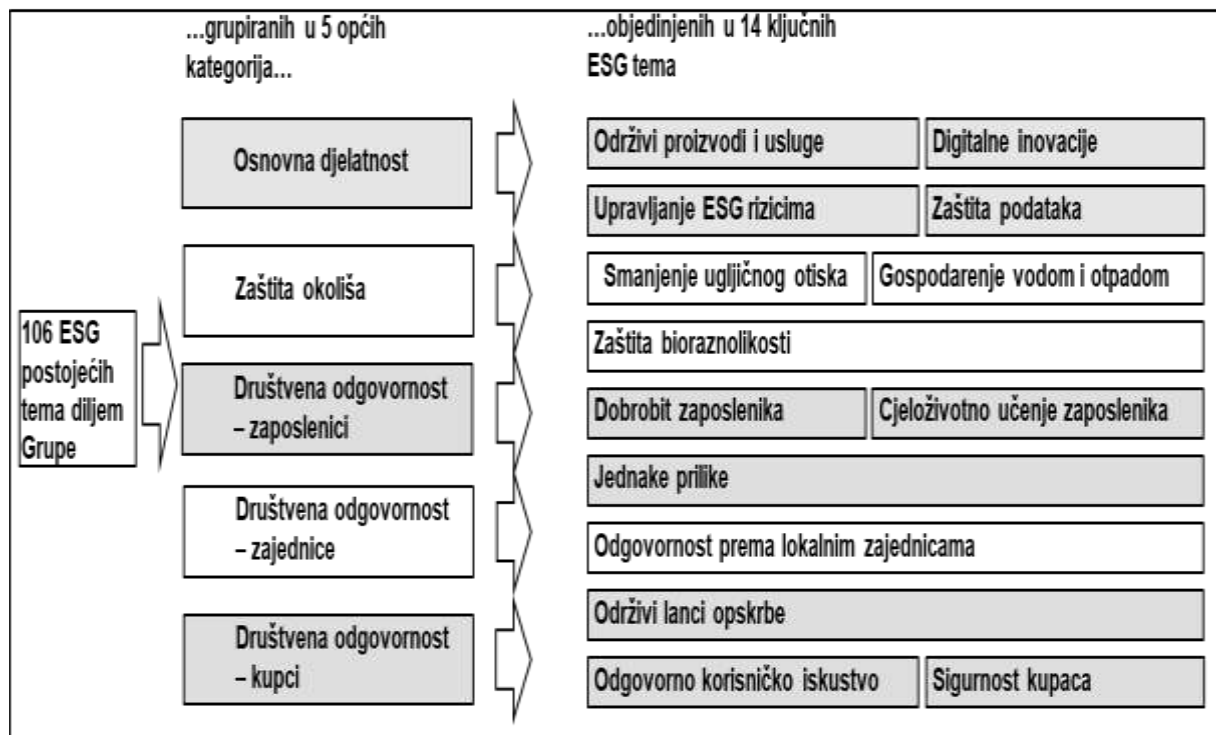
Na temelju dugogodišnjeg iskustva, praćenja situacije u neposrednom okruženju, razumijevanja globalnih trendova te osluškivanja potreba i očekivanja dionika, početkom 2021. prepoznata je potreba za sustavnijim upravljanjem i koordinacijom brojnih aktivnosti s ciljem održivosti i odgovornosti diljem sustava. Novi okvir održivog poslovanja Grupe obuhvaća definirana zajednička područja održivosti za Grupu, odnosno aktivnosti koje će se provoditi. Definirani su rokovi za realizaciju i pokazatelji uspješnosti. Uspostavit će se organizacija za centralizirano upravljanje ESG-jem, kao platforma za suradnju i dijeljenje znanja između tvrtki Grupe. Novi pristup značit će i pretpostavke za bolju vidljivost i naprednije nefinancijsko izvještavanje.

3.1. Objašnjenje materijalno značajnih tema i njihove granice

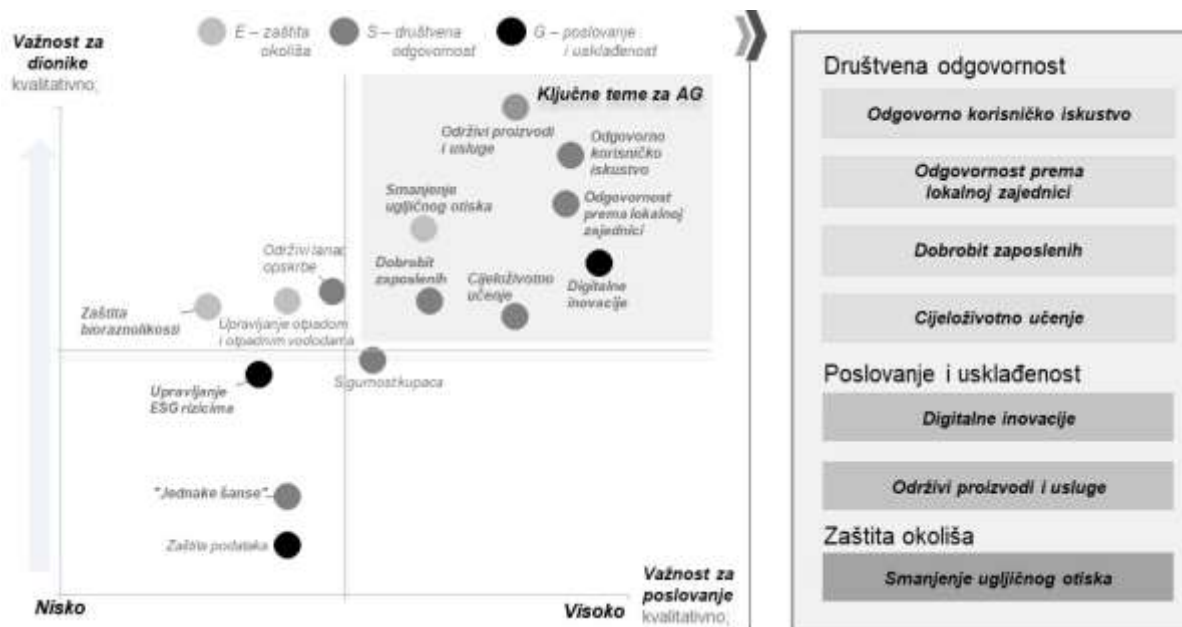
U 2021. godini, u procesu razmatranja pristupa održivom poslovanju Adris grupe ključan dio bilo je razmatranje materijalnih tema, uzimajući pritom u obzir i opseg materijalnih tema Grupe iz prethodnih izvještajnih razdoblja.

Cilj je bio provjera postojećih i prepoznavanje novih materijalnih tema, za koje se opravdano smatra da prikazuju ekonomske, okolišne i društvene utjecaje Adris grupe i povezanih društava te imaju značajan utjecaj na odluke dionika. Nizom zajedničkih radionica, uz stručnu podršku konzultanata, proces je obuhvaćao identifikaciju i kategorizaciju svih utjecaja, prioritizaciju prepoznatih materijalnih tema i usvajanje na razini Grupe. Na taj je način postavljen okvir za planiranje i donošenje odluka, provedbu ključnih ESG projekata, evaluaciju uspješnosti i izvještavanje.

Na nekoliko radionica s predstavnicima ključnih odjela naših kompanija pristupilo se prepoznavanju što većeg broja utjecaja i tema važnih za poslovanje i dionike koji već postoje u sustavu Adris grupe. Razmatrali su se prethodni nefinancijski izvještaji, zakonska regulativa, trendovi u okruženju, uključili rezultati dostupnih istraživanja i anketa (primjerice istraživanja tržišta i zadovoljstva kupaca, istraživanja motivacije i zadovoljstva zaposlenika), medijske objave, iskustva drugih tvrtki u našim industrijama i drugih relevantnih izvora. Prepoznato je ukupno više od sto postojećih tema koje su grupirane u 14 ključnih ESG tema održivosti, u pet općih kategorija i za koje smatramo da na realan način obuhvaćaju naš utjecaj i doprinos u ekonomskom, okolišnom i društvenom području.

Prioritizacijom pojedinih tema u matrici materijalnosti vrednovane su utvrđene teme održivosti te su prepoznata prioritetna područja u koja će biti usmjerena pozornost i resursi u sljedećem razdoblju. Proces je paralelno odrađen za Adris u cjelini, kao i za svaku od tvrtki Grupe zasebno. Pojedinačne matrice služile su kao provjera valjanosti i primjenjivosti definiranih zajedničkih Grupnih materijalnih tema te kao smjernica za definiranje specifičnih odrednica svake kompanije. Matrica materijalnosti Adris grupe relevantna za ovaj izvještaj jest sljedeća:

Definirane prioritetne materijalne teme i finalnu matricu materijalnosti Adris grupe potvrdilo je poslovodstvo Adrisa i tvrtki u sastavu Grupe. Materijalne teme strateški su značajne za Grup u cjelini.

Materijalne teme povezane s poslovanjem

Održivi proizvodi i usluge

Inovativni i visokokvalitetni proizvodi i usluge Adrisova su glavna konkurentska prednost jer osiguravaju bolju tržišnu poziciju, profitabilnost i otpornost. Tvrtke Grupe posvećene su osmišljavanju proizvoda i usluga, koji ne samo zadovoljavaju potrebe i očekivanja potrošača, nego i značajno doprinose kvaliteti života korisnika. Proizvodi i usluge dodane vrijednosti bit će u fokusu i nadalje, a u njihovu razvijanju više će se pažnje posvetiti načinu na koji uravnotežuju etičke, društvene i okolišne čimbenike. Tema je materijalna za Grup u i tržišta na kojima posluje te je usko povezana s aktivnostima i napretkom u ostalim područjima (materijalnim temama).

Digitalne inovacije

Digitalne tehnologije imaju velik utjecaj na svakodnevicu i poslovni život, a sustavna i napredna digitalna strategija osnova je produktivnijeg i zelenijeg gospodarstva. Ulaganja u razvoj i primjenu naprednih tehnologija u poslovnim procesima među ključnim su odrednicama Adrisova poslovanja, a usmjerenost na razvoj i primjenu novih kanala komunikacije s klijentima te optimizacija CRM sustava među prioritetima. Ne samo da tvrtke Grupe implementiraju najsuvremenija tehnološka i digitalna rješenja na tržištu nego i interni timovi stručnjaka razvijaju inovativne digitalne proizvode, u potpunosti rezultat znanja internih timova. Ta je tema značajna za Grup u, a angažmanom u educiranju građana i promicanju digitalizacije pridonosi i društvu u cjelini.

Socijalne materijalne teme

Dobrobit zaposlenika i sigurno radno mjesto

Uspjeh svake korporacije počiva na znanju, predanosti i motiviranosti zaposlenika. Zato je privlačenje i zadržavanje kvalitetnih zaposlenika i njihovo zadovoljstvo već dugo cilj uspješnih korporacija koje vode računa o vlastitom ugledu i profitabilnosti. Adris grupa nastoji biti odgovoran i poželjan poslodavac koji uvjetima rada, motivacijom zaposlenika, poslovnim izazovima, organizacijskom kulturom te mogućnostima učenja i napredovanja, ali i socijalnom osjetljivošću nastoji privući kvalitetne zaposlenike. Poštivanjem načela nulte tolerancije na diskriminaciju po bilo kojoj osnovi Adris grupa jamči profesionalnu radnu okolinu koja izvlači najbolje iz svakog pojedinca, dok visoki etički standardi osiguravaju poštivanje svih moralnih i društvenih obveza Adrisa kao poslodavca.

Osigurani su visoki standardi sigurnosti na radnom mjestu, uz svijest da novi trendovi u poslovanju utječu na dinamiku tržišta i poslovanje te oblikuju nove uvjete rada. Tema je materijalna za Grupu u cjelini.

Cjeloživotno učenje

Jedna od osnovnih strategija upravljanja ljudskim potencijalima Adris grupe jest ulaganje u obrazovanje i razvoj zaposlenika poštujući njihove preferencije i plan osobnog razvoja. Taj proces smatramo nužnim preduvjetom za prilagođavanje novim trendovima i izazovima u poslovnom okruženju, ali i za osiguravanje dugoročne održivosti Grupe. Omogućavanjem kontinuiranog usavršavanja i dodatnog obrazovanja te planiranjem razvoja karijere cilj je motivirati zaposlenike, povećati njihovo zadovoljstvo i učinkovitost. Pritom se vodi računa o jednakim mogućnostima pristupa programima cjeloživotnog obrazovanja. Suradnjom sa znanstvenim institucijama, sveučilištima i visokim školama osigurava se pristup najnovijim znanjima i vještinama te potiče dijalog znanosti i obrazovanja s tržištem rada na putu prema društvu znanja. Tema je značajna za Grupu i društvo u cjelini.

Odgovornost prema iskustvu korisnika

Odgovornost prema korisnicima proizvoda i usluga temeljna je odrednica poslovanja Grupe, a zadobivanje i zadržavanje povjerenja te njihovo zadovoljstvo, ključni su ciljevi poslovanja i preduvjet tržišnog uspjeha. Postiže se to beskompromisnom kvalitetom proizvoda i usluga, koju jamče brojni veoma zahtjevni certifikati i oznake, kao i članstvo u prestižnim strukovnim udruženjima i na globalnoj razini.

U ovom području primarni su ciljevi unaprjeđenje rješenja za interakciju s korisnicima usluga i proizvoda putem CRM sustava, programa vjernosti i istraživanja razine zadovoljstva korisnika te ugrađivanja povratnih informacija s tržišta u jačanje kvalitete poslovanja.

Radi se i na snažnijem uključivanju ESG elemenata u korisničko iskustvo. Promoviranjem ESG načela pokazuje se društvena odgovornost, potiče partnere i tržište na njihovo usvajanje i primjenu te promiče (su)odgovornost za zajednicu čiji smo dio. Tema je materijalna za Grupu, ali i za zajednicu.

Odgovornost prema lokalnoj zajednici

Poslovanje pa i sam opstanak tvrtke otežani su bez suradnje i potpore zajednice u kojoj djeluje. Vođena tom idejom, Adris grupa posebnu pozornost poklanja dobrobiti lokalne zajednice, koja raste i razvija se zahvaljujući (i) poslovnim uspjesima kompanije. Pritom lokalna zajednica treba imati i mogućnost uključenja u rad tvrtke, osobito u aktivnostima koje su od interesa za lokalnu i širu zajednicu.

Zahvaljujući takvoj poslovnoj politici Adris grupa rasla je i stasala, razvijala svoju korporativnu kulturu i vrijednosti, pridonoseći pritom dobrobiti lokalne, regionalne i nacionalne zajednice u kojoj posluje. Poslovanjem i djelovanjem svojih tvrtki pomaže gospodarski i društveni razvoj lokalnih sredina. Donacijama, prije svega Zaklade Adris, najveće korporativne zaklade u regiji, Grupa potiče razvoj znanosti, obrazovanja i kulture. Kao uključen i odgovoran član zajednice prati zbivanja koja utječu na život građana te u skladu s potrebama pruža pomoć i podršku, vodeći se načelima dobra, solidarnosti i razvoja. Tema je materijalna za Grupu, a prije svega za zajednicu u kojoj tvrtke Grupe posluju.

Okolišne materijalne teme

Smanjenje ugljičnog otiska

Među poslovnim politikama koje je Adris grupa usvojila i primjenjuje posebno se ističe briga o okolišu kao jedno od najvažnijih načela društveno odgovornog poslovanja. Djelujući u turizmu i proizvodnji zdrave hrane, konkurentska se prednost dobrim dijelom temelji na prirodnim blagodatima Hrvatske. Sačuvati ih za budućnost držimo svojom trajnom obvezom. Kako bismo u tome uspjeli, stalno unaprjeđujemo standarde u zaštiti okoliša.

Adris grupa preuzima odgovornost za svoj ugljični otisak, i radit ćemo na njegovu smanjenju jer je to pretpostavka učinkovitijeg poslovanja i potvrda predanosti globalnim ciljevima održivosti. Uz odgovorniji pristup utrošku energije i poticanje energetske učinkovitosti, postupanje s vodnim resursima uz učinkovitije zbrinjavanje nastalog otpada te sprečavanje njegova stvaranja biranjem sirovina koje imaju bolji ekološki potencijal, prvi će put sve tvrtke Grupe izračunati emisije stakleničkih plinova. Na temelju analiza, definirat će se odgovarajuće mjere i postupci za njihovo smanjenje. Ambiciozno postavljeni ciljevi jamče da Grupa poduzima potrebne korake prema ugljičnoj neutralnosti i načelima cirkularne ekonomije. Tema je materijalna za sve naše tvrtke, zajednicu, a pridonosi i globalnim ciljevima.

Povezanost strateških odrednica i materijalnih tema Adris grupe s ciljevima održivog razvoja UN-a

Ciljevi održivog razvoja UN-a (UN SDG) skup su univerzalnih ciljeva koji nastoje obuhvatiti globalne izazove s kojima se svakodnevno suočavamo te daju smjernice kako ostvariti bolju i održivu budućnost za sve. Naglasak je na partnerstvu i uključivanju svih dionika društva, u napredovanju prema svijetu u kakvom želimo živjeti. Svi aktivno moraju preuzeti odgovornost i pridonositi rješavanju tih izazova, pri čemu se posebno ističe uloga poslovnog sektora. Posvećeni smo svakom od 17 ciljeva održivog razvoja jer su svi direktno ili indirektno povezani s poslovanjem naših tvrtki. Uz univerzalnu odgovornost, primjerice u promicanju dostojanstvenog rada i gospodarskog rasta, borbu protiv gladi i siromaštva u svijetu te borbi protiv korupcije koji su zajednički svima, posebno se ističe ciljevi održivosti gdje poslovne aktivnosti Adris grupe imaju najveći utjecaj i doprinos:

4. POSLOVANJE

4.1. Prisutnost na tržištu

Strateški je cilj Grupe osigurati radnicima kompetitivne plaće u odnosu na industriju i okruženje, kao i ostale materijalne i nematerijalne uvjete rada, odnosno pridonijeti ekonomskom blagostanju zaposlenika.

Uspoređujući odnos minimalne početne plaće u Grupi i minimalne plaće u državama u kojima posluje, Grupa u većini područja isplaćuje više početne plaće u odnosu na minimalne zajamčene plaće. Jedino je u Segmentu osiguranja u Srbiji i S. Makedoniji početna plaća izjednačena s minimalnom zajamčenom plaćom, što je posljedica same strukture plaće, gdje plaća može biti i viša (u pravilu i jest) od minimalno zajamčene plaće na temelju ostvarene provizije koja se pridodaje na osnovnu plaću. Politika plaća i nagrađivanja zaposlenika temelji se isključivo na vrsti i složenosti posla, odgovornosti, znanjima i vještinama potrebnima za ostvarenje zadataka te isključuje svaki oblik diskriminacije.

Najveći udio zaposlenika u Grupi čini lokalno stanovništvo, i to na svim pozicijama u Grupi. Udio lokalnoga višeg menadžmenta u ukupnom višem menadžmentu na kraju izvještajnog razdoblja jest 91 posto (2020. 96 posto). Pod višim menadžmentom za potrebe ovog Izvještaja smatraju se Uprava i direktori sektora, pojam lokalno podrazumijeva državu prebivališta osobe u trenutku zapošljavanja, dok značajno mjesto poslovanja podrazumijeva RH, odnosno države u kojima se nalaze povezana društva.

4.2. Održivi proizvodi i usluge

Inovativni i visokokvalitetni proizvodi i usluge glavna su konkurentna prednost Grupe jer osiguravaju bolju tržišnu poziciju, profitabilnost i otpornost. Proizvodi i usluge dodane vrijednosti bit će u fokusu i nadalje, a u njihovu razvijanju više će se pažnje posvetiti načinu na koji uravnotežuju etičke, društvene i okolišne čimbenike. Klijenti, gosti i kupci sve su osvješteniji vezano uz tvrtke i brendove kojima poklanjanju svoje povjerenje pa je cilj ponuditi im proizvode koji su u potpunosti prilagođeni njihovim potrebama i očekivanjima a da pritom, primjerice, ne utječu nepovoljno na okoliš ili krše etičke i druge standarde. Proizvodi i usluge Grupe uglavnom već i jesu održivi. U narednom razdoblju će se diljem Grupe nastaviti poticati razvoj postojećih i novih održivih proizvoda i usluga te integrirati spomenuta ESG načela u investicijske politike.

Cromaris posjeduje niz relevantnih certifikata za industriju bijele ribe koji potvrđuju sigurnost hrane, odgovorno upravljanje i održivi uzgoj. Dio proizvodnje je i u skladu s organskim načelima proizvodnje (BIO linija proizvoda). Jedini je sve svoje proizvodne lokacije certificirao prema ASC standardu. Riječ je o najzahtjevnijem certifikatu koji potvrđuje društvenu odgovornost prema zaposlenicima, lokalnoj zajednici te zaštitu okoliša s naglaskom na očuvanje prirodnih staništa i bioraznolikosti u svim fazama proizvodnje.

Primjer održivih proizvoda u financijskoj industriji (osiguranju) jest transakcija tvrtke Professio Energia. Tvrtka, čiju vlasničku strukturu čine hrvatski mirovinski fondovi Erste Plavi i PBZ Croatia Osiguranje te Croatia Osiguranje d.d. krajem 2021. kupila je dvije vjetroelektrane te sada ima udjele u pet operativnih vjetroelektrana, zbog čega je ta transakcija izravno ulaganje hrvatskih mirovinskih fondova i osiguravajućih kuća te općenito institucionalnih investitora u zelenu tranziciju Hrvatske. Još jedan primjer razvoja proizvoda koji uključuju ESG utjecaje povezan je sa sve većim interesom za električna vozila, zbog ekološke prihvatljivosti takvih automobila. Stoga je LAQO, prvo 100 posto digitalno osiguranje u Hrvatskoj, koje je i samo primjer u potpunosti održivog proizvoda, pripremio ponudu i za električna vozila.

Uspješno implementiranje odrednica održivosti u poslovanje pokazao je i Maistrin hotel Adriatic, zalaganjem za životno i radno okruženje te odmor bez plastičnog otpada. Za provedbu i uspješnost te inicijative, ali i sličnih drugih koje su nastavljene na tom tragu, zaslužni su svi zaposlenici hotela, gosti, dobavljači, partneri i građani koji svakodnevno uživaju u uslugama hotela.

Potencijal doprinosa gospodarskih djelatnosti Adris grupe Zelenom planu EU

U skladu s globalnim trendovima, nastavno na Pariški sporazum o okolišnim ciljevima i Ciljeve održivog razvoja UN-a, Europska je komisija donijela Europski zeleni plan, odnosno strategiju za postizanje održivog gospodarstva EU-a do 2050 godine. Uredba EU 2020/852 (Uredba o taksonomiji) predstavlja jedan od temelja Europskog zelenog plana jer donosi smjernice za preusmjeravanje toka kapitala prema održivijim ulaganjima na području Unije.

Taksonomija je set kriterija, odnosno tehnički pouzdan sustav klasifikacije djelatnosti koje se mogu smatrati „zelenima“ ili „održivima“. Donosi popis djelatnosti koje su usklađene Taksonomijom (eng. *eligible activities*) na način da zadovoljavaju propisane kriterije, odnosno imaju potencijalni utjecaj na održivost. Da bi se gospodarska djelatnost ili aktivnost smatrala održivom, mora pridonositi jednom od šest ciljeva održivosti – ublažavanju klimatskih promjena, prilagodbi klimatskim promjenama, održivoj upotrebi i zaštiti vodnih i morskih resursa, kružnom gospodarstvu, prevenciji onečišćenja i zdravom ekosustavu. Za 2021. promatra se utjecaj na prva dva cilja.

S ciljem podizanja razine usporedivosti i transparentnosti, Uredba o taksonomiji (uz Direktivu 2014/95/UE (NFRD) propisuje obvezu objave dodatnih nefinancijskih informacija u skladu s delegiranim aktima. Taksonomija propisuje tri pokazatelja izdavatelja:

- Udio prometa od proizvoda ili usluga ostvaren u djelatnostima izdavatelja prepoznatih (navedenih) u Taksonomiji (*eligible activities*)
- Udio kapitalnih ulaganja u djelatnosti izdavatelja prepoznatih u Taksonomiji (CapEx)
- Udio operativnih troškova u imovinu ili procese povezane s gospodarskim djelatnostima prepoznatim u Taksonomiji (OpEx)

Croatia osiguranje značajan je dio konsolidiranih rezultata poslovanja Grupe pa, u skladu s regulatornim zahtjevima, objavljujemo i dodatne pokazatelje za tvrtke iz financijskog sektora:

- Udio premije od aktivnosti neživotnog osiguranja i reosiguranja prepoznatih EU taksonomijom
- Udio ulagačkog portfelja koji se odnosi na taksonomski prepoznate djelatnosti

Adris grupa i tvrtke u njezinu sastavu analizirale su sve svoje aktivnosti te izdvojile one koje Taksonomija prepoznaje kao prihvatljive.

Udio prihoda od proizvoda ili usluga povezanih s ekonomskim djelatnostima prepoznatih EU Taksonomijom:

Ekonomske djelatnosti - Prihodi	Oznaka	Prihodi	
		Apsolutno tisuće HRK	Udio %
A. TAKSONOMSKI PREPOZNATE DJELATNOSTI			
Kupnja i prodaja vlastitih nekretnina	68.10	3.560	0,07%
Pomorski i obalni prijevoz putnika	50.10	1.928	0,04%
Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) opreme za rekreaciju i sport	77.21	357	0,01%
Prihodi		5.845	0,11%
B. DJELATNOSTI KOJE NISU OBUHVACENE TAKSONOMIJOM			
Prihodi		5.266.331	99,89%
Ukupni prihodi (A + B)		5.272.176	100,00%

Utvrđeno je da 0,11 posto prihoda Grupe generiraju djelatnosti prepoznate Taksonomijom.

Udio kapitalnih rashoda za proizvode ili usluge povezane s ekonomskim djelatnostima prepoznatih EU taksonomijom:

Ekonomske djelatnosti – Kapitalni rashodi	Oznaka	Kapitalni rashodi	
		Apsolutno tisuće HRK	Udio %
A. TAKSONOMSKI PREPOZNATE DJELATNOSTI			
Gradnja stambenih i nestambenih zgrada (renoviranje zgrada)	41.2	121.802	25,84%
Ostali kopneni prijevoz putnika	49.39	641	0,14%
Obrada i zbrinjavanje neopasnog otpada	38.21	198	0,04%
Kapitalni rashodi		122.641	26,02%
B. DJELATNOSTI KOJE NISU OBUHVAĆENE TAKSONOMIJOM			
Kapitalni rashodi		348.726	73,98%
Ukupni kapitalni rashodi (A + B)		471.367	100,00%

S obzirom na strukturu portfelja Grupe, kapitalna ulaganja se uglavnom odnose na turistički segment poslovanja. Udio kapitalnih ulaganja povezan s gospodarskim djelatnostima koje navodi Taksonomija iznosi 28 posto.

Udio operativnih rashoda za proizvode ili usluge povezane s ekonomskim djelatnostima prepoznatih EU Taksonomijom:

Ekonomske djelatnosti - Operativni rashodi	Oznaka	Operativni rashodi	
		Apsolutno tisuće HRK	Udio %
A. TAKSONOMSKI PREPOZNATE DJELATNOSTI			
Gradski i prigradski kopneni prijevoz putnika	49.31	1.686	0,03%
Djelatnosti sanacije okoliša te ostale djelatnosti gospodarenja otpadom	39.00	363	0,01%
Uvođenje instalacija vodovoda, kanalizacije i plina i instalacija za grijanje i klimatizaciju	43.22	1.838	0,04%
Gradnja cjevovoda za tekućine i plinove	42.21	151	0,00%
Ostalo osiguranje	65.12	11.025	0,21%
Operativni rashodi		15.063	0,29%
B. DJELATNOSTI KOJE NISU OBUHVAĆENE TAKSONOMIJOM			
Operativni rashodi		5.255.070	99,71%
Ukupno operativni rashodi (A + B)		5.270.133	100,00%

Utvrđeno je da 0,28 posto operativnih rashoda Grupe generiraju djelatnosti prepoznate Taksonomijom.

Dodatni pokazatelji za tvrtke iz financijskog sektora (Croatia osiguranje)

Udio premije od aktivnosti neživotnog osiguranja i reosiguranja prepoznatih EU Taksonomijom:

Zaračunata bruto premija	Oznaka	Premija	
		Apsolutno tisuće HRK	Udio %
A. TAKSONOMSKI PREPOZNATE AKTIVNOSTI			
Zaračunata bruto premija		172.729	7,05%
B. AKTIVNOSTI KOJE NISU OBUHVAĆENE TAKSONOMIJOM			
Zaračunata bruto premija		2.279.021	92,95%
Ukupno zaračunata bruto premija (A + B)		2.451.750	100,00%

Udio ulagačkog portfelja koje se odnosi na taksonomski prepoznate djelatnosti:

Vrijednost ulagačkog portfelja	Oznaka	Premija	
		Apsolutno tisuće HRK	Udio %
A. TAKSONOMSKI PREPOZNATE AKTIVNOSTI			
Vrijednost portfelja		84.230	0,90%
B. AKTIVNOSTI KOJE NISU OBUHVAĆENE TAKSONOMIJOM			
Vrijednost portfelja		9.291.244	99,10%
Ukupna vrijednost portfelja (A + B)		9.375.474	100,00%

4.3. *Odgovorno iskustvo potrošača*

Odgovornost prema potrošačima temelj je poslovanja Grupe te o uspješnosti tog odnosa ovise profitabilnost i dugoročna održivost poslova. Zadobivanje i zadržavanje povjerenja te zadovoljstvo potrošača, kao rezultat vrhunskih i inovativnih proizvoda i usluga prilagođenih njihovim potrebama jedna je od najvažnijih strateških odrednica Grupe.

U ovom području ključni ciljevi odnose se na unaprjeđenje rješenja za interakciju s korisnicima usluga i proizvoda putem CRM sustava, programa vjernosti te istraživanja koja se provode u svrhu utvrđivanja razine zadovoljstva korisnika, njihovih očekivanja i želja te načina ugrađivanja povratnih informacija s tržišta u jačanje kvalitete poslovanja. Proizvode i usluge, na temelju osluškivanja tržišta, se razvija kako bi se potrošačima ponudilo dodatne pogodnosti, funkcionalnosti i mogućnosti.

Naše tvrtke, njihove proizvode i usluge prepoznali su potrošači, ali i razni nezavisni stručnjaci pa su i 2021. godinu obilježile brojne važne nagrade, priznanja i članstva u prestižnim udruženjima.

Maistra

Godina 2021. i dalje je pod utjecajem pandemije koronavirusa, koja je u predsezoni utjecala na smanjenje poslovnih aktivnosti, ali uz snažniji oporavak u glavnoj sezoni. Nove okolnosti življenja i poslovanja dovele su do promjene obrasca ponašanja gostiju, što je od Maistre zahtijevalo maksimalnu fleksibilnost, inovativnost i konzistentnost u ponudi, uslugama, prodaji i komunikaciji. Gosti traže sigurnost i, intimnije doživljaje u užem krugu ljudi. Internet je postao primarna platforma za odabir destinacije, pretraživanje ponuda i stvaranje iskustava pa su inovacije, personalizacija i digitalizacija okosnica Maistrina poslovanja.

U usporedbi s tvrtkama u okruženju Maistra je pokazala veću otpornost na gospodarsku krizu uzrokovanu globalnom pandemijom, ponajprije zbog strukture svojeg portfelja koji ima značajan udio luksuzne ponude, čiji se tržišni segment prvi oporavlja u usporedbi s ostalim segmentima turističke ponude. Nadalje, poslovanje se temelji na operativnoj efikasnosti i brznoj prilagodbi, poput pravovremenog otvaranja objekata i učinkovitog upravljanja troškovima te prilagodbe ponude i usluga „novom normalnom”. Proaktivna pak prodaja kao posljedica razvijenih direktnih kanala prodaje i premiumizacija poslovanja, odnosno podizanje kvalitete smještaja i razine usluge, izdvajaju Maistru od konkurencije.

I u 2021. godini ulagalo se u poboljšanje postojećih proizvoda, najvećim dijelom u zajedničke sadržaje u kampovima, u vrijednosti većoj od 200 milijuna kuna. Nastavljene su i pripreme projekata obnove zagrebačkih hotela te splitskog hotela Marjan. Intenzivno se radi na razvoju novih brendova Maistre koji će uskoro biti predstavljeni tržištu.

Tijekom protekle dvije godine usmjerenost prema potrošaču i njegovim potrebama posebno je naglašena. Kontinuirana i pravovremena komunikacija s gostom bila je ključna u pridobivanju svake rezervacije. Kako bi se dodatno olakšalo planiranje putovanja, svaki gost imao je jamstvo besplatnog otkazivanja ili izmjene rezervacija. Dodatan napredak u komunikaciji s gostima te unapređenje kvalitete njihova *customer journey-a* omogućen je novim razvojnim ciklusom usmjerenim na digitalizaciju operativnih procesa i online kanale.

Novi CRM sustav, čija je implementacija i dalje u tijeku, omogućuje poboljšanja u ciljanoj komunikaciji s gostom, newsletterima, tzv. *pre arrival* i *post departure* mailovima, ali i tijekom cijelog boravka u Maistrinim objektima uz pomoć hotelske aplikacije. Naime, na razini brenda Maistra Collection brenda dostupna je hotelska aplikacija koja omogućuje gostima korisne informacije o uslugama hotela i destinacije, kao i aktivnostima koje se mogu bukirati u hotelu. U 2021. godini odrađena su i priprema testiranja aplikacije u objektima Maistra Selecta i Maistra Campinga.

I 2021. godina za Maistru je bila uspješna i obilježena važnim priznanjima. U lipnju 2021. Maistrin Grand Park Hotel Rovinj primljen je u ekskluzivni portfelj vodeće mreže međunarodnih turističkih agencija specijaliziranih za luksuzna putovanja - *Virtuoso*. Tim članstvom hotelu se otvaraju nove prodajne i marketinške mogućnosti u mreži najboljih američkih turističkih agencija za luksuzna putovanja. Član Virtuosa jest i Maistrin Monte Mulini. Elitno svjetsko profesionalno udruženje conciergea *Les Clefs d'Or* prvi je put dodijelila zlatne ključeve conciergeima hrvatskih hotelskih kompanija, među kojima je i concierge iz Maistrina hotela Monte Mulini. Time je Maistra ušla u tu svjetsku elitnu organizaciju, što je ujedno priznanje o usvojenim europskim i svjetskim standardima conciergea. Maistra je, hotelima Grand Park i Lone u suradnji s *Adriatic Chaîne des Rôtisseurs* Hrvatska, u rujnu 2021. bila je domaćin prvom hrvatskom Grand Chapitreu, trodnevnom druženju najboljih internacionalnih gastronomata, među kojima je bila i američka chefica, TV zvijezda i uspješna restoraterka Lidia Bastianich.

Projekt krajobraznog uređenja okoliša hotela Grand Park dobitnik je nagrade *BigSEEArchitectureAward* u kategoriji Krajobrazi urbani prostori za 2021. Nagrađeno rješenje oblikovno se povezuje uređenim okolišima susjednih hotela Monte Mulini, Lone te šetnicom Monte Mulini i zajedno čine jedinstvenu krajobraznu cjelinu, koja gradsku sredinu povezuje s obližnjom park-šumom Zlatni rt – Punta Corrente. Istu je nagradu 2019. godine dobio i projekt parka Hotela Amarin.

Cromaris

Cromaris, vodeći hrvatski i šesti proizvođač brancina i orade u svijetu, predvodnik je u kvaliteti i inovativnosti proizvoda u industriji mediteranske ribe. Godinu 2021. u Cromarisu je obilježilo lansiranje dvije nove vrste. Cromaris zubatac ribu je iz obitelji *Sparidae*, gastronomski iznimno cijenjena pa se često zove i *carem* među ribama. Velik je to uspjeh jer je Cromaris trenutno jedini u industriji s ovom vrstom u svom portfelju. Novina je i Cromaris gof, riba iz roda *Seriola* koja se također smatra jednom od *premium* vrsta ribe. Riječ je o inovativnim proizvodima iza kojih je dugogodišnje istraživanje i znanje Cromarisovih stručnjaka. Obje su vrste iznimno dobro prihvaćene na tržištu.

Osnova Cromarisove ponude su autohtone vrste mediteranske ribe - orada, brancin, hama, gof i zubatac. Uz cijelu neočišćenu ribu, asortiman proizvoda uključuje i proizvode dodane vrijednosti, koji su ključna konkurentska prednost. Svježa očišćena pakirana riba te odresci i fileti zdravu prehranu baziranu na ribi čine dostupnijom, jednostavnijom i praktičnijom za pripremu. Spomenimo i delikatesni program - mariniranu i dimljenu ribu. Proizvodi dodane vrijednosti čine 45 posto udjela u ukupnoj prodaji, i u 2021. su rasli za 7 posto.

Kako bi još bolje odgovorio na zahtjeve tržišta i približio se kupcima, u usvajanju dugoročnog strateškog plana Cromarisa uvidjela se potreba za odjelom koji će se specijalizirano baviti strateškim upravljanjem profitabilnošću kompanije, ali i odnosima s kupcima i potrošačima. Novoosnovani odjel Komercijalne izvrsnosti zadužen je za kreiranje cijena i upravljanje komercijalnim uvjetima, upravljanje proizvodima i usmjeravanje prodaje u profitabilne kanale i tržišta, optimiziranje portfelja i efikasno provođenje promotivnih aktivnosti.

Ključ unaprjeđenja Cromarisovala komunikiranja s tržištem i potrošačima jest uspostavljanje i razvoj digitalnih kanala kao primarne komunikacijske platforme budućnosti. Uz korporativnu stranicu koja na tri jezika pruža sve relevantne informacije poslovnoj i široj društvenoj zajednici, najveća inovacija u segmentu tržišnih komunikacija proaktivna je nastup Cromarisa na svim značajnijim društvenim mrežama na domaćem i talijanskom tržištu. U 2020. započele su aktivnosti na društvenim mrežama u Hrvatskoj (Facebook, LinkedIn, YT i Instagram) te Instagram kanalu u Italiji. Rezultati u 2021. premašili su očekivanja. Zahvaljujući orijentaciji na nove kanale, brend Cromaris dosegao je rekordne razine prepoznatljivosti na hrvatskom (73 posto) i talijanskom (5,7 posto) tržištu. Velikom iskoraku u izgradnji brenda Cromarisa u Italiji pridonijela je i medijska kampanja s chefom Giorgiom Locatellijem, jednim od najpoznatijih europskih kulinarskih medijskih zvijezda, vlasnikom više prestižnih restorana s Michelinovim zvjezdicama i članom žirija talijanske inačice MasterChefa. Dodatnu zamijećenost svakako je omogućio Zvonimir Boban, proslavljeni hrvatski nogometaš, pojavivši se u TV spotu.

Sinergiju Cromarisa s tržištem i jedinstvenu kvalitetu Cromarisovih proizvoda potvrđuju brojna priznanja. Cromaris je dobitnik nagrade *Superior Taste Award 2021.* za svih pet prijavljenih proizvoda: brancina, oradu, hamu, gofa i zubatca. Brancin je i ove godine dobio maksimalne tri zlatne zvjezdice za izniman okus i postao jedini proizvod iz kategorije svježe ribe koji je dobitnik nagrade *Crystal Taste Award*. S ciljem poboljšanja okusa i kontrole svojih proizvoda Cromarisov senzorički tim redovito provodi organoleptička testiranja svoje ribe i ostale ribe na tržištu.

Drugu godinu zaredom Cromaris je dobitnik nagrade Zlatni ključ u kategoriji Najbolji izvoznik u Italiju te dobitnik Zlatne košarice u kategoriji Najbolji proizvođač specijaliziranog magazina za maloprodaju i FMCG industriju Ja TRGOVAC za osobita ostvarenja u unaprjeđenju poslovanja, odgovaranje na zahtjeve tržišta, otvaranje novih poslovnih prilika i druge pokazatelje uspješnosti.

U 2021. provedeno je vanjsko ispitivanje navika potrošača u RH u konzumaciji ribe. Utvrđena je visoka učestalost konzumacije ribe, preferiranje svježe i očišćene ribe, uz visoku prepoznatljivost brenda Cromarisa. Cromaris svake godine provodi ispitivanje zadovoljstva kupaca u svrhu dobivanja jasnijih i pravodobnijih spoznaja o kvaliteti suradnje i stanju na tržištu. Prema ispitivanju provedenom u 2021. godini, ukupno poslovanje Cromarisa ocijenjeno je iznimno visokom prosječnom ocjenom 4,55 na skali od 1 do 5, što je porast od 0,34 u odnosu na prethodnu godinu. Ugled tvrtke, dostupnost i komunikacija sa zaposlenicima te kvaliteta isporučenih proizvoda, najbolje su ocijenjene kategorije, s prosječnom ocjenom većom od 4,70.

Croatia osiguranje

Misija Croatia osiguranja jest omogućiti dugoročnu financijsku sigurnost pojedinca i zajednice, pružanjem vrhunske i inovativne usluge prilagođene potrebama klijenata. Klijent je jedan od ključnih dionika za održivost poslovanja pa se potrebe i zadovoljstvo potrošača prate na različitim dodirnim točkama radi unaprjeđenja usluge i prilagodbe očekivanjima klijenata, ali i jasne diferencijacije od konkurencije.

U 2021. godini, koju su obilježile prirodne nepogode, povećana je dostupnost, unaprijeđeni su timovi u direktnom kontaktu s klijentima i ubrzano rješavanje šteta kao jednog od ključnih elementa u ispunjavanju očekivanja klijenata. Uvedena je telefonska prijava šteta 24/7 i povećan broj lokacija za prijavu i procjenu šteta. Integrirana je web prijava šteta motornih vozila, uz proširenu mrežu vanjskih suradnika u slučaju nacionalnih katastrofa. Uz to za sve informacije, prijedloge i primjedbe klijenata dostupni su kontakti relevantnih službi za komunikaciju elektroničkom poštom telefonom i društvenim mrežama. U kontakt-centrima povećan je broj upita odgovorenih u prvom kontaktu, što govori o kontinuiranom unaprjeđivanju usluge, bržem i kvalitetnijem rješavanju upita.

Klijentima koji imaju iskazano dugovanje nude se različite naplatne mogućnosti u skladu s njihovim potrebama i mogućnostima. Prema klijentovim traženjima prilagođava se komunikacija i način dostave dokumenata, dajući prednost za okoliš prihvatljivijim rješenjima poput e-uplatnica.

U godini koja je uslijedila neposredno nakon katastrofalnih potresa na području Siska, Petrinje i Zagreba, kontakt-centri Croatia osiguranja i djelatnici korisničke podrške stavljeni su na raspolaganje zajednici, proaktivno kontaktirali s klijentima i pomagali u prijavi šteta.

Osim direktnih kontakata s klijentom, jako je važna odgovorna i transparentna tržišna komunikacija radi informiranosti klijenata o važnosti osiguravanja. Tijekom 2021., komunikacijskim kampanjama i akcijama za zdravstveno osiguranje podizala se svijest o važnosti brige za zdravlje i prevencije. Poticanje prevencije bolesti, pogotovo u kriznim vremenima pandemije, kada su razine preventivnih pregleda prema podacima CEZIH-a dramatično pale, CO je klijentima omogućilo dodatne gratis usluge. Primjerice, gratis dodatne preventivne preglede za korisnika ili članove obitelji, besplatno testiranje na COVID antitijela te doplatak za Covid-19 pokriće na putnom zdravstvenom osiguranju. Tijekom cijele godine klijenti su imali dodatne benefite pri ugovaranju dopunskog zdravstvenog osiguranja – npr. FIT paket, Dopunsko DETEKT, Gratis B lista lijekova u prvoj godini osiguranja i sl., što je ostvarilo pozitivne učinke na zadovoljstvo klijenata.

Pokrenut je i serijal videa „Jedan trenutak za sebe, jedna briga manje” u kojima je uz pomoć poznatih javnih osoba osvijestena važnost samopregleda i rane detekcije bolesti dojke testisa i madeža. Edukativan videomaterijal trajno je dostupan u prostorima Croatia Poliklinika. Dio iste kampanje jest i Brigometar, prvi mjerač zabrinutosti na ovim prostorima. Digitalna platforma postavljena na nekoliko frekventnih javnih punktova pomoću *moodboard recognition* tehnologije prepoznaje i osvještava razinu zabrinutosti građana. Brojnim iznimno zabrinutim građanima Croatia osiguranje omogućilo je besplatne preventivne preglede.

Povratne informacije s tržišta su važne za Croatia osiguranje pa se korisničko iskustvo kontinuirano mjeri kvartalnim istraživanjima zadovoljstva klijenata prodajnim i odštetnim procesom, čime se pravovremeno dobivaju smjernice za unaprjeđenje. Istraživanje se provodi korištenjem NPS modela i već godinama rezultati pokazuju trend rasta, pri čemu klijenti svoje iskustvo ocjenjuju izvrsnim. Na temelju ocjena, određeni su standardi usluge u prodajnoj mreži, educirani prodajni zastupnici i pokrenuto *mystery shopping* istraživanje, koje objektivno mjeri razinu pružanja usluge, odnosno udovoljavanja standardima. Rezultati iz prosinca 2021. pokazuju da je *mystery shopping* ostvarenje u mreži visokih 83/100 uz relativno malen raspon između najboljih i najlošijih prodajnih mjesta.

I u razvoju pogodnosti i novih proizvoda, komunikacijskih kampanja i korisničkog putovanja, novih digitalnih rješenja i novih funkcionalnosti ključna je povratna informacija klijenata, istraživanja i interni podaci.

Na temelju tih podataka početkom 2021. godine je primjerice lansiran novi kasko rider „Kasko Trio” uz police obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, s proširenim pokrićem. U drugoj polovici godine redizajniran je kasko rider „Tuča” koji, uz police obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, nudi više iznose osiguranja od rizika tuče.

U ožujku je predstavljen novi proizvod Poduzetnik PROtekt, najopširniji paket osiguranja na tržištu namijenjen malim i srednjim poduzetnicima. Poduzetnicima omogućava da ugovaranjem samo jedne police, osnovnim te dodatnim osiguranjima koja odabiru prema vlastitim željama i mogućnostima, zaštite svoju imovinu, zaposlenike i poslovanje.

Suša je jedan od najznačajnijih rizika koji već dugi niz godina uzrokuje gubitke u poljoprivrednoj proizvodnji. Croatia osiguranje osmislilo je 2021., u suradnji s jednim od vodećih svjetskih reosiguratelja Swiss RE, najmoderniji osigurateljni proizvod za poljoprivrednike, uz upotrebu najnaprednijih tehnologija. Nedostatak vlage u tlu mjeri se uz pomoć satelita, što omogućuje precizne podatke za osigurane poljoprivredne površine. Isplata je automatska, bez potrebe za izlaskom na teren.

Svim članovima *pay-how-you-drive* (PHYD) programa brenda LAQO omogućeno je ostvarenje besplatnog osigurateljnog pokrića Prevent Ekskluziv nagrađujući tako sigurnu i odgovornu vožnju na temelju njihovih rezultata u programu.

I u ovoj pandemijskoj godini bilježi se povećanje prometa u digitalnim kanalima. Croatia osiguranje, digitalni lider na području osiguranja u Hrvatskoj, nastavilo je predvoditi digitalnu transformaciju domaćeg tržišta. Nakon što su u jeku krize, tijekom 2020. godine lansirane redizajnirane internetske stranice Croatia osiguranja, nova mobilna aplikacija Moja Croatia i početkom listopada 2020. godine prvo 100 posto digitalno osiguranje LAQO, u 2021. nastavljen je rad na unapređenju s njima povezanog korisničkog iskustva. Na web stranici moguće je ugovaranje dodatnog Covid-19 pokrića uz sve police putnog zdravstvenog osiguranja, razvijena je u potpunosti digitalna prijava štete po policama osiguranja od automobilske odgovornosti te je redizajniran i informativni dio stranice o prijavi šteta svih vrsta osiguranja. Osiguranicima po policama zdravstvenih osiguranja pojednostavnjeno je naručivanje na zdravstvene preglede putem web stranice. I u mobilnoj aplikaciji Moja Croatia uvedene su brojne nove funkcionalnosti, uz korištenje posebnih pogodnosti i usluga kojima se pristupa direktno iz aplikacije. U 2021. broj korisnika mobilne aplikacije Moja Croatia rastao je za 54 posto ili za 31.154 nova korisnika.

I u 2021. godini LAQO osiguranje i dalje je prvo i jedino 100 posto digitalno osiguranje u Hrvatskoj. Nastavilo se raditi na poboljšanjima na temelju korisničkog *feedbacka*, podizala se svijest o prednostima digitalne kupnje osiguranja. LAQO je krajem godine obilježilo godinu dana od lansiranja, u kojoj je nagrađeno brojnim domaćim i međunarodnim nagradama struke za website, LAQO app, Call centar i marketinšku komunikaciju (Effie, MIXX, SoMo i Grand Prix Hrvatske udruge za odnose s javnošću). I klijenti su zadovoljni LAQO aplikacijom, koju ocjenjuju visokom ocjenom 4,7. U prvim mjesecima od lansiranja LAQO aplikacija bila je među TOP 5 financijskih aplikacija na Play i App Storeu. U aplikaciji LAQO korisnici mogu sudjelovati i u LaqoPreventu, koji je lansiran početkom 2021. Riječ je o jedinstvenom programu prevencije koji uz pomoć naprednih tehnologija promiče i nagrađuje odgovorno ponašanje u vožnji i smanjenje rizika u okruženju. Za svoj je napredak nagrađeno više od tisuću klijenata. Korak naprijed jest edukativna kampanja „Oči širom zatvorene” o opasnostima korištenja mobitela tijekom vožnje, pokrenuta na Instagramu. S poznatim influencerima, i koja je uz LaqoPrevent osvojio je nagradu Grand Prix Security 2021. u kategoriji najboljega projekta nevladine organizacije za sigurnost zajednice.

Program pogodnosti Dobra prilika proširen je novim partnerima kako bi se pokrile dodatne industrije i omogućila još bolja nacionalna prisutnost. Broj korisnika u prošloj godini rastao je za 21 posto pa se trenutno više od 300 tisuća klijenta koristi programom, uz rast korištenja programa i popusta za 27 posto u odnosu na prethodnu godinu. Iskazano je izrazito visoko zadovoljstvo klijenata te se čak 78 posto njih izjasnilo da su zadovoljni programom, 77 posto smatra da program vodi brigu o zadovoljstvu klijenata, a 76 posto drži da Dobra prilika ima utjecaj na produljenje osiguranja. Posljedično, stope zadržavanja aktivnih korisnika Dobre prilike više su za 4,2 posto kod ugovaratelja obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti i 10,5 posto kod ugovaratelja dopunskog zdravstvenog osiguranja.

Croatia Poliklinika proširila je broj djelatnosti u postojećim poslovnim jedinicama radi pružanja sveobuhvatnije usluge klijentima. Tijekom 2021. godine unaprijeđen je proširen opseg zdravstvenih usluga zahvatima u dnevnoj kirurgiji, s posebnim naglaskom na lasersku kirurgiju. Provedena su ispitivanja zadovoljstva klijenata, optimizirani poslovni procesi te prošireni odjeli ključni u poboljšanju korisničkog iskustva. Unaprijeđen je rad pozivnog centra i uveden newsletter. Uz Zagreb povećani su kapaciteti Croatia Poliklinika u Koprivnici, Splitu i Puli, a nastavljen je i investicijski ciklus u najsuvremeniju medicinsku opremu. Također tijekom 2021. godine proširen je broj lokacija na kojima su se provodile usluge COVID testiranja u fiksnim i mobilnim timovima te u zračnim lukama. Razmatra se i širenje poslovanja Croatia Poliklinike u druge hrvatske gradove.

Zdravlje i sigurnost potrošača, označavanje proizvoda, zaštita privatnosti

Odgovornost prema potrošačima, kupcima i klijentima, odnosno briga o njihovom zdravlju, sigurnosti i pravima, od velikog su značaja za Grupu u cjelini. Poslovni i proizvodni procesi usklađuju se s regulativom, a često se osiguravaju standardi i iznad zakonskih. Osiguravanje najviših standarda kvalitete, zdravstvene ispravnosti proizvoda i sigurnosti za potrošače temelji se na sustavnoj evaluaciji rizika, sustavu mjerenja, redovitih provjera i uzorkovanja, uvođenju potrebnih mjera, uspostavljanju suradnji i provedbom projekata. Uspješnost u zadržavanju najviših standarda potvrđuju prije svega brojni certifikati i oznake (Potpun popis svih certifikata i oznaka Grupe dostupan u Dodatku 5 na kraju izvještaja).

Maistra

Dobrobit gostiju, zaposlenika i zajednice u kojoj posluje Maistri je prioritet i preduvjet uspješnog poslovanja. Maistra ozbiljno shvaća važnost održavanja higijene i čistoće na najvišim standardima. Posebno to dolazi do izražaja i u okolnostima pandemije. Svakodnevno su provedeni treninzi i edukacije zaposlenika tijekom kojih su upoznati s protokolima sigurnosti i održavanja higijene. Također su postroženi već visoki standardi rukovanja hranom te je povećana učestalost čišćenja i dezinfekcije svih prostorija i površina, osobito javnih prostora s naglaskom na površine koje se često dodiruju.

Svi objekti u Maistri poštuju standarde održavanja higijene koji su sastavljeni u suradnji s dobavljačima dezinfekcijskih sredstava. U procedurama za čišćenje propisani su način i učestalost, odnosno što čistiti, kojim proizvodom, kada i kako. U protekle dvije godine nije bilo zabilježenih nepoštivanja propisa ili incidenata.

Procedure i mjere očuvanja zdravlja povezane s COVID-19 u potpunosti su usklađene s epidemiološkim mjerama. Poštuje se definirani razmak između stolova ili osoba u restoranima i barovima, konobari poslužuju goste sa zaštitnim rukavicama i maskama, gosti na ulasku u objekte upotrebljavaju dezinfekcijska sredstva, jelovnici su jednokratni, stolovi se postavljaju nakon dolaska gosta, prostori se redovito provjetravaju i dezinficiraju. Nadalje, ograničen je broj korisnika wellness centra. Kongresi, sastanci i ostala događanja bili su limitirani zbog osiguranja propisane distance među gostima. Ulagalo se i u sustave za organizaciju hibridnih i virtualnih događanja. U poslovanju se koriste nove tehnologije poput QR kodova za skeniranje jelovnika i drugih informacija za goste. Gostima je omogućen i brzi online *check in* u svim objektima. Gost mailom dobiva potvrdu rezervacije i link za brzi *check in* kao i sve potrebne informacije o mjerama sigurnosti i zdravlja. U svim su objektima istaknute obavijesti o pridržavanju mjera sigurnosti. Imenovana je i osoba odgovorna za ostvarenje i praćenje poštivanja epidemioloških mjera. Maistra je nositelj oznake Safe Stay in Croatia, koja potvrđuje i jamči poštivanje i provođenje aktualnih zdravstvenih i sigurnosnih preporuka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Od početka pandemije nije bilo zabilježenih nepoštivanja propisa ili incidenata.

U hotelu Adriatic ugrađen je Sterionizer - bipolarni ionizator koji djeluje na štetne tvari poput čestica, bakterija, plijesni i virusa te stvara optimalnu higijenu zraka zatvorenih prostora. U kampanji Adriatic for Adriatic postao je prvi hotel u Hrvatskoj koji se aktivno zalaže za čišće radno okruženje i odmor bez plastičnog otpada, a dodavanjem značajki pročišćavanja zraka, Adriatic postaje jedan od hotelskih zelenih lidera u zemlji.

Radi unapređivanja sustava zaštite zdravlja i sigurnosti Maistra je podržala nacionalni program javno dostupne rane defibrilacije „Pokreni srce – spasi život”, koji provodi Ministarstvo zdravstva. Maistra je postavila ukupno 15 AVD-a aparata za oživljavanje u svojim objektima i ugovorila suradnju s Hrvatskim zavodom za hitnu medicinu Istarske županije s kojim je tijekom 2021. provedena edukacija za upotrebu za djelatnike Maistre.

I tijekom 2021. stalno se ažurirala posebna internetska stranica s informacijama na šest jezika za informiranje gostiju o aktualnim mjerama poduzetim u smještajnim objektima, obveznim mjerama kojih se gosti moraju pridržavati tijekom dolaska i boravka u destinaciji. Definiran je i postupak u slučaju zaraze. Maistra je osigurala i testiranja u objektu za goste čije su zemlje tražile negativan test za povratak.

Cromaris

Ponuditi isključivo ribu besprijekorne svježine i vrhunskog nutritivnog sastava Cromarisov je imperativ. To se osigurava svakodnevnim strogim kontrolama procesa i proizvoda, a dodatno potvrđuje certifikatima. Cromaris posjeduje sve relevantne veoma stroge certifikate koji potvrđuju vrhunsku kvalitetu, zdravstvenu ispravnost i djelovanje u skladu s prirodom. Iz godine u godinu nadograđuje svoje standarde kvalitete, primarno kako bi zadovoljio najviše standarde sigurnosti hrane (GFSI standardi), a potom kako bi svoju proizvodnju učinio odgovornom i održivom.

U 2021. godini novoosnovani Transformacijski ured pokrenuo je više projekata. Jedan od važnijih je optimizacija broja certifikata koje Cromaris posjeduje (više certifikata ima opsege koji se preklapaju). Projekt će se realizirati tijekom 2022. godine s krajnjim ciljem zadržavanja optimalnog broja relevantnih certifikata u industriji koji pokrivaju područje sigurnosti hrane, organske proizvodnje, održivog uzgoja, društvene odgovornosti i održivog lanca opskrbe.

Kako bi osigurao visoku kvalitetu i zdravstvenu ispravnost svojih proizvoda, Cromaris dva puta godišnje šalje uzorke svih svojih uzgojnih vrsta sa svih uzgajališta na mikrobiološku i parazitološku analizu te na analizu prisutnosti teških metala, rezidue antibiotika i poliklorirane bifenile. Kvartalno se svi proizvodi šalju na mikrobiološku analizu, a ista analiza provodi se i za vodu za ljudsku potrošnju i led. Mikrobiološka analiza kvartalno se provodi i na svim površinama koje su u doticaju s proizvodima. Sve analize provode se u referentnim laboratorijima i u skladu s propisima koji definiraju zahtjeve vezane uz sigurnost hrane.

Utjecaj proizvoda na zdravlje i sigurnost potrošača se kontinuirano provjerava i provođenjem mikrobioloških ispitivanja ribe kod izlova i gotovih proizvoda na kraju proizvodnog procesa, kao i higijene pogona. Analiziraju se trendovi za rezultate mikrobioloških ispitivanja prema zakonskim propisima.

Sve deklaracije Cromarisovih proizvoda izrađene su prema zakonskoj regulativi te sadržavaju obvezne i, ako ima mjesta, dobrovoljne i marketinške podatke. Pri kreiranju deklaracija na svim jezicima usklađuju se i s regulativama tih zemalja i dodatno provjeravaju u za to ovlaštenim tvrtkama.

Uz pomoć LOT broja, koji prati svaki Cromarisov proizvod dostupan na prodajnom mjestu, može se utvrditi iz kojeg matičnog jata iz vlastitog mrijestilišta riba potječe, na kojem je uzgajalištu uzgojena, koju je hranu jela u svakoj fazi uzgojnog ciklusa, na koji je način procesuirana, kao i temperature pri dostavi. Specifičnim tehnikama hranjenja i vlastitom recepturom riblje hrane prilagođene svakoj pojedinoj vrsti ribe te održavanjem dobrih veterinarsko-higijenskih uvjeta pridonosi se zdravlju Cromarisove ribe. Od izlova i sortiranja do transporta kupcima osigurava se optimalni hladni lanac od 0 do 2 °C. Izlovi se obavljaju šest dana u tjednu, a zatim se riba sustavom brze dostave svakodnevno doprema do kupaca u najkraćem roku, na domaćem i inozemnom tržištu, što je ključna konkurentska prednost Cromarisa.

Na osnovi dugogodišnjih ulaganja u istraživanje i razvoj Cromaris je razvio vlastitu recepturu riblje hrane, čime je postignuto da Cromarisova riba bude bogata omega-3 masnim kiselinama te ima povoljan omjer omega-3 i omega-6 masnih kiselina, što povoljno utječe na zdravlje konzumenata. U internom i vanjskim laboratorijima kontinuirano se provode kemijska ispitivanja sastava masnih kiselina s posebnim praćenjem kretanja omega-3 masnih kiselina EPA i DHA koje je poznato da pozitivno utječu na zdravlje krvožilnog sustava i mozga. U internom laboratoriju u 2021. provedeno je 200 analiza kako bi se potvrdila visoka koncentracija tih visokovrijednih masnih kiselina.

Cromarisova riba hrani se isključivo prirodnim sastojcima iz održivih izvora, bez antibiotika i GMO sirovina. Tijekom godišnjeg audita u 2021. godini prikupljeni su uzorci ribe i riblje hrane te analizirani u akreditiranim laboratorijima u svrhu dobivanja *Antibiotic free* certifikata za cijeli ciklus proizvodnje. Svi su pristigli rezultati sukladni pa Cromaris uskoro očekuje tehničku specifikaciju STP80 neovisnog certifikacijskog tijela DNV GL Italia za cijeli životni ciklus orade, brancina i hame.

Croatia osiguranje

Osiguranje je iznimno visoko regulirana djelatnost koja kontinuirano postavlja nove regulatorne zahtjeve i u upravljanju proizvodima. Croatia osiguranje u fazama razvoja osigurateljnog proizvoda, kao i njegova životnog ciklusa postupa u skladu s Uredbom za praćenje i upravljanje proizvodima (POG), a tijekom distribucije dodatno i u skladu s IDD direktivom te nacionalnim propisima o zaštiti potrošača. Aktivno se prati i razvoj regulative i najbolje prakse u financijskoj industriji, pa će se i u narednom razdoblju u postupku odobravanja svakog proizvoda osiguranja i u drugim mehanizmima upravljanja proizvodima i njihovu nadgledanja te razmatrati i čimbenici i ciljevi održivosti.

Croatia osiguranje prvi je nositelj certifikata sustava upravljanja kvalitetom prema međunarodnoj normi ISO 9001:2015 u osiguranju u Hrvatskoj. Poslovanjem u skladu sa zahtjevima međunarodne norme potvrđuje trajno opredjeljenje prema razumijevanju i ispunjavanju zahtjeva kupaca, poboljšavanju kvalitete proizvoda i usluga, zadovoljstvu zaposlenika i poslovnih partnera, čime jača poziciju tržišnog i digitalnog lidera na nacionalnom i regionalnom tržištu.

Zaštita osobnih podataka

Zaštiti privatnosti i sigurnosti osobnih podataka potrošača, gostiju i klijenata Adris pristupa ozbiljno i odgovorno, u skladu s važećim propisima i internim pravilnicima. Zaštita privatnosti korisnika važan je čimbenik korisničkog iskustva.

U Cromarisu nije bilo pritužbi vezano uz kršenje prava na privatnost i gubitak podataka. U Maistri je zaprimljena jedna pritužba. Ista osoba podnijela je Agenciji za zaštitu osobnih podataka zahtjev za utvrđivanje povreda prava na privatnost, koja je utvrdila da je zahtjev podnositelja djelomično osnovan te naložila određeno postupanje. Protiv navedenog rješenja Društvo je podnijelo tužbu nadležnom sudu te je upravni spor u tijeku. U 2021. godini u Croatia osiguranju d.d. podnesene su 173 pritužbe vezano za obradu osobnih podataka i ostvarenja prava. Croatia osiguranje provelo je procjenu rizika te je u skladu sa zakonskim propisima utvrđeno da za dva incidenta postoji obveza obavještanja Agencije za zaštitu osobnih podataka. Poduzete su sve potrebne mjere kako bi se uklonio rizik za nastanak štete za ispitanike te su dobivene preporuke iskorištene za unaprjeđenje poslovnih procesa. Sve se pritužbe evidentiraju u poslovnim aplikacijama i službenim evidencijama Društva.

4.4. Digitalna inovacija

Digitalne tehnologije imaju velik utjecaj na našu svakodnevnicu i poslovni život, a sustavna i napredna strategija razvoja temeljena na digitalnim rješenjima osnova je produktivnijeg i *zelenog* gospodarstva. Digitalne tehnologije povezuju globalno i lokalno, premošćujući granice i prepreke fizičkog poslovanja, a u budućnosti će imati sve važniju ulogu. Adris grupa im u svojem poslovanju pridaje iznimnu pozornost. Ne čeka promjene i prilike, nego ih stvara, potiče i predvodi. Ulaganja u razvoj i primjena naprednih tehnologija među ključnim su odrednicama našeg poslovanja, a usmjerenost na razvoj i primjenu novih kanala komunikacije s klijentima te optimizacija CRM sustava među ključnim su prioritetima. Znatno se ulaže i u napredne alate za učinkovitije interne komunikacije koji omogućavaju bržu, kvalitetniju i neposredniju dvosmjernu komunikaciju sa zaposlenicima.

Adris je svjestan važnosti inovacija u poslovanju, stoga će – oslanjajući se na vlastite ljudske resurse te suradnju s vodećim ekspertima na domaćem i međunarodnom tržištu – nastaviti kreirati nova inovativna digitalna rješenja i proizvode te sustavno ulagati u digitalnu transformaciju.

Na razini Grupe u digitalna rješenja i alate u 2021. godini investirano je ukupno više od 101 milijun kuna.

Maistra

Doprinos digitalnih tehnologija u turizmu omogućuje pružanje kvalitetnije usluge gostima bržom i neposrednijom komunikacijom, unapređenjem njihovog *customer journey-a* te povećanjem efikasnosti poslovanja. Nove tehnologije su ključne u informiranju gostiju i primarni vodič u odlučivanju i organizaciji putovanja. Sve će veći značaj imati beskontaktna rješenja koja značajno olakšavaju iskustvo putovanja.

Nakon inicijalnog prošlogodišnjeg uvođenja u hotelima koji su dio brenda Maistra Collection, u 2021. mogućnost korištenja Maistrine hotelske aplikacije imaju i gosti u ostalim brendovima. Aplikacija gostima omogućuje pristup sadržajima i ponudama smještajnog objekta, rezervaciju termina u restoranu ili wellnessu, lociranje hotela i drugih važnih lokacija, naručivanje usluge u sobu ili čišćenje sobe i još mnogo drugih opcija koje osiguravaju jedinstveno iskustvo boravka.

Konkurentnost na tržištu osigurao je i daljnji razvoj i unapređenje internog sustava i IT rješenja Maistre za upravljanje prihodima, cijenama i kapacitetima EDMOND. Razvojni tim radi na kontinuiranom proširenju funkcionalnosti sustava.

Cromaris

Digitalna strategija Cromarisa obuhvaća uvođenje novih tehnologija za povećanje brzine i fleksibilnosti u poslovanju, kvalitetnu digitalnu podršku razvoju i istraživanju i visok stupanj automatizacije proizvodnih procesa, kako bi se novi proizvodi mogli brzo plasirati na tržište. Također, digitalizacija je ključ snažnije integracije lanca opskrbe s tehnološkim proizvodno-logističkim sustavima. U Cromarisovoj suradnji s vanjskim partnerima postoji velika potreba za naprednijim upravljanjem kolaborativnim procesima, tj. procesima koji uključuju više od jedne pravne osobe, što je danas vrlo teško bez digitalne komunikacije.

U području uzgoja i mrjestilišta glavni zadatak digitalnih inicijativa jest prediktivna analitika tržišta, tj. modeli procjene kako će tržište mediteranske ribe izgledati za dvije godine, koliko prođe od stavljanja mlađi u more do plasiranja na tržište.

Ključna uloga digitalizacije jest i u aktivnostima jačanja brenda i tržišne komunikacije jer upravo zahvaljujući digitalnim kanalima i alatima nikada nije bilo lakše izravno pristupiti tako velikom broju ljudi. Pogotovo je to važno za tvrtke poput Cromarisa, koje djeluju na velikom broju tržišta.

Glavni rizik za uspjeh digitalne transformacije jest neprilagođavanje načina razmišljanja, odnosno razumijevanje digitalizacije samo kao sredstva za ubrzanje i povećanje točnosti postojećih poslovnih procesa. Istinska digitalna transformacija moguća je samo uz razvoj inovativnih poslovnih procesa, čak i potpuno novih poslovnih modela. Drugim riječima, poslovna izvrsnost, informatička izvrsnost i kvalitetna informacijska tehnologija nužni su i nedjeljivi elementi uspješne digitalne transformacije, koja će kompaniji donijeti stvarnu i održivu prednost pred konkurencijom.

Croatia osiguranje

Croatia osiguranje digitalni je lider na tržištu osiguranja, a dugoročni cilj jest zadržati tu poziciju ulaganjima u inovacije i modernu tehnologiju. Na taj način privlači one korisnike koje ne bi privukli tradicionalnim proizvodima i kanalima prodaje, optimizira i pojednostavljuje interne i vanjske procese te privlači mlade talente iz IT sektora.

Digitalizacija korisničkih i internih procesa pozitivno utječe na poslovanje Društva. Klijenti lakše dolaze do proizvoda i usluga, a zaposlenici trebaju mnogo manje vremena za određene procese. U posljednje dvije godine Croatia osiguranje pozicioniralo se kao predvodnik u digitalnom osiguranju te je i 2021. proglašeno jednom od top digitalnih kompanija u Hrvatskoj (*prema CROAI).

U 2021. ističe se lansiranje LaqoPreventa, programa prevencije i podizanja razine sigurnosti na cestama te automatska prijava i obrada štete. Uz to je redizajnirana naslovnica web stranice, pojednostavljeno naručivanje klijenata na zdravstvene preglede te su osmišljene edukativne nagradne igre financijske pismenosti u aplikaciji Moja Croatia. Na oba brenda Croatia osiguranju i LAQO osiguranju, unapređivali su se digitalni procesi s ciljem osiguranja najboljeg korisničkog iskustva, što su prepoznali i nagradili klijenti i struka. U 2022. nastavlja se unaprjeđenje i digitalizacija procesa te širenje ponude – u CO digitalu s fokusom na inovacije u glavnim osigurateljnim proizvodima, a u brendu LAQO širenjem portfelja proizvoda.

U proljeće 2021. Croatia je predstavila i prvi svoj parametrijski proizvod osiguranja od suše, još jedno inovativno tehnološko rješenje, razvijeno u suradnji sa Swiss Re-om, vodećim svjetskim reosigurateljem. Indeksno osiguranje od nedostatka vlage u tlu (suše) najmoderniji je proizvod ove vrste na tržištu, koji koristi naprednu tehnologiju mjerenja vlažnosti tla uz pomoć satelita, što omogućuje precizne podatke za osigurane poljoprivredne površine. Mrežom satelita prati se vlažnost tla koja je visoko korelirana s prinosima pojedinih parcela i to na dnevnoj bazi, za svaku parcelu veličine 100 x 100 metara. Ovim proizvodom, Croatia osiguranje svojim je osiguranicima omogućila transparentnost, brzu isplatu naknade i jednostavan proces mjerenja, bez potrebe izlaska procjenitelja na teren. Isplatu je na taj način do sada dobilo više od tisuću poljoprivrednika, a 90 posto naknada isplaćeno je u samo dva tjedna.

Kao dio programa implementacije CORE sustava, u 2021. godini ugovorena je suradnja s globalnim vendorima, Microsoftom za rješenja za CRM i Liferay-em za razvoj i implementaciju inovativne digitalne platforme za prodajne predstavnike Croatia osiguranja. Riječ je o sofisticiranom agentskom portalu koji će unaprijediti ukupno korisničko iskustvo i povećati kvalitetu usluge prema klijentu.

U listopadu je proslavljen prvi rođendan LAQO osiguranja, Croatijine inovacije koja je po rezultatima nadmašila sve usporedive digitalne osiguratelje u srednjoj i istočnoj Europi, a po performansama je usporediva s najboljim svjetskim *insurtech* rješenjima. Osim značajnog doprinosa poslovnom rezultatu LAQO inovacija omogućila je osnaživanje pozicije digitalnog osigurateljnog lidera, povećala atraktivnost CO-a kao poslodavca i osigurala akviziciju onih klijenata koje s CO ponudom nije još pridobila.

Godinu 2021. obilježilo je i lansiranje novog Intranet portala Društva i interne društvene mreže Jenz.

S obzirom na ubrzanu transformaciju i digitalizaciju osigurateljnog poslovanja Croatia osiguranje, ne samo da na digitalizaciji procesa temelji svoj napredak, nego znatne napore ulaže u educiranje zajednice o prednostima i mogućnostima koje digitalizacija otvara. Croatia osiguranje podržalo je zato i sudjelovalo na većini najznačajnijih IT i digitalnih skupova u zemlji koji pridonose podizanju razine znanja na ovim područjima.

5. OKOLIŠNE TEME

5.1. Pristup upravljanju okolišnim temama

Među poslovnim politikama koje je Adris grupa usvojila i sustavno primjenjuje ističe se briga o okolišu kao jedno od najvažnijih načela društveno odgovornog poslovanja. Svjesni smo da djelujući u turizmu i proizvodnji zdrave hrane konkurentsku prednost dobrim dijelom temeljimo na prirodnim blagodatima i resursima pa je sačuvati ih za budućnost naša trajna obveza. Uz odgovorniji pristup utrošku vode i energije te poticanje energetske učinkovitosti, uz učinkovitije odlaganje nastalog otpada te sprečavanje njegova stvaranja biranjem sirovina koje imaju bolji ekološki potencijal, prvi će put sve naše kompanije izračunati svoje emisije stakleničkih plinova, što će omogućiti donošenje odgovarajućih mjera i postupaka za smanjenje emisija na putu prema ugljičnoj neutralnosti koja je zajednički cilj.

U pojedinim društvima Grupe postoje odjeli u čijoj je nadležnosti zaštita okoliša. Ti odjeli operativno provode politike te odgovaraju upravama društava. Odgovoran pristup i posvećenost te stalan rad na unaprjeđenju procedura osigurali su da tijekom 2021. u sustavu Grupe nije prijavljen nijedan slučaj kršenja propisa o zaštiti okoliša.

Maistra

Politikom upravljanja okoliša turistički dio Grupe obvezao se da će profesionalno i odgovorno pratiti i upravljati svim čimbenicima svojih procesa i usluga, smanjujući time negativne utjecaje na okoliš na najmanju mjeru. Kontinuirano se prati, poboljšava i preventivno djeluje kako bi se spriječilo moguća onečišćenja okoliša, uz više sustavnih aktivnosti. Uvode se novi ekološki prihvatljiviji materijali, uvode se sustavi i procedure za racionalno korištenje neobnovljivim resursima i/ili okretanje obnovljivima, upravljanje otpadom, sve kako bi se na vrijeme uočilo nepravilnosti i primjereno reagiralo. Potiču se i gosti da racionalno koriste struju i vodu, kao i da pravilno odvajaju i deponiraju otpad.

Ukratko, sustavna briga o utjecaju na okoliš obuhvaća:

- zaštitu tla i voda od zagađenja
- pročišćavanje otpadnih voda prije ispuštanja u more
- ispuštanje otpadnih voda u javni sustav odvodnje, održavanje sustava za odvodnju otpadnih voda te održavanje kvalitete kuhinjskih otpadnih voda
- održavanje kvalitete vode za kupanje u bazenima
- pravilno prikupljanje i odlaganje svih vrsta otpada
- smanjenje potrošnje energenata i ugradnju učinkovitijih sustava
- edukaciju i promoviranje važnosti zaštite okoliša
- nabavu i održavanje rashladnih uređaja upotrebljavajući tvari prihvatljive za ozonski omotač.

Iz postavljenih se ciljeva izrađuju programi za realizaciju, pojedinačno po objektima, kao i za sve objekte turističkog dijela Grupe.

U 2021. turistički dio Grupe nastavio je program *SUSTAINABILITY CAMPAIGN* – kojim se zalaže za održivo i ekološki osviješteno radno i životno okruženje te odmor u Hrvatskoj. Implementacija inicijative započela je 2019., kada je Maistrin Hotel Adriatic postao prvi *plastic-free* hotelski projekt koji se zalaže za životno i radno okruženje te odmor bez plastičnog otpada zamjenom svih plastičnih predmeta za jednokratnu upotrebu raspoloživim alternativama. Uz to upotrebljavaju se isključivo biološka sredstva za čišćenje te podržava suradnja s dobavljačima čiji se proizvodi (kozmetika, tiskani materijali, čak i uniforme osoblja), izrađuju od ekološki prihvatljivih ili recikliranih materijala.

Pandemija COVID-19 dovela je do dramatičnog porasta upotrebe i odbacivanja jednokratnih plastičnih predmeta u prirodu. No pokazali smo da je odgovorno poslovanje moguće i u kriznim vremenima kada je nakon Hotela Adriatic zamijenjena plastika na plaži Mulini Beach. *Plastic free* projekt intenzivno se nastavlja kako bi se u potpunosti iz upotrebe izbacili jednokratni plastični proizvodi poput štapića za uši, pribora za jelo, slamki, spremnika za hranu izrađenih od ekspaniranog polistirena, čaša za napitke izrađene od ekspaniranog polistirena i slično.

Cromaris

Temelji održivosti Cromarisa, na kojima bazira rad i poslovanje, su očuvanje bioraznolikosti i staništa, aktivnosti smanjenja ispuštanja stakleničkih plinova te okretanje reciklabilnim materijalima u proizvodnji s ciljem smanjenja svih vrsta otpada. Cromaris je u 2021. godini postao prva tvrtka u industriji koja je objavila Godišnje izvješće o održivosti te i na taj način postavila primjer odgovorne poslovne prakse ostalim proizvođačima brancina i orade u svijetu. Cilj Cromarisa izvještaja o održivosti za 2020. godinu jest popratiti i izmjeriti ekonomske, okolišne i društvene utjecaje. Brojni certifikati koje Cromaris posjeduje potvrđuju djelovanje u skladu s prirodom. Godine 2019. Cromaris je certificirao sva svoja uzgajališta te sve komercijalno uzgajane vrste ASC certifikatom, koji potvrđuje ekološku i društveno odgovornu proizvodnju morske hrane. Od 2020. organska proizvodnja Cromarisa certificirana je strogim BioSuisse certifikatom. Smjernice BioSuisse standarda nadilaze zakonske zahtjeve za organske proizvode u mnogim područjima, a Cromarisovi organski proizvodi u potpunosti ih ispunjavaju.

Kavezni uzgoj odvija se u morskom okolišu, dio je ekosustava, a smanjenjem utjecaja na okoliš osiguravaju se poželjni uzgojni parametri. Cromaris provodi mjerenja, biološko-ronilačke preglede i redovite monitoringe kako bi se pomno pratio utjecaj na stanje morskog okoliša.

Osim obveznih programa praćenja stanja okoliša, propisanih studijama o utjecaju na okoliš za svako Cromarisovo uzgajalište, provode se i dodatna kvartalna uzorkovanja stupca mora te analiza stanja bentosa. Posjedovanje ASC (*Aquaculture Stewardship Council*) certifikata dokazuje sukladnost svih provedenih mjerenja i rad u skladu sa svim zahtjevima tog vodećeg certifikata za odgovoran uzgoj.

Savjetodavno vijeće za akvakulturu Europe prepoznalo je organsku akvakulturu kao jedan od pet glavnih prioriteta za 2021. godinu. Cromaris je osigurao uvjete za ekološki prihvatljiv uzgoj u skladu s morskim okolišem, povećao organsku proizvodnju i time direktno doprinosi smjernicama Europske komisije. Zabranjena je upotreba štetnih sintetičkih kemikalija, promiče se neupotrebljavanje GMO-a, koristi se organska riblja hrana, ograničene su uzgojne gustoće ribe u kavezima te se osigurava najviša razina dobrobiti životinja. U narednim godinama, očekuje se povećanje uzgojnih količina organskog brancina, orade i hame.

Na Cromarisovim uzgajalištima ne upotrebljavaju se mreže tretirane protuobraštajnim sredstvima. Za čišćenje mrežnih kaveza rabi se isključivo morska voda, bez posebnih tretmana i/ili preparata koji bi negativno utjecali na okoliš. To znači dodatni napor tima za izmjenu mreža kako bi se sve mreže na kavezima održale čistima.

Croatia osiguranje

U Croatia osiguranju su se provodile uobičajene aktivnosti upravljanja utjecajem na okoliš. Otpad se prikuplja putem ovlaštenih koncesionara i predaje na zbrinjavanje. Ukupna količina otpada prati se putem propisanih obrazaca te se o istome, u skladu s regulativom, obavještava nadležno ministarstvo. Digitalizacijom poslovnih procesa direktno se smanjuje papirnati otpad. Upotreba papira se smanjuje u kompaniji a digitalizacijom usluga i proizvoda, paperless poslovanje se promiče i u društvu općenito. U skladu s razvojnim planovima, u narednom će razdoblju Croatia osiguranje još snažnije implementirati okolišne kriterije u svoje poslovne procese, zahtjeve prema dobavljačima kao i u razvoju proizvoda i investicijskom portfelju. Aktivni doprinos zaštiti okoliša jest i upravljanje ugljičnim otiskom tvrtke.

5.2. Emisije

Klimatske promjene i njihove posljedice sve su izraženije. Pristup upravljanju klimatskih promjena, uz ostalo temelji se i na smanjivanju ugljičnog otiska, a pritom je posebna odgovornost i na poslovnom sektoru. Ugljični otisak (engl. *carbon footprint*) podrazumijeva ukupnost stakleničkih plinova koju izravno ili neizravno uzrokuje osoba, tvrtka, djelatnost ili proizvod, i čija je visoka koncentracija direktno povezana s globalnim zagrijavanjem i drugim poremećajima ustaljenih klimatskih obrazaca.

Adris grupa preuzima odgovornost za svoj ugljični otisak i radi na njegovu smanjenju. Prvi korak jest spoznaja koliko je smanjenje ugljičnog otiska važno za samu tvrtku i učinkovitije poslovanje te odgovornost prema globalnim ciljevima održivosti. Drugi korak jest izračun emisija i postavljanje bazne (polazne) godine te donošenje strategije i akcijskog plana za smanjenje emisija. Godina 2021. bit će bazna godina, odnosno referentna za praćenje napretka u narednom razdoblju za tvrtke pojedinačno i napredak Grupe u cjelini. Cromaris je u suradnji s Energetskim institutom Hrvoje Požar napravio procjenu potrošnje energije i izračun emisija stakleničkih plinova već za 2020. godinu, a suradnju je nastavio i u 2021. Adris grupa, Maistra i Croatia osiguranje za izračun svojih emisija u Opsegu 1 i 2 za 2021. također su angažirali Institut Hrvoje Požar kako bi se osigurala stručna podrška, ali i usporedivost podataka i sinergijski učinci u Grupi.

Izrađeni su inventari stakleničkih plinova, u skladu s GHG protokolom i ISO 14064-1:2018 standardom, u Opsegu 1 i 2, odnosno uključene su direktne emisije nastale izgaranjem goriva u nepokretnim i pokretnim energetskim izvorima te zbog gubitaka radne tvari u fugitivnim izvorima, kao i indirektno emisije koje nastaju izvan lokacija tvrtke, a povezane su s potrošnjom električne i toplinske energije.

Prema preliminarnim rezultatima, ukupni ugljikov otisak Adris grupe u 2021. iznosio je 24.952,8 t CO₂e. Emisija stakleničkih plinova Adris grupe po segmentima u 2021. izražena u t CO₂e:

		Ostali	Zdrava hrana	Osiguranje	Turizam	Ukupno po izvorima emisije	Udio pojedinih izvora (%)
Opseg 1	<i>Nepokretni energetski izvori</i>	339,9	1.918,0	290,4	6.138,6	8.687,0	34,8
	<i>Pokretni energetski izvori</i>	77,7	3.812,1	495,8	661,7	5.047,4	20,2
	<i>Fugitivni izvori</i>	10,2	7,8	0,0	510,4	528,5	2,1
Opseg 2	<i>Električna energija</i>	328,7	1.254,7	442,1	8.312,9	10.338,4	41,4
	<i>Toplinska energija</i>	0,0	0,0	35,0	316,6	351,6	1,4
	Ukupno po segmentima	756,5	6.992,7	1.263,4	15.940,2	24.952,8	100,0
	Udio segmenata (%)	3,0	28,0	5,1	63,9	100,0	

Izračunate emisije u 2021. predstavljaju referentnu točku za buduće praćenje emisija segmenata Osiguranje, Turizam i Ostali. Sve tvrtke izradit će i Strategije, odnosno akcijske planove za smanjenje emisija.

U skladu s Cromarisovim akcijskim planom za smanjenje emisija stakleničkih plinova iz 2020., predloženo je postavljanje relativnog cilja smanjenja emisija stakleničkih plinova po toni proizvedene ribe do 2025. godine, u odnosu na razinu emisija iz polazne 2020. godine. Već je u 2021. godini ostvareno veće relativno smanjenje emisije stakleničkih plinova od ciljanog za tu godinu.

GHG intenzitet izdavatelja

GHG intenzitet (intenzitet emisija) predstavlja razinu emisija stakleničkih plinova po za kompaniju relevantnom pokazatelju. Pokazuje učinkovitost tvrtke u korištenju resursa i upravljanju procesima povezanim s emisijama i energetsom učinkovitošću, odnosno je li promjena količine emisija posljedica pozitivnih ili negativnih ekonomskih pokazatelja. S obzirom na specifičnost, za pojedinu tvrtku Adris grupe će biti relevantan drugi pokazatelj, koji nije primjenjiv za drugu tvrtku (npr. Cromaris prikazuje emisije po toni proizvedene ribe). Na razini Grupe, iskazan je intenzitet emisija u odnosu na ostvaren poslovni prihod.

Adris grupa	2021.
Poslovni prihodi (u 000 kn)	5.272.176
Kupne emisije stakleničkih plinova Grupe (tona CO ₂ e)	24.953
Intenzitet emisija stakleničkih plinova (kg CO₂e/kn)	0,0047

5.3. Energija i energetska učinkovitost

Energija je materijalna tema za Grupu s obzirom na to da utječe na ekonomske, okolišne i društvene čimbenike. Glavni energenti koji se upotrebljavaju na razini Grupe jesu električna energija, loživo ulje, ostalo gorivo i plin.

Prikaz utroška glavnih energenata za Grupu tijekom izvještajnog razdoblja:

Energent	Mjerna jedinica	2021.	2020.
Električna energija	MWh	70.609	58.061
Loživo ulje	tisuće litara	1.264	992
Ostala goriva	tisuće litara	1.790	864
Prirodni plin	MW	26.383	20.409
Plin propan butan u spremniku	tisuće litara	297	129
Plin butan, CO ₂ i dušik u bocama	tona	80	53

Znatnije povećanje utroška energenata u odnosu na 2020. godinu nastalo je prije svega u Cromarisu zbog povećanog opsega proizvodnje, ali i zbog novog točnijeg načina obračuna energenata. Značajnije je povećanje i u turističkom dijelu Grupe. Povećane poslovne aktivnosti u turizmu i veći broj noćenja rezultirali su većom potrošnjom nego u 2020., kada su zbog utjecaja pandemije Covid-19 virusa objekti uglavnom bili zatvoreni te je ljetna sezona trajala kraće nego ranijih godina.

Uz navedene energente iz obnovljivih izvora, od obnovljivih energenata koristi se drvo za peći za pizzu u turističkom dijelu posla. Utrošeno je 73,5 m³ (2020: 48 m³).

Maistra

Nastavno na usmjerenje Grupe prema smanjenju potrošnje loživa ulja prelaskom na prirodni plin kao za okoliš najprihvatljivijeg goriva te općenito prema smanjenju emisija ugljičnog dioksida, turistički je dio Grupe tijekom 2021. na nizu objekata u kampovima u Rovinju i Vrsaru, kao i u hotelu Sheraton Zagreb ugradio termotehničke sustave visoke učinkovitosti, bazirane na dizalicama topline. Pozitivni učinci već su vidljivi, pogotovo tijekom turističke sezone.

Za prijevoz gostiju i robe na mikrolokacijama Maistrinih hotela, resorta i kampova upotrebljavaju se električna golf vozila. U 2021. nabavljeno je novo veće električno golf vozilo za prijevoz gostiju Grand Park Hotela Rovinj. Maistra nastavlja i opremiti svoje objekte punionicama za električna vozila jer je potražnja u stalnom porastu. Trenutno je 15 punionica sa sporim punjenjem. Tijekom 2022. planira se postavljanje dodatnih priključaka, a razmatra se i uvođenje brzih punionica.

Cromaris

U Cromarisu su tijekom 2021. provedene aktivnosti povezane s većom energetsom učinkovitošću, predložene Akcijskim planom za smanjenje emisija stakleničkih plinova. U preradbeno-logističkom centru Gaženica rasvjetna tijela zamijenjena su LED energetske učinkovitijim žaruljama. Značajne uštede energije ostvarit će se i novim hibridnim *plug-in* službenim vozilima. Krajem 2021. godine zamijenjena su tri vozila, a u 2022. godini u planu je nabava još dvaju takvih vozila. Na teretnim vozilima zamijenjene su postojeće gume onima energetske viših razreda, a ta će se mjera nastaviti i u 2022.

U rekonstrukciji skladišta i trafostanice u Gaženici tijekom 2021., ugrađeni su održivi sustavi. Za sustav hlađenja u novom skladištu odabran je rashladnik vode koji koristi ekološku prihvatljivu radnu tvar (propan) niskog faktora GWP (*global warming potential*), koji ima odlična termodinamička svojstva i dobra je zamjena za freone ili druge štetne radne tvari. LED rasvjeta je ugrađena u svim prostorijama. Na krovu skladišta postavljena je mala fotonaponska centrala, a ugrađeni su i transformatori s najmanjim gubicima energije.

5.4. *Voda, otpadne vode i otpad*

Voda, otpadne vode i otpad materijalne su teme za Grupi zbog izravnog utjecaja na okoliš, lokalnu zajednicu i ekonomski učinak Grupe.

Voda i otpadne vode

Za potrebe Grupe upotrebljava se voda iz lokalnih vodovoda. U turističkom segmentu manja količina vode za navodnjavanje i bazene crpi se iz više bušotina. Za potrebe grijanja i hlađenja Grand Park Hotela Rovinj upotrebljava se podzemna voda, koja se zahvaća u tri eksploatacijska zdenca. Dovršetkom procesa voda se vraća u podzemlje kroz tri upojna bunara. Na Cromarisovu mrijestilištu upotrebljava se i voda iz mora.

Tijekom izvještajnog razdoblja iz lokalnih vodovoda ukupno je preuzeto 1,2 milijuna m³ vode (2020. 0,9 milijuna m³), iz bušotina 0,8 milijuna m³ vode, što je na razini prošle godine, a iz mora je ukupno preuzeto 0,6 milijuna m³ vode, isto koliko i prethodne godine. Na temelju podataka dostupnih iz ispostavljenih računa i redovitih očitavanja tijekom izvještajnog razdoblja potrošnja vode diljem Grupe iznosila je 2,6 milijuna m³ (2020. 2,3 milijuna m³).

Maistra

Otpadne vode iz turističkog segmenta ispuštaju se u javne sustave odvodnje. Otpadne pak vode hotela Istra na otocima Sv. Andrija i Maškin ispuštaju se u more pročišćene MBR uređajem za pročišćavanje otpadnih voda, čijem se održavanju posvećuje posebna pažnja. Dio pročišćene vode upotrebljava se za navodnjavanje zelenih površina, a samo višak tako pročišćene vode ispušta se podmorskim ispustom u more. Nastali otpad u procesu pročišćavanja odlaže se u suradnji sa za to ovlaštenim društvima. Kontrole ispuštene vode obavljaju se povremeno ili prema vodopravnoj dozvoli. Prije ispuštanja u taj specifični sustav (kao i prije ispuštanja u javne sustave odvodnje) obavlja se pročišćavanje otpadne vode u mastolovima u skladu s europskom normom SIST EN 1825-1. Dodatno, u najvećoj mjeri upotrebljavaju se sredstva za čišćenje i kozmetika visokog stupnja razgradivosti, odnosno smanjenog utjecaja na okoliš.

Cromaris

U Cromarisu, na lokaciji Gaženica, otpadne vode ispuštaju se u javne sustave odvodnje (sanitarne i industrijske) te u more (oborinske). Prije ispuštanja u javne sustave odvodnje industrijske vode pročišćavaju se mehanički i kemijski uređajem za pročišćavanje otpadnih voda. U procesu pročišćavanja industrijskih voda nastaju flotacijska pjena i mulj, koji se posebno skuplja i predaje na zbrinjavanje ovlaštenom društvu. I oborinske vode prije ispuštanja u more pročišćavaju se mehaničkim uređajem za pročišćavanje otpadnih voda. Otpadne vode ispituju se četiri puta godišnje, a kontrolu obavlja ovlašteni laboratorij Zavoda za javno zdravstvo.

Na lokaciji mrijestilišta Nin otpadne vode ispuštaju se u javne sustave odvodnje (sanitarne) i u more (industrijske i oborinske). Industrijske i oborinske vode prije ispuštanja u more mehanički se pročišćavaju. Otpadne vode ispituju se osam puta godišnje, a kontrolu obavlja ovlašteni laboratorij Zavoda za javno zdravstvo.

U segmentu osiguranja otpadne vode ispuštaju se u gradske sustave odvodnje.

Tijekom izvještajnog razdoblja Grupa je prema procjeni ukupno pročistila 0,6 milijuna m³ vode (isto kao i 2020.), od čega je 11 tisuća m³ ponovo iskorišteno uglavnom za navodnjavanje, što je značajno povećanje u odnosu na utrošenih 1,4 tisuća m³ u 2020. godini.

U nastavku je prikaz utrošene vode u Grupi prema izvoru te otpadnih voda prema mjestu otpuštanja i kakvoći otpadne vode tijekom izvještajnog razdoblja.

	<i>Mjerna jedinica</i>	<i>31. prosinca 2021.</i>	<i>31. prosinca 2020.</i>
KORIŠTENJE VODE			
Utrošena voda (prema izvoru)	<i>Ml</i>	2.601,2	2.287,7
<i>Površinska voda – čista voda</i>	<i>Ml</i>	0,0	0,0
<i>Površinska voda – ostala voda</i>	<i>Ml</i>	0,0	0,0
<i>Podzemna voda – čista voda</i>	<i>Ml</i>	0,0	0,0
<i>Podzemna voda – ostala voda</i>	<i>Ml</i>	0,0	0,0
<i>Morska voda – čista voda</i>	<i>Ml</i>	554,0	551,0
<i>Morska voda – ostala voda</i>	<i>Ml</i>	0,0	0,0
<i>Voda iz vodovoda – čista voda</i>	<i>Ml</i>	1.237,2	915,5
<i>Voda iz vodovoda – ostala voda</i>	<i>Ml</i>	0,0	0,0
<i>Voda iz vlastitih bušotina – čista voda</i>	<i>Ml</i>	0,0	0,0
<i>Voda iz vlastitih bušotina – ostala voda</i>	<i>Ml</i>	810,0	821,3
OTPUŠTANJE VODE			
Otpadna voda (prema mjestu otpuštanja)	<i>Ml</i>	1.742,7	1.421,8
<i>U površinske vode</i>	<i>Ml</i>	0,0	0,0
<i>U podzemne vode</i>	<i>Ml</i>	0,0	0,0
<i>U morsku vodu</i>	<i>Ml</i>	568,6	569,6
<i>Ostalo</i>	<i>Ml</i>	1.174,2	852,2
Otpadna voda (prema kakvoći vode)	<i>Ml</i>	1.731,4	1.421,8
<i>Čista voda</i>	<i>Ml</i>	0,0	0,0
<i>Ostala voda</i>	<i>Ml</i>	1.731,4	1.421,8

Upravljanje proizvedenim otpadom

Poslovnim aktivnostima utječemo na okoliš pa je očuvanje i zaštita okoliša naša trajna obveza. U tom kontekstu Adris grupa poduzima snažne napore u razvrstavanju i odlaganju otpada, recikliranju i razmatranju alternativnih sirovina i materijala. Pristup upravljanju otpadom Adris grupe obuhvaća sprečavanje nastanka otpada, smanjenje količina komunalnog otpada i povećanje pozitivnih utjecaja (povećanje količina izdvojenog korisnog otpada iz komunalnog otpada). Aktivnosti koje se pritom provode usklađene su sa zakonskom regulativom te se radi na konstantnom poboljšanju i više od zakonskih propisa gdje je to moguće.

Istodobno se provode kampanje osvješćivanja djelatnika, potrošača i partnera za to iznimno važno pitanje održivosti te promovira, primjerice, život i poslovanje bez plastike, okretanje poslovanju bez papira i sl.

Otpad se na razini Grupe redovito odvaja – opasni otpad od neopasnog otpada, a i prema vrsti. U skladu sa zakonskim propisima sav otpad odlažu skupljači ovlaštene od nadležnog Ministarstva, za što postoji propisana dokumentacija. Praćenje podataka o otpadu provodi se očevidnikom za svaki pojedini otpad te pratećim listovima koji se izdaju za svaki predani otpad skupljaču otpada. Izrađuju se i analize trenda nastajanja otpada.

Tijekom izvještajnog razdoblja na razini Grupe ukupno je odloženo oko 3,5 tisuće tona otpada prema pratećim listovima (2020. 2,2 tisuće tona); povećanje ukupne količine uglavnom je posljedica povećanih poslovnih aktivnosti u turističkom segmentu. Oko tri posto je opasnog (2020. 3 posto), a ostatak se odnosi na neopasni otpad.

Maistra

Turizam kao industrija značajno pridonosi globalnom problemu proizvodnje i odlaganja otpada, no također može biti važan faktor u rješavanju tog problema. Ljepota i čistoća destinacije najčešći su razlog dolaska gostiju pa je to dobar temelj za poticanje svijesti da je uloga svakog turista odgovorno ponašanje u proizvodnji i zbrinjavanju smeća. U poslovnim aktivnostima u turističkom dijelu posla i aktivnostima gostiju nije moguće potpuno izbjeći nastajanje otpada pa je u Maistri temelj upravljanja otpadom smanjenje nastalog otpada, sortiranje i adekvatno odlaganje otpada (npr. postavljanje većeg broja kanti za razvrstavanje otpada po objektima i kampovima), recikliranje, digitalizacija procesa i smanjeno korištenje papira, izbacivanje plastike iz poslovanja, *zero waste* pristup u hotelskim kuhinjama, biranje ekološki prihvatljivijih sredstava za čišćenje i slično. Paralelno je važno educirati zaposlenike i goste o prostoru za napredak te dobiti zajedničkog djelovanja.

Cromaris

Po uzoru na prošlu godinu u Cromarisu je nastavljena dobra praksa odvajanja, sprječavanja nastanka otpada, ponovna uporaba te recikliranje pojedinih vrsta otpada. Odvajanjem papira, kartona, plastične ambalaže i folije, stiropornih plitica i kašeta, mreža te vreća riblje hrane smanjuju se količine komunalnog otpada. Ovlaštene skupljači odvoze, odlažu i/ili recikliraju pojedine vrste otpada. U Cromarisu je naglasak na kružnom gospodarenju otpadom, što rezultira primjerice povećanjem prodanih količina nusproizvoda iz prerade u odnosu na prethodnu godinu za proizvodnju hrane visoke vrijednosti za kućne ljubimce. Press kontejneri iz pogona za preradu smanjuju količinu glomaznog otpadnog materijala (karton, papir), a koristi su očite – otpad se skuplja jednom mjesečno umjesto tri puta tjedno; manje prijevoza znači manje emisija stakleničkih plinova, poboljšava se higijena te urednost kruga Preradbeno-logističkog centra Gaženica, štedi vrijeme, prostor i radna snaga.

U 2021. započeta su dva transformacijska projekta – optimizacija vrijednosti portfelja te smanjenje količina i troškova animalnih nusproizvoda. U protekloj godini radilo se na razvoju nove plitice za svježe pakirane proizvode (MAP) koja će biti manjih dimenzija i s manje plastike u odnosu na postojeću, a čije se lansiranje očekuje u travnju 2022. godine. Tijekom 2022. redizajnirat će se ambalaža kako bi se smanjili troškovi i količine otpada (plastika, karton, stiropor). Istražuju se i mogućnosti daljnjeg smanjenja količina animalnog otpada i odgovarajući način njegove obrade i pretvaranje u sirovinu, npr. hranu za kućne ljubimce, što predstavlja zaokret prema kružnom gospodarstvu.

U nastavku je prikaz otpada u Grupi prema vrsti i načinu odlaganja tijekom izvještajnog razdoblja.

	Mjerna jedinica	31. prosinca 2021.	31. prosinca 2020.
OTPAD (prema vrsti)	t	3.555,5	2.515,0
Opasan otpad koji se reciklira	t	104,5	55,7
Opasan otpad koji se ne reciklira	t	12,7	22,0
Neopasan otpad koji se reciklira	t	2.112,4	1.703,0
Neopasan otpad koji se ne reciklira	t	1.325,9	734,4
OTPAD (prema načinu odlaganja)			
Opasan otpad	t	117,3	77,7
Spaljivanje (uz proizvodnju energije)	t	7,4	17,0
Spaljivanje (bez proizvodnje energije)	t	3,0	0,0
Odlaganje	t	2,6	3,0
Ostali načini odlaganja	t	104,3	57,7
Neopasan otpad	t	3.438,7	2.437,4
Spaljivanje (uz proizvodnju energije)	t	5,5	34,0
Spaljivanje (bez proizvodnje energije)	t	0,0	0,0
Odlaganje	t	696,4	225,0
Ostali načini odlaganja	t	2.736,8	2.178,4

5.5. Bioraznolikost

Ljudske i poslovne aktivnosti imaju snažan učinak na biološku raznolikost, mogu dovesti do gubitka staništa, disbalansa ekosustava, čak i izumiranja vrsta. Potrebno je zato bolje razumjeti i priopćiti svoje utjecaje, uključiti zainteresirane strane i donijeti odluke i promjene koje štite biološku raznolikost na lokalnoj, regionalnoj i globalnoj razini.

Adris grupa svoj sustavni doprinos očuvanju bioraznolikosti i očuvanju autohtonih vrsta i djelovanjem Zaklade Adris. U natječajnom ciklusu 2021., uz ostalo, donacija je dodijeljena projektu *Jesu li svi gosti dobrodošli? Proučavanje novopridošlih riba u sjevernom Jadranu Sveučilišta J. Dobrile* u Puli koji će proučiti kako klimatske promjene i globalno zatopljenje nepovoljno utječu i na promjene u ihtiofauni u svim morima. Projekt će istražiti sezonsku prisutnost termofilnih vrsta riba u sjevernom Jadranu kao i njihov potencijalno invazivni utjecaj na lokalne vrste. Zakladna uprava odabrala je i projekt Sveučilišta J. J. Strossmayera, Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek, koji će istražiti *kvalitativna svojstva starih sorti krušaka s područja Slavonije i potencijal njihova iskorištavanja u tradicionalnim proizvodima. Recycle reef – umjetne podmorske grebene*, antropogene konstrukcije izrađene od građevinskog otpada, postaviti će Centar za podvodna istraživanja Navalisa uz pomoć donacije Zaklade na morska dna za promicanje morskog života na prostorima smanjene bioraznolikosti. Obnova podmorskog staništa, osobito prostora gdje se ribe razmnožavaju, neophodna je za porast ribljeg fonda, ali i očuvanje zdravlja Jadranskog mora. Pješćano muljevita morska dna pustinje su podmorskih ekosustava koje se mogu transformirati u područja veće bioraznolikosti postavljanjem umjetnih podmorskih grebena. Zahvaljujući donaciji Zaklade Adris postaviti će se ukupno 12 *recycle reef* grebena u podmorju plaže Šimuni na otoku Pagu. Krajnji cilj ovog istraživanja jest studija o utjecaju umjetnih podmorskih grebena na okoliš, o čemu u Hrvatskoj još nema podataka. Studija će omogućiti lakše postavljanje umjetnih grebena diljem Hrvatske te će ovaj rad biti temelj za razvoj ove još nedovoljno zastupljene ekološke prakse u Republici Hrvatskoj.

Naši poslovi, prije svega u sektoru turizma i marikulture, svoju ponudu i konkurentsku prednost temelje upravo na bogatstvu i raznolikosti ekosustava u čijoj neposrednoj blizini posluju.

U poslovanju turističkog dijela Grupe, u svim destinacijama vodimo se načelom da turizam mora i može biti profitabilan i održiv, istodobno pridonoseći zaštiti prirode i bioraznolikosti te osiguravajući bolju kvalitetu života lokalnom stanovništvu. Takav tip osviještenog turizma zahtijeva snažnije povezivanje sa zajednicom i suradnju s odgovarajućim upravnim tijelima i institucijama. Svojim primjerom moramo osigurati da turizam u zaštićenim područjima ima mali utjecaj na okoliš i da pozitivno utječe na sve sastavnice ekosustava, uključujući i ljude.

U te napore mora se uključiti i goste, educirati ih o okruženju (npr. zaštićenim i ugroženim vrstama, autohtonim životinjama i sl.) aktivnostima, u kojima se očekuje njihova podrška i aktivni angažman.

Negativni učinak moguć je primjerice pri gradnji novih objekata, no već u pripremi investicije izrađuju se operativni planovi zaštite i postupanja, nabavlja se osnovna sigurnosna oprema te izvode preventivne vježbe. Pozitivni primjer jest pristup hortikulturnom uređenju naših objekata, gdje se prednost uvijek dalje autohtonom bilju, primjerice samo je na Grand Park Hotelu Rovinj realizirana rekordna količina od 8000 m² zelenih krovova, intenzivno zasađenih prvenstveno lokalnim vrstama. Doprinos zaštiti bioraznolikosti jest i podrška lokalnim OPG-ovima i promocija lokalno proizvedene hrane i drugih proizvoda, upravljanje i uređenjem plaža na način da ne remete obalne i morske sustave i sl.

Rovinjско područje već se niz godina u naseljenim područjima u neposrednoj blizini centra grada suočava s problemom najezde divljih svinja koje su prijetnja sigurnosti ljudi i imovine. Značajnu štetu divlje svinje čine i u neposrednom okruženju naših turističkih objekata pa je zajednički interes da se višegodišnji problem riješi. Divlje svinje zadržavaju se na prostorima prigradskih naselja i u zaštićenim područjima park-šume Zlatni rt gdje je zabranjen lov pa sustavno i učinkovito rješenje treba pronaći u suradnji svih uključenih strana na lokalnoj i županijskoj razini. Upravo je brzom reakcijom i suradnjom nadležnih službi krajem 2021. u krugu upravne zgrade Adrisa u Rovinju uhvaćena i u prirodu puštena mlada lisica.

U blizini objekata iz turističkog segmenta nalaze se zaštićena područja:

Zaštićena područja	Zaštićeno godine	Blizina objekta	Površina zaštićenog područja
Posebni rezervat šumske vegetacije Kontija	1964.	Koversada	65 ha
Posebni rezervat u moru Limski kanal	1980.	Koversada, Amarin	429,41 ha
Značajni krajobraz Limski kanal	1964.	Koversada, Amarin	882,8 ha
Značajni krajobraz Rovinjski otoci i priobalno područje	1968.	Rovinjski objekti	1371,19 ha
Posebni ornitološki rezervat Palud – Palù	2001.	Veštar	226,86 ha
Posebni paleontološki rezervat Datule – Barbariga	1994.	Veštar	425,65 ha
Geološki spomenik prirode kamenolom Fantazija – Cava di Monfiorenzo	1987.	Rovinj	4,05 ha
Park-šuma Zlatni rt – Škaraba	1948.	Rovinjski hoteli	52,4 ha

U blizini objekata iz Turističkog segmenta nalaze se sljedeća područja ekološke mreže (Natura 2000):

Područja Ekološke mreže Natura 2000	Blizina objekta	Opis područja, očuvanje staništa/vrsta
Otoci rovinjskog područja – podmorje	Hotel Istra; Hotel Katarina	grebeni
Vrsarski otoci	Vrsarski objekti	preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, pješčana dna trajno prekrivena morem, grebeni
Akvatorij zapadne Istre	Blizina plaža u Vrsaru i Rovinju	dobri dupin/preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, pješčana dna trajno prekrivena morem
Limski zaljev – kopno	Koversada, Amarin	južni potkovnjak, riđi šišmiš/karbonatne stijene s hazmofitskom vegetacijom
Limski kanal – more	Koversada, Amarin	velike plitke uvale i zaljevi, preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, pješčana dna trajno prekrivena morem, grebeni
Šire rovinjsko područje	Rovinjski objekti	kopnena kornjača, barska kornjača/eumediteranski travnjaci, mediteranske sitine, špilje i jame zatvorene za javnost, obalne lagune, vegetacija pretežno jednogodišnjih halofita na obalama s organskim nanosima

Cromarisov kavezni uzgoj odvija se u morskom okolišu, dio je ekosustava, a smanjenjem utjecaja na okoliš osiguravaju se poželjni uzgojni parametri. Cromaris provodi mjerenja, biološke ronilačke preglede i godišnji monitoring stanja morskog okoliša, uključujući stupac mora i sediment. Od 2019. redovito se provodi godišnja kontrola biološke raznolikosti bentosa i njegovog statusa. Uzorci sedimenta uzimaju se tijekom vršne biomase i analiziraju u akreditiranom laboratoriju.

Cromarisova uzgajališta smještena su u blizini sljedećih područja Ekološke mreže Natura 2000:

Područja Ekološke mreže Natura 2000	Blizina uzgajališta	Opis područja, očuvanje staništa/vrste
J. Molat – Dugi – Kornat – Murter – Pašman – Ugljan – Rivanj – Sestrunj – Molat	Uzgajalište Košara Uzgajalište Lamjana Uzgajalište Velo žalo Uzgajalište Kudica Uzgajalište Žman	dobri dupin/preplavljene ili dijelom preplavljene morske špilje, grebeni
Babuljaši i okolni grebeni	Uzgajalište Košara	grebeni
Luka Budava – kopno Budava	Uzgajalište Budava Uzgajalište Budava	šume 9340 <i>Quercus ilex</i> i <i>Quercus rotundifolia</i> kopneni puž <i>Vertigo moulinsiana</i>

Područja visoke vrijednosti za očuvanje (HCVA – *High Conservation Value areas*) nisu smještena u blizini uzgajališta. Također, Cromarisova uzgajališta se ne nalaze se u zaštićenim područjima prirode, određenima Zakonom o zaštiti prirode.

Društvo je izradilo procjenu utjecaja s naglaskom na bioraznolikost, koja uključuje i evidenciju ugroženih vrsta (prema IUCN-ovu popisu i Crvenoj knjizi morskih riba Hrvatske,) koje obitavaju u blizini Cromarisovih uzgajališta. Optimizacijom hranjenja i uzgojnih procesa, utjecaji na bioraznolikost svode se na najmanju moguću mjeru. Poštuju se svi pozitivni propisi iz područja pomorske plovidbe, obavljanja aktivnosti uzgoja, održavanja plovila te dobre prakse i propisa vezanih uz pravilno zbrinjavanje otpada. Utjecaj na biljne i životinjske vrste koje obitavaju, odnosno u interakciji su s Cromarisovim uzgajalištima, nastoje se svesti na minimum. Na svojim uzgajalištima Cromaris ne koristi uređaje za akustično uznemiravanje grabežljivaca. Osobita pažnja posvećuje se prilikom postavljanja zaštitne mreže za riblje kaveze. Pažljivijim zatezanjem zaštitnih mreža, pojačanim nadzorom kaveza, krpanjem i izmjenom zaštitnih mreža te predanim zaposlenicima koji redovito oslobađaju ptice zapletene u zaštitne mreže, sprječava se stradavanje životinjskih vrsta na uzgajalištima.

6. DRUŠTVENE TEME

6.1. Odnos sa zaposlenicima

Uspjeh svake kompanije počiva na snazi, znanju, predanosti i motiviranosti zaposlenika. Adris grupa nastoji biti odgovoran i poželjan poslodavac, koji uvjetima rada, motivacijom zaposlenika, poslovnim izazovima, organizacijskom kulturom te mogućnostima učenja i napredovanja, ali i socijalnom osjetljivošću, nastoji privući i zadržati kvalitetne zaposlenike.

Stalnim ulaganjima i otvaranjem novih radnih mjesta te davanjem prilike mladim i obrazovanim ljudima željnima izazova i prilike, Adris potiče i nagrađuje izvrsnost i rad, promiče znanje i odgovornost te potiče gospodarski rast i razvoj Hrvatske. Suradnjom pak sa sveučilištima i visokim školama, omogućuje dijalog znanosti i obrazovanja s tržištem rada.

Poštivanjem načela nulte tolerancije na diskriminaciju, po bilo kojoj osnovi, Adris grupa jamči profesionalnu radnu okolinu, dok visoki etički standardi osiguravaju poštivanje svih moralnih i društvenih obveza Adrisa kao poslodavca. Najviši standardi sigurnosti jamče sigurno i zdravo radno mjesto, što je osobito važno u okolnostima pandemije.

Novi trendovi u poslovanju utječu na dinamiku tržišta i oblikuju nove uvjete rada. Pod utjecajem pandemije, došlo je do prilagodbe u radnim uvjetima pa su tvrtke Grupe odgovorile razvijajući model hibridnog rada, odnosno mogućnostima rada od kuće te uvele brojne druge pogodnosti.

Zapošljavanje

Postupak zapošljavanja u Grupi reguliran je odgovarajućim internim aktima, kojima se definiraju ovlasti, odgovornosti i postupci pri zapošljavanju. Potrebe za novim zapošljavanjem definiraju se u procesu pripreme godišnjeg plana. Odobrava ih Uprava, potvrđuje valjanost identificirane potrebe i usklađenost s planom troškova rada za tekuću godinu.

Proces odabira provodi se uz pomoć specijaliziranih HR alata, portala i/ili u suradnji sa specijaliziranim agencijama. Sastoji se od primjene stručnih metoda procjene kandidata i odabira onog kandidata koji najbolje zadovoljava uvjete natječaja. Provodi ga Odjel ljudskih potencijala, koji u svakoj fazi procesa odabira informira rukovoditelja odjela, odnosno Upravu pojedinog društva, ovisno o konkretnom radnom mjestu koji su uključeni u procjenu bitnih kriterija odabira.

Novozaposleni radnici i fluktuacija u Grupi tijekom izvještajnog razdoblja:

Dobne skupine	2020.				2021.			
	Početak radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa		Početak radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Republika Hrvatska	932	642	1.419	951	1.475	1.156	1.080	887
< 18 g.	2	1	1	1	16	33	10	19
18 – 24 g.	198	154	240	204	329	314	228	212
25 – 29 g.	160	140	237	214	252	251	166	185
30 – 39 g.	235	186	302	220	304	291	222	234
40 – 49 g.	156	75	222	112	269	151	191	107
50 – 59 g.	137	64	296	108	244	87	193	71
60 – 64 g.	38	18	104	67	53	22	59	47
> 65 g.	6	4	17	25	8	7	11	12
Bosna i Hercegovina	14	12	15	19	10	16	5	1
< 18 g.	0	0	0	0	0	0	0	0
18 – 24 g.	2	2	0	2	0	2	0	1
25 – 29 g.	5	3	1	3	1	1	1	0
30 – 39 g.	3	6	5	6	2	4	2	0
40 – 49 g.	4	1	3	4	4	3	1	0
50 – 59 g.	0	0	3	4	3	4	1	0
60 – 64 g.	0	0	3	0	0	1	0	0
Srbija	83	49	86	73	188	126	166	77
< 18 g.	0	0	0	0	31	21	22	13
18 – 24 g.	13	11	12	9	42	17	26	11
25 – 29 g.	11	8	12	10	43	23	47	13
30 – 39 g.	18	10	27	21	40	29	35	22
40 – 49 g.	24	11	18	16	21	16	19	9
50 – 59 g.	13	5	9	8	6	9	9	5
60 – 64 g.	2	2	6	4	5	11	8	4

Dobne skupine	2020.				2021.			
	Početak radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa		Početak radnog odnosa		Prestanak radnog odnosa	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
> 65 g.	2	2	2	5	0	0	0	0
S. Makedonija	34	33	38	32	51	32	39	24
18 – 24 g.	0	0	0	0	0	0	0	0
25 – 29 g.	4	2	2	2	10	2	5	2
30 – 39 g.	5	7	3	6	13	8	13	6
40 – 49 g.	13	11	17	14	18	7	12	5
50 – 59 g.	11	9	13	7	7	7	9	6
60 – 64 g.	1	2	2	2	3	8	0	3
Italija	0	0	1	0	1	1	0	0
40 - 49 g.	0	0	1	0	0	1	0	0
Slovenija	3	2	0	1	4	5	1	3
25-29 g.	0	0	0	0	1	0	0	0
30 – 39 g.	2	1	0	0	2	3	0	1
40 – 49 g.	1	1	0	0	0	2	1	2
50 – 59 g.	0	0	0	1	1	0	0	0
UKUPNO	989	687	1.304	941	1.729	1.336	1.291	992

Zbog povećanog obujma posla u odnosu na prethodnu 2020. godinu u turističkom dijelu Grupe u 2021. zaposlen je veći broj zaposlenika na određeno vrijeme. U ostalim društvima u sastavu Grupe nije bilo značajnijih odstupanja.

Pregled korištenja roditeljskih dopusta u Grupi tijekom izvještajnog razdoblja:

	2020.		2021.	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Broj osoba koji se mogao koristiti roditeljskim dopustom	258	100	374	180
Broj osoba koji se koristio roditeljskim dopustom	255	9	321	8
Broj osoba koji se tijekom izvještajnog razdoblja mogao vratiti na posao nakon roditeljskog dopusta	93	8	149	5
Broj osoba koji se tijekom izvještajnog razdoblja vratio na posao nakon roditeljskog dopusta	65	8	130	6
Broj osoba koji je nakon završetka roditeljskog dopusta još barem dvanaest mjeseci ostao u radnom odnosu	99	7	116	7

Svi zaposlenici društava u sastavu Grupe imaju jednake pogodnosti neovisno o tome jesu li zaposleni na određeno ili neodređeno vrijeme, odnosno puno ili nepuno radno vrijeme. Ostvaruju: imaju pravo na regres, božićnicu, darove u naravi, prigodni dar djeci do 15 godina, različite pomoći definirane pojedinim kolektivnim ugovorom, naknadu troškova prijevoza na posao i s posla, naknadu za topli obrok, otpremnine i sl.

Maistra

Maistra Hospitality Grupa je jedan od regionalnih i nacionalnih lidera u turizmu, prije svega u luksuznom turizmu. Profitabilnost temelji na prepoznatljivosti svojeg turističkog proizvoda, pri čemu ključnu ulogu imaju upravo zaposlenici. Na tržištu rada relevantnom za turizam nedostaje kvalificiranih, ali i nekvalificiranih djelatnika u turizmu. Zbog sve većeg odljeva radne snage u inozemstvo, a i u druge industrije taj se problem svake godine povećava te je još izraženiji pod utjecajem pandemije. Ključna prednost Maistre u privlačenju i zadržavanju zaposlenika jest trajanje radnog odnosa tijekom cijele godine, sudjelovanje u programima osposobljavanja kojima se potiče stalan razvoj profesionalnih vještina te mogućnost napredovanja radom u najboljim objektima u regiji.

Nakon što je 2020. godinu u turističkom dijelu poslovanja Grupe obilježila usmjerenost na očuvanje radnih mjesta, značajniji turistički promet u 2021. ponovno je u fokus vratio aktivnosti za privlačenje i zadržavanje zaposlenika.

Najveći priljev kandidata ostvaren je prijavom na web stranici www.posao.maistra.com. Aktivnosti privlačenja zaposlenika obuhvaćaju i suradnju sa Zavodima za zapošljavanje, sudjelovanje na sajmovima poslova, Dane otvorenih vrata u Zagrebu, Rovinju i Dubrovniku i aktivnu komunikaciju na društvenim mrežama, pomno osmišljenim *employer brandingom* te ciljanim oglašavanjem, što pak omogućava pristup kandidatima i u okolnostima ograničenog kretanja.

Cromaris

Osnivanje odjela Ljudskih potencijala u 2021. godini, omogućit će Cromarisu još sustavnije upravljanje najvrjednijim resursom kompanije – zaposlenicima. Okosnica zapošljavanja u Cromarisu u 2021. godini bila su radna mjesta nužna za održivost proizvodnje te nova radna mjesta u novouspostavljenoj organizaciji. S obzirom na nisku stopu nezaposlenosti na području Zadarske županije i manjak radnika na tržištu rada općenito dodatan fokus stavljen je na zadržavanje postojećih radnika i privlačenje novih. Provedena je sveobuhvatna analiza i evaluacija radnih mjesta te usporedba ukupnih primanja radnika s tržišnim. U 2021. godini pokrenuti su kolektivni pregovori s ciljem osiguravanja visoke razine materijalnih prava zaposlenika te očuvanja dobrog socijalnog dijaloga.

U 2022. godini planirano je uvođenje nove sistematizacije radnih mjesta uz naglasak na razvoju zaposlenika u skladu s njihovim razvojnim potrebama te zahtjevima poslovanja. Dodatno, različitim aktivnostima jačat će se ugled Cromarisa kao poželjnog poslodavca.

Croatia osiguranje

I Croatia osiguranje u 2021. godini nastavlja raditi na privlačenju i zapošljavanju zaposlenika u skladu s Pravilnikom o profesionalnom razvoju, koji uređuje način na koji Društvo upravlja stjecanjem i razvojem novih znanja i vještina.

Uz pomoć naprednih procesa sustava HR CORE rade se evaluacije kompetencija što omogućuje izradu individualnih razvojnih planova za svakog radnika. Utječe to pozitivno na razinu lojalnosti i zadovoljstva zaposlenika te konačno na poslovne rezultate.

Tijekom 2021. unutar kuće promovirano je 14 zaposlenika na nove, odgovornije pozicije. Promovirani su i novi ovlašteni aktuari. Reorganizirani su dijelove prodaje, spojen dio regija u segmentu građanstva te na nove rukovodeće pozicije promovirani zaposlenici koji već sada pokreću značajna unaprjeđenja u svom novom okruženju. Ekipirani su timovi u Sektoru šteta i Sigurnosti, koji su već, inicijativama za sprečavanje prijave i primjenu naprednih tehnologija i analitičkih alata, ostvarili značajne financijske uštede.

Krajem 2021. kampanjom "Aj ti razvali", pozvani su IT pripravnici da se prijave za posao u CO-u. U samo dva tjedna, gotovo je 300 mladih inženjera poslalo prijave što najbolje potvrđuje odličnu reputaciju kompanije i činjenicu da budući zaposlenici već znaju o kakvoj je kompaniji riječ te je odabiru kao mjesto prvog zaposlenja i razvoja svoje karijere. Početkom veljače 2022. s radom je započelo 12 IT pripravnika, koji će svoja znanja i vještine razvijati na području Insurtech-a. Nakon jednogodišnjeg pripravnništva, imat će priliku nastaviti raditi u Croatia osiguranju kao testeri, developeri ili poslovni analitičari.

Sudjelovanjem na danima karijera koje organiziraju fakulteti i pripadajuće studentske udruge (ponajprije FER i Prirodoslovno-matematički fakultet) Sveučilišta u Zagrebu, Croatia osiguranje uspješno se predstavlja budućim mladim stručnjacima kao poslodavac prvog izbora.

Tijekom 2021. Croatia osiguranje nositelj je certifikata Poslodavac Partner. Riječ je o certifikatu kojim se potvrđuje izvrsnost u upravljanju ljudskim resursima, a koji od 2005. godine dodjeljuje konzultantska kuća SELECTIO. Croatia osiguranje prvo je i za sada jedino osiguravajuće društvo koje je steklo ovaj prestižni certifikat. Krajem 2021. godine započete su pripreme za recertifikaciju kojom bi se Croatia osiguranje potvrdio kao vodeći osiguratelj, poželjan poslodavac i društveno odgovorna tvrtka koja na fer i transparentan način zapošljava, nagrađuje i promovira svoje zaposlenike te u njih sustavno i značajno ulaže.

Odnos zaposlenika i menadžmenta

Održavanje dobrih odnosa i socijalnog dijaloga sa zaposlenicima bitan je čimbenik u stvaranju pozitivne klime i zadovoljstva zaposlenika. Zaposlenici su redovito i na vrijeme obaviješteni o svim važnim promjenama u poslovanju. i pravovremeno ih se uključuje u sve za njih važne procese. Razdoblja za davanje obavijesti zaposlenicima definirana su odredbama zakona iz područja rada i radnih odnosa na razini Grupe, odnosno kolektivnim ugovorom u društvima u kojima djeluje sindikat.

Društvo i Grupa kontinuirano informiraju svoje zaposlenike internim komunikacijskim kanalima. Razlikuju se u pojedinim društvima pa postoje intranet portali, newsletteri, mobilne aplikacije i interne društvene mreže, interni ekrani i drugi kanali i oblici komunikacije.

U društvima Grupe gdje za to postoje uvjeti, predstavnik zaposlenika član je Nadzornog odbora pa su o važnim promjenama u poslovanju koje mogu znatno utjecati na zaposlenike predstavnici zaposlenika upoznati i prije donošenja konačne odluke. Zaposlenike se o predstojećim promjenama bitnima za poslovanje kompanije i njih dodatno informira svim kanalima interne komunikacije te izravnom komunikacijom menadžera sa zaposlenicima.

Angažiranost zaposlenika

Tvrtke s visoko angažiranim zaposlenicima profitabilnije su i produktivnije, ostvaruju više zadovoljstvo i stopu zadržavanja zaposlenika. Angažiranost zaposlenika direktna je refleksija uvjeta radnog mjesta. Angažirani zaposlenici razmišljaju, ali i osjećaju i djeluju u skladu s ciljevima kompanije pa je veoma važno vidjeti što ih motivira, odnosno gdje postoji prostor za napredak. Kako bi se još sustavnije mjerilo i upravljalo zadovoljstvom i motiviranošću zaposlenika na razini Grupe, je krajem 2021. nabavljeno napredno digitalno rješenje. Alat koji će se primjenjivati u 2022., omogućit će brzo, ciljano i precizno mjerenje stavova zaposlenika tvrtki u sastavu Adrisa i biti platforma za provođenje aktivnosti s ciljem unaprjeđenja korporativne kulture Grupe.

Maistra

Maistra je u 2021. provela redovito istraživanje angažiranosti zaposlenika. Istraživanje se provodi osmi put u svrhu razumijevanja elemenata koji utječu na angažiranost zaposlenika. Upitnik je popunilo 2805 zaposlenika (povrat 90 posto). U odnosu na prethodnu godinu prosječna ocjena veća je za sve ispitivane dimenzije, osim Organizacija poslovanja, gdje je rezultat jednak prošlogodišnjem te Brzina promjene i doživljaj stresa, gdje je zabilježen pad s 4,8 na 4,6. Najviše su ocijenjene dimenzije Fokus na gosta, Efikasnost voditelja i Integritet (6,0). Fokus na gosta već je godinama najbolje ocijenjena dimenzija. Najniža je ocjena za dimenziju Plaće/pogodnosti (4,2), kao i prethodnih godina. Međutim, to je ujedno kategorija s najvećim porastom u odnosu na 2020. godinu (porast s 3,7 na 4,2), čemu je vjerojatno pridonijela nova tvrdnja koja se odnosi isključivo na dostupne pogodnosti. Prosječni indeks angažiranosti zaposlenika za Maistra Grupu jest 77, za 3 veći nego 2020. godine.

Cromaris

U 2021. godini u Cromarisu je započet proces odabira dobavljača za istraživanje angažiranosti radnika, koje će se, kao dio zajedničke inicijative na razini Adris grupe, provoditi u 2022. godini. Na temelju dobivenih rezultata, prepoznat će se područja gdje je potrebno za dodatno unaprjeđenje.

Croatia osiguranje

Croatia osiguranje prepoznaje važnost organizacijske kulture u privlačenju i zadržavanju najboljih talenata pa je u 2021. pokrenut projekt unaprjeđenja organizacijske kulture u nekoliko faza. Izmjerena je organizacijska kultura online upitnikom OCAI, koji utvrđuje razliku između trenutne i željene organizacijske kulture, a u kojem su mogli sudjelovati svi zaposlenici Društva. Zatim je organiziran niz intervjua i radionica u kojima su sudjelovali zaposlenici svih hijerarhijskih razina i iz svih dijelova zemlje, na kojima su dodatno analizirani dobiveni rezultati. Dobivenim kvantitativnim pokazateljima dodani su kvalitativni te su osmišljene aktivnosti koje će pomoći Društvu da se približi željenoj organizacijskoj kulturi. U okviru tog projekta osmišljena je poslovna društvena mreža *Jenz*, po čemu je CO među tek nekoliko tvrtki koje imaju sličnu mrežu, kojom zaposlenici dijele formalne i neformalne informacije, kao i pohvale kolegama.

U postojeći proces evaluacije kompetencija, uveden je 360 feedback, koji omogućuje da kompetencije voditelja procjenjuju njihovi kolege i podređeni. Održane su edukacije o procjeni učinka i davanju povratne informacije. Pokrenut je pilot projekt rada od kuće koji omogućuje predavanje zahtjeva za rad od kuće i u slučajevima kada epidemiološka situacija to ne zahtjeva, za one zaposlenike čiji opis posla to omogućuje. Uz sve navedene inicijative, znatno je smanjen broj odluka koje mora odobriti Uprava, a organizacijska kultura Croatia osiguranja postaje još transparentnija, jednostavnija i suradljivija. Nastavak provedbe aktivnosti unaprjeđenja organizacijske kulture očekuje se i tijekom 2022. i narednim godinama jer je to dugoročan i kontinuirani projekt.

6.2. Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija

Grupa zapošljava, isplaćuje plaću i omogućuje napredovanje zaposlenika. Donosi i druge odluke vezane uz radni odnos, na temelju mjerodavnih faktora, ponajprije kvalifikacija i radnog učinka, a ne na temelju rase, spola, boje kože, vjere, dobi, etničke pripadnosti, spolne orijentacije, invaliditeta ili drugih trajnih obilježja.

Posvećeni smo stvaranju profesionalnoga radnog okruženja u kojemu se prema našim zaposlenicima odnosi s poštovanjem i dignitetom, i u kojemu nema nepoželjnog ili protuzakonitog ponašanja, diskriminacije ili uznemiravanja.

U Grupi postoje osobe koje je imenovala Uprava, uz savjetovanje sa sindikatom i/ili radničkim vijećem u društvima gdje ono djeluje, a brinu se za zaštitu dostojanstva zaposlenika.

U segmentu Zdrave hrane nije bilo evidentiranih slučajeva diskriminacije. U segmentu Osiguranje provedena su tri postupka, a u segmentu Turizam jedan postupak za zaštitu dostojanstva radnika, u kojima nisu utvrđene povrede dostojanstva.

Raznolikost upravljačkih tijela i zaposlenika Grupe na kraju izvještajnog razdoblja:

<i>Dobne skupine</i>	2020.				2021.			
	<i>Menadžment</i>		<i>Ostali zaposlenici</i>		<i>Menadžment</i>		<i>Ostali zaposlenici</i>	
	<i>Žene</i>	<i>Muškarci</i>	<i>Žene</i>	<i>Muškarci</i>	<i>Žene</i>	<i>Muškarci</i>	<i>Žene</i>	<i>Muškarci</i>
< 18 g.	0	0	0	0	0	0	6	13
18 – 24 g.	0	0	143	158	0	0	229	230
25 – 29 g.	0	0	278	279	0	0	360	325
30 – 39 g.	8	14	982	797	5	11	994	816
40 – 49 g.	9	18	941	696	11	17	1.011	736
50 – 59 g.	6	11	727	484	6	12	816	524
60 – 64 g.	1	2	90	148	1	2	114	155
> 65 g.	0	0	11	10	0	0	6	16
UKUPNO	24	45	3.172	2.572	23	42	3.536	2.815

6.3. Cjeloživotno obrazovanje (obuka i obrazovanje)

Jedna od osnovnih strategija upravljanja ljudskim potencijalima jest ulaganje u obrazovanje i razvoj zaposlenika, što je nužan preduvjet za prilagođavanje novim trendovima i izazovima u poslovnom okruženju, a time i za osiguravanje dugoročne održivosti Grupe. Omogućavanjem kontinuiranog usavršavanja i dodatnog obrazovanja te planiranjem razvoja karijere nastoji se motivirati zaposlenike i povećati njihovo zadovoljstvo i učinkovitost.

Na razini Grupe program obrazovanja i osposobljavanja odvija se na tri razine:

- osnovni programi osposobljavanja (primjerice poznavanje stranih jezika, osnovni program komunikacijskih vještina, programi pripravnštva...)
- posebni programi osposobljavanja za pojedinačna i specifična radna mjesta (ovisno o specifičnim potrebama pojedinih društava i njihove djelatnosti)
- programi unapređenja menadžerskih vještina.

Maistra

U Maistri svake godine sve veći broj zaposlenika polazi različite stručne i obrazovne programe. Kontinuirano se ulaže u osmišljavanje i provođenje vlastitog sustava edukacije, koji je u potpunosti prilagođen vlastitim potrebama. Provede se edukacije za sve zaposlenike, od menadžmenta do sezonaca te na taj način potiče stalan razvoj u profesionalnim znanjima, komunikacijskim, prodajnim i upravljačkim vještinama, uz ostale nužne oblike osobnog rasta i razvoja.

Programi se osmišljavaju i provode interno ali i u suradnji s prestižnim svjetskim institucijama, poput École hôtelière de Lausanne, Ritz-Escoffier u Parizu i brojnih drugih. Zaposlenike je ključno pridobiti što ranije pa se niz godina surađuje i sa srednjim strukovnim školama. Programima stipendiranja, stručnih praksi i zajedničkim projektima, učenici već imaju prilike upoznati tvrtku te karijeru započeti i nastaviti razvijati upravo u Maistri.

U 2021. ponovno je proveden MAIstart program pripravnništva za hotelske operacije. Prvi puta isti program pohađali su i zaposlenici centralnih službi. Riječ je o intenzivnom jednogodišnjem radu i edukaciji pod mentorstvom vodećih stručnjaka iz turističkog sektora. Polaznici tako imaju prilike neposredno upoznati poslovanje tvrtke i steći osnovno znanje o funkcioniranju ključnih odjela i funkcija unutar Maistrinog portfelja.

I tijekom 2021. provodio se MAILeadership Journey, za unaprjeđenje znanja i vještina vođenja zaposlenika na rukovodećim pozicijama. Stječu se vještine upravljanja sobom i ljudima, upravljanje budžetom, upravljanje procesima i projektima. Program provode eksterni predavači.

Zaposlenici iz operacija se šalju na eksterne edukacije i usavršavanja za sommeliere, barmene, bariste i druge. Usavršavanje za F&B specijaliste, odnosno stjecanje praktičnih znanja, vještina i kompetencija neophodnih za suvremeno poslovanje odjela hrane i pića u hotelskom objektu, provodi na opatijskom Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu.

Za uvođenje zaposlenika u posao i razvijanje mekih vještina zaposlenika i voditelja, redovito se provode programi MAIntro, Komunikacijske MAIstorije, Razvojne MAIstorije i Motivacijske MAIstorije.

Train the trainer je program obučavanja odjelnih trenera u operacijama i centralnim funkcijama, kako bi bili uspješniji u prenošenju znanja u svojim odjelima. Implementiran je projekt MAIposada za educiranje i održavanje odnosa sa zaposlenicima koji trenutno čekaju povratak na radno mjesto. Prvenstveno je namijenjen stalnim sezoncima i zaposlenicima u hibernaciji, no mogu sudjelovati svi koji su željni učenja i razvijanja.

U tijeku je i Poslovna akademija za buduće direktore objekta. U pripremi je treća generacija polaznika, a provodi se u suradnji s Ecole Hoteliere de Lausanne.

Tijekom 2021. nastavljena je i aktivna suradnja s tri regionalna centra kompetentnosti (Škola za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula, Ugostiteljsko-turistička škola Osijek i Turistička i ugostiteljska škola Dubrovnik.)

U Hilton Imperialu je u 2021. godini provedena obvezna obuka koja je uključivala online i izravne edukacije povezane s pravilima ponašanja, internetskom sigurnosti i zaštite na radu, zaštitu podataka i sl., za sve zaposlenike hotela. Rukovodeći tim nadograđivao je svoja znanja u skladu sa smjernicama brenda Hilton, uz osam radionica rukovođenja u kriznim vremenima

U sklopu franšizne suradnje s Marriott International, zaposlenici objekata u Zagrebu (Westin i Sheraton) i Dubrovniku (Sheraton) te dio zaposlenika u poslovnim funkcijama, pohađali su redovne online Marriott edukacije.

Cromaris

Cromaris se u 2021. uglavnom zadržao na prvoj razini edukacija, odnosno na stručnim certifikatima i dozvolama te seminarima koji su nužni za obavljanje svakodnevnog posla u različitim odjelima. Od najvažnijih edukacija u 2021. godini izdvaja se edukacija za senzorski tim odabranih zaposlenika Cromarisa. Taj specifična znanja su važna jer senzorski tim sudjeluje u ispitivanjima roka trajnosti Cromarisovih proizvoda, kao i na razvoju receptura.

U Cromarisu će u 2022. godini biti uspostavljen sustav planiranja i praćenja provedbe edukacija na razini kompanije, za razvoj motivirane, kvalificirane i visokoobrazovane radne snage koja pridonosi unaprjeđenju poslovanja kompanije.

Croatia osiguranje

Croatia osiguranje ima u potpunosti implementiran proces upravljanja talentima i razvoja karijera. To je ključni strateški proces upravljanja ljudima koji omogućuje prepoznavanje zaposlenika s potencijalom za preuzimanje složenijih i odgovornijih poslova u budućnosti.

Obveznu edukaciju koja se provodi jednom godišnje e-learning sučeljem u minimalnom trajanju od ekvivalenta 45 sati pohađaju svi zaposlenici prodaje. Talent management program obuhvaća Leadership program, u suradnji s poslovnim školom Bled te poslijediplomski studij na FER-u za talente koji imaju prethodno ostvarenih minimalno 300 ECTS bodova. Ostale edukacije prilagođavaju se poslovnim i stručnim potrebama i nisu obvezne osim ako se ne postave kao ciljane.

U 2021. nastavljena je suradnja s Fakultetom elektrotehnike i računarstva, s kojim je Croatia osiguranje 2020. pokrenulo Poslijediplomski specijalistički studiji Proizvodi, digitalne inovacije i tehnologije u osiguranju – INSURTECH. Prvu generaciju studenata novog studija činila su 24 zaposlenika Croatia osiguranja, a sam se studij nastavlja u ovoj i sljedećoj godini.

Procjena potencijala i planiranje daljnjeg razvoja svakog zaposlenika provedeni su metodologijom koja omogućuje pravednost i ispravnost procesa. Za osobe s prepoznatim potencijalom za preuzimanje složenijih i odgovornijih poslova pripremljen je i proveden cjelovit program razvoja koji uz ostalo obuhvaća vještine vođenja i upravljanja ljudima i procesima. Program „Efikasno vođenje”, koji je dio programa razvoja, organiziran je u tri modula s ciljem unapređenja vještina vođenja, i građenja učinkovitih timova te otvorene, suradničke i na rezultate usmjerene organizacijske kulture. Program je proveden u suradnji s poslovnim školom IEDC Bled, regionalnim liderom u razvoju upravljačkih vještina. Polaznici programa sudjelovali su i na Croatia osiguranje konferenciji za talente, na kojoj su u neposrednom radu s Upravom i pod vodstvom stručnog mentora dobili priliku kritički se osvrnuti na strategiju Croatia osiguranja te usvojiti strateške alate za buduće upravljanje kompanijom.

Budući da rad voditelja direktno utječe na rad zaposlenika, poseban je naglasak na voditeljskim kompetencijama. Uz opisane formalne edukacije, voditelji u Sektoru prodaje prošli su trening „Upravljanje i motiviranje prodajnih timova“.

Uz redovne edukacijske programe koje zaposlenici pohađaju radi unapređenja stručnih kompetencija, u 2021. godini Croatia osiguranje nastavlja rad na inicijativama internog dijeljenja znanja i učenja iz iskustva drugih kolega. Tijekom godine svi su zaposlenici imali priliku sudjelovati u nekom obliku edukacija, uključujući interne, vanjske i edukacije, kao i uz pomoć putem sustava e-učenja. E-učenje, kao iznimno važna edukacijska platforma dodatno je razvijana i osigurava stalno dostupne edukacijske sadržaje za sve zaposlenike. U e-učenju ostvareno je više od 57.000 sati.

Za više od 1.300 zaposlenika koji su u direktnom kontaktu s klijentima, 2019. pokrenuti su edukacijski programi s ciljem podizanja standarda usluge i razine komunikacijskih vještina zaposlenika. Programi, prilagođeni pojedinom radnom mjestu, usmjereni na klijentsko putovanje i standarde pružanja vrhunske usluge, nastavili su se provoditi i u 2021.

U skladu s okolnostima pandemije, radilo na unaprjeđenju funkcioniranja prostorno dislociranih timova, uz pomoć komunikacijskih kanala i češću digitalnu komunikaciju. Primjerice, Management Forum Croatia osiguranja, kao format informiranja i povezivanja menadžmenta kompanije, u koji su uključeni i pojedini zaposlenici s odličnim rezultatima u radu, proveden u dva navrata tijekom 2021. godine, na polugodištu u fizičkom obliku, a krajem godine online.

Ulaganjem u obrazovanje i osposobljavanje, odnosno razvijanjem kompetencija i usvajanjem novih znanja tijekom radnog odnosa, zaposlenici Grupe podižu i osobnu konkurentnost na tržištu rada.

Godišnji sati obuke i edukacije zaposlenika Grupe tijekom izvještajnog razdoblja:

<i>Kategorija zaposlenika</i>	<i>Ukupan broj zaposlenika</i>		<i>Ukupno sati edukacije godišnje</i>		<i>Prosječni sati edukacije godišnje po zaposleniku</i>	
	<i>Žene</i>	<i>Muškarci</i>	<i>Žene</i>	<i>Muškarci</i>	<i>Žene</i>	<i>Muškarci</i>
2020.						
<i>Menadžment</i>	25	44	1.393	3.092	56	70
<i>Ostali radnici</i>	3.174	2.570	28.695	27.065	9	11
UKUPNO	3.199	2.614	30.089	30.157	9	12
2021.						
<i>Menadžment</i>	23	44	562	957	24	22
<i>Ostali radnici</i>	3.535	2.814	71.566	48.256	20	17
UKUPNO	3.558	2.858	72.128	49.213	20	17

Suradnja sa znanstvenim i obrazovnim institucijama

Adris grupa drži da je gospodarski i društveni napredak moguć jedino ako se temelji na znanju. Sustavno podupire razvoj znanosti, povezujući se s istaknutim nacionalnim i svjetskim znanstvenim i obrazovnim institucijama. Ističe se pritom i doprinosi Zaklade Adris. Jedan od temeljnih ciljeva djelovanja Zaklade jest promicanje izvrsnosti i znanja u društvu. Sustavnim usmjeravanjem sredstava projektima i pojedincima u zakladnom programu Znanje i otkrića, Adris grupa direktno doprinosi građenju društva znanja i za što je u dosadašnjih petnaest donacijskih ciklusa izdvojeno ukupno više od 26 milijuna kuna. Popis dosadašnjih primatelja donacija tako uključuje brojne znanstveno-edukacijske centre i sveučilišta, vrtiče i škole te bolnice, zavode, institute i kliničke bolničke centre koji su zahvaljujući Zakladi provodili važna istraživanja. Rezultati tih znanstvenih istraživanja objavljeni su i u prestižnim svjetskim znanstvenim časopisima.

Maistra

Maistra surađuje sa znanstvenim i obrazovnim institucijama s ciljem usvajanja znanja od najboljih stručnjaka, ali i zbog podrške tim institucijama u kreiranju programa koji su relevantni za potrebe suvremenog turizma. Redovito surađuje s brojnim institucijama u zemlji, poput opatijskog Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu te Veleučilištima, u Puli i Zagrebu. Niz godina uspješno surađuje sa srednjim ugostiteljskim školama u RH, ponajprije onima u Rovinju, Zagrebu, Splitu i Dubrovniku te školama u EU vezano za Erasmus projekte. Redovita je i suradnja s istaknutim svjetskim institucijama poput École hôtelière de Lausanne, Ritz-Escoffier u Parizu i sl.

Krajem 2020. turistički je segment započeo, a tijekom 2021. aktivno nastavio raditi na projektima suradnje s tri regionalna centra kompetentnosti: Školom za turizam, ugostiteljstvo i trgovinu Pula, Ugostiteljsko-turističkom školom Osijek i Turističkom i ugostiteljskom školom Dubrovnik. Suradnja se realizira u okviru instrumenta „Uspostava regionalnih centara kompetentnosti u sektoru turizma i ugostiteljstva“, Ministarstva turizma, Agencije za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih i drugih partnera. Ciljevi projekta su uspostava strateške suradnje obrazovnog, javnog, privatnog i civilnog sektora u provedbi programa rada regionalnog centra kompetentnosti. Kreiraju se i provode suvremeni programi usavršavanja čime se povećava broj i stručnost kadrova sposobnih za pružanje usluga visoke kvalitete u turizmu i ugostiteljstvu.

Cromaris

Cromaris surađuje s više znanstvenih i obrazovnih institucija, s ciljem podizanja razine znanja u tvrtki i postizanja izvrsnosti u specifičnim područjima za koje nema klasično educiranog kadra. Suradnja je dvosmjerna jer je važno i dijeliti znanje, organizacijom raznih radionica, edukativnih prezentacija i sudjelovanja u znanstvenim i radnim skupinama te projektima. Na taj način afirmativno se djeluje i upoznaje mlade s mogućnostima karijera u marikulturi, pokazujući raznolikost, mogućnosti i izazove budućeg zvanja jer te informacije nisu dostupne tijekom redovnog obrazovanja. Suradnja sa znanstvenim institucijama omogućava i uključivanje u brojne važne EU projekte, što svrstava Cromaris u sam vrh u istraživanju i razvoju novih tehnologija i znanja u marikulturi.

Duži niz godina njeguje se suradnja s Agronomskim i Prehrambeno-biotehnoškim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu. Organizira se praktična nastava u Cromarisu i terenski posjeti. Usko se surađuje sa Sveučilištem u Zadru - Odjelom za ekologiju, agronomiju i akvakulturu, potom s Kemijsko tehnološkim fakultetom Sveučilišta u Splitu, Institutom za oceanografiju i ribarstvo u Splitu, kao i Institutom Ruđer Bošković u Zagrebu. Internacionalna suradnja uspostavljena je sa Sveučilištem u Bolonji i grčkim *Institute of Marine Biology, Biotechnology and Aquaculture, Hellenic Centre for Marine Research (HCMR)*. Sa Sveučilištem u Bolonji provodi se projekt *Perform fish*, u razvoju hrane s antiparazitcima za oradu, razvoj *zero waste* hrane - koja će zadovoljiti nutritivne potrebe riba i minimalizirati utjecaje na okoliš te u pilot program za predviđanje infestacije orade parazitom *Sparicotyle chrisophrii*. S Institutom za oceanografiju u Splitu ostvarena je suradnja na genetskim ispitivanjima i određivanju genetskog statusa i raznolikosti svih vrsta u uzgoju, a ove godine proširena su istraživanja na novu uzgojnu vrstu – gofa. Na temu gofa uspostavljena je suradnja i s HCMR s kojima se razvija upravljanje matičnim jatom i metode mrijesta.

U 2021. godini ističe se i suradnja s Institutom Ruđer Bošković i Sveučilištem u Zadru na istraživanju orade te suradnja s Poljoprivrednom, prehrambenom i veterinarskom školom Stanka Ožanića iz Zadru, koja je ustupila svoje prostorije za održavanje senzoričke, nužne za ispitivanje roka trajnosti proizvoda. Ostvarena je i suradnja s OŠ Sali s Dugog otoka, na koju je tvrtka posebno ponosna. Riječ je o maloj osnovnoj školi gdje je održana radionica i prezentacija na temu uzgoja ribe. Cilj radionice bio je upoznavanje školskih skupina djece s marikulturom i prednostima rada na moru, potaknuti djecu na razmišljanja o prirodnim znanostima, ekologiji i zdravoj prehrani temeljenoj na konzumaciji ribe.

Croatia osiguranje

U 2021. Croatia osiguranje pokrenulo je novu suradnju s Ekonomskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu. Uređena je suvremeno opremljena centralna dvorana Fakulteta, čime se znatno poboljšao standard te stvorili bolji uvjeti za svakodnevno održavanje nastave. Na Fakultetu je održana INVESTO konferencija, na kojoj su kao predavači sudjelovali i zaposlenici Croatia osiguranja. U 2021. nastavljena je suradnja s Fakultetom elektrotehnike i računarstva, s kojim je Croatia osiguranje 2020. pokrenulo poslijediplomski specijalistički studij Proizvodi, digitalne inovacije i tehnologije u osiguranju – INSURTECH.

Prvu generaciju studenata novog studija činila su 24 zaposlenika Croatia osiguranja, a sam se studij nastavlja tijekom tekuće i narednih godina. U potrazi za budućim zaposlenicima kompanija je sudjelovala na brojnim danima karijera koje organiziraju pojedini fakulteti (Fakultet elektrotehnike i računarstva, Prirodoslovno-matematički fakultet, Ekonomski fakultet) Sveučilišta u Zagrebu, ali i druga hrvatska sveučilišta.

Uz dane karijera kompanija je aktivno sudjelovala i na događanjima koja na drugačiji način povezuju poslodavce, znanost i potencijalne zaposlenike, kao što su Data Challenge (projektirani zadatak koji studentima i mladim poduzetnicima s iskustvom u umjetnoj inteligenciji i strojnom učenju, omogućuje rad na kreativnom rješenju za stvarni poslovni slučaj) te u projektu Škola budućnosti koji osnažuje vezu između IT sektora i obrazovanja.

Kao digitalni lider, s ciljem dodatnog povezivanja s akademskom zajednicom iz relevantnih STEM područja, Croatia osiguranje ostao je generalni sponzor međunarodnog studentskog natjecanja u znanju i sportu STEM Games i u 2021. godini.

6.4. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu

Učinkovitim upravljanjem smanjuje se broj ozljeda i oboljenja povezanih s radom, smanjuju izostanci zaposlenika, sprečavaju poremećaji proizvodnje i poslovanja, oštećenja opreme, narušavanje ugleda tvrtke te izbjegavaju administrativni i pravni troškovi. Navedeno može nepovoljno utjecati na održivost pa je tema materijalna za Grupnu cjelinu.

Iako je pitanje zaštite sigurnosti i zdravlja na radnom mjestu dobro zakonski regulirano i propisano, potrebno je puno više sustavnih napora i dodatnih aktivnosti kako bi se spriječile nezgode i opasne situacije. Potrebno je stalno procjenjivanje rizika, redovito osposobljavanje u području zaštite sigurnosti i zdravlja, osigurati dostupnost učinkovite zaštitne opreme i sustava, uključivanje radnika i njihovih predstavnika u rasprave o zdravlju i sigurnosti te vođenje evidencija i analiza nesreća na radu.

U pojedinim društvima Grupe postoje odjeli zaduženi za zdravstvenu sigurnost i zaštitu na radu, i odgovaraju upravama društava. Pitanja zdravlja i sigurnosti uređena su propisima i internim aktima te kolektivnim ugovorima u onim društvima u kojima djeluje sindikat. U pojedinim društvima Grupe djeluju odbori zaštite na radu te su imenovani povjerenici zaposlenika za zaštitu na radu. Članovi odbora predstavnici su zaposlenika, stručnjaci zaštite na radu, liječnici specijalisti medicine rada i predstavnici poslodavca.

U okviru navedenih politika kontinuirano se provode unutarnji nadzori primjene pravila zaštite na radu te se u slučajevima uočenih nepravilnosti predlažu rješenja s ciljem smanjenja rizika ili uklanjanja uzroka ozljeda, nezgoda ili poremećaja u procesu rada i sl. Analiziraju se ozljede na radu – njihovi uzroci i mjere koje će se poduzeti kako bi se spriječile ozljede i bolesti u vezi s radom. U propisanim vremenskim razmacima obavljaju se ispitivanja, mjerenja i pregledi sredstava rada i radne opreme te radnog okoliša. U skladu s primjenjivim propisima, zaposlenici se šalju na odgovarajuće zdravstvene preglede. Pri zapošljavanju provode se osposobljavanja iz područja zaštite na radu.

Učinkovitost uspostavljenog sustava potvrđuje i činjenica da posljednjih godina u Grupi nema zabilježenih težih ozljeda, a pogotovo nema smrtnih slučajeva. Osobito je to važno u Cromarisu i Turističkom segmentu u kojem su identificirana radna mjesta s visokim rizikom i/ili učestalošću ozljeda na radnom mjestu.

Svijest o fizičkoj i psihičkoj dobrobiti zaposlenika povezanim s okolnostima na radnom mjestu posebno je na značaju dobila u vrijeme pandemije. Odmah po izbijanju krize, Grupa je s ciljem zaštite zdravlja i sigurnosti zaposlenika, osigurala uvjete za poslovanje u novim okolnostima. Omogućen je rad od kuće za sve zaposlenike gdje je moguće, odnosno organizirane su rotacije timova, kada rad od kuće nije moguć. Osigurane su zaštitne maske, dezinfekcijska sredstva, dezi-barijere na ulazima u zgrade, mjerenje temperature na ulazu u poslovne prostore. Zaposlenici su upoznati s osnovnim informacijama o COVID-19, uključujući informacije o simptomima, komplikacijama, načinu na koji se virusi (uključujući i COVID-19) prenose i kako se to može spriječiti te najbitnije, kako se zaposlenici mogu zaštititi. U 2021. godini, u svim tvrtkama Grupe je u više navrata organizirana akcija cijepljenja za sve zainteresirane zaposlenike.

Maistra

Uz sve navedene mjere koje su se sustavno provodile i u Maistri s ciljem zaštite zaposlenika (i gostiju) i sprečavanja širenja zaraze virusom COVID-19, tvrtka je i tijekom 2021., u skladu sa svojom Politikom zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, sustavno provodila i druge mjere zaštite zdravlja i sigurnosti. Radi se i na razvijanju kulture prevencije i unapređivanja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu te provode redovite i dodatne edukacije i osposobljavanja.

U i 2021. godini zaposlenici su na početku zapošljavanja i kontinuirano tijekom rada pohađali različite treninge, primjerice vezano uz zaštitu od požara i osposobljavanja za pružanje prve pomoći na radnome mjestu. U suradnji s policijskim upravama provode se edukacije na temu prevencije kriminaliteta u turističkim objektima u ljetnim mjesecima. U skladu s potrebama pojedinih radnih mjesta, u suradnji s ovlaštenim tvrtkama, provode se i dodatna stručna osposobljavanja za primjerice rukovanje centralnim grijanjem, viličarem, podiznom platformom, dizalima i sl. Određen broj djelatnika svake se godine osposobljava za odlaganje otpada kao i za rad s opasnim kemikalijama. Odgovarajuće edukacije pohađaju voditelji odjela i direktori kao ovlaštenici poslodavca za zaštitu na radu, kao i povjerenici radnika za zaštitu na radu.

Cromaris

Sustav za upravljanje zdravljem i sigurnosti na radu u Cromarisu obuhvaća procjenu rizika i na temelju njih propisanih procedura, koje se moraju provoditi kako bi se spriječilo ozljede, bolesti na radu i smrtne slučajeve. Sve predviđene mjere zaštite na radu odnose se na sve osobe koje se zateknu u radnim prostorima, a za njihovo provođenje nadležna je Služba zaštite na radu. Zahvaljujući sustavnom provođenju navedenih mjera broj te ozljeda u Cromarisu stalno se smanjuje.

Zbog specifičnosti Cromarisova posla, gdje u proizvodnom dijelu nije bilo moguće organizirati rad od kuće, odnosno u potpunosti svesti kontakte na najmanju mjeru, u 2021. naglasak je bio na edukaciji zaposlenika o zaraznim bolestima, smanjenju rizika i osobnoj odgovornosti. Zahvaljujući sustavnom provođenju mjera proizvodnja se odvijala bez dana prekida rada.

Svakodnevno se podsjeća na važnost pridržavanja preventivnih mjera na radnom mjestu koje uključuju obvezno beskontaktno mjerenje temperature zaposlenicima, dobavljačima i partnerima ulaskom na Cromarisove lokacije, poštivanje higijenskih mjera i držanja distance te nošenje maske u svim zatvorenim prostorijama, osim u uredima kada je osigurana distanca od najmanje dva metra. Prednost se daje virtualnim sastancima. Cromaris ima pozitivan stav prema cijepljenju i u tom smislu poziva na odgovorno ponašanje.

Od zanimljivih inicijativa koje potiču brigu o zdravlju zaposlenika, Cromaris se 2021. prvi puta pridružio internacionalnom „Bike to work“ danu. Određen broj zaposlenika u HR i Italiji na posao je došao biciklom, promovirajući bicikliranje kao zdravu i ekološki prihvatljiviju alternativu vožnji automobilom.

Croatia osiguranje

U Croatia osiguranju je tijekom 2021. naglasak bio na stvaranju sigurnog i poticajnog radnog okruženja, informiranju i povezivanju zaposlenika, posebno zbog promjena u organizaciji rada koja je posljedica pandemije. Nastavljena je intenzivna komunikacija sa zaposlenicima te je proveden niz aktivnosti s ciljem povezivanja dislociranih timova, zadržavanja visoke razine angažmana i unaprjeđenja interne komunikacije. Svi su interni kanali i formati, među kojima se ističu izuzetno pozitivno prihvaćena mjesečna pisma predsjednika Uprave i tjedni newsletteri za zaposlenike, bili usmjereni na potrebe zaposlenika kako bi, u uvjetima rada od kuće i rotacija timova, pravovremeno dobili upute i informacije o poslovanju. Lansiran je Intranet i interna društvena mreža Jenz. Samo prvih mjesec dana zabilježeno je više od 300 postova zaposlenika iz svih dijelova kompanije te više od 250 pohvala koje kolege upućuju međusobno.

U suradnji s CO Poliklinikama, Croatia osiguranje je među prvim kompanijama u Hrvatskoj pribavilo cjepivo za zaposlenike. Ova i druge mjere omogućili su vraćanje zaposlenika u urede u srpnju, ali zbog pogoršane epidemiološke situacije već od jeseni nastavljen je rad u rotacijama timova na radu iz ureda.

Potpisan je i novi Kolektivni ugovor fokusiran na nagrađivanje najboljih i stvaranje poticajnog radnog okruženja. Uz povećanje božićnice i regresa uvedeno je i polugodišnje nagrađivanje iznimnih rezultata. U studenom je predstavljen projekt Kultura kojem je cilj izgraditi i omogućiti hrabrije donošenje odluka, međusobno poštivanje i dijeljenje znanja.

U 2021. godini Croatia osiguranje našlo se pred izazovom formaliziranja rada od kuće i sve većim potrebama za hibridnim modelom rada. Formaliziran je pilot projekt rada od kuće uz odobrenje nadređenih. Voditelji se nalaze pred stvarnim izazovima upravljanja u takvim režimima rada, moraju drugačije pristupiti delegiranju, upravljanju učinkom i očekivanjima.

Zaposlenicima Croatia osiguranja su, u slučaju sigurnosnih incidenata i kriznih situacija, 24/7 otvoreni kanali komunikacije s dežurnom Službom za sigurnost, koja poduzima sve potrebne radnje i aktivnosti na uspostavljanju sigurnosnog okruženja i otklanjanja posljedica izvanrednih događaja. Djelovanjem CO Kriznog stožera, zaposlenici su pravovremeno informirani o svim sigurnosnim izazovima i epidemiološkim mjerama na snazi. Na raspolaganju je i e-mail adresa sigurnost@crosig.hr za sve upite i pomoć, kao i za prijavu zaraze.

Razvijanje poželjnoga radnog okruženja nažalost nije bilo moguće provesti uobičajenim događanjima i druženjima, poput održavanja CO Obiteljskog dana, Sportskih susreta i sl. Ipak, krajem prosinca održan je CO Advent na

lokacijama na otvorenom, uz maksimalno poštivanje epidemioloških mjera, u Zagrebu, Splitu, Osijeku, Varaždinu i Rijeci gdje su se kolege imali prilike družiti i zabaviti.

Pregled ozljeda na radu u Grupi tijekom izvještajnog razdoblja:

	2020.		2021.	
	Žene	Muškarci	Žene	Muškarci
Republika Hrvatska				
- prosječan broj zaposlenih	2.896	2.372	2.768	2.682
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	31	26	33	43
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	1.056	855	1.103	797
Bosna i Hercegovina				
- prosječan broj zaposlenih	121	156	134	146
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0	0	0
Srbija				
- prosječan broj zaposlenih	276	162	290	182
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	2	0	1	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	66	0	12	0
S. Makedonija				
- prosječan broj zaposlenih	116	75	121	80
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0	0	0
Italija				
- prosječan broj zaposlenih	4	4	7	5
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0	0	0
Slovenija				
- prosječan broj zaposlenih	10	10	7	7
- broj zaposlenika lakše ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj zaposlenika teže ozlijeđenih na radu	0	0	0	0
- broj smrtno stradalih zaposlenika na radu	0	0	0	0
- broj profesionalnih bolesti	0	0	0	0
- ukupno dana bolovanja	0	0	0	0

Radnici s visokim rizikom (učestalosti) od ozljede i/ili visokim rizikom od profesionalne bolesti:

Radno mjesto visoki rizik od ozljede	2020.	2021.
- ronilac	27	29
- vozač	8	13
- brodovođa	5	12
Radnici na plovilima	9	18
Radnici koji upravljaju vozilima	88	207
Radnici na poslovima održavanja	39	55
Radnici na radu u klornoj stanici	6	5
Radnici koji rade s kiselinama i lužinama	53	65
Rad u otežanim mikroklimatskim uvjetima	2	7
Radnici kojima prijete opasnost od bioloških štetnosti	3	6
Radnici na poslovima održavanja zelenih površina	0	10
UKUPNO	240	427

Radna mjesta s visokim rizikom od ozljede i/ili profesionalne bolesti identificirana su jedino u Maistri i Cromarisu, kako i pokazuje tablica navedenih radnih mjesta. Veći broj radnika u 2021. rezultat je većeg broja zaposlenih zbog povećanih poslovnih aktivnosti u odnosu na 2020., prije svega u Segmentu turizam.

6.5. Odgovornost prema lokalnoj zajednici

U Adris grupi držimo da se uspjeh kompanije mjeri ugledom koji uživa u zajednici u kojoj posluje. Praksa društvene odgovornosti jedna je od najvažnijih odrednica korporativne kulture tvrtke. Naša je obveza poticanje pozitivnih promjena u društvu te pomoć zajednici u očuvanju trajnih vrijednosti. Raznim pokroviteljstvima i donacijskim programima te brojnim suradnjama promičemo znanje, izvrsnost i kreativnost, pružamo potporu mladima i djeci, jačamo društvenu solidarnost, promičemo i čuvamo kulturu, baštinu i hrvatsku autohtonost te pomažemo najpotrebitijima u našem društvu. Tvrtka prepoznaje ključne probleme i potrebe u društvu te na temelju svoje veličine, snage i značaja angažira svoje resurse kako bi brzo, učinkovito i ciljano pomogla u rješavanju tih izazova. Adris grupa i tvrtke u njenom sastavu pokazale su to i tijekom 2021. kada su među prvima osigurale pomoć za stradale u razornom potresu, koji se dogodio krajem 2020. godine.

Jedan od sustavnih i prepoznatljivih oblika podrške zajednici zasigurno jest djelovanje Zaklade Adris, najveće korporativne zaklade u regiji. Za rad Zaklade, Adris grupa izdvaja jedan posto godišnje dobiti. Nakon što je 2020. ukupni godišnji budžet od tri milijuna kuna bio usmjeren u nabavu respiratora, Zaklada Adris je u 2021. nastavila svoj prepoznatljiv rad, zahvaljujući osobnoj donaciji dugogodišnjeg predsjednika Uprave i sadašnjeg predsjednika Nadzornog odbora Adris grupe, mr. sc. Ante Vlahovića. Svjesna gorućih tema u hrvatskom društvu, Zaklada je i u ovom, petnaestom donacijskom ciklusu, uz ostalo, financirala projekte vezane uz unapređenje zdravlja i istraživanje novih metoda liječenja. Nakon što je 2011. financirala uspostavu prve biobanke biopsija sjemenika u sustavu javnog zdravstva RH, što je uvelike pridonijelo liječenju neplodnosti kod muškaraca, u natječajnom ciklusu 2021. financiran je projekt Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu pod nazivom *Banka reproduktivnog tkiva i unapređenje demografske slike Republike Hrvatske (CRO-DEMO-PRO)*. Pohrana tkiva jajnika prije liječenja sve učestalijih tumora, ženama i muškarcima u reproduktivnoj dobi, ali i djevojčicama i dječacima u predpubertetskoj dobi omogućava očuvati plodnost. Do sada je u svijetu ovim naprednim postupcima rođeno 185 djece. Projekt će omogućiti onkofertilitetne postupke, koji još nisu dostupni u sustavu javnog zdravstva Republike Hrvatske, čime će se dugoročno unaprijediti demografska slika.

Odabran je još jedan projekt iste institucije naziva *MaCovid* s ciljem razvoja novog lijeka protiv COVID-19, što će značajno pridonijeti liječenju pacijenata s kritičnim simptomima bolesti ove, ali potencijalno i novih globalnih pandemija. Projekt Instituta Ruđer Bošković, *Određivanje uloge mikroRNA u stjecanju otpornosti na ciljanu terapiju stanica metastatskog melanoma*, istražuje kako spriječiti stvaranje otpornosti pacijenata na terapiju u liječenju jednog od najagresivnijih tumora kože koji je, nažalost, u stalnom porastu.

U ovom natječajnom ciklusu dodijeljeno je i šest novih stipendija. Uz to i ove će godine biti omogućen nastavak stipendiranja onim stipendistima koji su nastavili postizati izvrsne rezultate. Samo za projekte i stipendije iz programa Znanje i otkrića Zaklada je u petnaestom natječajnom ciklusu isplatila više od 1,1 milijun kuna.

Zaklada nastavlja poticati kreativnost i stvaralaštvo u hrvatskom društvu pa će, primjerice, Matica hrvatska donacijom zaokružiti ediciju *Povijest Hrvata*, koju je Zaklada financirala u više ciklusa. Zaklada je osigurala i nastavak vrijednog projekta *Mladi glazbenici u Matici hrvatskoj*.

S osobitim senzibilitetom za položaj djece u hrvatskome društvu Zaklada Adris financirala je i veći broj projekata usmjerenih prema, primjerice terapiji djece s invaliditetom, osiguranju smještaja na liječenju daleko od doma, pomoći djeci i obiteljima suočenima s malignim bolestima te opremanju skloništa za djecu i odrasle žrtve nasilja.

Potpuni popis dobitnika sredstava u natječajnom ciklusu Zaklade Adris u 2021. dostupan je na službenim internetskim stranicama Zaklade Adris. Zaklada Adris je od osnutka 2007., uključujući i ovaj donacijski ciklus, dodijelila više od 50 milijuna kuna vrijednim projektima i istaknutim pojedincima. Dodijeljeno je i više od 350 stipendija.

Maistra

Maistra je uključena u gotovo sve kulturne i društvene projekte u destinacijama u kojima je prisutna, ne samo kao organizator i sponzor većine događaja nego u dijalogu s lokalnom zajednicom radi na osmišljavanju, pokretanju i provedbi projekata koji promiču i štite baštinu, kulturne vrijednosti i prirodne ljepote. Svojim Odjelom destinacijskog menadžmenta, Maistra je ciljano uključena u razvoj turističkih proizvoda destinacija u kojima posluje.

Iako je protekle godine zbog pandemije izostala većina događanja u destinacijama, Maistra je ipak nastavila intenzivnu suradnju s malim lokalnim poljoprivrednim obiteljskim gospodarstvima u opskrbi svojih ugostiteljskih objekata, sudjelovala u projektima promocije autohtonih proizvoda, surađivala sa školama, poticala rad sportskih klubova i sl.

Za pomoć stradalima u potresu Maistra je početkom godine, uz slanje mobilnih kućica, stavila na raspolaganje dio svojih smještajnih kapaciteta iz svojeg portfelja u Zagrebu. U suradnji s HUT-om i nadležnim ministarstvima ovoga ljeta omogućeno je i besplatno ljetovanje za grupe učenika osnovnih i srednjih škola s područja Banije.

Tijekom 2021. dovršavao se trogodišnji projekt *Arheološki krajolik u održivom turizmu Općine Vrsar*, koji provodi Filozofski fakultet Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, a koji je sufinancirala Maistra. Maistra je bila jedan od partnera projekta *Bake it away*, koji spaja nove tehnologije, kulturu, turizam i gastronomiju. Naime, učenici Strukovne škole Eugena Kumičića prepoznatljive su rovinjske simbole prenijeli na kalupe za samostalno pečenje kolača kao zanimljivog suvenira. Maistra je i u 2021. financirala nabavu uniformi učenicima zanimanja medicinski kozmetičar pri Talijanskoj srednjoj školi Rovinj te omogućila odrađivanje praksi u wellnessima u sklopu svojih hotela.

Cromaris

I Cromaris je aktivno uključen u brojne društveno korisne projekte i aktivnosti koje utječu na napredak zajednice u kojoj posluje. Odnosi se to prije svega na projekte i lokalne inicijative na područjima Istarske i Zadarske županije. Pritom posebni senzibilitet ima za male otočke zajednice. U svojim društveno odgovornim programima posebnu pozornost pridaje poticanju ekološke svijesti djece, svijesti o zdravoj prehrani te podršci obrazovanju i usavršavanju u području marikulture i znanosti o moru.

Dio tih napora je i donacija vrijedne opreme koja će koristiti u nastavi biologije i kemije OŠ Petra Lorine u Salima. Predstavnici Cromarisa tom su prigodom učenicima održali i edukativnu radionicu pod nazivom „Riba i riblji proizvodi“. U 2021. donacije su dodijeljene i Knjižnici Kali, Općini Sali za uređenje dječjeg igrališta te Općini Tkon na Pašmanu. Cromaris je svojim proizvodima uvećao razna događanja u okolici Zadra, a značajnija donacija ribe (deset tona proizvoda u vrijednosti od gotovo pola milijuna kuna) otišla je Sisačkoj biskupiji za nastradale u potresu. S obzirom da posjeduje potrebna znanja i činjenicu dostupnosti sredstava EU fondova, Cromarisovi stručnjaci pomoći će lokalnoj upravi u prijavama.

Konzumacija ribe u Hrvatskoj *per capita* na znatno je nižoj razini od europskog prosjeka. Brojni su razlozi koji hrvatske potrošače odvraćaju od kupnje i konzumacije ribe pa Cromaris tijekom godine raznim kampanjama i aktivnostima, promiče kulturu zdrave prehrane temeljene na mediteranskoj ribi. Kako bi na zabavan i poučan način potaknuo ljude da jedu ribu, Cromaris je priredio videoserijal „Tko se boji ribe još?“. Snimljen je niz kratkih videa s uputama, primjerice kako prepoznati svježu ribu i kako očistiti ribu. U suradnji s poznatim chefovima, stalno se osmišljavaju novi, kreativni, brzi i ukusni recepti s Cromarisovom ribom. Zanimljivost su i recepti u kojima se Cromarisova riba priprema nadahnuta raznim internacionalnim kuhinjama. Cromaris sudjeluje i na svim relevantnim gastro događanjima.

Croatia osiguranje

U skladu s politikom sponzorstava i donacija i u 2021. godini Croatia je osiguranje podržalo je niz događanja na području sporta, zdravlja, kulture, znanosti i humanitarnih djelatnosti.

Podržan je niz stručnih skupova povezanih s temeljnom djelatnosti poslovanja i koje doprinose podizanju razine sigurnosti i znanja u zajednici, na području digitalnih tehnologija, zdravlja i prevencije, sigurne vožnje te podizanja ukupne razine financijske pismenosti u društvu.

Croatia osiguranje sudjelovalo je u zajedničkoj kampanji domaćih osiguratelja "Sigurnije sutra", za podizanje razine financijske pismenosti u Hrvatskoj. S obzirom na pandemiju i usmjerenost zajednice na očuvanje zdravlja, provedena je društveno odgovorna kampanja „Jedan trenutak za sebe, jedna briga manje“, za jačanje svijesti građana o važnosti preventivnih zdravstvenih pregleda.

Godina je započela potporom u saniranju posljedica razornog potresa na području Petrinje. Croatia osiguranje je doniralo milijun kuna, a uz to je raznim akcijama osiguralo pomoć zaposlenicima i klijentima, koji su pretrpjeli štetu.

Croatia osiguranje je u 2021. godini pomoglo rad više bolnica, dječjih domova i humanitarnih udruga. Podržan je i rad više od 20 dječjih vrtića, škola, gimnazija, fakulteta i udruga, donacijama u novcu i informatičkoj opremi.

Adris grupa će i u budućnosti ostati dobar partner zajednici, socijalno odgovorna tvrtka koja promiče i štiti vrijednosti te stvara uvjete za kvalitetniji život u zajednici u kojoj posluje.

7. PRAKSA IZVJEŠTAVANJA

Popis subjekata uključenih u konsolidirane financijske izvještaje

Grupu čini Adris i povezana društva u kojima Adris posjeduje vlasnički udio veći od 50 posto i kontrolu. Popis subjekata uključenih u konsolidirane financijske izvještaje naveden je u bilješkama uz konsolidirane financijske izvještaje (Bilješka – opći podatci), koji su javno dostupni na internetskim stranicama Društva, internetskim stranicama Zagrebačke burze te u Službenom registru propisanih informacija pri HANFA-i.

Izmjene u informacijama; Promjene u izvještavanju

Nastavno na nove preporuke regulatora o informacijama koje su sastavni dio nefinancijskog izvještaja dogodila se i promjena u opsegu informacija o kojima izvještavamo. Također smo, u skladu s novim okvirom održivog poslovanja, revidirali materijalne teme i njihove granice kao i ključne dionike.

Postupak određivanja granica sadržaja izvještaja i granice aspekata

Materijalne teme Adris grupe, njihova objašnjenja, granice i evaluacija učinjena 2021. detaljno su objašnjeni u poglavlju 3.1. Definirana područja/teme su materijalni za Grupu u cjelini te su u ovom Izvještaju prikazani nefinancijski podaci i pokazatelji za sve tvrtke sastavnice, odnosno povezana društva, osim u slučaju Croatia osiguranja. Osim u dijelu podataka koji se tiču zaposlenika i obuhvaćaju CO grupu u cjelini, ostali pokazatelji se odnose na povezana društva Croatia osiguranja u RH. Povezana društva Croatia osiguranja izvan RH nisu materijalna i značajna u kontekstu nefinancijskog izvještavanja.

Izveštajno razdoblje i ciklus

Izveštajno razdoblje jedna je kalendarska godina koja počinje 1. siječnja i završava 31. prosinca.

Ovaj Izvještaj obuhvaća 2021. godinu. Prethodni izvještaj objavljen je 13. travnja 2021. kao dio Godišnjeg izvješća za 2020. Izveštajni je ciklus godišnji (jednom godišnje).

Kontakt za pitanja iz Izvještaja o održivosti

Kontakt za pitanja vezana uz Izvještaj o održivosti: izvjesca@adris.hr.

Eksterna provjera / revizija Izvještaja o održivosti

Eksterna provjera Izvještaja o održivosti nije izvršena.

Neovisni vanjski revizori koji provode reviziju financijskih izvještaja obavili su postupke propisane odredbama hrvatskoga Zakona o računovodstvu vezano uz Izvješće posloводства. Ti postupci sadržavaju provjeru uključuje li Izvješće posloводства objave propisane člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu. Također, prema njihovom mišljenju informacije u Izvješću posloводства za financijsku godinu za koju su nekonsolidirani i konsolidirani financijski izvještaji pripremljeni u svim su značajnim odrednicama usklađene s nekonsolidiranim i konsolidiranim financijskim izvještajima. Konačno, Izvješće posloводства sastavljeno je u skladu s člankom 21. i 24. Zakona o računovodstvu.

Izjava o pripremi Izvještaja u skladu sa standardima

Ovaj Izvještaj pripremljen je u skladu sa standardima GRI: Osnovna opcija.

DODATAK 1.

Pregled cjelovite strukture Grupe s popisom svih povezanih društava Grupe i naznakom njihove osnovne djelatnosti na dan 31. prosinca 2021.

Naziv društva	Država	Osnovna djelatnost
<i>Abilia d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>savjetovanje, graditeljstvo, građenje i poslovanje nekretninama</i>
<i>Maistra d.d.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>hotelijerstvo i turizam</i>
<i>Cromaris d.d.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>marikultura i trgovina ribom na malo i veliko</i>
<i>Cromaris Italia s.r.l.</i>	<i>Italija</i>	<i>trgovina ribom i ribljim proizvodima na veliko</i>
<i>Grand Hotel Imperial d.d.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>hotelijerstvo i turizam</i>
<i>Expertus d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>ugostiteljstvo i trgovina</i>
<i>HUP-ZAGREB d.d.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>hotelijerstvo i turizam</i>
<i>Croatia osiguranje d.d.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>djelatnosti osiguranja i reosiguranja</i>
<i>CROATIA osiguranje d.d., MOSTAR</i>	<i>Bosna i Hercegovina</i>	<i>djelatnost osiguranja</i>
<i>MILENIJUM osiguranje a.d.o., Beograd</i>	<i>Srbija</i>	<i>djelatnost osiguranja</i>
<i>CROATIA osiguranje d.d. – društvo za osiguranje života, Skoplje</i>	<i>S. Makedonija</i>	<i>djelatnost životnih osiguranja</i>
<i>CROATIA osiguranje d.d. – društvo za osiguranje neživota, Skoplje</i>	<i>S. Makedonija</i>	<i>djelatnost neživotnih osiguranja</i>
<i>CROATIA osiguranje mirovinsko društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>djelatnosti upravljanja dobrovoljnim mirovinskim fondovima</i>
<i>PBZ CROATIA osiguranje d.d. za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>djelatnosti upravljanja obveznim mirovinskim fondovima</i>
<i>RAZNE USLUGE d.o.o. – u likvidaciji</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>upravljanje, savjetovanje i poslovanje nekretninama, trgovina na veliko</i>
<i>CROATIA – TEHNIČKI PREGLEDI d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila</i>
<i>CROATIA PREMIUM d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>građenje i poslovanje nekretninama</i>
<i>CROATIA Poliklinika</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>djelatnost specijalističko-konziljarne zdravstvene zaštite, dijagnostika i medicinska rehabilitacija</i>
<i>HERZ d.d.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila</i>
<i>SLAVONIJATRANS TEHNIČKI PREGLEDI d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila</i>
<i>STP d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila</i>
<i>STANICA ZA TEHNIČKI PREGLED VOZILA BLATO d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila</i>
<i>CROTEHNA d.o.o.</i>	<i>Bosna i Hercegovina</i>	<i>obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila</i>
<i>CROAUTO d.o.o. Mostar</i>	<i>Bosna i Hercegovina</i>	<i>obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila</i>

<i>CROATIA-REMONT d.d. Čapljina</i>	<i>Bosna i Hercegovina</i>	<i>održavanje i popravak svih vrsta motornih vozila, trgovina na malo i veliko automobilskim djelovima i pratećom opremom te tehnički pregled vozila</i>
<i>HOTEL HUM d.o.o. za ugostiteljstvo i turizam</i>	<i>Bosna i Hercegovina</i>	<i>ugostiteljstvo i turizam</i>
<i>PONTE d.o.o. Mostar</i>	<i>Bosna i Hercegovina</i>	<i>posredovanje u osiguranju</i>
<i>CORE 1 d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>poslovanje nekretninama</i>
<i>AUTOPRIJEVOZ d.d.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>obavljanje tehničkih pregleda i analiza motornih vozila</i>
<i>AUTO MAKSIMIR VOZILA d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>djelatnost zastupanja u osiguranju</i>
<i>CO ZDRAVLJE d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>upravljanje poliklinikama i savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem poliklinikama</i>
<i>ASTORIA d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>usluge (poslovanje nekretninama)</i>
<i>CO LOGISTIKA d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>poslovanje nekretninama</i>
<i>M TEH d.o.o. Beograd</i>	<i>Srbija</i>	<i>iznajmljivanje i leasing strojeva i opreme</i>
<i>Skadenca d.o.o.</i>	<i>Bosna i Hercegovina</i>	<i>djelatnost zastupanja u osiguranju</i>
<i>Strmec Projekt d.o.o.</i>	<i>Hrvatska</i>	<i>poslovanje nekretninama</i>

DODATAK 2.

Pregled glavnih brendova, proizvoda i usluga Adris grupe i povezanih društava.

TURIZAM		
HOTELI	<u>Rovinj</u>	<u>Zagreb</u>
	<u>Grand Park Hotel Rovinj *****</u>	<u>Sheraton Zagreb – hotel posebnog standarda CONGRESS i BUSINESS</u>
	<u>Hotel Monte Mulini *****</u>	<u>The Westin Zagreb – hotel posebnog standarda CONGRESS i BUSINESS</u>
	<u>Lone – hotel posebnog standarda CONGRESS</u>	<u>Panorama Zagreb Hotel *****</u>
	<u>Hotel Eden ****</u>	<u>Hotel International ****</u>
	<u>Hotel Adriatic ****</u>	<u>Hotel Jadran ***</u>
	<u>Hotel Istra ****</u>	<u>Hotel Zagreb **</u>
	<u>Hotel Amarin ****</u>	<u>Dubrovnik</u>
	<u>Hotel Katarina ***</u>	<u>Hilton Imperial Dubrovnik *****</u>
	<u>Vrsar</u>	<u>Sheraton Dubrovnik Riviera Hotel – hotel posebnog standarda CONGRESS</u>
	<u>Hotel Pineta ***</u>	<u>Hotel Mlini ****</u>
		<u>Hotel Astarea ***</u>
TURISTIČKA NASELJA APARTMANI	<u>Vrsar</u>	<u>Dubrovnik</u>
	<u>TN Belvedere ****</u>	<u>Apartmenti Srebreno ****</u>
	<u>TN Petalon ****</u>	<u>Villa Lovorka ****</u>
	<u>TN Funtana ***</u>	<u>Villa Srebrenka ****</u>
	<u>TA Riva ***</u>	<u>Villa Supetar ****</u>
	<u>TA Koversada ****</u>	<u>Ville Mlini ****</u>
	<u>TN Villas Koversada **</u>	<u>Rovinj</u>
		<u>TN Amarin****</u>
	<u>TN Villas Rubin***</u>	
KAMPOVI	<u>Rovinj</u>	<u>Vrsar</u>
	<u>Kamp Polari ***</u>	<u>Kamp Porto Sole ***</u>
	<u>Kamp Veštar ****</u>	<u>Kamp Koversada ***</u>
	<u>Kamp Amarin</u>	<u>Kamp Valkanela ***</u>

ZDRAVA HRANA	
<u>Svježa riba</u>	<u>Svježa pakirana riba</u>
<u>Cromaris delikatese</u>	<u>Cromaris BIO</u>

OSIGURANJE	
<u>Osiguranje vozila</u>	<u>Životno osiguranje</u>
<u>Osiguranje imovine</u>	<u>Osiguranje od nezgoda</u>
<u>Osiguranje plovila i prijevoza</u>	<u>Putno osiguranje</u>
<u>Osiguranje kredita</u>	<u>Paketi osiguranja</u>
<u>Osiguranje odgovornosti</u>	<u>Osiguranje kredita</u>
<u>Osiguranje zdravlja</u>	
<u>Mirovinska štednja</u>	

OSTALO
<u>Upravljanje nekretninama</u>
<u>Upravljanje i ulaganje u povezana društva i ostala ulaganja</u>

DODATAK 3.

Vanjske inicijative, članstva u udruženjima i interesnim organizacijama

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Hrvatska				
ACCA (međunarodna Udruga ovlaštenih certificiranih računovođa)				✓
American Chamber of Commerce in Croatia			✓	✓
CFI (Corporate Finance Institute)				✓
Europski institut za prometno pravo				✓
FEAP (europsko udruženje akvakulture)		✓		
FLAG Plodovi mora		✓		
GARP (međunarodno udruženje risk menadžera)				✓
HAD (Hrvatsko aktuarsko društvo)				✓
HGK (grupacija akvakulture)		✓		
HIIR (Hrvatski Institut Internih revizora)				✓
Hrvatska gospodarska komora (HGK)	✓	✓	✓	✓
Hrvatska udruga inženjera strojarstva	✓			
Hrvatska udruga nabavne djelatnosti (HUND)	✓			
Hrvatska komora arhitekata	✓			
Hrvatska udruga profesionalaca kongresnog turizma			✓	
Hrvatska udruga turizma			✓	
Hrvatski sabor - Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda				✓
HUO (Hrvatski ured za osiguranje)				✓
HUOJ (Hrvatska udruga za odnose s javnošću)				✓
HUUP (Hrvatska udruga za upravljanje projektima)	✓			
IIA (međunarodni Institut Internih revizora)				✓
Kamping udruženje Hrvatske (KUH)			✓	
Klaster Marikultura Split		✓		
LAG Mareta		✓		
Lloyd's Register EMEA				✓
Njemačko-hrvatska industrijska i trgovinska komora			✓	
RIF (Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika)				✓
Stručni savjet stanica za tehnički pregled vozila				✓
TZ Dubrovnik			✓	
TZ Grada Zagreba			✓	
TZG Rovinja			✓	
TZO Funtana			✓	
TZO Vrsar			✓	
Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava				✓
Udruga poslodavaca u hotelijerstvu Hrvatske (UPUH)			✓	
HIZ (Hrvatski informatički zbor)				✓
HrOUG (Hrvatska udruga Oracle korisnika)				✓

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
HUMS (Hrvatska udruga menadžera sigurnosti)				✓
SorS (Udruženje društava za osiguranje)				✓
Hrvatska psihološka komora				✓
Hrvatski registar brodova				✓
PMI (Institut za projektni menadžment)				✓
Udruga računovođa i financijskih djelatnika				✓
Zaklada "Vaša pošta"				✓
Srbija				
Hrvatski poslovni klub				✓
Privredna komora Beograda				✓
Privredna komora Srbije				✓
Udruženje lizing Kompanija Srbije				✓
UOS (Udruženje osiguravača Srbije)				✓
American Chamber of Commerce				✓
Bosna i Hercegovina				
Aktuarsko društvo BiH				✓
Biro zelene karte u BiH				✓
Federalna komisija za izbor državnih službenika				✓
Gospodarska komora FBiH				✓
Grupacija poslodavaca FBiH iz oblasti financija				✓
Savez računovođa, revizora i financijskih djelatnika FBiH				✓
Turistički klaster Hercegovine				✓
Udruženje hotelijera i restoratera u Bosni i Hercegovini				✓
Udruženje internih revizora u BiH				✓
Udruženje osiguravajućih društava federacije BiH				✓
Udruženje osiguravatelja Republike Srpske				✓
Udruženje stanica za tehnički pregled vozila pri privrednoj komori FBiH				✓
Udruženje sudskih vještaka				✓
Zaštitni fond Federacije Bosne i Hercegovine				✓
Zaštitni fond Republike Srpske				✓
S. Makedonija				
Gospodarska komora Republike Severne Makedonije				✓
Institut ovlaštenih računovođa				✓
Institut ovlaštenih revizora Republike Severne Makedonije				✓
Komora arhitekata i inženjera Republike Severne Makedonije				✓
Makedonska aktuarska udruga "Aktuar"				✓
Makedonsko aktuarsko udruženje				✓
Nacionalni biro za osiguranje				✓
Udruga pravnika Republike Severne Makedonije				✓

	Ostali	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
Udruga unutarnjih revizora Republike Severne Makedonije				✓
Udruženje finansiskih institucija pri Gospodarskoj komori Republike Severne Makedonije				✓
Slovenija				
SZZ (Slovensko udruženje osiguravajućih društava)				✓
Velika Britanija				
Royal Institution of Chartered Surveyors (RICS)	✓			

DODATAK 4.

Popis certifikata Grupe:

	Zdrava hrana	Turizam	Osiguranje
ISO certifikat 9001	✓		✓
ISO certifikat 10002			✓
ISO certifikat 14001	✓		
ISO certifikat 22000	✓		
ISO certifikat 27001			✓
ISO certifikat 50001	✓		
FSSC 22000	✓		
HACCP		✓	
IFS Food	✓		
Global G.A.P.	✓		
FRIEND OF THE SEA	✓		
KOSHER	✓	✓	
HALAL		✓	
IZVORNO HRVATSKO (Croatian Creation)			
Hrvatski EKO proizvod			
EU Organic	✓		
AB	✓		
Naturland	✓		
Bio Siegel	✓		
BRC Global Standard for Food Safety	✓		
Oznaka kvalitete „Q“ Ministarstva turizma RH			
Sustainable Hotels			
TUI Environmental Champions			
Superior Taste	✓		
ASC	✓		
Antibiotic free	✓		
BioSuisse Organic	✓		

DODATAK 5.

INDEKS GRI

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
GRI 102: Opći standardni podatci, 2016.	Organizacijski profil		
	102-1	Ime organizacije	2.1. Profil
	102-2	Aktivnosti, robne marke, proizvodi i usluge	2.1. Profil
	102-3	Sjedište organizacije	2.1. Profil
	102-4	Lokacija poslovnih aktivnosti	2.1. Profil
	102-5	Struktura vlasništva i pravni oblik	2.1. Profil
	102-6	Tržišta	2.1. Profil
	102-7	Veličina organizacije	2.1. Profil
	102-8	Zaposlenici i ostali radnici	2.1. Profil
	102-9	Dobavljački lanac	2.5. Dobavljački lanac
	102-10	Značajne promjene u organizaciji i dobavljačkom lancu	2.10. Značajne promjene u organizaciji i dobavljačkom lancu
	102-11	Princip predostrožnosti	2.11. Princip predostrožnosti
	102-12	Vanjske inicijative	Dodatak 3
	102-13	Članstvo u udruženjima	Dodatak 3
	Strategija		
102-14	Izjava najviše rangirane osobe u organizaciji	1. Izjava Uprave	
102-15	Ključni utjecaji, rizici i mogućnosti	2.8. Ključni utjecaji, rizici i prilike	
Etika i integritet			
102-16	Vrijednosti, standardi i načela ponašanja	2.3. Etika i integritet	
102-17	Mehanizmi savjetovanja i izražavanja zabrinutosti vezani uz etično ponašanje	2.3. Etika i integritet	
Upravljanje			
102-18	Struktura upravljanja	2.2. Upravljanje	
Uključivanje dionika			
102-40	Popis dionika	3.1. Uključenost dionika	
102-41	Kolektivno pregovaranje	3.1. Uključenost dionika	
102-42	Prepoznavanje i odabir dionika	3.1. Uključenost dionika	
102-43	Pristup uključivanju dionika	3.1. Uključenost dionika	
102-44	Ključne teme i interesi dionika	3.1. Materijalne teme i njihove granice	
Praksa izvještavanja			
102-45	Organizacijske jedinice uključene u konsolidirane financijske izvještaje	7. Praksa izvještavanja	
102-46	Postupak određivanja sadržaja izvještaja i granice aspekata	3.1. Materijalne teme i njihove granice 7. Praksa izvještavanja	

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
	102-47	Popis materijalnih tema	3.1. Materijalne teme i njihove granice
	102-49	Promjene u izvještavanju	3. Pristup održivom poslovanju i ključni učinci
	102-50	Izvještajno razdoblje	7. Praksa izvještavanja
	102-51	Datum posljednjeg izvještaja	7. Praksa izvještavanja
	102-52	Izvještajni ciklus	7. Praksa izvještavanja
	102-53	Kontakt za pitanja vezana uz izvještaj	7. Praksa izvještavanja
	102-54	Opcija usklađenosti	7. Praksa izvještavanja
	102-55	Kazalo sadržaja za GRI	Dodatak 6. Indeks GRI
	102-56	Vanjska verifikacija	7. Praksa izvještavanja
GRI 201: Ekonomski pokazatelji, 2016.	201-1	Izravno stvorena i distribuirana ekonomska vrijednost	2.6. Ekonomska vrijednost
	201-2	Financijske posljedice i drugi rizici i prilike vezani uz klimatske promjene	2.7. Ključni utjecaji, rizici i prilike
GRI 202: Tržišna prisutnost, 2016.	202-1	Raspon omjera standardne početne plaće po spolu u usporedbi s lokalnom minimalnom plaćom	4.1. Prisutnost na tržištu
	202-2	Udio višeg menadžmenta zaposlenog iz lokalne zajednice	4.1. Prisutnost na tržištu
GRI 203: Neizravni ekonomski utjecaji, 2016.	203-1	Ulaganja u infrastrukturu i prateće usluge	2.6. Ekonomska vrijednost 6.5. Odgovornost prema lokalnoj zajednici
	203-2	Značajan neizravan ekonomski utjecaj	2.6. Ekonomska vrijednost 6.5. Odgovornost prema lokalnoj zajednici
GRI 204: Proces nabave, 2016.	204-1	Udio potrošnje na lokalne dobavljače	2.5. Dobavljački lanac
GRI 205: Antikorupcija, 2016.	205-1	Postotak i ukupan broj poslovnih jedinica podvrgnutih analizi korupcijskog rizika	2.3. Etika i integritet
	205-2	Komunikacija i obuka o antikorupcijskim politikama i procedurama	2.3. Etika i integritet
	205-3	Potvrđeni incidenti korupcije i poduzete mjere	2.3. Etika i integritet
GRI 206: Protutržišno ponašanje, 2016.	206-1	Pravni postupci pokrenuti zbog ponašanja u suprotnosti s načelom slobode tržišnog natjecanja, antitrustovske i monopolističke prakse te njihovi ishodi	2.3. Etika i integritet
GRI 302: Energija, 2016.	302-1	Potrošnja energije unutar organizacije	5.3. Energija i energetska učinkovitost
	302-4	Smanjenje potrošnje energije	5.3. Energija i energetska učinkovitost
	302-5	Smanjivanje potrebe za energijom u proizvodima i uslugama	5.3. Energija i energetska učinkovitost
GRI 303: Voda i otpadne vode, 2018.	303-1	Interakcije s vodom kao zajedničkim resursom	5.4. Voda, otpadne vode i otpad
	303-2	Upravljanje utjecajima nastalim ispuštanjem vode	5.4. Voda, otpadne vode i otpad

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
GRI 304: Bioraznolikost, 2016.	303-3	Preuzimanje vode	5.4. Voda, otpadne vode i otpad
	303-4	Ispuštanje vode	5.4. Voda, otpadne vode i otpad
	303-5	Potrošnja vode	5.4. Voda, otpadne vode i otpad
	304-1	Lokacije poslovanja u vlasništvu, zakupu, pod upravom ili u neposrednoj blizini zaštićenih područja te područja visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	5.5. Bioraznolikost
	304-2	Opis znatnih utjecaja djelatnosti, proizvoda i usluga na biološku raznolikost u zaštićenim područjima ili područjima visoke vrijednosti u pogledu biološke raznolikosti izvan zaštićenih područja	5.5. Bioraznolikost
GRI 305: Emisije 2016.	304-3	Zaštićena i obnovljena staništa	5.5. Bioraznolikost
	305-1	Direktne emisije	5.2. Emisije
	305-2	Indirektne emisije	5.2. Emisije
	305-4	Intenzitet emisija	5.2. Emisije
	305-5	Smanjenje emisija	5.2. Emisije
GRI 306: Otpad, 2016.	306-2	Otpad prema vrsti i metodi odlaganja	5.4. Voda, otpadne vode i otpad
	306-3	Otpad prema vrsti	5.4. Voda, otpadne vode i otpad
	306-4	Otpad prema načinu zbrinjavanja	5.4. Voda, otpadne vode i otpad
	306-5	Neopasan otpad	5.4. Voda, otpadne vode i otpad
	306-3	Otpad prema vrsti	5.4. Voda, otpadne vode i otpad
GRI 401: Zapošljavanje, 2016.	401-1	Nova zaposlenja i fluktuacija zaposlenika	6.1. Odnos sa zaposlenicima
	401-2	Beneficije osigurane zaposlenicima koji rade puno radno vrijeme, a koje nisu osigurane zaposlenicima zaposlenima privremeno ili na djelomično radno vrijeme	6.1. Odnos sa zaposlenicima
	401-3	Roditeljski dopust	6.1. Odnos sa zaposlenicima
GRI 402: Odnos zaposlenika i menadžmenta, 2016.	402-1	Najkraće razdoblje u kojem se unaprijed obavještava o značajnim promjenama u poslovanju	6.1. Odnos sa zaposlenicima
	403-1	Radna snaga zastupljena u formalnim zajedničkim odborima za zdravstvena i sigurnosna pitanja	6.4. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu i dobrobit zaposlenika
GRI 403: Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu, 2016.	403-2	Vrste i stope ozljeda, profesionalnih bolesti, izgubljenih dana i izostanaka te ukupan broj smrtnih slučajeva povezanih s nesrećama na radu prema regiji i spolu	6.4. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu i dobrobit zaposlenika
	403-4	Zdravstvena i sigurnosna pitanja obuhvaćena formalnim sporazumima sa sindikatima	6.4. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu i dobrobit zaposlenika

Standard GRI	Objava	Naslov objave	Poglavlje
GRI 404: Obuka i obrazovanje, 2016.	403-5	Edukacija zaposlenika o zdravlju i sigurnosti na radnom mjestu	6.4. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu i dobrobit zaposlenika
	403-9	Radnici s visokom učestalosti ili velikim rizikom od bolesti povezanih s njihovim zanimanjem	6.4. Zdravlje i sigurnost na radnom mjestu i dobrobit zaposlenika
	404-1	Prosječan godišnji broj sati obuke po zaposleniku prema kategoriji zaposlenika	6.3. Cjeloživotno obrazovanje (obuka i obrazovanje)
	404-2	Programi za stjecanje vještina i cjeloživotno učenje koji podupiru stalnu mogućnost zapošljavanja zaposlenika	6.3. Cjeloživotno obrazovanje (obuka i obrazovanje)
	404-3	Udio zaposlenika koji su tijekom izvještajnog razdoblja dobili osvrt na izvršavanje radnih zadataka te razvoj karijere	6.3. Cjeloživotno obrazovanje (obuka i obrazovanje)
GRI 405: Raznolikost i jednake mogućnosti, 2016.	405-1	Sastav upravljačkih tijela i struktura zaposlenika	6.2. Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija
	405-2	Omjer osnovne plaće i naknada muškaraca i žena prema kategoriji zaposlenika	6.2. Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija
GRI 406: Nediskriminacija, 2016.	406-1	Ukupan broj slučajeva diskriminacije i poduzetih korektivnih mjera	6.2. Raznolikost i jednake mogućnosti, nediskriminacija
GRI 413: Lokalne zajednice, 2016.	413-1	Poslovne jedinice na pojedinim lokacijama s programima uključivanja zajednice i procjene utjecaja te razvojnim programima	6.5. Odgovornost prema lokalnoj zajednici
GRI 416: Zdravlje i sigurnost potrošača, 2016.	416-1	Procjena utjecaja proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	4.3. Odgovorno iskustvo potrošača
	416-2	Slučajevi nepridržavanja propisa i dobrovoljnih kodeksa u vezi s utjecajima proizvoda i usluga na zdravlje i sigurnost	4.3. Odgovorno iskustvo potrošača
GRI 417: Marketing i označavanje, 2016.	417-1	Označavanje proizvoda i usluga te zahtjevi za informacije o proizvodima i uslugama	4.3. Odgovorno iskustvo potrošača
	417-2	Incidenti nepoštovanja označavanja proizvoda i usluga te informacija o proizvodima i uslugama	4.3. Odgovorno iskustvo potrošača
	417-3	Incidenti nepoštovanja marketinških komunikacija	6.3.2. Zdravlje i sigurnost potrošača
GRI 418: Privatnost potrošača, 2016.	418-1	Ukupan broj opravdanih pritužbi u vezi s povredama privatnosti kupaca ili gubitkom osobnih podataka o kupcu	4.3. Odgovorno iskustvo potrošača

ADRIS GRUPA d. d.
Rovinj

DODATNI DOKUMENTI
UZ GODIŠNJE IZVJEŠĆE

Izjava osoba odgovornih za sastavljanje izvještaja

Ovime, sukladno članku 462. stavak 2. Zakona o tržištu kapitala (NN 65/18, 17/20), izjavljujemo da, prema našem trenutnom najboljem saznanju:

- godišnji financijski izvještaji za 2021. društva ADRIS GRUPA d.d., Obala V. Nazora 1, 52210 Rovinj, OIB: 82023167977 (dalje: Izdavatelj) sastavljeni uz primjenu odgovarajućih standarda financijskog izvještavanja, daju objektivan prikaz imovine i obveza, financijskog položaja, dobiti ili gubitka Izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju kao cjeline,
- izvještaj rukovodstva sadrži objektivan prikaz razvoja i rezultata poslovanja i položaja Izdavatelja i društava uključenih u konsolidaciju kao cjeline, uz opis najznačajnijih rizika i neizvjesnosti kojima su izloženi.

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

Marko Remenar
Član Uprave

ADRIS GRUPA d.d.

Uprava

Obala V. Nazora 1

R O V I N J

Rovinj, 11. travnja 2022.

Temeljem odredbi članka 38. Statuta Društva i članka 300a. i 300.b Zakona o trgovačkim društvima, Uprava Društva donijela je slijedeću

O D L U K U

- I. Utvrđuje se Godišnje izvješće Društva za 2021. prema tekstu u pravitku ove Odluke.
- II. Utvrđuje se nekonsolidiran i konsolidiran Godišnji financijski izvještaj za 2021., koji čine:
 - izvještaj o financijskom položaju (bilanca),
 - račun dobiti i gubitka,
 - izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti,
 - izvještaj o novčanim tokovima,
 - izvještaj o promjenama kapitala,
 - bilješke uz financijske izvještaje,prema tekstu u pravitku ove Odluke i sastavni su dio izvješća iz točke I. ove Odluke.
- III. Revizorsko izvješće za 2021. sastavni je dio izvješća iz točke I. ove Odluke.
- IV. Utvrđuje se Godišnje izvješće o stanju Društva i povezanih društava za 2021. (izvješće rukovodstva), zajedno sa Izjavom o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja koje čini sastavni dio izvješća iz točke I. ove Odluke.
- V. Godišnje izvješće Društva za 2021., odnosno izvješća iz točke II. do IV. ove odluke podnose se Nadzornome odboru na ispitivanje.
- VI. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

ADRIS GRUPA d.d.

član Uprave: Marko Remenar

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d.d.

Nadzorni odbor

Obala V. Nazora 1

R O V I N J

Rovinj, 13. travnja 2022.

Temeljem odredbi članka 300.d, a sukladno odredbi članka 300.c Zakona o trgovačkim društvima, nakon provedenog ispitivanja dostavljenih relevantnih izvješća Uprave Društva, Nadzorni odbor Društva na svojoj sjednici održanoj dana 13. travnja 2022. usvojio je slijedeću

O D L U K U

- I. Daje se suglasnost na Godišnje izvješće Društva za 2021. prema tekstu u prilogu ove Odluke.
- II. Daje se suglasnost na:
 - nekonsolidiran i konsolidiran Godišnji financijski izvještaji za 2021., koji čine: izvještaj o financijskom položaju (bilanca), račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala, bilješke uz financijske izvještaje,
 - Revizorsko izvješće za 2021.,
 - Godišnje izvješće o stanju Društva i povezanih društava za 2021. (izvješće rukovodstva), zajedno sa Izjavom o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, prema tekstu u prilogu ove Odluke, a koja izvješća su sastavni dio izvješća iz točke I. ove Odluke.
- III. Sukladno odredbi članka 300.d Zakona o trgovačkim društvima davanjem suglasnosti iz točke II. ove Odluke, nekonsolidiran i konsolidiran Godišnji financijski izvještaji Društva za 2021. utvrđen je od Uprave i Nadzornog odbora Društva.
- IV. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

ADRIS GRUPA d.d.

Predsjednik Nadzornog odbora: mr. Ante Vlahović

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d.d.

Uprava

Obala V. Nazora 1

R O V I N J

Rovinj, 11. travnja 2022.

Temeljem odredbi članka 38. Statuta Društva i članka 275. i 300.b Zakona o trgovačkim društvima, Uprava Društva donijela je slijedeću

O D L U K U

- I. Utvrđuje se prijedlog Odluke o upotrebi koji se upućuje Glavnoj skupštini na donošenje, a koji glasi:
 - I. Utvrđuje se da ukupna ostvarena dobit poslije oporezivanja za 2021., iznosi 2.354.268,70 kuna.*
 - II. Ukupna ostvarena dobit za 2021., poslije oporezivanja, u iznosu od 2.354.268,70 kuna, raspoređuje se u zadržanu dobit Društva.*
- II. Ova Odluka stupa na snagu trenutkom dobivanja suglasnosti Nadzornog odbora.

ADRIS GRUPA d.d.

član Uprave: Marko Remenar

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d.d.
Nadzorni odbor

Obala V. Nazora 1
R O V I N J

Rovinj, 13. travnja 2022.

Temeljem odredbi članka 300.c Zakona o trgovačkim društvima, nakon provedenog ispitivanja dostavljenog prijedloga Odluke u upotrebi dobiti, Nadzorni odbor Društva na svojoj sjednici održanoj dana 13. travnja 2022. usvojio je slijedeću

O D L U K U

- I. Daje se suglasnost na prijedlog Odluke o upotrebi koji se upućuje Glavnoj skupštini na donošenje, a koji glasi:
 - I. Utvrđuje se da ukupna ostvarena dobit poslije oporezivanja za 2021., iznosi 2.354.268,70 kuna.*
 - II. Ukupna ostvarena dobit za 2021., poslije oporezivanja, u iznosu od 2.354.268,70 kuna, raspoređuje se u zadržanu dobit Društva.*
- II. Ova Odluka snagu na snagu danom donošenja.

ADRIS GRUPA d.d.

Predsjednik Nadzornog odbora: mr. Ante Vlahović

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

ADRIS GRUPA d.d.

Nadzorni odbor

Obala V. Nazora 1

R O V I N J

Rovinj, 13. travnja 2022.

Temeljem odredbi članka 38. Statuta Društva i članka 263. i 300.c Zakona o trgovačkim društvima, Nadzorni je odbor Društva na svojoj sjednici održanoj dana 13. travnja 2022. utvrđuje i podnosi sljedeće slijedeće

I Z V J E Š Ć E

o obavljenom nadzoru glede vođenja poslova Društva u 2021.

I. Tijekom 2021. Nadzorni odbor je djelovao u slijedećem sastavu:

Ante Vlahović	predsjednik Nadzornog odbora
Tomislav Budin	zamjenik predsjednika Nadzornog odbora
Marica Šorak Pokrajac	zamjenica predsjednika Nadzornog odbora
Rino Bubičić	član Nadzornog odbora
Hrvoje Patajac	član Nadzornog odbora
Ida Lokmer	članica Nadzornog odbora
Erika Zgrablić	članica Nadzornog odbora
Vitomir Palinec	član Nadzornog odbora
Boris Nemšić	član Nadzornog odbora

II. U okviru Nadzornog odbora djeluju tri pododбора koji svojim radom pružaju potporu Nadzornom odboru u ispunjavanju svojih zaduženja, Strateški pododbor, Pododbor za imenovanja i nagrađivanje, te Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima.

Strateški pododbor sudjeluje u procesu procjene i analize poslovnog konteksta, razvijanja opcija, procjene rizika, troškova i koristi, procjene implementacije i nadzora implementacije strategije poslovanja i strateških odluka, te savjetovanjem Nadzornog odbora i Uprave Društva u ostvarivanju zajedničke vizije.

U razdoblju od 01. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. pododbor je djelovao u sastavu: Ante Vlahović, predsjednik, Hrvoje Patajac, član, Tomislav Budin, pridruženi član, Boris Nemšić, pridruženi član.

Strateški pododbor je tijekom 2021. godine održao ukupno 4 sjednice, te su svi članovi pododbora prisustvovali svim sjednicama tijekom 2021. godine.

Strateški pododbor je na svojim sjednicama tijekom 2021. godine razmatrao ključne teme i postavke pri izradi planova Društva za naredno razdoblje, plan poslovanja Društva i Grupe za razdoblje od 2022. do 2024. godine, te prijedlog Politike o kriterijima za sastav članova Uprave i Nadzornog odbora.

Pododbor za imenovanja i nagrađivanje sudjeluje u pripremi procedura za selekciju i imenovanje članova Uprave i Nadzornog odbora Društva, procjeni znanja, vještina i iskustva kandidata kao i pripremi opisa zahtjeva i poslova vezanih uz pojedino imenovanje člana Uprave odnosno odabira člana Nadzornog odbora, procjeni sastava, veličine, članstva i kvalitete rada Uprave i Nadzornog odbora Društva, kao i njihovih znanja, vještina i iskustva, sudjeluje u pripremi Politike primitaka za članove Nadzornog odbora, Uprave i višeg rukovodećeg kadra Društva, preporučuje Nadzornom odboru primitke koje bi trebali primiti članovi Uprave, preporučuje Nadzornom odboru politiku primitaka za članove Nadzornog odbora, nadzire iznos i strukturu primitaka višem rukovodstvu, te nadgleda pripremu zakonom propisanoga obveznog godišnjeg izvješća o primicima.

U razdoblju od 01. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. pododbor je djelovao u sastavu: Ante Vlahović, predsjednik, Marica Šorak Pokrajac, član, Rino Bubičić, član.

Pododbor za imenovanja i nagrađivanje je tijekom 2021. godine održao ukupno 6 sjednica, te su svi članovi pododbora prisustvovali svim sjednicama tijekom 2021. godine.

Pododbor za imenovanja i nagrađivanje je na svojim sjednicama tijekom 2021. godine davao mišljenja na prijedloge imenovanja ključnog rukovodstva, razmatrao opravdanost isplate bonusa Upravi i ključnom rukovodstvu za rezultate ostvarene u 2020. godinu, razmatrao prijedlog modela nagrađivanja, odnosno postavljanje ciljeva za nagrađivanje Uprave i višeg rukovodstva Društva u narednom razdoblju, izvršio nadzor i ispitivanje godišnjeg izvješća o primicima za 2020. godinu članovima Uprave i članovima Nadzornog odbora, koje zajednički sastavljaju Uprava i Nadzorni odbor, za podnošenje Glavnoj skupštini na odobrenje, razmatrao prijedlog Pravilnika o postupku odabira i selekcije članova Uprave i Nadzornog odbora, te razmatrao prijedlog Politike zapošljavanja rukovodećeg kadra.

Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima analizira financijske izvještaje, pruža podršku računovodstvu Društva, prati integritet financijskih informacija, a osobito ispravnost i konzistentnost računovodstvenih metoda kojima se koriste Društvo i Grupa,

uključujući i kriterije za konsolidaciju financijskih izvještaja društava koja pripadaju Grupi, nadgleda provođenje revizija u Društvu, raspravlja o određenim pitanjima na koje ga upozore revizori ili rukovodstvo, prati djelotvornost sustava unutarnje kontrole i sustava upravljanja rizicima, predlaže imenovanje revizorskog društva te savjetuje Nadzorni odbor. Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima također prati nerevizijske usluge koje pružaju revizori u skladu s primjenjivim zakonskim propisima.

U razdoblju od 01. siječnja 2021. do 31. prosinca 2021. djelovao je u sastavu Vitomir Palinec, predsjednik, Marica Šorak Pokrajac, član, Ida Lokmer, član.

Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima je tijekom 2021. godine održao ukupno 3 sjednice, te su svi članovi pododbora prisustvovali svim sjednicama tijekom 2021. godine.

Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima je na svojim sjednicama tijekom 2021. godine razmatrao nerevidirane, konsolidirane i nekonsolidirane financijske izvještaje, nacrt izvješća neovisnog revizora, te izvještaja rukovodstva i izjave o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja, djelotvornosti sustava unutarnje kontrole i sustava upravljanja rizicima u pogledu financijskog izvještavanja, te cjelokupne unutarnje kontrole društva i sustava upravljanja rizicima, uz ocjenu potrebe za internom revizijom, pravila o transakcijama s povezanim osobama, pravila prijave odnosno zaštite prijavitelja nepravilnosti, prezentacije eksternih revizora prema pododboru, prijedlog odabira revizora financijskih izvještaja za 2021., plan revizije financijskih izvještaja Društva za 2021., te nerevizijski angažman revizora Društva.

III. Nadzorni odbor je tijekom 2021. vršio kontinuirani nadzor i ispitivanje vođenja poslova Društva, te u tijeku iste poslovne godine održao četiri sjednice. Svi članovi Nadzornog odbora sudjelovali su na svim sjednicama tijekom 2021. godine.

Nadzor je vršen razmatranjem izvješća Uprave o poslovanju i stanju Društva i povezanih društava, o stanju vlastitih dionica društva te o zajmovima sa povezanim društvima, prijedloga Uprave i odluka Uprave za koje je sukladno propisima, Statutu i aktima Društva potrebna prethodna suglasnost Nadzornog odbora. Nadzorni odbor je posebnu pozornost usmjerio na aktivnosti i mjere radi očuvanja likvidnost i profitabilnost, te dugoročnu održivost Društva. Nadzorni odbor je razmatrao i utvrdio Izvješće o primicima za 2020. godinu, razmatrao je opravdanost isplate varijabilnih primitaka Upravi i ključnom menadžmentu Društva. Nadzorni odbor je odobrio Poslovni plan za 2022. Nadzorni odbor je također razmatrao i odobrio, odnosno donio akte Društva iz područja korporativnog upravljanja.

- IV. Nadzorni odbor je ocijenio svoju djelotvornost i sastav, kao i djelotvornost i sastav svojih pododbora, te ocijenio djelotvornost suradnje Nadzornog odbora i njegovih pododbora i Uprave Društva tijekom 2021. godine. Ocjenjivanje je vodio predsjednik Nadzornog odbora raspravom sa svim članovima Nadzornog odbora prilikom utvrđivanja ovog Izvješća. Nadzorni odbor je zaključio da svoju ulogu obavlja na primjeren i učinkovit način. Na sjednici održanoj 22.12.2020., Nadzorni odbor je uz ranije postojeći Pododbor za reviziju i upravljanje rizicima osnovao dva dodatna odbora, Strateški pododbor i Pododbor za imenovanja i nagrađivanje koji su sa svojim radom započeli od 01.01.2021. U prvoj godini punog rada svojih pododbora Nadzorni odbor zaključio je da su pododbori djelotvorno pripremali prijedloge i preporuke Nadzornom odboru te da svojim radom doprinose efikasnijem funkcioniranju Nadzornog odbora u nadzoru vođenja poslova Društva. Također, Nadzorni odbor je zaključio da veličina i sastav, odnosno kombinacija vještina, znanja i obrazovanja, kao i profesionalnog i praktičnog iskustva članova Nadzornog odbora i članova pododbora na primjeren način omogućavaju djelotvorno izvršavanje poslova iz njihove nadležnosti.

Kontinuiranom ostvarenju nadzorne funkcije, u najboljem interesu Društva, dioničara i ostalih dionika, a sukladno pozitivnim propisima i internim aktima, doprinijela je i podrška odnosno suradnja Uprave u ostvarenju nadzorne uloge Nadzornog odbora. Nadzorni odbor i njegovi pododbori izvještavani su od strane Uprave o bitnim poslovnim događajima, tijeku poslovanja, prihodima i rashodima, te općenito o stanju Društva i povezanih društava.

- V. Nakon kontinuiranog nadzora vođenja poslova Društva u 2021. i provedenog ispitivanja nekonsolidiranog i konsolidiranog Godišnjeg financijskog izvještaja za 2021., koji čine: izvještaj o financijskom položaju (bilanca), račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala, bilješke uz financijske izvještaje, te Revizorskog izvješća za 2021. i Godišnjeg izvješće o stanju Društva i povezanih društava za 2021. (izvješće rukovodstva) Nadzorni odbor utvrđuje:
- da je Društvo u 2021. djelovalo u skladu sa zakonom, Statutom i drugim aktima Društva i odlukama Glavne skupštine, te
 - da su godišnja financijska izvješća napravljena u skladu sa stanjem u poslovnim knjigama Društva i da pokazuju ispravno imovinsko i poslovno stanje Društva.
- VI. Nadzorni odbor nema primjedbi na:
- izvješće revizora o ispitivanju godišnjih financijskih izvješća za poslovnu godinu 2021.
 - revidirana Godišnja financijska izvješća koja je dostavila Uprava.

- Godišnje izvješće o stanju Društva i povezanih društava za 2021. (izvješće rukovodstva) i na izjavu o primjeni Kodeksa korporativnog upravljanja danu u okviru navedenog Izvješća.

VII. Nadzorni odbor daje suglasnost na:

- nekonsolidiran i konsolidiran Godišnji financijski izvještaji za 2021., koji čine: izvještaj o financijskom položaju (bilanca), račun dobiti i gubitka, izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, izvještaj o novčanim tokovima, izvještaj o promjenama kapitala, bilješke uz financijske izvještaje,
- Revizorsko izvješće za 2021.,
- Godišnje izvješće o stanju Društva i povezanih društava za 2021. (izvješće rukovodstva), zajedno sa Izjavom o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja.

Navedena izvješća se smatraju usvojenima od Uprave i Nadzornog odbora te će se predložiti Glavnoj Skupštini.

VIII. Uprava Društva podnijela je Nadzornom odboru prijedlog odluke o upotrebi dobiti, te je Nadzorni odbor, nakon provedenog ispitivanja dao suglasnost na prijedlog Uprave o upotrebi za 2021.

Zajednički prijedlog Uprave i Nadzornog odbora o upotrebi dobiti za 2021. će se uputiti Glavnoj skupštini na donošenje.

ADRIS GRUPA d.d.

Predsjednik Nadzornog odbora: mr. Ante Vlahović

ADRIS GRUPA d.d.
Rovinj

